

MAANDAG 20 OKTOBER 2008

VOORZITTER: HANS-GERT PÖTTERING

Voorzitter

(De vergadering wordt om 17.00 uur geopend)

1. Hervatting van de zitting

De Voorzitter. – Ik verklaar de vergadering, die op donderdag 9 oktober 2008 is onderbroken, te zijn hervat.

2. Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen

3. Samenstelling Parlement: zie notulen

4. Samenstelling commissies en delegaties

De Voorzitter. – Ik heb van de Fractie Onafhankelijkheid/Democratie het verzoek ontvangen om Nigel Farage in de plaats van Trevor Colman te benoemen als lid van de Commissie internationale handel. Zijn er bezwaren?

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, bestaat er een minimumtermijn in een commissie, of is dat alleen iets wat voor vandaag geldt?

De Voorzitter. – Die vraag zou u natuurlijk aan de Fractie Onafhankelijkheid/Democratie moeten stellen, maar ik kan u verzekeren dat de Voorzitter van het Parlement zich sterk zal maken voor volstrekte transparantie in deze kwestie.

Nigel Farage (IND/DEM). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, om mijn Oostenrijkse collega gerust te stellen kan ik u melden dat ik de eerste twee en een half jaar van deze zittingsperiode lid was van de Commissie internationale handel. Daarna heb ik plaatsgemaakt voor een collega die zijn loopbaan bij het Parlement twee weken geleden heeft beëindigd. In tegenstelling tot wat u mogelijk vreest, is dit verzoek tot benoeming dus niet zomaar een kunstgreep die op het allerlaatste moment uit de hoed wordt getoverd.

De Voorzitter. – U hebt weliswaar niet de vraag beantwoord voor hoe lang u in deze commissie zitting wilt nemen, maar uit de logica van uw opmerkingen maak ik op dat u er tot het eind van de zittingsperiode zult blijven.

5. Ondertekening van volgens de medebeslissingsprocedure aangenomen besluiten: zie notulen

6. Rectificatie op een aangenomen tekst (artikel 204 bis van het Reglement): zie notulen

7. Ingekomen stukken: zie notulen

8. Mondelinge vragen en schriftelijke verklaringen (indiening): zie notulen

9. Vervallen schriftelijke verklaringen: zie notulen

10. Verzoekschriften: zie notulen

11. Regeling van de werkzaamheden

De Voorzitter. – De definitieve ontwerpagenda voor de huidige vergaderperiode die door de Conferentie van voorzitters is opgesteld overeenkomstig de artikelen 130 en 131 van het Reglement tijdens haar vergadering van donderdag 16 oktober 2008, is rondgedeeld.

Maandag, dinsdag en donderdag:

Geen wijzigingen.

Woensdag:

De Commissie regionale ontwikkeling verzoekt het debat over de mondelinge vraag aan de Commissie over het Solidariteitsfonds van de Europese Unie uit te stellen tot de vergaderperiode van november.

Lambert van Nistelrooij (PPE-DE). – Voorzitter, op de agenda staat inderdaad, conform het verzoek van de Commissie regionale ontwikkeling, op woensdagavond het debat over de problematiek rond het Solidariteitsfonds. Nu blijkt dat de bevoegde commissaris, mevrouw Hübner, met wie wij zo graag over dit onderwerp in debat willen treden, er niet zal kunnen zijn.

Zowel het presidium van de Commissie als de coördinatoren van de verschillende fracties stellen daarom voor om dit debat, dat zo belangrijk is voor het Parlement, in de plenaire vergadering van november te houden. Verzocht wordt dus om het debat te verschuiven naar de vergaderperiode van november. Dat is het verzoek dat ik zou willen formuleren.

(Het Parlement wil het verzoek in)

(De agenda wordt aldus vastgesteld)

o

o o

Philip Bradbourne (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil enkel uw aandacht vragen voor het feit dat onbekenden zich, in de tijd tussen de vorige vergaderperiode in Straatsburg en de huidige, toegang hebben verschaft tot ten minste twee werkkamers van parlementsleden op de achtste etage van het Torengebouw en zaken hebben onvreemd. Ik zou willen weten: is het bij dit ene voorval gebleven of zijn er bewijzen dat gedurende onze afwezigheid meer werkkamers van leden zijn betreden en, laten we zeggen, "ontdaan" van bepaalde zaken? Ik vind dit zeer verontrustend. Als we er niet voor kunnen zorgen dat onze werkkamers in onze afwezigheid beveiligd zijn, dan is dat een zeer slechte zaak.

De Voorzitter. – Hartelijk dank, mijnheer Bradbourne. De zaak wordt uitgezocht. De secretaris-generaal houdt zich ermee bezig.

12. Spreektijd van één minuut over kwesties van politiek belang

De Voorzitter. – Aan de orde zijn de opmerkingen van één minuut over kwesties van politiek belang.

Petya Stavreva (PPE-DE) – (BG) Mijnheer de Voorzitter, geachte afgevaardigden, een van de grootste uitdagingen waarvoor Bulgarije zich gesteld ziet, is de middelen uit de Europese fondsen op transparante wijze te gebruiken. Bij de uitvoering van de pretoetredingsprogramma's heeft ons land grote steken laten vallen, met als gevolg dat honderden miljoenen euro's die via de programma's PHARE, ISPA en SAPARD waren toegekend, geblokkeerd werden. Met het blokkeren van deze fondsen heeft de Europese Commissie een serieus signaal afgegeven. De Bulgaarse regering moet hier de juiste conclusies aan verbinden en werk maken van de dringende maatregelen die zij beloofd heeft.

Net als onze Europese partners moeten de Bulgaarse burgers zonder uitzondering bij de aanpak van de corruptie en de georganiseerde misdaad meer vastberadenheid en slagvaardigheid aan de dag leggen, en ervoor zorgen dat het gebruik van de Europese fondsen op betrouwbare en efficiënte wijze gecontroleerd wordt. Bij het gebruikmaken van de financiële middelen uit de structuurfondsen van de Gemeenschap kunnen we ons geen enkele valse start veroorloven, want dat zou rampzalig zijn voor de ontwikkeling van de Bulgaarse economie, voor de Bulgaarse landbouw, de infrastructuur, de kleine en middelgrote ondernemingen, en ten slotte voor de stijging van de Bulgaarse levensstandaard, die van vitaal belang is. Helaas zijn het vooral de

gewone burgers, en niet degenen die het land besturen, die de dupe worden van de fouten en tekortkomingen van ons land bij het gebruikmaken van de Europese fondsen

Door lid te worden van de Europese Gemeenschap zijn we in de gelegenheid om Europees geld in te zetten, maar we hebben ons daarbij wel aan de Europese regels te houden. Dat is ook in ons nationaal belang. Daarom moeten we onszelf niet voor de gek houden door te denken dat we onze fouten kunnen corrigeren zonder het systeem te herzien.

Iliana Malinova Iotova (PSE). – (BG) Dames en heren, de wereld wordt geconfronteerd met een financiële crisis waarvan de omvang en de gevolgen vooralsnog door niemand precies te overzien zijn. Deze crisis wordt zelfs vergeleken met de Grote Depressie van de jaren twintig van de vorige eeuw. Het is nu van vitaal belang dat we gezamenlijk optreden om de crisis te boven te komen. Met nog een jaar te gaan tot de verkiezingen en gezien de crisissituatie is de komende periode voor ons een belangrijke test. Het kan zijn dat de mensen dan wel overtuigd raken van de betekenis en de rol van de Europese opbouw, of we zien het tegenovergestelde effect, namelijk een toenemende scepsis. Daarom hebben we meer dan ooit een ondertekend Verdrag van Lissabon nodig.

De inspanningen die we tot nog toe gezamenlijk geleverd hebben, werpen al hun eerste vruchten af. We moeten deze inspanningen voortzetten in ten minste drie richtingen, want al is het noodzakelijk om in de eerste plaats de banksector te stabiliseren, voldoende is dat niet. Op het ogenblik doen we alleen aan symptoombestrijding zonder de oorzaken aan te pakken. In de toekomst dient de Europese wetgeving de mechanismen te versterken die ervoor zorgen dat er toezicht wordt gehouden op de financiële markten en dat die gereguleerd worden. We hebben een omvangrijk pakket concrete maatregelen nodig die de impact van de crisis op de economie, de productie en vooral ook op sociaal gebied verzachten.

Ten slotte moet er nog een speciaal, apart programma komen met maatregelen voor de nieuwe lidstaten, die nog niet op het ontwikkelingsniveau zitten van de Europese financiële markten, maar die wel door de indirecte gevolgen van de crisis bedreigd worden, namelijk teruglopende investeringen, stijgende kredietkosten, en een afnemende export.

Alexander Alvaro (ALDE). – (DE) Mijnheer de Voorzitter, helaas zullen er in de aanloop naar de Europese verkiezingen en ook daarna traditiegetrouw stemmen opgaan dat Europa te ver afstaat van de burgers. Wat gaan we hier als Europees Parlement aan doen?

Enige tijd geleden heb ik samen met een collega een elektronisch verzoekschrift ingediend dat net als andere verzoekschriften in de commissie wordt behandeld. Dit verzoekschrift is door ongeveer anderhalf miljoen mensen ondertekend, bijna net zoveel als het aantal inwoners van Estland. Op aandringen van de voorzitter van de Commissie verzoekschriften, de heer Libicki, is dit voorgelegd aan de Conferentie van voorzitters, met het verzoek om in het Parlement te bespreken hoe we in het algemeen moeten omgaan met elektronische verzoekschriften. Dat het in dit verzoekschrift ging om de zetel van het Parlement, mag verder geen rol spelen. We bespreken tenslotte wel vaker controversiële zaken – en ik besef ook wel dat niet iedereen het met me eens is. Maar het is niet te verkroppen dat deze discussie taboe is, terwijl er wel wordt geklaagd dat Europa te ver van de burgers afstaat.

Ik hoop dat de Conferentie van voorzitters hier verandering in brengt en dat zij daar ook naar handelt als er weer wordt geklaagd over de kloof tussen Europa en de burgers.

Hanna Foltyn-Kubicka (UEN). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, de economische crisis die zowel de Europese als de mondiale economie treft, zou diegenen die te hard van stapel zijn gelopen weer met beide voeten op de grond kunnen zetten. Deze crisis is een reden te meer om de noordelijke gaspijpleiding niet te bouwen. Ik ga ervan uit dat de economische gegevens uiteindelijk overtuigend genoeg zullen zijn voor diegenen die ongevoelig zijn voor geopolitieke argumenten, met name dat het onverstandig is om ons lot aan een enkele energieleverancier te verbinden, door de noodzaak aan interne solidariteit tussen de EU-lidstaten of door de reële bedreiging voor het ecosysteem van de Oostzee.

Het is algemeen bekend dat de aanleg en de exploitatie van een pijpleiding op de zeebodem aanzienlijk duurder zijn dan de voorgestelde oplossing over land. Een alternatief traject door politiek en economisch stabiele landen die allemaal lid zijn van de NAVO of de Europese Unie, is door Gazprom niet eens in overweging genomen. Dit bewijst dat de ware bedoelingen van de investeerders het daglicht niet kunnen verdragen. De Moskouse beurs heeft rake klappen gekregen ten gevolge van de ineenstorting van de wereldwijde beurzen. Deze moeilijkheden zullen nu wellicht meer effect hebben dan alle redelijke argumenten bij elkaar, waaronder ook de oproep van het Europees Parlement om de alternatieve route over land ernstig

in overweging te nemen. In Polen gebruiken we in dit soort situaties de uitdrukking "een geluk bij een ongeluk". Helaas is dat meestal een treurige constatering.

Tunne Kelam (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, verleden week maakte Amnesty International melding van een mogelijke poging tot moord op de Russische advocaat en mensenrechtenverdediger Karina Moskalenko. In haar auto werden bolletjes kwik aangetroffen. Mevrouw Moskalenko heeft voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg ongeveer dertig zaken van Russische staatsburgers tegen de Russische staat gewonnen. Straatsburg was ook de plaats waar de poging tot vergiftiging plaatsvond. De volgende dag zou mevrouw Moskalenko de familie van de vermoorde Anna Politkovskaja vertegenwoordigen op een rechtszitting in Moskou. Het lijkt erop dat het, na de serie moorden op onafhankelijke journalisten in Rusland, nu de beurt is aan onafhankelijke advocaten. Bijgevolg is het dringend noodzakelijk dat wij op de krachtigst denkbare wijze uiting geven aan onze solidariteit, om diegenen te beschermen die de hulpelozen bijstaan.

Ioan Mircea Paşcu (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, voor elke institutionele structuur, dus ook voor de Europese Unie, geldt dat ze pas echt op de proef worden gesteld in tijden van crisis, en wij bevinden ons in een crisis. De integratie van de zogenaamde nieuwe lidstaten is nog niet voltooid, het Verdrag van Lissabon is nog niet door alle lidstaten geratificeerd en onze afhankelijkheid van ingevoerde energie wordt almaar groter.

Helaas komen gezamenlijke acties, die juist zo broodnodig zijn, vaak traag en moeizaam op gang, omdat lidstaten de voorkeur geven aan een individuele aanpak. Als we liever op eigen houtje optreden dan gezamenlijk is onze Unie in groot gevaar – nog los van de morele overweging dat de landen die het meest van de Unie hebben geprofiteerd ook een zwaardere plicht kennen om ervoor te zorgen dat zij sterker wordt, en niet zwakker. Hetzelfde geldt voor de NAVO. Meer dan ooit hebben we nu behoefte aan gezamenlijke analyses, gezamenlijke standpunten en gezamenlijke acties om de steeds grotere uitdagingen waar we mee te maken hebben, het hoofd te kunnen bieden.

Laten we dit dan ook doen, zodat niemand ons er later van kan betichten dat we het meest opmerkelijke voorbeeld van succesvolle samenwerking op dit continent, dat al te lang werd geteisterd door oorlogen, te gronde hebben laten gaan.

Fiona Hall (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het verbeteren van de energie-efficiëntie is de meest doeltreffende manier om de CO₂-uitstoot terug te dringen. De overheidssector zou volgens de richtlijn uit 2006 op dit gebied een voorbeeldfunctie moeten vervullen. Daarom vind ik het teleurstellend dat er bij de grootschalige herstelwerkzaamheden aan het Parlementsgebouw in Straatsburg geen verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie zijn doorgevoerd. Ik zou graag willen weten waar ik het energieprestatiecertificaat van het gebouw kan vinden.

Verder is het totaal niet met elkaar te rijmen dat de diensten leden van het Europees Parlement wel toestaan om in de gangen van het Parlement een levensgroot model van een stier te signeren, als steunbetuiging voor de schriftelijke verklaring over een verbod op stierengevechten, maar hun verbieden een spandoek te signeren ter ondersteuning van de schriftelijke verklaring over één enkele zetel voor het Europees Parlement. De keuze voor één enkele zetel is de beste manier om ons energieverbruik in te perken en jaarlijks tweehonderd miljoen euro te besparen.

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Mijnheer de Voorzitter, de Europese Commissie zou nu de werking van de Habitatrichtlijn in de Europese Unie moeten herzien. Naar mijn mening wordt deze richtlijn te strikt toegepast en moet er nu meer soepelheid in acht worden genomen.

De toepassing van de richtlijn vormt een obstakel voor de verdere ontwikkeling van de infrastructuur in het westen van Ierland. De problemen rond de buitenste ringweg van Galway City getuigen hiervan. De stad Galway en zijn bevolking hebben dringend behoefte aan deze weg en als de aanleg niet doorgaat, zullen zij daarvan de dupe zijn.

Het is nooit de bedoeling geweest van deze richtlijn om de uitvoering van belangrijke openbare werken onmogelijk te maken. Commissaris Dimas moet actie ondernemen en deze richtlijn herzien om te voorkomen dat hiermee belangrijke ontwikkelingen worden verstoord die de economie van deze regio zouden kunnen bevorderen.

Brigitte Fouré (PPE-DE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, sinds enkele weken bevindt de wereld zich in een ernstige financiële crisis. Er is vaak betoogd dat deze crisis het gevolg is van een ongeremd kapitalisme, het

nastreven van winst zonder concrete basis en het ontbreken van regels voor ons financieel systeem. En die analyse is uiteraard correct! Maar er is veel minder op gewezen hoe groot het tumult in ons geldsysteem was geweest zonder het economisch en monetair beleid van de Europese Unie. De euro heeft – zoals is vastgesteld – veel beter standgehouden dan de mark, de franc of de lire hadden kunnen doen. Het is bovendien duidelijk gebleken dat de besluiten die de eurogroep acht dagen geleden heeft genomen op initiatief van de fungerend voorzitter van de Raad van de Europese Unie een onmiddellijk effect hadden op de financiële markten. Er moeten uiteraard maatregelen worden getroffen om een nieuwe financiële crisis in de toekomst te voorkomen. Als we echter willen dat deze maatregelen doeltreffend zijn, moeten ze op Europees niveau worden genomen. Deze crisis heeft ons laten zien dat de Europese Unie sterk is wanneer zij met één mond spreekt. De crisis bewijst ons, voor zover daar überhaupt nog bewijs voor nodig is, dat de institutionele verbeteringen volgens het Verdrag van Lissabon meer dan ooit noodzakelijk zijn. Wat we nodig hebben is dus meer Europa en een beter Europa.

Antonio Masip Hidalgo (PSE). - (ES) Atlético Madrid, de fans en zelfs de Spaanse politie worden onjuist behandeld door de Europese Voetbalfederatie. Het probleem is echter nog groter dan dit, aangezien dergelijke federatieve organen de sancties plegen te verscherpen als mensen hun heil bij gewone rechtbanken zoeken.

Dit middeleeuwse idee van een wet voor mij en een andere wet voor jou is in strijd met ons recht en met de Europese instellingen. We moeten daarom in actie komen. We zullen uiteindelijk trouwens hoe dan ook in actie moeten komen, aangezien deze onrechtvaardige middeleeuwse tirannen zich aan de wet en de algemene procesrechtelijke garanties van ons Europa moeten houden.

Magor Imre Csibi (ALDE). – (RO) Het wetgetingsvoorstel betreffende illegale houtkap dat de Europese Commissie ons vorige week heeft voorgelegd, had een overwinning moeten zijn voor al degenen die jarenlang actief campagne hebben gevoerd tegen onwettige houtkap. De Commissie heeft echter gekozen voor een minimalistische, ja zelfs een idealistische oplossing om dit zeer concrete probleem aan te pakken.

Er bestaan geen normen om de wettige herkomst van hout te garanderen. Van leveranciers wordt niet geëist dat zij de wettige herkomst van hun product kunnen aantonen. Zelfs het bezit en de verkoop van illegaal gekapt hout worden niet rechtstreeks als misdrijven erkend. Als mensen naar eigen goeddunken normen kunnen bedenken en er geen onafhankelijke regelgeving bestaat die ervoor zorgt dat er toezicht wordt gehouden op deze activiteit, doet de Europese Unie eigenlijk niets anders dan de huidige illegale praktijken stimuleren. We maken onszelf te schande als we onszelf goedkeurend op de schouder kloppen en zeggen dat we goed werk hebben geleverd, terwijl het toezicht op de legale herkomst van het hout afkomstig van de EU-markt feitelijk nog steeds nauwelijks iets voorstelt.

In de strijd om illegale houtkap tegen te gaan, moet het Europees Parlement een duidelijker standpunt innemen. Daarom roep ik mijn collega's van alle fracties op de handen ineen te slaan om belangrijke verbeteringen aan te brengen in het Commissievoorstel. Alleen door een duidelijke, effectieve wet aan te nemen kunnen we de leveranciers een duidelijk signaal geven dat we in de Europese Unie de handel in illegaal gekapt hout niet zullen tolereren.

Ioannis Varvitsiotis (PPE-DE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, de premier van de FYROM, de heer Gruevski, heeft de afgelopen week geprobeerd een storm – in een glas water – te veroorzaken. Hij is er zelfs mee naar Brussel gegaan. Het gaat echter om een heel simpele zaak. Vier journalisten van de FYROM, die de reacties aan het opnemen waren van een kleine groep mensen op een militaire oefening in het gebied, werden meegenomen naar het politiebureau voor identiteitscontrole, omdat ze geen identiteitsbewijs bij zich hadden. Hun verblijf op het politiebureau duurde slechts 20 minuten. Ik beschouw dit optreden van de heer Gruevski als onaanvaardbaar.

Ik wil eveneens het feit aan de kaak stellen dat de Gruevski enkele dagen geleden eenheden van het Griekse leger, die deel uitmaakten van de NAVO-macht, verbood om via het grondgebied van Skopje naar Kosovo te gaan. En dan wil hij nota bene lid worden van de NAVO!

Evgeni Kirilov (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, verleden week heb ik samen met de delegatie van het Europees Parlement een bezoek gebracht aan Azerbeidzjan als waarnemer bij de presidentsverkiezingen, die grotendeels conform de democratische normen zijn verlopen. We hebben verschillende malen vergaderd met parlementsleden en hoge ambtenaren, onder wie de minister van Buitenlandse Zaken. Het resultaat hiervan is dat mijn aanvankelijke vrees dat er bijna niets is gedaan voor het Nabucco-project, sterker is geworden. Azerbeidzjan is niet eens op de hoogte van de achtergrond van dit project.

De Europese Commissie heeft tot nu toe niets ondernomen, behalve dan dat zij een algemene samenwerkingsovereenkomst heeft getekend op het gebied van energie. Ik vind het belachelijk dat commissarissen continu in superlatieven spreken over het belang van dit project voor heel Europa, maar tegelijkertijd de onderhandelingen over de voorwaarden overlaten aan individuele landen. Waar rook is, is vuur, zeggen we vaak in mijn land Bulgarije. Wel, in dit specifieke geval is er te veel rook en geen vuur, en we weten allen dat we te maken hebben met een zeer sterke concurrentie. Als de Commissie nu niet snel in actie komt gaat het hele project in rook op.

Eoin Ryan (UEN). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat wij allen blij zijn dat de financiële markten enigszins aan het normaliseren zijn. Helaas is er in deze crisis echter veel meer aan de hand, en we zullen dus ook naar andere gebieden moeten kijken. Daarbij doel ik onder andere op kredietkaarten en alles wat daarmee samenhangt.

De huidige manier van omgaan met kredieten is onhoudbaar gebleken, niet alleen op individueel niveau maar ook in bredere zin. In televisieprogramma's, kranten en tijdschriften is de afgelopen jaren aandacht besteed aan de gevaren die kleven aan het afgeven van meerdere kredietkaarten aan mensen die al moeite hebben om zelfs maar één van die kaarten af te betalen. Uiteraard is het aan ieder individu om zich in dit opzicht verstandig te gedragen, maar het is ook aan financiële instellingen, en in toenemende mate aan detailhandelaren, om zich verantwoordelijk te gedragen bij het adverteren voor en verstrekken van deze kaarten.

Als volksvertegenwoordigers moeten wij erop toezien dat onze burgers adequaat worden geïnformeerd. We kunnen onze markten stabiliseren en trachten liquiditeit in markten te injecteren, maar als we de kwestie van verantwoordelijke kredietactiviteit niet aan de kaak stellen, niet alleen op nationaal en internationaal niveau maar op alle niveaus van het economisch stelsel, zal het uiteindelijke herstel waarschijnlijk maar beperkt zijn en bovendien niet duurzaam. Om u een idee te geven van de omvang van het probleem: de markt voor gesecuritiseerde kredietkaarten is ongeveer zo groot als die voor subprime-hypotheek.

Livia Járóka (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, jaarlijks worden duizenden grootmoeders, moeders en dochters het slachtoffer van borstkanker. Het zijn in het bijzonder de Europeanen die ten prooi vallen aan deze ziekte, aangezien borstkanker de meest voorkomende vorm van kanker is onder Europese vrouwen, met naar schatting 430 000 nieuwe gevallen per jaar.

De eerste stap in de strijd tegen deze vreselijke ziekte is bewustwording. Deze maand moeten Europeanen zich richten op detectie in een vroeg stadium als de belangrijkste manier om de ziekte te voorkomen. Detectie is hierbij van het grootste belang, aangezien in de Verenigde Staten bijvoorbeeld 41 procent van de gevallen in een vroeg stadium wordt geconstateerd, tegenover slechts 29 tot 30 procent in Europa.

In de Europese Unie ontwikkelt evenwel één op de tien vrouwen borstkanker voor haar tachtigste levensjaar; bovendien krijgt elke twee en een halve minuut een vrouw de diagnose borstkanker te horen. De harde realiteit van borstkanker is dat elke zeven en een halve minuut een vrouw sterft aan deze ziekte. In 2006 stierven er in Europa 132 000 vrouwen aan borstkanker. In deze oktobermaand moeten op alle besluitvormingsniveaus maatregelen worden genomen ter vergroting van het bewustzijn rond borstkanker, en ter bevordering van preventie en detectie in een vroeg stadium.

Richard Corbett (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, het publiek in veel van onze lidstaten kan niet begrijpen hoe wij, vooral nu we in een economische crisis zitten, bijna tweehonderd miljoen euro per jaar uitgeven door hier naar Straatsburg te komen, zeker nadat we net een kwartaal achter de rug hebben waarin we dat niet hebben gedaan en onze zittingen met succes in Brussel hadden.

Verder krijgt het Parlement hier vaak de schuld van, terwijl het natuurlijk de lidstaten zijn, de nationale regeringen, die bij machte zijn deze situatie recht te zetten.

Aangezien we nu een Frans voorzitterschap hebben, zou ik de regeringen graag willen vragen deze kwestie opnieuw te overwegen. We weten allemaal dat de oplossing ook acceptabel voor Frankrijk en Straatsburg moet zijn. Daarom zou ik willen voorstellen dat, in ruil voor het plaatsvinden van alle zittingen van het Parlement in Brussel, de Europese Raad misschien in Straatsburg zou kunnen bijeenkomen. Dat zou ook een bepaalde institutionele logica inhouden. De Commissie, het Parlement en de gewone Raad van ministers, die dagelijks in een wisselwerking met elkaar staan, moeten in dezelfde stad, Brussel, zitten. De Europese Raad is een strategisch orgaan, en zou wat op afstand moeten staan van de dagelijkse activiteiten. Die kan in Straatsburg bijeenkomen, en dat zou Straatsburg net zo veel prestige verlenen als de zittingen van het Europees Parlement.

Philip Bradbourn (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, door de jaren heen is het steeds duidelijker geworden dat de Europese belastingbetalers het zat worden elk jaar tweehonderd miljoen euro neer te leggen om ons vier dagen per maand in Straatsburg te laten samenkomen. Bovendien schijnt het milieueffect van deze reises neer te komen op dertienduizend trans-Atlantische vluchten, en dat terwijl het Parlement zelf hardvochtige milieuverordeningen aan het Europese bedrijfsleven probeert op te leggen. We zouden het goede voorbeeld moeten geven, maar dat is hier beslist niet het geval.

Afgelopen augustus en september is wel gebleken dat het helemaal niet nodig is hier naartoe te komen. Het parlamentsgebouw in Brussel kan onze officiële zittingen prima aan, en de Europese burgers zouden veel liever zien dat we deze maandelijkse trek staken. Ik vind het nogal onzinnig dat het Parlement al zo lang niet in staat is gebleken dit punt aan te pakken en druk uit te oefenen op de Raad om een halt toe te roepen aan dit dwaze circus.

De Voorzitter. – Dank u – er zijn altijd weer nieuwe argumenten.

Glyn Ford (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het zal u genoeg doen dat ik het niet over Straatsburg ga hebben, of over het feit dat uw ogen achteruitgaan, want ongeveer de helft van de leden die u hebt opgeroepen, bleek niet in de zaal aanwezig te zijn.

Waar ik het wel over wil hebben, is de rampzalige brand van 17 en 18 augustus vorig jaar in het Penhallow Hotel in Newquay in mijn kiesdistrict, die ik al eerder in dit Huis heb genoemd. Onlangs is er een nieuwsbrief geweest waarin wordt gesteld dat de branddeuren wellicht niet goed werkten, dat sprinklers het afbranden van het hotel hadden kunnen voorkomen, en dat er sprake zou zijn geweest van brandstichting. Dit zijn speculaties van een, weliswaar onervaren, brandmeester, maar het probleem is dat er geen officieel verslag is verschenen, niet van de brandweer en ook niet van de politie.

Commissaris Kuneva is op het moment bezig met het onderzoeken van voorstellen voor het verbeteren van de brandveiligheid van hotels in heel Europa. Daarom zou ik haar willen vragen de autoriteiten in het Verenigd Koninkrijk aan te sporen om nu echt met een verslag te komen, zodat we duidelijkheid krijgen over de feiten in deze zaak.

Anna Záborská (PPE-DE). – (SK) Er wordt tegenwoordig vaak gezegd dat niemand de bomen tot in de hemel kan laten doorgroeien. De banken hebben de zwakkeren en minder vermogenden ervan overtuigd dat ze met een krediet van 1 procent toegang krijgen tot welvaart, zonder erbij te vertellen dat die ene procent slechts tijdelijk is en snel zal worden verhoogd. Het koste wat kost najagen van winst heeft het financiële systeem tot instorting gebracht. Ik zal diepgaandere analyses aan de deskundigen overlaten, maar wil waarschuwen voor de grenzeloze vrijheid op een gebied waar ik mee te maken heb en waar ik binnen dit Parlement verantwoordelijk voor ben.

Vandaag de dag worden er in samenlevingen waar de aantallen mannen en vrouwen in de miljarden lopen miljoenen meisjes om het leven gebracht. De vrije wil van vrouwen en de prenatale diagnostiek zijn instrumenten geworden voor de vernietiging van het vrouwelijke geslacht. We zijn ons ervan bewust geworden dat de economische groei aan grenzen gebonden is, dat geldt beslist ook op moreel gebied. Grenzeloze vrijheid keert zich altijd tegen ons. We moeten leren inzien wanneer de bomen hun natuurlijke hoogte hebben bereikt en dat respecteren.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Mijnheer de Voorzitter, in twee buurlanden van Hongarije, Oostenrijk en Slovenië, zijn verkiezingen gehouden en in beide landen kwamen de sociaal-democraten als overwinnaars uit de bus. U vertelde dat onze collega, de heer Borut Pahor, zijn functie als lid van het Europees Parlement heeft neergelegd en waarschijnlijk minister-president van Slovenië gaat worden. Tegelijkertijd, en dat is de reden waarom ik het woord heb gevraagd, is het bijzonder verontrustend wat er in Oostenrijk is gebeurd, namelijk dat extreem-rechts bij de laatste verkiezingen bijna 30 procent van de stemmen heeft verworven. Dit resultaat vervult elke Europese burger met bezorgdheid. Naast het bezweren van de financiële crisis is de belangrijkste taak van Europa het extremisme in heel Europa terug te dringen. Het is heel goed dat de voorzitter van de sociaaldemocraten, de toekomstige kanselier Fayman, er geen twijfel over heeft laten bestaan dat iedere samenwerking met extreem-rechts in Oostenrijk uitgesloten is. Alle democratische krachten in Europa, zowel rechtse als linkse, moeten gezamenlijk optreden tegen het bruine gevaar. Ik dank u voor uw aandacht.

Csaba Sógor (PPE-DE). – (HU) Taaldiversiteit en de interculturele dialoog sluiten niet uit dat mensen die tot één cultuur behoren en één taal spreken bijeenkomen en internationale organisaties en overlegorganen oprichten. De internationale organisatie La Francophonie ondersteunt op vijf continenten, in 55 landen de

politieke, culturele en economische samenwerking van bijna 200 miljoen Franssprekenden. Het Joodse Wereldcongres behartigt sinds 1936 in honderd landen de belangen van zijn leden. Er bestaat zelfs een Internationale Vereniging van Joodse Parlementariërs. Roemenië heeft binnen het ministerie van Buitenlandse Zaken een afdeling die zich bezighoudt met Roemenen in het buitenland. Met een soortgelijk doel is het Forum voor Hongaarse parlementsleden uit het Karpatenbekken opgericht. De politieke vertegenwoordigers van de over acht landen uitgewaaierte Hongaarse gemeenschap, komen één keer per jaar bijeen om de problemen en de toekomst van hun gemeenschappen en landen te bespreken. Het valt niet te rijmen met de Europese normen dat welke gemeenschap dan ook – of het nu gaat om Fransen, Joden, Roemenen of Hongaren – wordt aangevallen vanwege hun vreedzame inspanningen voor belangenbehartiging, zoals momenteel in Slowakije gebeurt. Dank u.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Het TEN-V-netwerk (trans-Europees vervoersnetwerk) staat op het ogenblik voor een aantal belangrijke uitdagingen. Enerzijds zijn er verdragen geconstateerd in de tenuitvoerlegging van een deel van de dertig prioritaire projecten, ten gevolge van een gebrek aan financiële middelen van de betrokken lidstaten; anderzijds wordt al sinds 2005 gestreefd naar uitbreiding van het trans-Europees vervoersnetwerk, met als doel het Europese vervoersstelsel te integreren met dat van de buurlanden van de Unie.

De onlangs door de Commissie georganiseerde werkgroep heeft het startsein gegeven voor een reeks doelgerichte discussies en beraadslagingen over de herziening van de lijst prioritaire TEN-V-projecten in 2010. Naar mijn mening hebben we moeten Boekarest, Constanța en Sofia met hoge snelheidstreinen met de andere Europese hoofdsteden verbonden worden. Daarnaast moeten de ontwikkeling van havens en luchthavens in Roemenië en de uitvoering van grensoverschrijdende vervoersprojecten aan de grenzen tussen Roemenië, Moldavië en Oekraïne deel gaan uitmaken van de prioritaire TEN-V-projecten.

De delegatie van de Commissie Vervoer en Toerisme die Roemenië begin oktober bezocht heeft, is het er verder mee eens dat het Europese vervoersbeleid meer prioriteit moet geven aan de Donau.

Kathy Sinnott (IND/DEM). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, drie weken geleden begon de wereldwijde financiële crisis die het Amerikaanse bankwezen met ondergang bedreigde, ook aan deze kant van de Atlantische Oceaan zijn tol te eisen. Voor veel van mijn kiezers was een economische ramp tot die tijd theoretisch, maar sindsdien is het een harde werkelijkheid geworden in plaats van een dreiging op afstand. Mensen raken hun baan kwijt, de huizenprijzen storten in en er wordt bezuinigd op sociale voorzieningen.

Ik ben blij met het snelle ingrijpen van de Commissie en de lidstaten om deposito's veilig te stellen en het kapitaal van banken te ondersteunen, want voor je er erg in hebt, wordt een internationale crisis een nationale crisis.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) De communistische regimes in Midden-Europa zagen de kerk als een interne vijand en hun angst nam toe toen de Pool Karol Wojtyła op 16 oktober 1978 tot paus werd gekozen.

Ik wil mijn Poolse collega's er bij deze gelegenheid graag voor bedanken dat ze me hebben uitgenodigd om mee te werken aan de organisatie van de manifestatie in het Europees Parlement ter herdenking van het begin van het pontificaat van Johannes Paulus II 30 jaar geleden en zijn toespraak voor het Europees Parlement in Straatsburg 20 jaar geleden. Zijn woorden "Weest niet bang!" gaven vooral christenen de moed om de geestelijke revoluties op gang te brengen waardoor de communistische regimes in Midden-Europa ten val kwamen.

De mensheid bevindt zich momenteel opnieuw op een kruispunt. We kunnen de wereld nu veranderen in een bloeiende tuin of tot ruïnes laten vervallen. Ik ben ervan overtuigd dat we nu meer dan ooit tevoren belang zouden moeten hechten aan de geestelijke nalatenschap van Johannes Paulus II.

Harlem Désir (PSE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag willen reageren op de redevoeringen van mijn collega Corbett en van andere collega's over onze terugkeer naar Straatsburg en de kosten van deze werkwijze.

Bij Europa speelt inderdaad niet alleen rationaliteit een rol. Zelfs al probeert Europa rationeel te zijn, functioneert het ook op basis van symbolen. Het is geen eenheidsstaat en we werken niet met één hoofdstad waarin alle instellingen zijn gezeteld. Sommigen bevinden zich hier in Straatsburg, de Centrale Bank zetelt in Frankfurt en ik geloof dat het Geneesmiddelenbureau in Groot-Brittannië is gevestigd.

Dit alles brengt kosten met zich mee. Maar we weten ook wat het ontbreken van Europa ons kost. Daar hebben we in de loop van onze geschiedenis zwaar voor betaald. Dus als tweehonderd miljoen euro een van

de bestanddelen is waarmee de instellingen goed kunnen functioneren, zodat Europa bijvoorbeeld beter de knelpunten in de financiële markten kan verhelpen om in de toekomst wellicht reddingsplannen voor de financiële instellingen van meer dan duizend miljard euro te kunnen besparen. Dat is naar mijn mening een prijs die het waard is om te betalen voor een goede werking van de democratie.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE). - (RO) Ik heb het woord gevraagd om de aandacht van het Parlement te vestigen op een ernstig probleem dat betrekking heeft op de procedure voor het opnemen van Europese fondsen ten behoeve van de plattelandsontwikkeling in Roemenië. Helaas moet worden gezegd dat de Roemeense overheden stelselmatig het beginsel op grond waarvan eventuele begunstigden van deze fondsen van juiste en transparante informatie moeten worden voorzien, met voeten treden.

Onlangs werden de aanvraagformulieren afgegeven voor mensen die gebruik willen maken van twee belangrijke regelingen van het Roemeense nationale programma voor plattelandsontwikkeling. Dat gebeurde zonder enige vorm van publiciteit en zonder informatiecampagne, precies één dag voor de datum dat die aanvraag voor financiering moest worden ingediend. De bureaucratische rompslomp bij de toekenning van middelen voor plattelandsontwikkeling is voor elke burger een verschrikking. Je hebt op zijn minst een maand nodig om sommige van de vereiste documenten te verkrijgen, terwijl de termijn om een projectaanvraag in te dienen dan waarschijnlijk net aan het eind van de maand in kwestie afloopt.

Ik denk dat in het Gemeenschapsrecht duidelijkere en striktere regels moeten worden gesteld om dit soort situaties te vermijden. Anders zullen de Europese fondsen hun doelstellingen niet kunnen bereiken.

Britta Thomsen (PSE). - (DA) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's, ik wil de aandacht van het Parlement graag vestigen op het feit dat de Deense regering Richtlijn 2002/73/EG betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen niet heeft omgezet. De Commissie heeft op 21 maart 2007 de Deense regering een ingebrekestelling doen toekomen, waarin er onder andere op wordt gewezen dat Denemarken niet voldoet aan de bepalingen in de richtlijn die voorschrijven dat er een orgaan moet worden aangewezen voor de bevordering, analyse, ondersteuning en het volgen van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Onder de vorige regering had Denemarken een dergelijk orgaan, maar dit is door de huidige regering afgeschaft in het jaar waarin de richtlijn werd ingevoerd. Daarom moet de Commissie nu optreden en van de Deense regering eisen dat er een orgaan wordt opgericht dat ervoor zorgt dat Deense vrouwen er niet nog verder op achteruitgaan wat betreft gelijke behandeling en gelijke beloning.

Colm Burke (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van de Commissie over de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg is bedoeld om patiënten meer rechten te geven om in het buitenland behandeld te worden als ze daar in eigen land ongepast lang op moeten wachten.

Onlangs is mij in mijn eigen kiesdistrict een voorbeeld van dit chronische verschijnsel van zulke ongepast lange wachttijden onder de aandacht gebracht. Kinderen in het zuiden van Ierland moeten tot wel 4 jaar op orthodontie wachten. Bovendien zijn de wachtlijsten de laatste drie jaar alleen nog maar gegroeid. Ik hoop echt dat we met dit voorstel over grensoverschrijdende zorg eraan kunnen werken dit soort on gepaste wachttijden te verkorten. Als we het voor patiënten makkelijker maken te reizen, kunnen ze toch tijdig goed behandeld worden. Uiteindelijk moeten alle patiënten het recht hebben dichterbij huis een goede behandeling te ondergaan, maar als er schrijnende tekorten in het aanbod daarvan zijn, moeten we het recht hebben vrijuit te reizen om noodzakelijke behandelingen in het buitenland te kunnen krijgen.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou (PPE-DE). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, de recente crisis heeft ons geleerd dat wij ons moeten richten op solidariteit en niet op individualisme. Wij moeten onze leefwijze veranderen en als Unie bijzonder belang hechten aan de manier waarop elk land zijn problemen efficiënt kan oplossen.

Daarbij denk ik echter niet alleen aan economische problemen maar aan elke uitdrukkingsvorm van het leven, bijvoorbeeld aan de eerbiediging van de nationale leefwijzen. Ik bedoel dan met name de eerbiediging van de zondagsrust. Al sinds de vierde eeuw is de zondag een rustdag, en wij moeten ons hoeden voor een Europees model waarin de zondagsrust wordt afgeschaft.

Ik hoop echt dat het nooit zover zal komen in Europa.

Pál Schmitt (PPE-DE). - (HU) Dank u wel, mijnheer de Voorzitter. Het is precies drie jaar geleden dat Kroatië onderhandelingen is begonnen met de Europese Unie. Op de achtste vergadering van de gemeenschappelijke parlementaire commissie, die enkele dagen geleden plaatsvond, hebben we kunnen vaststellen dat Kroatië in de tussentijd op alle terreinen aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt. Van de 35 hoofdstukken zijn er 21

geopend voor onderhandeling en daarnaast spant het land zich enorm in om de benodigde hervormingen uit te voeren en te voldoen aan de voorwaarden voor een volwaardig lidmaatschap. Ik heb er alle vertrouwen in dat de Europese Commissie samen met het voortgangsrapport over Kroatië dat op 5 november moet worden ingediend, ook een tijdschema opstelt waarin duidelijke instructies worden gegeven aan de Kroatische regering hoe de toetredingsonderhandelingen kunnen worden afgerond tot het einde van 2009, dat wil zeggen als ook de termijn van de Commissie onder voorzitterschap van Barroso afloopt. Dit tijdschema is echter alleen haalbaar als we erin slagen de onderhandelingen te versnellen en de Raad bereid is nog vóór het einde van het jaar nieuwe hoofdstukken te openen. Ik ben ervan overtuigd dat de toetreding van Kroatië als voorbeeld zal dienen voor de buurlanden en tegelijkertijd een belangrijke stabilisatiefactor zal zijn in de regio. Dank u wel.

James Nicholson (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik was een van de drie Noord-Ierse leden van het Europees Parlement geweest die zich in 1994 inzetten om de oorspronkelijke financiering van het vredesprogramma van de grond te krijgen. Volgens mij heeft dit programma een gigantische bijdrage geleverd aan het maatschappelijke en economische welzijn van Noord-Ierland. Ik zou daarom mijn persoonlijke dank en waardering willen uitspreken voor het harde werk van degenen die sindsdien volop tijd en bijzonder veel inspanning in de activiteiten van de plaatselijke strategische partnerschappen hebben gestoken. Zij hebben de last van de tenuitvoerlegging op zich genomen, en ik weet dat dat een heel lastige taak was.

Nu moeten ze in december hun functie neerleggen, en ze hebben eigenlijk maar weinig dank gekregen voor wat ze hebben bereikt. Veel mensen hebben kritiek gehad op het vredesprogramma en beweerd dat de resultaten ervan niet meetbaar zijn. Maar tegen hen zou ik willen zeggen dat ze ongelijk hebben: het programma heeft voor samenwerking en partnerschap op plaatselijk niveau gezorgd, en dat had niet kunnen gebeuren zonder de financiering van het vredesprogramma. Er zijn mensen tot samenwerking gebracht die daartoe zonder het vredesprogramma nooit de kans hadden gekregen.

Graag zou ik u, mijnheer de Voorzitter, willen vragen de raad waarin de strategische partnerschappen verenigd zijn te schrijven om namens dit Parlement – want wij spelen een centrale rol in hetgeen er bereikt is – al degenen te bedanken die zo maar moeten opstappen na al die jaren waarin ze hard hebben gewerkt en hun bijdragen ruimschoots hebben geleverd aan de mensen die ze graag willen helpen.

Ioannis Gklavakis (PPE-DE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, op 16 oktober hebben wij de Wereldvoedseldag gevierd. Toen deze dag in 1980 werd ingesteld was het doel de honger te verminderen. Tegenwoordig nemen wij echter een vreemd verschijnsel waar, en worden wij geconfronteerd met twee plagen: honger en zwaarlijvigheid. Honger treft de ontwikkelingslanden en zwaarlijvigheid treft de ontwikkelde landen.

850 miljoen mensen op deze planeet worden bedreigd met ondervoeding en ongeveer 40 miljoen mensen komen jaarlijks door honger om. Men heeft berekend dat 2 miljard mensen honger lijden en 55 procent van de sterfgevallen onder kinderen in ontwikkelingslanden te wijten is aan slechte voeding.

Anderzijds heeft de westerse leefwijze geleid tot ziekten als zwaarlijvigheid, kanker en suikerziekte. In 2020 zal naar verwachting 72 procent van alle sterfgevallen aan deze ziekten te wijten zijn. Ik wil voorstellen om als Europees Parlement een promotiecampagne voor de mediterrane voedingswijze op touw te zetten.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, als de benoeming van barones Ashton tot commissaris deze week wordt goedgekeurd, is het van het allergrootste belang dat zij een juist evenwicht weet te vinden tussen de zekerheid en onafhankelijkheid van de voedselvoorziening in de EU aan de ene kant en het helpen van ontwikkelingsmarkten door de vrije handel te bevorderen aan de andere kant, ook al hebben we al banden met de ACS-landen, die bijzonder belangrijk voor hen en voor ons zijn.

Het multilaterale handelssysteem heeft een grote bijdrage geleverd aan de welvaart in de wereld door dergelijke markten te ontsluiten, en de Wereldhandelsorganisatie is zeer effectief geweest in het creëren van een eerlijk speelveld voor armere landen.

Maar toekomstige overeenkomsten van de Wereldhandelsorganisatie mogen essentiële sectoren in de Europese economie niet onnodig in gevaar brengen. Bij de voorstellen die er momenteel liggen, zou de Europese landbouwproductie worden bedreigd. Verwacht wordt dat alleen al in Ierland de waarde van de productie in de rundvleessector per jaar met honderdtwintig miljoen euro zou kunnen dalen, en dat de daling van de waarde van de totale landbouwproductie in heel Ierland wel vierhonderdvijftig miljoen euro per jaar zou kunnen belopen.

We moeten er nooit in toestemmen de strategische voedselzekerheid in de EU gevaar te laten lopen. De commissaris zou er in haar nieuwe, uitdagende functie verstandig aan doen goed om de verontrusting die in dit Parlement op dit punt wordt geuit, serieus te nemen en zich aan het mandaat te houden dat haar door de Europese regeringen gegeven is.

De Voorzitter. – Hiermee is dit punt afgesloten. Ik zou mijn collega's willen verzoeken alleen dan spreektijd aan te vragen wanneer zij hier ook daadwerkelijk aanwezig zullen zijn.

13. Uitzendarbeid (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de aanbeveling voor de tweede lezing(A6-0373/2008) van Harlem Désir, namens de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, betreffende het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende uitzendarbeid (10599/2/2008 – C6-0327/2008 – 2002/0072(COD)).

Harlem Désir, rapporteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, – ik hoop dat het Voorzitterschap van de Raad zich nog bij ons zal voegen – de aanneming van de richtlijn over uitzendarbeid wordt nu al meer dan zes jaar uitgesteld, niet door het Parlement, dat zich direct na ontvangst van het voorstel van de Commissie in 2002 heeft uitgesproken, maar juist doordat bepaalde lidstaten in de Raad dwarsliggen.

Vandaag hebben wij, na de goedkeuring van een gemeenschappelijk standpunt tussen de lidstaten, de kans om van deze belangrijke sociale wetgeving een feit te maken op een moment waarop de behoefte aan een sociaal Europa groot is, en dit is een kans die we moeten grijpen. Meer dan drie miljoen werknemers in de EU verrichten uitzendarbeid. Ze zijn in dienst van ongeveer 20 000 bedrijven die een omzet van 75 miljard euro vertegenwoordigen.

Deze sector is uiteraard sterk onderhevig aan schommelingen in de groei en uitzendkrachten zijn nu de eerste slachtoffers van de economische groeivertraging en de stijgende werkloosheid. Net zoals andere kwetsbare en atypische arbeidsrelaties heeft deze sector de laatste jaren een structurele groei doorgemaakt die geschat wordt op ongeveer 60 procent voor de afgelopen vijf jaar. Deze ontwikkeling is extra goed merkbaar in de nieuwe lidstaten.

Uitzendarbeid omvat talrijke sectoren die per lidstaten verschillen: in sommige landen de industrie, in andere landen de dienstverlening en in weer andere landen de bouw, de landbouw en de vervoerssector. De omvang van uitzendarbeid is bovendien per land sterk verschillend. In sommige landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, kan uitzendarbeid tot 5 procent van het totaal aantal werknemers omvatten. Ook de duur van de opdrachten loopt uiteen. In sommige landen, bijvoorbeeld Frankrijk, is de duur van een opdracht circa tien dagen, maar de duur kan ook korter zijn dan een week, zoals in Spanje, of circa twintig dagen, zoals in Finland. In andere landen, zoals Ierland, België en Nederland, kan een opdracht echter enkele maanden duren, of zelfs een jaar zoals in Oostenrijk.

Zoals we weten zijn uitzendkrachten in sterkere mate aan lichamelijke risico's blootgesteld, moeten zij vaak sneller en harder werken dan andere werknemers en is voor hen het risico op arbeidsongevallen groter. Hun opleiding is vaak van ondergeschikt belang. Ook komt er onder hen extreem veel stress voor als gevolg van het onzekere karakter van hun werk.

De wetgevingen en de juridische randvoorwaarden van hun situatie lopen in de verschillende lidstaten zeer sterk uiteen. Hierdoor worden uitzendkrachten bijvoorbeeld in slechts tien van de 27 EU-lidstaten daadwerkelijk beschermd door het beginsel van gelijke behandeling, met name op salarieel gebied. De toegang tot opleidingen, tot sociale zekerheid en het recht op zwangerschapsverlof zijn allemaal sterk verschillend en worden geenszins op dezelfde wijze gegarandeerd in alle lidstaten.

Daarom streeft de Europese Commissie, op verzoek van de sociale partners en met steun van het Europees Parlement, naar een wetgeving waarmee deze gelijke behandeling kan worden gewaarborgd. Nadat ons een eerste plan is voorgelegd, heeft het Europees Parlement dit wetgevingsvoorstel in november 2002 op basis van het verslag van mijn collega Ieke van den Burg, die nog altijd in dit Parlement zetelt en die ik hierbij graag wil begroeten, versterkt met in het bijzonder de waarborging van het beginsel van gelijke behandeling vanaf de eerste dag, met name voor wat salariering betreft.

Toen de Raad in juni 2008 een gemeenschappelijk standpunt moest innemen, heeft deze zich uiteindelijk bij het Europees Parlement gevoegd. Zo was de Raad van mening dat het beginsel van gelijke behandeling

vanaf de eerste dag de algemene regel moest zijn en dat om het even welke uitzondering op dit beginsel door de sociale partners via cao-onderhandelingen of overeenkomsten met de sociale partners op nationaal niveau moest worden goedgekeurd. De amendementen van het Parlement over de definities van de essentiële arbeids- en aanwervingsvoorwaarden van uitzendkrachten zijn eveneens overgenomen, met name de amendementen over de salarissen in artikel 3.

In het gemeenschappelijk standpunt van de Raad zijn ook de amendementen van het Europees Parlement terug te vinden die betrekking hebben op toegang tot de arbeidsmarkt, collectieve voorzieningen en beroepsopleiding en het recht op een vertegenwoordiging van uitzendkrachten onder dezelfde voorwaarden als vaste werknemers van het inlenend bedrijf.

Binnen de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken is een debat gevoerd over het aanvankelijke voorstel van het Parlement om het voorstel van de Commissie te wijzigen en bepalingen toe te voegen over gezondheid, veiligheid en hygiëne op de arbeidsplek, die door de Raad niet zijn overgenomen. Deze garanties zijn echter reeds vastgelegd in een andere richtlijn, te weten de Richtlijn van de Raad van 25 juni 1991 ter aanvulling van de maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van de werknemers met arbeidsbetrekkingen voor bepaalde tijd of uitzendarbeid-betrekkingen.

Zoals u weet, geachte collega's – en hiermee wil ik mijn eerste betoog besluiten –, willen de Europese Confederatie van Vakbonden en de vakorganisaties die de uitzendbureaus vertegenwoordigen beiden dat wij deze wetgeving aannemen. Door deze wetgeving vandaag aan te nemen zorgen wij ervoor dat de standpunten van het Europees Parlement in de eerste lezing kracht van wet krijgen, dat dit kader van de bescherming van uitzendkrachten de komende drie jaar kan worden omgezet en dat de doos van Pandora van de onzekere onderhandelingen in de Raad niet nog eens wordt geopend. Daarom heeft de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken op 7 oktober besloten om aan te bevelen het gemeenschappelijk standpunt zonder amendementen aan te nemen, teneinde deze meest kwetsbare arbeidssector in Europa bescherming te bieden.

VOORZITTER: MECHTILD ROTHE

Ondervoorzitter

Vladimír Špidla, *lid van de Commissie*. – (CS) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren. Ik zou graag allereerst de rapporteur, de heer Harlem Désir, willen bedanken voor het werk dat hij heeft geleverd. Ik geloof dat ik weinig toe te voegen heb aan de algemene toelichting van de rapporteur. Wat ik wel graag zou willen, is even met u stilstaan bij de resultaten van het politiek akkoord van 10 juni. Daarbij wil ik graag wijzen op het succes dat geboekt is op een groot aantal punten waaraan het Europees Parlement groot belang hecht. Ik heb het over de rechtstreekse tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van via uitzendbureaus werkende arbeidskrachten vanaf de allereerste dag van de opdracht, met geen enkele uitzondering voor kortetermijnuitzendingen – ook wel opschortingstermijnen genoemd – en verder over aanscherping van de definities ter zake en over raadpleging van de sociale partners of het inschakelen daarvan als voorwaarde voor mogelijke, uitzonderlijke en beperkte afwijkingen van het beginsel van gelijke behandeling. De Commissie is buitengewoon ingenomen met de consensus binnen de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken over het gemeenschappelijk standpunt van de Raad. Ik zou graag nogmaals mijn waardering willen uitspreken voor het feit dat de rapporteur en de fracties bevestigd hebben het gemeenschappelijk standpunt zonder verdere wijzigingen te willen goedkeuren.

Dames en heren, respect voor de sociale partners vormt een onlosmakelijk onderdeel van het politiek concept van de Europese Unie. Ik heb dan ook met grote tevredenheid kennis genomen van de standpunten aan zowel vakbonds- als werkgeverszijde. Wat mij betreft is voldaan aan alle voorwaarden voor goedkeuring in eerste lezing.

Xavier Bertrand, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren afgevaardigden, hoewel ik niet fysiek naar uw redevoering heb kunnen luisteren, mijnheer de rapporteur, is uw toelichting, evenals uw reactie, mijnheer de commissaris, – zo vermoed ik – waarheidsgetrouw aan mij gerapporteerd.

Op 9 juni jongstleden is de Raad in Luxemburg tot een akkoord gekomen over twee teksten waar de lidstaten van de Europese Unie al enkele jaren over hebben gediscussieerd. De eerste is, zoals u weet, een voorstel voor de herziening van de richtlijn over arbeidstijd, waarover sinds 2004 is onderhandeld. Dit is niet het onderwerp van het debat van vanavond.

De tweede is een voorstel voor een richtlijn betreffende de arbeidsvoorwaarden voor uitzendkrachten, waarover sinds 2002 wordt gediscussieerd. Dit voorstel is bedoeld om uitzendkrachten extra te beschermen en de kwaliteit van tijdelijk werk te verbeteren. Vandaag zijn wij bijeen om deze richtlijn definitief aan te nemen.

Om te beginnen wil ik u zeggen dat de aanneming van deze tekst over uitzendkrachten in mijn ogen een heel sterk signaal is aan alle Europeanen. Dit signaal is dat 2008 het jaar kan worden waarin het sociale Europa nieuw leven kan worden ingeblazen. Jarenlang hebben we gewacht op significante vorderingen op het gebied van sociale wetgeving. Met de definitieve aanneming van deze richtlijn over uitzendarbeid laten wij deze jaren van stilstand eindelijk achter ons.

De Europeanen hebben gewacht op dit signaal van een Europa dat voor meer bescherming zorgt. Zoals wij weten zijn hun verwachtingen in de huidige omstandigheden, met de financiële crisis en de gevolgen hiervan op economisch vlak, nog hoger. Dit is meer dan ooit het moment om hun concrete indicaties te geven van ons vermogen om het streven naar economische bloei te combineren met het streven naar sociale cohesie en onze wil om het Europees sociaal model te beschermen en te stimuleren.

Het voorstel voor een richtlijn waarover wij vanavond debatteren is een cruciale tekst, in de eerste plaats vanwege het aantal betroffen Europeanen. In 2006 telde Europa 3,4 miljoen uitzendkrachten. Maar als we het aantal personen tellen dat op enig moment in het register van uitzendbureaus staat, komen we uit op zes miljoen betroffen personen.

Daar wil ik aan toevoegen dat uitzendarbeid de snelst gegroeide atypische arbeidsrelatie is. En volgens Eurofound in Dublin is deze tak in bijna alle lidstaten ten minste verdubbeld, en in Denemarken, Italië, Spanje en Zweden zelfs vijf keer zo groot geworden, doordat er in Europa steeds meer bedrijven zijn die een beroep doen op uitzendbureaus om werknemers te vinden die voldoen aan hun specifieke behoeften.

We kunnen dus inmiddels spreken van een cruciale sector binnen de Europese economie. En voor deze cruciale sector hebt u, mijnheer de rapporteur, een cruciale tekst ontworpen, die reële extra garanties biedt voor Europese werknemers.

De eerste van deze garanties is het beginsel van gelijke behandeling vanaf de eerste dag van vaste werknemers en uitzendkrachten. Deze vernieuwing zorgt voor een flinke vooruitgang voor uitzendkrachten in Europa, die door de bestaande wetgeving niet in die mate werden beschermd. Deze werknemers zullen voortaan gedurende de hele looptijd van hun dienstverband over dezelfde arbeidsomstandigheden beschikken als werknemers die voor dezelfde functie rechtstreeks bij het bedrijf in dienst zijn. Dit geldt voor de arbeidsduur, overuren, pauzes, rusttijden, nachtarbeid, betaald verlof, bescherming van de gezondheid van werknemers, het recht van non-discriminatie of de bescherming van zwangere vrouwen.

Dit is van essentieel belang, want we weten ook dat uitzendkrachten bij al deze aspecten worden blootgesteld aan risico's die minstens zo groot zijn als voor vaste werknemers en dat het werktempo voor hen hoger ligt.

Het beginsel van gelijke behandeling vanaf de eerste dag zal ook gelden op het salarieel gebied. Vanaf het begin van zijn dienstverband ontvangt een uitzendkracht hetzelfde salaris als iemand die voor hetzelfde werk door het inlenende bedrijf rechtstreeks in dienst wordt genomen.

Uitzonderingen op dit beginsel, en met name het invoeren van opleidingsperiodes, zijn alleen mogelijk indien er een akkoord is tussen de sociale partners, dat wil zeggen tegenprestaties voor de werknemers.

Tot slot biedt de richtlijn nieuwe garanties ten aanzien van toegang voor uitzendkrachten tot een vaste baan, toegang tot collectieve voorzieningen, restauratiediensten, kinderopvang en vervoersdiensten, toegang tot beroepsopleidingen en vertegenwoordiging.

Als fungerend voorzitter van de Raad wil ik u graag zeggen dat ik verheugd ben om te zien dat vandaag alle voorwaarden vervuld zijn om deze tekst aan te nemen. Bovendien bevat de tekst een groot deel van de amendementen die het Parlement in de eerste lezing in november 2002 heeft aangenomen. Dat verklaart zeer zeker ook dat de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken vrijwel unaniem heeft besloten de tekst ongewijzigd te laten. En ik wil de rapporteur en alle Parlementsleden die actief aan deze tekst hebben gewerkt, nogmaals bedanken voor hun constructieve bijdrage.

Deze quasi-unanimiteit is ook een duidelijk teken van het nut en de kwaliteit van deze tekst en ik wil ook mijn lof uitspreken over Vladimír Špidla, die dit initiatief altijd heeft gesteund en die ermee akkoord was om

deze tekst niet terug te trekken, zelfs toen de besprekingen in een impasse terecht waren gekomen, bijvoorbeeld in december 2007 in Brussel.

Dus zoals u weet hebben wij tijdens het Sloveense voorzitterschap resultaat kunnen boeken. Ik wil ook uitdrukkelijk wijzen op de bijdrage die in dit dossier is geleverd door het Verenigd Koninkrijk. Ik verwelkom het akkoord dat op 19 mei 2008 tot stand is gekomen tussen de Britse sociale partners, een belangrijk element. Tot besluit wil ik verwijzen naar de steun die de Europese sociale partners op 9 juni hebben geleverd aan het gemeenschappelijk standpunt ten aanzien van uitzendarbeid.

We kunnen nu dus zeggen dat alle betrokken partijen op één lijn zitten. Dit bewijst ook dat we met doorzettingsvermogen en met een creatieve dialoog uit ogenschijnlijk patstellingen kunnen komen, zelfs op sociaal gebied, zelfs in Europa, zelfs bij het aannemen van richtlijnen.

Elisabeth Morin, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de commissaris, om te beginnen zijn we hier bezig met de voltooiing van uiterst constructieve werkzaamheden tussen enerzijds de Europese instellingen, en anderzijds de lidstaten, maar ook de politieke fracties en de sociale partners. De tekst waar we op uit zijn gekomen is gebaseerd op de consensus met de sociale partners. Met dit voorstel voor een richtlijn wordt nu een algemeen kader vastgesteld voor uitzendkrachten in alle 27 lidstaten en dat is een uiterst belangrijke vooruitgang, gebaseerd op het beginsel van non-discriminatie tussen vaste werknemers en uitzendkrachten.

Wij hebben gestreefd naar transparantie – transparantie van de arbeidsomstandigheden van werknemers –, maar ook naar vertrouwen tussen werknemers en werkgevers. De veiligheid van werknemers en de flexibiliteit waar bedrijven behoefte aan hebben, zijn van essentieel belang. Derhalve heeft de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten – die is gegrondvest op de beginselen van gelijke behandeling, toegang tot beroepsopleiding en de normen voor vertegenwoordiging van uitzendkrachten volgens collectieve overeenkomsten – vandaag ook bij dit werk getracht vooruitgang te boeken en een consensus te bereiken.

Europa beschermt vandaag deze werknemers. In deze kaderrichtlijn voor de bescherming van uitzendkrachten worden nieuwe arbeidsvoorwaarden vastgesteld. Wij zijn er vast van overtuigd dat wij gezamenlijk vooruitgang boeken in de richting van een sociaal Europa. Om die reden gaan wij er uiteraard mee akkoord om voor deze richtlijn te stemmen, zonder amendementen, in de vorm waarin zij vandaag is voorgesteld.

Ieke van den Burg, *namens de PSE-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, er zijn dingen waar je heel hard aan hebt gewerkt, maar die er toch nooit komen, of soms pas heel laat. Dat was het geval met deze richtlijn. Je had haast niet meer verwacht dat het er nog van zou komen..

Zes jaar geleden, in 2002, heb ik, na de onderhandelingen in de sociale dialoog met de sociale partners, hard aan dit voorstel van de Commissie gewerkt als uw rapporteur in de eerste lezing.

Het is ons gelukt de Commissie te overtuigen en om de grote meerderheid van de Raad 95 procent van onze amendementen en verbeteringen van de tekst te laten goedkeuren. Alleen wilde een blokkerende minderheid van vier van de destijds vijftien lidstaten niet met die meerderheid meegaan. Diverse voorzitterschappen hebben hun uiterste best gedaan de impasse te doorbreken, maar na een paar jaar was het voorstel, nou, misschien niet helemaal dood, maar lag het in ieder geval in coma.

Dat was jammer, want de problemen die in de richtlijn werden aangepakt, waren totaal niet verdwenen. In tegendeel, ze werden gedurende de uitbreidingsperiode van de EU alleen maar groter. Met de richtlijn zijn die problemen van uitbuiting van migrerende werknemers niet helemaal opgelost, en dus moeten we daar aan blijven werken, maar een uitzendrichtlijn is een eerste stap. Het zorgt voor duidelijkheid over de status en de arbeidsrechten van uitzendkrachten door het beginsel van gelijke behandeling als basisbeginsel van het arbeidsrecht op te leggen en benadrukt tegelijkertijd – en dit is zeker zo belangrijk – de rol van cao-onderhandelingen en fatsoenlijke arbeidsverhoudingen in een groeiende uitzendsector.

Dit wil ik graag benadrukken, en dit heeft ook te maken met de negatieve associaties die het gevolg zijn van de uitbuiting door koppelbazen in de georganiseerde professionele uitzendsector. In de huidige richtlijn kan deze sector zich echt laten zien als een volwaardige partij, die een goede sociale dialoog met de vakbewegingen aankan, en daarbij kan helpen tot zeer vergaande regelingen te komen voor flexibiliteit en zekerheid op de arbeidsmarkt.

Ona Juknevičienė, *namens de ALDE-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik spreek vandaag namens mijn collega Liz Lynne, de schaduwrapporteur voor deze richtlijn van de Fractie Alliantie van Liberalen en

Democraten voor Europa. Zij kan vandaag niet bij ons aanwezig zijn wegens problemen met het vliegverkeer naar Straatsburg.

Ik deel haar algemene zorgen over dit document en met name haar overtuiging dat deze richtlijn verre van ideaal is, maar nog veel erger zou kunnen zijn. Veel uitzendbureaus in Groot-Brittannië zouden nu graag zien dat deze richtlijn werd aangenomen, maar enkel en alleen omdat dit de "minst erge" optie is. Wij hebben altijd betoogd dat dit niet op Europees niveau had moeten gebeuren, gezien de grote verschillen en de verschillende tradities die in elke lidstaat bestaan. Wij begrijpen echter het doel van uitzendbureaus, namelijk het creëren van meer arbeidsplaatsen en het versoepelen van de arbeidsmarkt.

Deze richtlijn werd door de Raad uiteraard verbonden aan een richtlijn betreffende de arbeidstijd, en de schaduwrapporteur van de ALDE-Fractie is van mening dat deze twee kwesties aan elkaar gekoppeld zullen blijven. Onder de gegeven omstandigheden wil de schaduwrapporteur van de ALDE-Fractie dit document daarom steunen, en bij de stemming zal onze fractie haar aanbevelingen volgen.

Jean Lambert, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, namens mijn fractie wil ook ik graag dit akkoord verwelkomen. Wij verwachten niet dat bemiddeling nog meer zal opleveren en dus hebben wij de rapporteur gesteund in deze kwestie.

Wat betreft het feit dat het voorzitterschap dit beschouwt als een stap voorwaarts naar een sociaal Europa, erken ik dat wij dit ook graag zien als een stap in die richting. Het verheugt mij, vooral in mijn hoedanigheid als Brits lid, eindelijk eens enkele warme woorden te horen over het standpunt van de Britse regering. Ik hoop dat de insteek voor andere kwesties op dit gebied die momenteel door het Parlement worden behandeld, even constructief zal zijn. Ik denk dat het zeer belangrijk is dat we in het huidige klimaat daadwerkelijk voortgang boeken op het gebied van de rechten van werknemers, in plaats van dat we proberen te impliceren dat degenen die op tijdelijke basis werk verrichten op de een of andere manier als personen of in economisch opzicht minder belangrijk zouden zijn. Zoals iemand heeft opgemerkt: hoewel sommige mensen vrijwillig op deze manier werken, zijn anderen werkzaam in deze sector omdat zij geen andere keuze hebben. In een aantal landelijke gebieden zijn er bijvoorbeeld beperkte arbeidsmogelijkheden en deelt in wezen één werkgever de meeste banen uit. Als je als uitzendkracht de voorwaarden waaronder je werkt in twijfel durft te trekken, zou dit er wel eens toe kunnen leiden dat je nooit meer door dat specifieke bedrijf in dienst wordt genomen.

Ik denk dus dat de rechtszekerheid die door dit akkoord wordt geboden, zeer belangrijk is. Hiermee zou bijvoorbeeld iemand geholpen kunnen worden die ik in Londen ontmoette: de enige persoon die in de keuken van een hotel werkte en niet in vaste dienst was, was degene wiens werk het was om de ovens schoon te maken en binnenin die ovens te werken met zware chemicaliën, zonder enige training of beschermende kleding, omdat die werknemer slechts een uitzendkracht was en diens gezondheid en veiligheid dus niet zo belangrijk werden geacht. Voor zulke mensen is deze wetgeving daarom zeer belangrijk, en wij hopen dat deze wet snel ten uitvoer zal worden gebracht.

Ewa Tomaszewska, *namens de UEN-Fractie*. – (PL) Mevrouw de Voorzitter, de aanhoudend hoge werkloosheid van de afgelopen jaren heeft tot een onevenwichtige situatie geleid tussen werkgevers en werknemers op de arbeidsmarkt. De werknemers kregen het bijzonder moeilijk en waren bijgevolg genoodzaakt om gelijk welk werk te aanvaarden om in het levensonderhoud van hun gezinnen te kunnen voorzien. Met het oog hierop gingen ze akkoord met zogenaamde soepele arbeidsvormen die geen enkele garantie bieden voor fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden. Veruit de meeste werkgevers hebben meedogenloos misbruik gemaakt van deze situatie.

De richtlijn die garant staat voor een gelijke beloning, gezondheid en veiligheid op het werk, de bescherming van het moederschap en mogelijkheden op het gebied van beroepsopleiding voor werknemers die met een tijdelijk contract werken, is een belangrijke stap in de richting van de terugkeer van beschaaftde voorwaarden op de arbeidsmarkt. Het is van groot belang dat deze gelijke voorwaarden reeds vanaf de eerste werkdag moeten gelden. Het feit dat tussen de sociale partners overeenstemming kon worden bereikt, maakt van deze richtlijn een document van onschatbare waarde. Ook uitzendkrachten hebben recht op bescherming.

Daarom zijn wij van mening dat het essentieel is om dit document zonder amendementen aan te nemen. Er moet zo snel mogelijk werk worden gemaakt van een goede rechtsbescherming.

(Applaus)

Pedro Guerreiro, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (PT) Mevrouw de Voorzitter, dit nieuwe voorstel voor een richtlijn, dat we vandaag bespreken, gaat weliswaar over het beginsel van gelijke behandeling van werknemers

op het gebied van arbeidsvoorwaarden, maximale arbeidstijd en wekelijkse rusttijden, maar het laat ruimte voor een aantal uitzonderingen op de regeling die dit beginsel in de praktijk op losse schroeven kunnen zetten, te meer daar het echt nodig is uitzendbureaus aan banden te leggen en hun activiteiten tot een minimum te beperken, om onzekere banen te bestrijden en een einde te maken aan een praktijk waarin de rechten van werknemers voortdurend onder druk staan.

We dringen er dan ook, door middel van een aantal amendementen, op aan dat er bijvoorbeeld uitsluitend in uitzonderlijke situaties gebruik kan worden gemaakt van uitzendkrachten, zoals perioden van uitzonderlijke activiteit en perioden waarin een vaste arbeidskracht tijdelijk niet beschikbaar is; dat uitzendkrachten dezelfde rechten en sociale bescherming genieten als andere werknemers, inclusief de rechten die zijn vastgelegd in de cao's van de betreffende sector; dat uitzendarbeid niet wordt gebruikt om het stakingsrecht te ondergraven; en dat voor uitzendkrachten dezelfde regels op het gebied van de gezondheid en de veiligheid op het werk gelden als voor de vaste werknemers van de inlenende onderneming.

Derek Roland Clark, *namens de IND/DEM-Fractie*. – (EN) Mevrouw de Voorzitter, deze kwestie wordt al sinds 2002 over een weer gespeeld tussen de Commissie en de Raad: maar liefst zes jaar lang. Tot juni van dit jaar is er geen gemeenschappelijk standpunt geweest, maar nu wordt deze kwestie als een heet hangijzer doorgespeeld naar het Parlement.

Ik vraag me af of deze plotselinge gedachteverandering soms iets te maken heeft met de huidige economische neergang? Het maakt niet uit of dat wel of niet het geval is: in deze tijden van stijgende werkloosheid zal dit niets helpen, want in het verslag wordt gezegd dat uitzendkrachten hetzelfde betaald moeten krijgen als vaste, fulltime werknemers. Fout! Aan de ene kant maken uitzendbureaus hier gebruik van om jonge mensen een goede start in het leven of een nieuwe kans te bieden. Aan de andere kant krijgen onervaren werknemers hetzelfde betaald als ervaren medewerkers die al lang in dienst zijn, wat recht indruist tegen de gevestigde praktijk. Hiermee wordt werknemersloyaliteit ontmoedigd, iets wat elk bedrijf nodig heeft. Meer ervaring staat gelijk aan meer vaardigheden, staat gelijk aan meer salaris. Dit is een slechte stap, die ik dan ook verwerp.

Roger Helmer (NI). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, dit is een slecht stuk wetgeving – niet zo slecht als het had kunnen zijn, maar niettemin slecht. Zoals zoveel andere arbeidswetgeving in dit Parlement, wordt ook deze wetgeving geïntroduceerd omwille van de rechten van werknemers, terwijl het voornaamste effect ervan zal zijn dat duizenden en duizenden mensen het recht om te werken volledig wordt ontnomen. Onze arbeidsmarkten worden hierdoor minder concurrerend en minder flexibel. Dit is schadelijk voor onze economieën in een tijd waarin we ons dat totaal niet kunnen veroorloven.

Uitzendwerk wordt algemeen en terecht gezien als een manier om weer permanent aan het werk te komen voor werknemers die om een bepaalde reden tijdelijk niet actief zijn geweest op de arbeidsmarkt.

Waar we vandaag in dit Parlement mee bezig zijn, is die manier voor werknemers om weer aan het werk te komen saboteren. De Britse regering heeft zich lang verzet tegen deze maatregel, maar kon uiteindelijk ook geen weerstand meer bieden. Een duidelijker voorbeeld van de manier waarop de EU de democratie in de lidstaten ondermijnt, is niet denkbaar.

José Albino Silva Peneda (PPE-DE). – (PT) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer Bertrand, mijnheer de commissaris, dames en heren, ik ben zeer ingenomen met dit verslag, waarmee een onderwerp wordt afgerond dat al sinds 2002 speelt. Ik vind dit een evenwichtig resultaat, dat bescherming biedt aan uitzendkrachten, de arbeidsmarkt flexibeler maakt en het subsidiariteitsbeginsel respecteert.

Het voorstel garandeert, in grote lijnen, de gelijke behandeling van uitzendkrachten, vanaf de eerste dag, maar biedt de sociale partners ook de ruimte om desgewenst anderszins overeen te komen. Gezien de verschillen tussen de lidstaten wat betreft de praktijk en de wetgeving op dit gebied, vind ik het bemoedigend dat het Parlement, de Raad en de Commissie een akkoord hebben weten te bereiken. Dit akkoord biedt een duidelijk kader voor uitzendbureaus, die een onmiskenbare rol spelen op de Europese arbeidsmarkt. Deze grotere transparantie in de regelgeving kan bijdragen aan de werkgelegenheid en de ontwikkeling van nieuwe, soepele arbeidsvormen.

Hoewel de ontwikkeling van de economie vraagt om meer flexibilisering van de arbeidsmarkt, ben ik van mening dat die flexibiliteit alleen positief kan zijn voor alle betrokkenen als de rechten van de werknemers in alle opzichten worden gerespecteerd, met name als het gaat om de gezondheid en de veiligheid op het werk. Ik ben van mening dat de eindtekst van deze richtlijn een goed voorbeeld is van dit evenwicht. Ik hoop, mijnheer Bertrand, dat ik in december van dit jaar hetzelfde zal kunnen zeggen over de arbeidstijdenrichtlijn.

Ik wil nog mijn waardering uitspreken voor het werk van de heer Désir en voor het werk van de schaduwrapporteur uit mijn fractie, mevrouw Morin, die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan dit eindresultaat.

Richard Falbr (PSE). - (CS) Ter inleiding zou ik graag willen opmerken dat ik voor het voorstel stemmen zal, omdat deze naar het zich laat aanzien het maximaal haalbare is. De volgende stap zou dan moeten bestaan uit een gedegen analyse van de gangbare praktijk in de lidstaten. In een aantal lidstaten is de rechtspositie van uitzendkrachten weliswaar netjes geregeld, maar wat betreft het verlenen van de benodigde vergunningen aan nieuwe uitzendbureaus is het geheel absoluut ontoereikend geregeld. Met andere woorden: Jan en alleman kan een bureautje beginnen en mensen uitzenden zonder dat er enig toezicht van betekenis op de activiteiten van dergelijke veelal uitermate dubieuze bureaus is. Ik heb het uiteraard over de gang van zaken in de Tsjechische Republiek. Om zo snel zoveel mogelijk geld te verdienen nemen uitzendbureaus daar arbeidskrachten niet op basis van een arbeidsovereenkomst in dienst, maar slechts op basis van een overeenkomst inzake uit te voeren werkzaamheden. Zodoende hoeven zij geen sociale lasten en geen ziektekostenpremies af te dragen over de arbeid van hun werknemers. Dat houdt in dat wanneer het loon gebaseerd is op het minimumloon, een uitzendkracht na betaling van de verschillende afdrachten logischerwijze veel minder overhoudt dan dat minimumloon. Het is überhaupt al uitermate verdacht dat in Tsjechië het aantal bij werkgevers werkzame uitzendkrachten maar blijft groeien ten koste van het aantal werknemers met een behoorlijke arbeidsovereenkomst. Het is dan ook de taak van de arbeidsinspectie en de vakbonden om laakbare praktijken zoals die zich in meerdere lidstaten voordoen, aan de kaak te stellen en te strijden tegen inperking van het recht van uitzendkrachten zich te verenigen in vakbonden. Ondanks de goede wil die in de ontwerprichtlijn doorschemert, is er nog een lange weg te gaan om ervoor te zorgen dat het niet blijft bij wat nu op papier staat. Naar aanleiding van wat een aantal afgevaardigden van het Europees Parlement hier gezegd hebben, zou ik hen graag willen uitnodigen om in dienst te treden bij dergelijke uitzendbureaus en aan den lijve te ondervinden hoe prettig het wel niet is om voor ze te werken.

Siiri Oviir (ALDE). - (ET) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, "beter laat dan nooit", zeggen we in Estland. Het is dan ook een positieve ontwikkeling dat we nu eindelijk de richtlijn betreffende uitzendkrachten aannemen. Uitzendwerk komt steeds vaker voor, en daarom is het heel belangrijk dat het goed geregeld wordt. Deze richtlijn is ook van grote betekenis voor de landen die nog geen toegang hebben tot de arbeidsmarkt van de landen van de Europese Unie, en waarvan de werknemers vooral voor oneigenlijke doeleinden gebruikt worden, waarbij hun gelijke rechten met voeten worden getreden.

Wij zijn er nu van op de hoogte dat de bescherming van uitzendkrachten in de verschillende lidstaten op zeer uiteenlopende wijze geregeld is. Er zijn lidstaten waarin die bescherming volkomen ontbreekt. Daarom denk ik dat we er met de ontwerprichtlijn zoals ze nu geformuleerd is, toe kunnen bijdragen dat uitzendkrachten overal in Europa ten minste een minimale basisbescherming genieten, waarmee een einde komt aan de discriminatie van werknemers die gebruik maken van dit type werk, ten opzichte van andere soorten werk.

Ik hoop dat we deze richtlijn zullen aannemen, zoals ik ook hoop ook dat we er niet te lang over zullen doen om haar ten uitvoer te leggen.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN). - (PL) Mevrouw de Voorzitter, in het kader van dit debat over de richtlijn betreffende de arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten zou ik u erop willen wijzen dat het aantal uitzendkrachten in de Europese Unie met name de voorbije jaren aanzienlijk is gestegen. Deze toename was vaak het gevolg van de economische situatie. Het is bijgevolg onontbeerlijk om de werkzaamheden met het oog op een wettelijke regeling van dit verschijnsel op Europees niveau te bespoedigen. Daarnaast zou ik willen opmerken dat het bijzonder jammer is dat er meer dan zes jaar is verstreken alvorens de Europese Raad in juni 2008 een compromis bereikte over de Commissievoorstellingen over dit onderwerp, die nochtans al veel eerder waren geformuleerd en die reeds in 2002 door het Europees Parlement werden gewijzigd.

We moeten met name onze steun verlenen aan de in de ontwerprichtlijn vermelde oplossingen in verband met de gelijkheid van behandeling van uitzendkrachten en andere werknemers met betrekking tot hun statuut en veiligheid. Dit geldt eveneens voor de naleving van de sociale normen waaraan ondernemingen moeten voldoen op het vlak van gelijke behandeling, met name wat het salaris en de arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten en andere werknemers betreft.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, uitzendwerknemers worden uitgebuit door werkgevers. Het is noodzakelijk hen gelijk te behandelen en hun veiligheid te beschermen. De Commissie

lijkt echter meer te voelen voor deregulering van de arbeidsrelaties en de ontwikkeling van flexibele arbeidsvormen.

Volgens officiële gegevens van de Commissie is in 2007 de werkloosheid gestegen tot 4,7 procent en de langdurige werkloosheid tot 2,8 procent. De bevordering van het flexizekerheidsmodel is bijgevolg een krachtig wapen in handen van de werkgevers. Daarmee kunnen zij meer uitzendkrachten aantrekken, wat leidt tot minder gunstige arbeidsvoorwaarden en de uitholling van cao's. Om de economische integratie van de Europese arbeidsmarkt te bevorderen wordt de lidstaten de mogelijkheid ontnomen om dergelijke vraagstukken te reguleren en wordt deze overgeheveld naar het communautair niveau.

Wij zijn tegen de stappen die voortdurend in die richting worden ondernomen. Deze leiden tot meer mogelijkheden voor de Europese Unie om neoliberale bevormen te bevorderen ten koste van de werknemers. Ons hoofddoel moet de bescherming van alle werknemers zijn, ook van uitzendkrachten. Onze belangrijkste prioriteit kan echter enkel rust en zekerheid op het werk en bescherming van alle verworvenheden van de werknemers zijn.

Philip Bushill-Matthews (PPE-DE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, om te beginnen wil ik de rapporteur graag feliciteren met zijn verslag, niet alleen vanwege datgene wat hij daarin zegt, maar ook vanwege de lengte van het verslag, of moet ik zeggen: de korthed ervan? In mijn negen jaar als lid van dit Parlement is dit het kortste verslag van een socialist in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken dat ik ooit heb gezien, en ik hoop dat hij hiermee een precedent heeft geschapen voor enkele van zijn collega's, maar daar zullen we later nog op terugkomen.

Ik was ook blij, en daar wil ik hem graag voor bedanken, dat hij meldde dat de reden voor dit korte verslag was dat de grote belanghebbenden beide terecht hadden aangegeven voorstander te zijn van dit gemeenschappelijke standpunt, waardoor ook de Raad het kon steunen. Zowel de vakbonden als het bedrijfsleven – niet alleen het bedrijfsleven in het algemeen, maar ook de specifieke bedrijfstak, dus degenen die verantwoordelijk zijn voor uitzendkrachten – hebben collectief "ja" gezegd, wat de redenen hiervoor ook waren: allen waren bereid zich hieraan te houden.

Ik denk dat hier voor ons als politici een moraal uit valt af te leiden: wanneer de belanghebbenden zelf zeggen dat dit is wat zij willen, denk ik dat wij de verantwoordelijkheid hebben om te proberen dit, waar mogelijk, te realiseren. Daarom wil ik hem dus bedanken voor het gebruik van consensusargument om dit duidelijk te maken.

Tot slot wil ik de minister bedanken dat hij degenen voor wie dat nodig was eraan heeft herinnerd dat de Raad dit gemeenschappelijke standpunt opstelde als onderdeel van een pakket met de richtlijn betreffende de arbeidstijd. Gezien de timing van het parlementaire werk heeft onze fractie inderdaad kort overwogen dat beide dossiers wellicht zouden moeten worden samengevoegd en vervolgens in december zouden moeten worden besproken. Na hier verder over te hebben nagedacht en omdat ik weet dat het Franse voorzitterschap dit hele proces maar wat graag in gang wilde zetten, gingen wij hier echter graag in mee, zodat we inderdaad "verder konden". Ik denk dat dit ook de boodschap van dit dossier is: laten we verdergaan. Wanneer we toekomen aan het tweede deel van het pakket over de richtlijn betreffende de arbeidstijd, hoop ik dat wij van onze kant ook onze verantwoordelijkheid zullen tonen en verder zullen gaan.

Harald Ettl (PSE). - (DE) Mevrouw de Voorzitter, het zijn juist de werkgevers die steeds pleiten voor meer mobiliteit en flexibiliteit op de Europese arbeidsmarkt. Alleen door gelijke behandeling en sociale minimumnormen kan het onbehagen bij werknemers ten aanzien van open arbeidsmarkten en deregulering worden verminderd. De Europese Unie heeft behoefte aan preventieve maatregelen voor de arbeidsmarkt, die gelukkig steeds opener wordt.

Dit ontwerpverslag inzake uitzendwerk maakt nog eens duidelijk hoe moeilijk het is om op dit gebied vooruitgang te boeken. Zes jaar lang heeft de Raad deze richtlijn op basis van de meest uiteenlopende argumenten geblokkeerd. Dit voorstel verzekert uitzendkrachten ervan dat zij vanaf hun eerste werkdag net zo worden behandeld als andere werknemers, ook al zijn er wel een aantal beperkingen. Het recht om zich te beroepen op het arbeidsrecht, een gelijke beloning voor gelijk werk – dat zijn essentiële beginselen van gelijke behandeling. De lidstaten beschikken over fundamenteel zeer verschillende, maar kwalitatief wel betere regelingen, vergeleken met de huidige richtlijn. Het is echter heel belangrijk dat we op dit punt mogen vaststellen dat de richtlijn de nationale regelingen niet nadelig beïnvloedt. De weg die het Franse voorzitterschap heeft gekozen, gaat de goede kant op.

Degenen die de richtlijn betreffende de arbeidstijd hebben geblokkeerd – en dit geldt ook voor de richtlijn inzake de overdraagbaarheid van pensioenrechten – moeten nu ook hun sociale denkfouten corrigeren en begrijpen dat Europa minimumnormen nodig heeft. Alleen op die manier zal de Europese Unie op meer steun en begrip kunnen rekenen en zullen de burgers zich Europeanen voelen.

Csaba Óry (PPE-DE). – (HU) Mevrouw de Voorzitter, minister, commissaris, collega's, vanuit het oogpunt van de verwezenlijking van één Europese arbeidsmarkt en het garanderen van gelijke kansen voor Europese werknemers, betekent de richtlijn die we zojuist behandeld hebben een aanzienlijke vooruitgang. Er is uiteraard geen sprake van dat deze EU-richtlijn een geharmoniseerd kader op communautair niveau schept voor de tewerkstelling van uitzendkrachten. Maar dat is ook niet nodig of wenselijk, aangezien de belangrijkste regelgeving op het gebied van arbeid in dit opzicht, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, onder de bevoegdheid van de lidstaten zal blijven vallen. Maar het streven om op het hele grondgebied van de Europese Unie duidelijke en ondubbelzinnige minimumeisen in te voeren, waardoor de bescherming van uitzendkrachten op het hele grondgebied van de Gemeenschap kan worden gewaarborgd, is zonder meer een welkome stap in de goede richting.

Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn, vrij van enige ideologische bijklanken en onafhankelijk van politieke kleur, dat de bescherming van zwangere vrouwen, de gelijke behandeling van mannen en vrouwen en de uitbanning van discriminatie gebaseerd op afkomst, geloof, overtuiging of het behoren tot een minderheid essentiële doelstellingen zijn. Al deze overwegingen rechtvaardigen dat deze zaken in de Europese Unie op geharmoniseerde wijze moeten worden geregeld. Het systeem van minimumeisen dat de EU-wetgevers hebben uitgewerkt, is dus gericht op de verwezenlijking van dit doel. De richtlijn dient naast de stimulering van individuele beroepsontwikkeling belangrijke Europese economische belangen, waarbij ook uitzendkrachten gelijke kansen krijgen op het gebied van toegang tot training, kinderopvang en andere infrastructurele voorzieningen. Dit heeft ook betrekking op de periode tussen twee uitzendbanen in. Het is in ons aller belang dat uitzendkrachten niet worden gediscrimineerd, dat ook zij hun vakkennis kunnen uitbreiden en dat ook voor hen de balans tussen werk en gezin geen onoverkomelijke problemen oplevert. Op dit gebied hebben we daadwerkelijk geharmoniseerde richtsnoeren nodig en daarom stem ik zelf vóór het aannemen van deze richtlijn. Dank u zeer, mevrouw de Voorzitter.

Dumitru Oprea (PPE-DE). – (RO) Als we kijken naar wat de rapporteur, de heer Désir, gedaan heeft, is de Latijnse zegswijze *Multum in parvo* van toepassing, ofwel: veel in een klein bestek. Met die woorden zou je het onderhavige voorstel voor een richtlijn kunnen omschrijven, omdat het het recht op werk garandeert, ook al is de door de werknemer verrichte activiteit van tijdelijke aard als gevolg van bepaalde specifieke eigenschappen van dat werk. Ik denk dat een dergelijke maatregel het mogelijk maakt dat beroepen die zelden of niet voorkomen op een bepaalde locatie, gestimuleerd worden als ze worden uitgevoerd door mensen die over een aantal van de betreffende vaardigheden beschikken, ook afhankelijk van de vraag op de markt. Dit zal een heel mozaïek van vakkennis opleveren van mensen wie de omschrijving *homo universalis* uit de Renaissance niet zou misstaan.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Allereerst mijn dank aan de rapporteur, de heer Désir. Met dit debat leveren we een bijdrage aan de maatregelen die genomen moeten worden voor het instellen van een Europees netwerk dat de burgers van Europa redelijke arbeids- en leefomstandigheden garandeert. Met het waarborgen van een minimumniveau van bescherming voor uitzendkrachten dragen wij bij aan de opbouw van een sociaal Europa. Wil de Europese Unie de meest concurrerende kenniseconomie ter wereld worden, dan moeten de Europese bedrijven in staat zijn om het personeel en de knowhow te kiezen die ze nodig hebben.

Persoonlijk ben ik van mening dat als we uitzendkrachten dezelfde omstandigheden bieden die werknemers bij de inlenende bedrijven genieten, we niet alleen die uitzendkrachten maar vooral ook het vaste personeel van die bedrijven beschermen. Die gelijke omstandigheden hebben betrekking op werkuren, pauzes, betaald verlof, salarisniveau, positie en veiligheid. Door uitzendkrachten goede arbeidsomstandigheden te bieden, zullen illegaal werk en sociale dumping verdwijnen. Naar mijn mening zal het sociale Europa versterkt worden als we de vakbonden betrekken bij de besluitvorming rond het verlenen van vrijstellingen via cao's.

Elisabeth Schroedter (Verts/ALE). – (DE) Mevrouw de Voorzitter, collega Jean Lambert heeft al aangegeven dat het gaat om een essentiële doorbraak in de richting van een sociaal Europa, ook al is het nog maar een eerste stap. De burgers verwachten van ons dat wij daadwerkelijk stappen zetten op weg naar een sociaal Europa en dat wij ervoor zorgen dat arbeidsrechten binnen de interne markt en gelijke beloning voor gelijke arbeid op dezelfde plek een rol spelen.

Het Europees Parlement is erin geslaagd dit gelijkheidsbeginsel op te nemen in de richtlijn. In het oorspronkelijke Commissievoorstel was dit niet het geval. Het is van het allergrootste belang dat de Raad hierin met ons is meegegaan, want in deze interne markt moeten we concurreren op basis van kwaliteit en niet op basis van het arbeidsloon.

Tot slot wil ik nog toevoegen dat deze doorbraak van groot belang is, maar dat een doorbraak ten aanzien van de arbeidstijdenrichtlijn net zo belangrijk is, alleen niet zoals de heer Bushill-Matthews die heeft voorgesteld. Hier is principieel geen opt-out mogelijk, zoals in de lezing van het Europees Parlement wordt voorgesteld. Ik kan de Raad er alleen maar toe oproepen, ons ook in dezen te volgen.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) We buigen ons hier vandaag over een bijzonder belangrijk thema. Ik ben me ervan bewust dat het statuut en de situatie van personen die met een tijdelijk contract werken, aanleiding geven tot grote bezorgdheid. Ik verwijs in dit verband niet alleen naar formele en juridische aspecten, maar ook naar de arbeidsvoorwaarden. Dit komt met name tot uiting bij een groot gedeelte van de werknemers die afkomstig zijn uit de nieuwe lidstaten, die ten gevolge van de hoge werkloosheidscijfers bereid zijn om het even welk werk te aanvaarden, zowel in hun eigen land als in het buitenland. Arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden mogen niet afhangen van de situatie op de arbeidsmarkt, maar zouden in overeenstemming moeten zijn met de arbeidsnormen en vereisten die vandaag van kracht zijn, zowel op het gebied van veiligheid en sociale voorwaarden als van verzekering en beloning.

Richard Howitt (PSE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, ik ben zeer trots dat ik in de commissie heb deelgenomen aan de stemming over deze richtlijn en dat ik vandaag deelneem aan het debat over de stemming om de richtlijn betreffende uitzendkrachten tot stand te brengen. Voor de Labourregering in mijn eigen land, Groot-Brittannië, had dit een hoge prioriteit, omdat de richtlijn deel uitmaakte van een overeenkomst met onze vakbonden, de Warwick Agreement genoemd. Vandaag wordt die belofte dus ingelost.

Ik ben blij deze richtlijn te kunnen steunen en me ervoor te hebben ingezet, en wel om drie redenen.

De eerste reden is dat uitzendkrachten kwetsbare werknemers zijn – ongeacht de protesten van sommige mensen die het tegendeel vinden. In een enquête van het Britse Trades Union Congress (TUC) gaf tachtig procent aan minder goed te worden behandeld wat betreft salaris, training en betaald verlof, en graag verbetering hierin te willen zien.

De tweede reden is dat het grootste aantal Oost-Europese migranten dat sinds de uitbreiding in Groot-Brittannië is komen werken, naar mijn eigen regio is gekomen, namelijk het oosten van Engeland. Vaak gebeurt dit via uitzendbureaus, die maar al te vaak misbruik maken van deze mensen, omdat hierop geen toezicht wordt gehouden. Aan zulk misbruik moet een einde komen.

De laatste reden is dat er een sociale partnerschapsovereenkomst bestaat tussen de Britse TUC en de Confederation of British Industry (CBI), iets wat in Groot-Brittannië zelden voorkomt; die overeenkomst wordt met deze stemming omgezet in wetgeving.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou (PPE-DE). – (EL) Mevrouw de Voorzitter, ook ik wil het voorzitterschap en de Commissie gelukwensen, evenals de rapporteur en al degenen die met hun bijdragen ervoor hebben gezorgd dat de richtlijn erdoor komt en de Europese Unie een nieuw succes kan boeken ten behoeve van haar burgers. Ik herinner er bovendien aan dat een groot percentage uitzendkrachten vrouw is.

Het is bijzonder bevredigend dat vrouwelijke uitzendkrachten, en meer algemeen ouders, vanaf de eerste dag wettelijk geregelde rechten hebben en niet achtergesteld zijn. Met dit nieuwe tot de burgers – tot werkgevers en werknemers – gerichte voorstel probeert de Europese Unie een menselijk gedrag te bevorderen. Arbeid – of het nu gaat om werk voor één dag of langer – heeft immers altijd dezelfde waarde en verdient altijd hetzelfde respect.

Ik hoop dat al hetgeen is overeengekomen ook ten uitvoer gelegd zal worden, want het is juist de tenuitvoerlegging waar de schoen wringt. In mijn land bijvoorbeeld is gelijke behandeling van uitzendkrachten en vaste werknemers bij wet geregeld, maar het probleem is de tenuitvoerlegging van deze wet.

Xavier Bertrand, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik zou graag een aantal redevoeringen kracht bij willen zetten door te herhalen de aanneming van deze nieuwe richtlijn over uitzendkrachten een uiterst belangrijke vooruitgang zal zijn. Ik heb iemand van een doorbraak horen spreken, en dat lijkt mij precies de juiste term.

Het betekent alleen niet dat onze werkzaamheden hiermee ten einde zijn – daarvan ben ik mij goed bewust. De komende weken zullen zich nieuwe gelegenheden voordoen om te laten zien dat wij verdere vorderingen kunnen boeken voor wat betreft het sociale Europa. Ik denk hierbij uiteraard aan de arbeidstijdenrichtlijn, het andere element van het gemeenschappelijk standpunt van 9 juni jl. in Luxemburg.

Ik weet welke problemen sommigen van u met deze tekst hebben, maar ik wil er vanavond graag op wijzen dat de tekst die u gaat aannemen om de rechten van uitzendkrachten te versterken alleen in de Raad kon worden goedgekeurd omdat er een verbinding was met de arbeidstijdenrichtlijn.

Ik denk ook aan de richtlijn over de Europese ondernemingsraad, die herzien moet worden. 14,5 miljoen Europeanen werken in bedrijven waar dergelijke ondernemingsraden bestaan. Zij zijn in afwachting van deze herziening, zodat hun sociale rechten in de toekomst beter worden beschermd, en ik denk om eerlijk te zijn dat deze herziening in de huidige economische situatie meer dan ooit actueel is, meer dan ooit noodzakelijk en dringender dan ooit.

Dit onderwerp is de volgende gelegenheid om te laten zien dat de Raad en het Parlement hun rol van medewetgevers willen vervullen. Zoals u weet hebben de Europese sociale partners inmiddels laten zien wat er op het spel staat door aan het eind van deze zomer acht gemeenschappelijke voorstellen in te dienen op basis waarvan ze naar eigen zeggen bereid zijn het voorstel van de Commissie te aanvaarden, beste Vladimir. Nu is het aan ons om te laten zien dat wij net zo resoluut zijn in ons optreden.

Dames en heren afgevaardigden, mijnheer de rapporteur, mijnheer de commissaris, tot op heden heeft de uitzendsector zich in Europa heel vaak in een compleet juridisch vacuüm ontwikkeld, zonder daadwerkelijke garanties voor werknemers. Vanaf overmorgen kunnen we zeggen dat deze tijden voorbij zijn. Vanaf overmorgen kunnen we ook zeggen dat wij ons als politieke bestuurders in een periode waarin ons continent te maken heeft met ernstige economische en financiële risico's, willen inzetten om het sociaal Europa een nieuwe start te geven.

Vladimír Špidla, lid van de Commissie. – (CS) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren afgevaardigden. Uit het debat komt wat mij betreft duidelijk naar voren hoe belangrijk deze richtlijn is, om hoe grote aantallen arbeidskrachten het gaat en wat voor een grote vooruitgang hiermee geboekt wordt. Verder is gebleken dat er een brede consensus heerst over deze richtlijn. Het diepgravende debat en de instemming en steun van de sociale partners zijn daar een ondubbelzinnige blijk van. Ook viel in het debat te horen dat de richtlijn toch wel wat laat komt, maar in verschillende talen werd de formulering "Beter laat dan nooit" gebezigd. In het Tsjechisch zeggen we "Te laat, maar toch" en ik weet zeker in andere talen soortgelijke uitdrukkingen te vinden zijn. Inderdaad, na lang en hard werken is er nu dan toch vooruitgang geboekt. En laten we wel wezen, de aanleiding voor deze richtlijn is vandaag de dag nog even actueel als zes jaar geleden.

Dames en heren, ik zou graag nog bij één naar mijn mening toch wel opmerkelijk feit willen stilstaan en wel dat deze richtlijn, deze uitermate gevoelig liggende richtlijn die echt opnieuw de deur opent naar een sociaal Europa, aangenomen is in een Europa van 27 lidstaten, terwijl er al in het Europa van 15 lidstaten een enorm getouwtrek was om deze richtlijn. Ik zie hier een duidelijk voorbeeld van hoe Europa met 27 lidstaten in staat is tot sociale vooruitgang.

Dames en heren, velen onder u hebben gewag gemaakt van andere richtlijnen die momenteel bij het Parlement in behandeling zijn. Ik ben van mening dat de stap die we nu zetten een goed voorbeeld is van hoe het er aan toe zou moeten gaan bij de volgende richtlijnen. Uiteraard zijn het gevoelige en ingewikkelde kwesties, maar desondanks denk ik dat er een zekere dynamiek op gang is gekomen en dat de kans op een positieve uitkomst nu groter is dan ooit tevoren.

Harlem Désir, rapporteur. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik zou allereerst mijn collega's willen bedanken voor hun redevoeringen, en de schaduwrapporteurs, de coördinatoren en al diegenen die aan dit debat hebben deelgenomen, voor hun steun aan uw rapporteur en zodoende ook aan de afronding van deze procedure.

In dit verslag heb ik mij inderdaad beperkt tot een toelichting en slechts één verzoek: "Laten we het verslag goedkeuren!". Want de hopelijk aanstaande aanneming van deze richtlijn, over twee dagen, is een overwinning van het Europees Parlement, een overwinning van de sociale partners. En ik zou bij deze gelegenheid willen reageren op mijn collega's van de <http://www.guengl.eu>, die enkele amendementen hebben ingediend. In essentie begrijp ik de zin van deze amendementen wel, maar ik wil desondanks benadrukken dat de Europese Confederatie van Vakbonden een paar dagen geleden opnieuw aan de voorzitter van de politieke fracties heeft meegedeeld dat de aanneming van deze richtlijn zonder amendementen een sterk signaal zou zijn, dat

aantoont dat de sociale vooruitgang in EU-verband zowel noodzakelijk als mogelijk is, en dat het sociale Europa nog springlevend is.

Nu de uitzendsector, net zoals andere atypische arbeidsrelaties, in opkomst is, hebben we een juridisch kader nodig. En dat is waarover wij een besluit gaan nemen. Europa is een rechtsruimte. Het moet een rechtsruimte zijn voor burgerrechten, maar ook op economisch en sociaal gebied. Wij hebben via diverse andere richtlijn de bescherming en de rechten van alle werknemers al vastgelegd. Vanaf het moment dat er steeds meer uitzendkrachten komen, dienen wij te garanderen dat zij over dezelfde rechten beschikken en dat uitzendarbeid niet wordt misbruikt om rechten te omzeilen van de betrokken werknemers of van andere werknemers die hierdoor onder druk worden gezet of het slachtoffer worden van sociale dumping.

Wij willen door deze richtlijn aan te nemen ook laten zien dat het sociale Europa vooruit kan komen, dat het een tastbare inhoud kan hebben, in tegenstelling tot wat soms in de Commissie is geuit, niet door commissaris Vladimír Špidla, maar door andere commissarissen. Ook op sociaal gebied kunnen wij wetgeven, kunnen wij medewetgeven en laten wij aan de leden van de Raad, die deze richtlijn en ook andere wetgeving veel te lang hebben tegengehouden, zien dat ze vooruitgang van het sociaal Europa niet hoeven te vrezen en dat we door te tonen dat Europa burgers en werknemers beschermt wellicht ook kunnen bijdragen aan de verzoening van de burgers met de Europese instellingen en een antwoord kunnen geven op de angsten en zorgen die in Ierland, Nederland en in mijn land, Frankrijk, zijn geuit.

Meer vooruitgang op het gebied van sociale richtlijnen zorgt naar mijn mening ook voor meer vooruitgang ten aanzien van een politiek Europa en ten aanzien van de steun van de burgers aan de vooruitgang van dit politieke Europa.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt op 22 oktober 2008 plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Petru Filip (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Dat er een richtlijn gebruikt wordt om de rechten van Europese burgers vast te leggen die uitzendwerk verrichten in andere landen van de Europese Unie, is echt een succes voor het sociale Europa. De vraag is echter of de lidstaten van de Europese Unie alsook de werkgevers de maatregelen van deze richtlijn zullen naleven, want de theorie wordt maar al te vaak weerlegd door specifieke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Een voorbeeld daarvan is het niet erkennen van onderwijsdiploma's van Roemeense en Bulgaarse burgers nadat deze landen tot de Europese Unie waren toegetreden, terwijl in de betreffende richtlijn anders bepaald was. De vraag is hoe we kunnen voorkomen dat burgers van de nieuw toegetreden landen hun vertrouwen verliezen en zeggen dat Brussel dan wel dingen kan goedkeuren maar dat de regeringen in de Europese hoofdsteden heel anders beslissen. Verder moet er rekening worden gehouden met het feit dat we in een economische crisis zitten, die hoe dan ook van invloed zal zijn op de manier waarop arbeid-gerelateerde richtlijnen in de Europese landen worden toegepast op nationaal. De Europese Commissie zou meteen een goed systeem moeten opzetten dat toeziet op de toepassing van de arbeidswetgeving en waarmee zonder onderscheid corrigerende maatregelen kunnen worden opgelegd aan de betrokken landen.

14. Toepasselijk recht in huwelijkszaken – Wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken (debat)

De Voorzitter. – (DE) Het volgende punt op de agenda is de gecombineerde behandeling van

– het verslag van Evelyne Gebhardt namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken over het voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken (COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS)) (A6-0361/2008) en

– de mondelinge vraag van Evelyne Gebhardt en Gérard Deprez, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken aan de Commissie over de verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening EG nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken (O-0106/2008 – B6-0477/2008).

Evelyne Gebhardt, rapporteur. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, vandaag bespreken we een onderwerp dat van het allergrootste belang is voor de burgers. We hebben een mooi Europa, waarin mensen steeds mobieler zijn, een Europa, waarin steeds meer binationale huwelijken worden gesloten of echtparen in een ander land gaan wonen. Dat is iets moois en een succes voor de Europese Unie. Maar dat succes heeft helaas ook een keerzijde, namelijk dat deze huwelijken soms spaak lopen en dat er echtscheidingen moeten worden geregeld.

Het recht dat we nu hebben is voor een deel zo ongelukkig geformuleerd dat het mogelijk is dat een echtpaar geen bevoegde rechter vindt dan wel geen recht vindt op basis waarvan het kan scheiden. Dat levert voor deze burgers natuurlijk een zeer onprettige situatie op en dit vraagt om een oplossing en een antwoord. Het raakt tenslotte aan het alledaagse leven van mensen en is dus van het allergrootste belang.

Ik ben dan ook blij dat de Europese Commissie dit onderwerp heeft aangesneden, en ik wil nogmaals zeggen dat ons op dit punt geen harmonisatie van het recht voor ogen staat. We mogen die ook niet nastreven, want er is in de Verdragen van de Europese Unie en van de Europese Gemeenschappen heel duidelijk vastgelegd dat dit recht is voorbehouden aan de lidstaten.

Maar we moeten er wel voor zorgen dat de situatie transparant is en dat de burgers dit recht ook kunnen gebruiken. Het recht is overigens heel veelzijdig. Op Malta bestaat helemaal geen echtscheiding, maar in Zweden bijvoorbeeld kan men binnen zes maanden gescheiden zijn. En in Nederland worden homohuwelijken gesloten, terwijl zoiets in Polen ondenkbaar is. Dit zijn allemaal vraagstukken waarvoor wij een antwoord moeten bedenken.

Ik denk dat we in het Europees Parlement goed hebben gewerkt, in positieve samenwerking met de Europese Commissie en met de Raad. Uiteindelijk hangt het af van de Raad, die met eenparigheid van stemmen moet besluiten wat we in de toekomst zullen doen op dit vlak. Daar wringt op dit moment jammer genoeg de schoen, maar daar kom ik later nog op terug. De antwoorden die we van de Europese Commissie hebben gekregen, zijn heel positief. Enerzijds wil zij meer keuzemogelijkheden bieden bij het bepalen van het recht op basis waarvan een echtpaar kan scheiden, mits beide partijen het eens kunnen worden. Wil dit recht geëffectueerd kunnen worden, dan moeten er natuurlijk wel aanknopingspunten zijn met het leven van de echtelieden, zoals de woonplaats en de plaats waar zij in het huwelijk zijn getreden, maar ook met andere facetten.

Dan is er ook de vraag, wat er gebeurt als een echtpaar of slechts één van beide partners een echtscheiding wenst, terwijl de echtelieden het niet eens kunnen worden over het toepasselijke recht. Dan moet de keuzevrijheid niet zo groot zijn, zeggen wij, want we moeten ervoor zorgen dat er een catalogus bestaat. We kunnen niet aanvaarden dat men aan "forum shopping" gaat doen. Het kan niet door de beugel dat de sterkere wederhelft gaat uitzoeken, welk recht voor hem of haar het gunstigst uitpakt, terwijl de andere partner de dupe wordt van die keuze. Dat vinden wij onaanvaardbaar en derhalve komen we in deze kwesties ook met twee verschillende antwoorden.

In beide gevallen dient één heel belangrijk punt voorop te staan: We moeten ervoor zorgen dat beide partners zeer goed bekend zijn met de sociale en juridische gevolgen die voortvloeien uit hun keuze voor een bepaald recht. Denk bijvoorbeeld aan het voogdijschap, de alimentatie en al die zaken die daarmee te maken hebben. De partners moeten hiervan op de hoogte zijn, voordat zij een keuze maken. Wij willen dan ook dat de rechters toetsen of de partners zich daadwerkelijk bewust zijn van de gevolgen van die keuze.

Ook is het belangrijk om te voorkomen dat recht wordt toegepast dat aan de haren erbij is gesleept en onverenigbaar is met de beginselen van de Europese Unie – ik denk bijvoorbeeld aan de sharia, Chinees recht of wat dan ook. In dat kader hebben we duidelijke formuleringen bedacht die met name zijn terug te vinden in de amendementen 25 en 30. Ik heb die nog trachten te versterken in mijn amendement 36, in die zin dat het desbetreffende recht dient te stroken met de fundamentele beginselen van de Europese Unie, wil het toepasbaar kunnen zijn. Voor ons is dat een uitgemaakte zaak.

De Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten heeft een reeks amendementen ingediend waar ik me totaal niet in kan vinden. Deze amendementen leggen onze huidige verworvenheden volledig aan banden en maken ook nog eens inbreuk op het internationale recht, waaronder het Verdrag van Den Haag zoals we dit nu kennen. Dat is onaanvaardbaar! Ik denk dat we daarover nog een keer met elkaar moeten praten, en ik hoop dat het ons lukt om nog vóór morgen een oplossing te vinden voor dit probleem. In elk geval wil ik u, mijnheer Demetriou, bedanken voor de zeer constructieve manier waarop u met mij hebt samengewerkt.

De Raad heeft een groot probleem. Hij moet namelijk met eenparigheid van stemmen een besluit nemen, terwijl er op dit moment één land is dat dwarsligt. Dat is ook precies de reden waarom onze commissie ervoor heeft gekozen deze mondelinge vraag aan de Raad en aan de Europese Commissie te stellen. Ik vind het dan ook heel jammer dat de Raad hier nu niet is om deze vraag te beantwoorden. De minister is zojuist vertrokken. Maar het is heel belangrijk voor ons, voor de burgers en voor de toekomst van de Europese Unie om te weten wat ons nu te doen staat.

De eerste vraag aan de Europese Commissie – ik ben blij, mijnheer Barrot, dat u hier bent om in te gaan op deze vraag – luidt als volgt: Bent u van plan om uw voorstel in te trekken? En de tweede vraag is: Bent u van plan bij de Raad een voorstel in te dienen om nauwere samenwerking aan te gaan krachtens artikel 11 van het EG-Verdrag en in overeenstemming met de artikelen 43 en 45 van het Verdrag? En ik had graag van de Raad zelf gehoord of deze daadwerkelijk bereid is die weg te bewandelen, want dat is nu precies de hamvraag.

VOORZITTER: LUISA MORGANTINI

Ondervoorzitter

Jacques Barrot, *lid van de Commissie*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren afgevaardigden, ik zal eerst proberen te reageren op het verslag van mevrouw Gebhardt, vervolgens zal ik antwoorden op de mondelinge vraag die u zeer terecht aan uw verslag hebt verbonden. Ik ben blij dat de heer Deprez eveneens aanwezig is.

Ik wil u heel hartelijk bedanken, mevrouw Gebhardt, voor uw voortreffelijke verslag, alsook voor de uitstekende samenwerking met de Commissie met betrekking tot dit subtiel en gevoelige onderwerp.

Het Rome III-voorstel gaat ons inderdaad zeer ter harte, en dat geldt niet alleen voor de Commissie – ik weet dat ook het Europees Parlement er veel belang aan hecht –, en ik acht dit voorstel belangrijk als aanvulling op het vrije personenverkeer in de Europese Unie.

Mevrouw de Voorzitter, ik wil graag enkele beschikbare cijfers opnoemen: in de Europese Unie worden jaarlijks 2 200 000 huwelijken voltrokken, waarvan 350 000 internationale huwelijken! Dat is al een behoorlijk aantal, 350 000 internationale huwelijken. Dit fenomeen zal zich uiteraard uitbreiden. Dit voorstel heeft betrekking op circa 170 000 echtscheidingen per jaar, wat neerkomt op circa 19 procent van het totaal aantal van 875 000 echtscheidingen per jaar in de Europese Unie. 20 procent, dat is een veelzeggend cijfer!

Daarom is de Commissie het in vergaande mate met u eens, mevrouw, dat het Rome III-voorstel van groot belang is. Het zorgt voor een betere voorspelbaarheid en een betere rechtszekerheid voor de betrokken koppels. Zoals u al duidelijk hebt gemaakt, hebben we door het ontbreken van regelingen enerzijds te maken met "forum shopping" en anderzijds met het fenomeen dat de sterkste partner van het koppel aan het langste eind trekt.

De Commissie sluit zich dus grotendeels aan bij het verslag van het Europees Parlement over het aanvankelijke Rome III-voorstel, met enkele beperkingen. De Commissie steunt de amendementen van het Parlement die bedoeld zijn om ervoor te zorgen dat de keuze van de partners een weloverwogen keuze is. Zo is de Commissie het eens met het Parlement dat de officiële voorwaarden voor het sluiten van huwelijkscontracten strenger moeten worden en dat de zwakste partners moeten worden beschermd. Maar we moeten ook rekening houden met de verschillen tussen de rechtssystemen van de lidstaten op dit gebied. Zoals u zeer juist hebt benadrukt, gaat het hier niet om harmonisering.

In diezelfde geest verwelkomt de Commissie ook de voorstellen van het Parlement om de publieksvoorlichting over de nationale en Europese wetgeving op het gebied van huwelijks- en echtscheidingscontracten te verbeteren. Op een punt zijn onze meningen echter verdeeld: de Commissie is van mening dat het niet nodig is een nieuw bevoegdheidscriterium op basis van de plaats van huwelijksvoltrekking toe te voegen. Het is mogelijk dat er nauwelijks een verband bestaat tussen de plaats van huwelijksvoltrekking en de situatie van het koppel ten tijde van de echtscheiding.

De Commissie is het echter wel eens met het amendement van het Parlement over de mogelijkheid voor huwelijkspartners om hun scheidingszaak als laatste oplossing aanhangig te maken bij dit gerechtshof, indien het echtscheidingsvonnis niet kan worden uitgesproken door de rechtbank van de gewone verblijfplaats. Maar wij gaan er van uit dat het hierbij om uitzonderlijke gevallen zal gaan.

De Commissie wenst daarnaast de interpretatie van het begrip "gewone verblijfplaats van de echtgenoten" over te laten aan het Hof van Justitie, omdat dit begrip reeds in een aantal bestaande wetsinstrumenten

voorkomt en voorsnog geen officiële definitie heeft gekregen. Het lijkt erop dat de nationale rechters dit begrip zonder al te veel moeite toepassen. Voor wat betreft de eerbiediging van de rechtsstelsels van de lidstaten kunnen we naar ons oordeel vertrouwen op het Hof van Justitie.

Wij achten het evenmin nodig om Rome III te beperken tot uitsluitend de wet van de lidstaten. Dit is een belangrijk punt, want de lidstaten willen de mogelijkheid behouden om echtscheidingswetten van derde landen die dezelfde democratische beginselen handhaven, toe te passen: bijvoorbeeld bij een Duitse of een Franse vrouw die met een Zwitserse man is getrouwd, zou het mogelijk moeten zijn voor het huwelijk en de echtscheiding elkaars regels toe te passen.

Er zij echter op gewezen dat de Commissie het wel met het Parlement eens is over de noodzaak om in het Rome III-voorstel een antidiscriminatieclausule in te voeren, uiteraard, waarmee elke Europese rechter in staat wordt gesteld buitenlandse wetten die niet te verenigen zijn met het beginsel van gelijkheid tussen de echtgenoten ter zijde te stellen. Deze antidiscriminatieclausule kan zonder twijfel worden toegepast voor koppels uit Zwitserland/lidstaat of Noorwegen/lidstaat.

Nu kom ik bij de manier waarop we Rome III tot een succes kunnen maken, en ik wil mevrouw Gebhardt en de heer Deprez nogmaals bedanken voor hun mondelinge vraag aan mij over de vordering van het dossier Rome III. Natuurlijk betreur ik net als u dat de onderhandelingen over het dossier Rome III binnen de Raad zijn vastgelopen. In juli 2008 heeft er een debat plaatsgevonden tussen de ministeries van Justitie over een eventuele nauwere samenwerking met betrekking tot Rome III en eind juli hebben negen lidstaten, dus meer dan een derde van de lidstaten die het Rome III-voorstel aannemen, de Commissie om een nauwere samenwerking verzocht. De Commissie moest dit verzoek om nauwere samenwerking dus wel in overweging nemen. U zult echter begrijpen dat we ook op dit punt de hele context in ogenschouw moeten nemen als we succes willen boeken.

Ik zal nu antwoorden op de drie vragen die u aan de Commissie hebt gesteld. Ten eerste wil ik zeggen dat de Commissie niet van plan is het oorspronkelijke voorstel "Rome III" in te trekken. Indien de Commissie besluit bij de Raad een voorstel in te dienen voor nauwere samenwerking met betrekking tot "Rome III", kan zij, nadat het besluit is genomen, echter omwille van juridische duidelijkheid het oorspronkelijke voorstel intrekken om het vervolgens te wijzigen, maar dat zou aan de orde zijn als we daadwerkelijk de mogelijkheid zouden hebben om nauwer samen te werken. Hoe dan ook is intrekking van het voorstel niet aan de orde.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om u in het kort eraan te herinneren hoe de procedure van dit samenwerkingsmechanisme werkt. Eerst moet door acht lidstaten een verzoek worden ingediend bij de Commissie, wat hier het geval is. Als het verzoek ook voldoet aan de andere criteria van het Verdrag betreffende de Europese Unie (overeenstemming met de regels van de interne markt), kan de Commissie een voorstel indienen bij de Raad. Als de Commissie dit niet doet, moet zij uitleggen waarom. De nauwere samenwerking dient vervolgens door de Raad te worden goedgekeurd na raadpleging dan wel instemming van het Parlement, afhankelijk van de situatie.

Het verzoek om nauwere samenwerking roept uiteraard enkele vragen op, zowel in juridisch als politiek opzicht. Wij moeten onder ogen zien dat het noodzakelijk is ons gemeenschappelijk optreden op het gebied van familierecht dichtbij de burger voort te zetten. En wij moeten hierbij rekening houden met het risico de Europese rechtsruimte teveel te fragmenteren als gevolg van een nauwere samenwerking op diverse punten. Voordat ik een standpunt inneem zou ik uiteraard eerst de leden van het Parlement willen horen en ik wil absoluut dat de lidstaten hun standpunt duidelijk maken.

In ieder geval wil ik het Europees Parlement verzekeren dat ik echt van plan ben – ja zelfs de wens koester – om vooruitgang te boeken op het gebied van justitiële samenwerking in civiele zaken in Europa. Het familierecht mag niet het stiefkind worden van het civiel recht. Dat zou een paradox zijn, aangezien kwesties van het civiel recht nauw verbonden zijn met het dagelijks leven van burgers. Gelukkig zijn er vorderingen gemaakt op het gebied van het verkeer van beslissingen in echtscheidingszaken, de ouderlijke verantwoordelijkheid of het omgangsrecht.

Hierover wil ik trouwens zeggen dat, nu de teksten er zijn, ik als commissaris met uw hulp ervoor moet zorgen dat de regels worden nageleefd. Ik denk hierbij met name aan de situatie van het omgangsrecht en het hoederecht, die op dit moment in Europa niet geheel bevredigend is.

Kortom, we kunnen inderdaad met een wetsvoorstel komen voor de toepasselijke wetgeving op dit gebied. Ik zou daaraan willen toevoegen dat we tegelijkertijd een wet inzake huwelijksgoederenrecht voorbereiden, die begin 2010 zou kunnen worden aangenomen.

Dat is dus de stand van zaken op dit gebied, mevrouw de Voorzitter. Ik weet uiteraard nog niet wat de uitkomst zal zijn van de raadpleging van de lidstaten, die wij op zeer korte termijn zullen gaan houden. Wat ik kan zeggen, is dat de Commissie duidelijk vorderingen wil maken, waarbij wij niettemin wederom de meerderheid van de lidstaten aan onze kant moeten zien te krijgen. Dat was dus in het kort mijn standpunt, maar ik wens dus net als u en net als het Parlement – maar ik zal aandachtig naar u luisteren – dat er vorderingen worden gemaakt.

Carlo Casini, *rapporteur voor advies van de Commissie juridische zaken.* – (IT) Mevrouw de Voorzitter, commissaris, dames en heren, het betreffende voorstel voor een verordening is grondig bestudeerd door de Commissie juridische zaken, waarvan ik het genoegen heb de rapporteur te zijn.

De voorstellen in het advies dat unaniem is goedgekeurd door die commissie, zijn echter slechts gedeeltelijk goedgekeurd door de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken. Ik moet echter zeggen dat we gezamenlijk hebben geprobeerd om het aanvankelijke voorstel van de Raad zo efficiënt mogelijk te maken door elementen van juridische zekerheid toe te voegen.

De compromisamendementen die mede dankzij mevrouw Gebhardt, die ik hiervoor bedank, zijn goedgekeurd door de twee commissies, werden op prijs gesteld en hebben de beginselen versterkt waarnaar wij hebben verwezen om deze verordening van de grond te krijgen. Wat dit betreft zullen de overheden van een land waarin scheiden niet mogelijk is en waarin het soort huwelijk in kwestie niet erkend wordt, niet worden gedwongen dit huwelijk te ontbinden.

Over één punt, dat eerder door mevrouw Gebhardt naar voren is gebracht, bestaat echter nog een verschil van mening. Het gaat in wezen om het volgende: de keuze voor een bepaald recht is volkomen nieuw in de juridische wereld. Het is normaal gesproken namelijk alleen mogelijk om een rechter te kiezen, en niet een recht, en daardoor is dit een geheel nieuw concept. Naar welk recht willen we verwijzen, nu de keuze voor een recht mogelijk is? Naar het recht in een van de 27 lidstaten of naar het recht in welk ander land in de wereld dan ook? Daar zit inderdaad een grens aan. Die grens is reeds bepaald door de openbare orde en door het feit dat een recht dat voorziet in een huwelijk dat in een bepaald land niet wordt erkend niet kan worden toegepast in dat land.

Ik ben van mening dat als we echt rechtszekerheid willen – en mijn bezwaar is technisch van aard –, als we echt het “forum shopping” bij de keuze van toepasselijk recht willen invoeren, als we echt het zwakste wetboek willen aanhouden – want laten we niet vergeten dat er consensus nodig is om een recht te kiezen en dat consensus ook onderhevig kan zijn aan zware druk –, en als we echt een Europese juridische ruimte willen creëren, dan is het volgens mij goed voor al deze amendementen om de keuze van recht te beperken tot het recht in de 27 lidstaten van de Europese Unie.

Ondanks dat we al diverse amendementen hebben ingediend, gaat het in dit licht in wezen om een en hetzelfde amendement en aangezien het een technisch amendement is, dat onze algemene mening over het voorstel niet verandert, doen we een beroep op het gezond verstand van alle leden van het Parlement, opdat ze dit amendement goedkeuren.

Panayiotis Demetriou, *namens de PPE-DE-Fractie.* – (EL) Mevrouw de Voorzitter, allereerst wil ik de rapporteur van harte bedanken voor de lange samenwerking bij de opstelling van dit verslag, dat nu ter tafel ligt en behandeld kan worden. Wij hebben heel wat vergaderingen moeten beleggen om alle relevante vraagstukken te kunnen bespreken.

Het familierecht is een serieuze aangelegenheid. Hier behandelen wij een concreet aspect ervan, namelijk rechterlijke bevoegdheid en wetskeuze in geval van echtscheiding, dat een van de belangrijkste aspecten van het familierecht was en is.

Ik moet zeggen dat wij met ons beleid huwelijk als gezinsinstelling ondersteunen en niet de ontbinding van huwelijken aanmoedigen. Echtscheiding is echter een hedendaags maatschappelijk verschijnsel, een realiteit waar we mee om zullen moeten gaan. Wij willen echtscheiding niet vergemakkelijken, maar als een huwelijk uitzichtloos is geworden, moeten wij juridische oplossingen bieden om te voorkomen dat een van beide echtgenoten de dupe wordt en gestraft wordt.

Mijns inziens ligt wetskeuze bij echtscheiding niet altijd voor de hand, maar wij kunnen wel zorgen voor meer duidelijkheid met betrekking tot de openbare orde en de mensenrechten, zodat de rechtbank de discretionaire macht heeft om wetgevingen te verwerpen die niet stroken met de Europese normen, de mensenrechten en de openbare orde.

Wat de versterkte samenwerking betreft ben ik van mening dat de Commissie – en ik wil u, mijnheer de commissaris, van harte gelukwensen met het standpunt dat u vandaag hebt ingenomen – zich sterker moet inzetten voor dit vraagstuk, opdat dit kan worden afgesloten en kan worden ingestemd met versterkte samenwerking.

Inger Segelström, namens de PSE-Fractie. – (SV) Mevrouw de Voorzitter, ik wil om te beginnen mevrouw Gebhardt bedanken voor het goede werk en zeggen dat ik het jammer vind dat het niet lukte om het met Zweden en mijzelf eens te worden. Daardoor kon ik in de commissie niet voor het verslag stemmen, en kan ik dat ook nu in de plenaire vergadering niet. Voor mij als Zweedse sociaaldemocrate betekent dit verslag een stap terug voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Daarom zouden de kwesties ook in de toekomst op nationaal niveau moeten worden opgelost.

Ik denk dat het zou hebben volstaan wanneer een scheiding alleen werd aanvaard als de partners het volledig eens zijn. Door dit voorstel kan de zwakkere partij, meestal de vrouw, oplossingen opgedrongen krijgen door de man, hetzij doordat hij als eerste handelt, hetzij doordat hij dwang uitoefent. De rechtbanken kunnen dus gedwongen worden wetten toe te passen die wij sterk bekritiseren, wetten die krenkend zijn en een verouderde en ouderwetse visie op vrouwen, huwelijk en scheiding hebben. Voor mij zijn gelijkheid en de zekerheid van vrouwen belangrijker dan snelle scheidingen. Daarom zal ik ook in de toekomst blijven vechten en stemmen tegen dit voorstel tot we een andere oplossing vinden.

Sophia in 't Veld, namens de ALDE-Fractie. – Voorzitter, voordat ik inga op de materie zelf, zou ik graag willen voorstellen dat wij in het vervolg aan elk Raadsvoorzitterschap vragen ons te voorzien van een wassen pop of een opblaaspop om hier in de zaal neer te zetten, aangezien de Raad zelf bij dit soort debatten nooit aanwezig is en ik toch graag spreek tegen iemand. Misschien kunt u dit verzoek formeel overbrengen aan het voorzitterschap. Ik hoor dat mijn collega's het ermee eens zijn.

Allereerst wilde ik graag mijn felicitaties richten en, ook namens mijn fractie, steun uitspreken aan de rapporteur, die het afgelopen jaar een hels karwei heeft verricht. Complimenten daarvoor.

Voorzitter, de EU gaat natuurlijk niet over de huwelijksmoraal, maar wel over het garanderen van de rechten van de EU-burgers waar ze zich ook bevinden en met wie ze ook getrouwd zijn. De keuze van de partner gaat ons namelijk niet aan, maar wij moeten wel zorgen dat de rechten van burgers zijn veiliggesteld. Wat dat betreft, is het dan ook diep treurig dat de lidstaten niet tot overeenstemming zijn gekomen.

Tegen mijn zeer gewaardeerde Zweedse collega zou ik willen zeggen dat ik het idee heb dat er sprake is van een groot misverstand. Ik denk dat de rechten van mensen, van vrouwen in het bijzonder, hierdoor worden versterkt, niet verzwakt. Ik denk namelijk dat het in de eenentwintigste eeuw een goede zaak is dat mensen individueel kunnen beslissen over hun eigen leven – en een scheiding kan daar deel van uitmaken.

Dan zou ik willen zeggen, net als de rapporteur, dat ook mijn fractie tegen de amendementen van de PPE-DE-Fractie zal stemmen en ik ben het ook niet eens met de argumenten van de heer Casini.

Overigens is het ook een kwestie van principe, want ik denk dat wij zélf moeten bepalen wat wij voor onze burgers willen en dat we ons niet laten beperken door de angst voor de sharia. Er zitten voldoende waarborgen in het huidige voorstel en in het extra amendement van de PSE-Fractie, dat wij wel zullen steunen. We hebben het daar ook samen over gehad.

Vervolgens wil ik toch even opmerken – en daarmee reageer ik met name op de opmerkingen van de heer Casini – dat het eigenlijk heel bitter is dat we dezelfde argumenten die worden gebruikt om, zeg maar, bepaalde rechtssystemen uit te sluiten – sharia of zo – ook gebruiken of dat hiernaar ook wordt verwezen binnen de Europese Unie om volkomen legaal binnen de EU gesloten huwelijken niet te erkennen, puur wegens de seksuele oriëntatie van het koppel. Ik vind dat een anomalie.

Nogmaals, ik vind het dus buitengewoon treurig dat de lidstaten niet tot overeenstemming zijn gekomen.

Als het goed begrijp, houdt de Commissie voorlopig vast aan een Europese oplossing. Daar ben ik heel blij mee. Ik realiseer me dat het een buitengewoon moeilijke opgave is: als dit probleem zelfs ondanks de enorme dadendrang van de heer Sarkozy niet opgelost is geraakt, moet het wel erg moeilijk zijn.

Tenslotte kan ik alleen maar zeggen dat ik wel hoop, mocht het dan onverhoopt toch tot nauwere samenwerking komen, dat alle 26 lidstaten die het eens waren geworden, inclusief de mijne, zich daarbij aan zullen sluiten.

Kathalijne Maria Buitenweg, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – Voorzitter, uit een studie van de Commissie die deze week is verschenen, blijkt dat langeafstandforenzen vaak hoofdpijn, een slaapttekort en een slechte relatie hebben en dat er in al die internationale omgevingen, inclusief de onze, waarschijnlijk dus ook heel erg veel echtscheidingen voorkomen. Sowieso blijkt uit de cijfers die we net hoorden van commissaris Barrot, maar weer dat internationale relaties veel vaker in een echtscheiding eindigen dan nationale.

Die echtscheidingen zijn evenwel veel moeilijker te formaliseren, terwijl de impact ervan wel heel groot is, want vaak bevindt een van de partners zich in een vreemd land, waar hij ook geen sociaal vangnet heeft of onvoldoende de situatie kent, wat het enorm moeilijk maakt om tot een goede, rechtvaardige echtscheiding te komen.

Daarom wil ik mijn waardering uitspreken voor het werk van de rapporteur, mevrouw Gebhardt: ik vind dat zij zeer zorgvuldig te werk is gegaan en ervoor heeft gezorgd dat juist de rechten van de wat zwakkere of wat minder goed geïnformeerde mensen versterkt worden en dat alle partners echt goed geïnformeerd zijn over hun rechten en weten wat voor hen het beste is.

Wat ik daarbij wel van belang vind, is dat er op die website niet alleen een soort overzicht komt over de financiën of over hoe snel je een echtscheiding rond kunt krijgen, maar dat er bijvoorbeeld ook aandacht wordt besteed aan de mogelijke ouderschapstrajecten. Ik vind namelijk dat de rechten van kinderen goed gewaarborgd moeten zijn, maar dat is een taak van de ouders. De ouders en niet de overheid moeten bepalen wat goed en in het belang van het kind is, maar tegelijkertijd moet er wel de mogelijkheid zijn om tot een geschikte oplossing te komen, bij voorkeur één waarbij gezamenlijk met de kinderen wordt omgegaan. In ieder geval moet er een akkoord zijn. Alles hoeft niet ten laste komen van de vrouw, maar er moet een akkoord zijn over hoe allebei de ouders met de kwestie omgaan.

Ook ik vond de opmerking van de Zweedse collega onbegrijpelijk, omdat, als een vrouw weg wil uit een huwelijk, het toch beroerd is, als een man ineens zegt dat hij daarmee niet akkoord gaat.

Tot slot wil ik de rapporteur zeggen dat het homohuwelijk in Nederland niet bestaat. Wij hebben een huwelijk dat openstaat voor alle paren, ongeacht hun sekse. Het is gewoon één huwelijk en het is dus alleen de Europese Unie, niet Nederland, die een onderscheid binnen ons Nederlandse huwelijk maakt.

Eva-Britt Svensson, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (SV) Mevrouw de Voorzitter, dit verslag heeft ten doel te verzekeren dat burgers in geval van een scheiding echt hun rechten af kunnen dwingen en de informatie krijgen die zij nodig hebben. Het recht op informatie en kennis is echter niet afhankelijk van een gemeenschappelijk regelgevingskader, want dit zorgt niet per se voor een groter bewustzijn of beter geïnformeerde burgers.

In Zweden, het land waar ik vandaan kom, geldt dat, als er geen gemeenschappelijke kinderen zijn, de scheiding alleen maar gemeld hoeft te worden. Er zijn ook voorbeelden van andere landen in de EU waar scheidingen volkomen verboden zijn. Als er iets is, wat de noodzaak van nationale wetgeving ter zake aantoon, is het dat wel. Het klopt dat het Verdrag van Lissabon delen van het burgerlijk en familierecht supranationaal maakt, maar momenteel hebben wij geen Verdrag van Lissabon. Ik vraag mij af waarom de Commissie voorstellen doet over een beleidsterrein dat tot op vandaag een nationale bevoegdheid is. Mijn delegatie zal niet voor het voorstel stemmen. Ik vond bovendien dat mijn collega uit de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement, mevrouw Segelström, een erg goede argumentatie aanvoerde.

Johannes Blokland, *namens de IND/DEM-Fractie*. – Voorzitter, het internationaal privaatrecht heeft betrekking op twee vragen. De eerste vraag is: welke rechter is bevoegd? De tweede vraag is: welk recht moet de rechter toepassen?

Dat de eerste vraag Europees wordt geregeld, is naar mijn idee begrijpelijk. Zo is gegarandeerd dat elke Europese burger zijn zaak aan een rechter kan voorleggen.

De tweede vraag heeft betrekking op een terrein dat typisch door de lidstaten zelf mag en moet worden geregeld. Aan de bestaande nationale wetgevingen liggen veel nationale uitgangspunten ten grondslag en deze moeten gerespecteerd worden.

Het voorstel van de Commissie heeft echter ook als doel deze collisieregels te harmoniseren. In het verslag van mevrouw Gebhardt wordt het verslag van de Commissie grotendeels in stand gehouden en wordt niet geprobeerd hoofdstuk II bis uit het voorstel te verwijderen. Om die reden zal ik tegen het verslag en tegen het voorstel stemmen. Ik roep de Raad dan ook op het Commissievoorstel eveneens te verwerpen.

Daciana Octavia Sârbu (PSE). – (RO) In de eerste plaats zou ik de rapporteur, mevrouw Gebhardt, willen bedanken voor haar uitstekende werk. Wat betreft het voorstel voor een verordening is het goed om te zien dat er een duidelijk en compleet wettelijk kader wordt opgesteld waarin beide regelingen zijn opgenomen, inzake de rechtspraak, erkenning en tenuitvoerlegging van uitspraken in huwelijkskwesties, en betreffende de toepasselijke wet, waardoor de partijen een zekere mate van onafhankelijkheid wordt verleend.

Het voorstel van de Commissie stelt de partijen in de gelegenheid om via een gemeenschappelijke regeling de bevoegde gerechtelijke instantie en de toepasselijke wet te kiezen. Het feit dat de echtelieden dit recht genieten in de echtscheidingsprocedure betekent dat de partijen onafhankelijker zijn, en het stelt hen in staat om een vrije keus te maken, in overeenstemming met bepaalde optionele criteria. We moeten ervoor zorgen dat de keuze die de partijen maken een verstandige keus is. Dat houdt in dat beide echtelieden voldoende moeten zijn ingelicht over de praktische gevolgen van hun keuze. Het is dan ook belangrijk dat wij erover nadenken hoe we er het beste voor kunnen zorgen dat de partijen toegankelijke informatie krijgen voordat de akte ondertekend wordt. Verder moeten we ervoor zorgen dat de informatie toegankelijk wordt gemaakt, onafhankelijk van de financiële situatie waarin elk van de echtelieden verkeert.

Gerard Batten (IND/DEM). – (EN) Mevrouw de Voorzitter, aan Samuel Johnson is ooit gevraagd welk advies hij zou geven aan een jong stel dat overwoog om te gaan trouwen. Zijn antwoord was "doe het niet". Ook beschreef hij een tweede huwelijk als "de triomf van hoop over ervaring".

Dit verslag moet vergelijkbare reacties oproepen. Welk advies moet er worden gegeven aan landen die overwegen om hun echtscheidingswetten te laten bepalen door de Europese Unie? Het antwoord is uiteraard "doe het niet". Als dit wel wordt gedaan, is dit, gezien alle precedents van incompetente en nadelige EU-wetgeving, ongetwijfeld de triomf van hoop over ervaring, om het nog zachtjes uit te drukken. Verbazingwekkend genoeg lijkt dat in dit geval ook de conclusie van de Raad te zijn. De Raad wil de voorstellen die door de Commissie zijn gedaan niet overnemen. De Raad lijkt zich zeer verstandig terug te trekken van de rand van de afgrond en te luisteren naar het oude adagium, "haastig getrouwd, lang berouwd". Dat wordt nog leuk wanneer de Commissie komt met voorstellen om het homohuwelijk en het shariarecht te harmoniseren!

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Wij leven in een tijd waarin grenzen vervagen en onze burgers zich vrij kunnen bewegen en om het even waar kunnen huwen. Toch is het ons tot dusver niet gelukt om een eenvoudige regeling uit te werken voor echtparen die uit elkaar gaan. Een voorbeeld van de problemen die het resultaat zijn van het ontbreken van een uniform echtscheidingsrecht in Europa is de kwestie van de Pools-Duitse huwelijken. Sinds 1990 zijn er ongeveer honderdduizend dergelijke huwelijken gesloten. Een groot aantal van deze relaties heeft helaas niet standgehouden.

In dit Europees Parlement waren vorig jaar enkele Polen te gast die geen contact meer hadden met hun kinderen als gevolg van beslissingen van de Duitse autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor kinderen en jongeren. Beschuldigingen van ontvoering en het verbod om Pools met elkaar te spreken zijn slechts twee voorbeelden van de vernederingen die deze ouders en hun kinderen moeten ondergaan. De bovengenoemde instelling treedt de mensenrechten duidelijk met voeten. Als reactie hierop werd zelfs een Poolse vereniging opgericht van ouders die zich verzetten tegen de discriminatie van kinderen in Duitsland. Indien we erin zouden slagen om de voorgestelde wijzigingen door te voeren in het echtscheidingsrecht, zouden we een groot aantal Europese burgers helpen om een bepaalde fase in hun leven op een beschaafde manier af te sluiten. Nog belangrijker is echter dat we hierdoor verhinderen dat kinderen van een van hun ouders worden gescheiden.

Carlos Coelho (PPE-DE). – (PT) Mevrouw de Voorzitter, mijnheer Barrot, in de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken ben ik getuige geweest van het werk dat mevrouw Gebhardt en mijn collega Demetriou in dit verslag gestoken hebben. Mevrouw Gebhardt heeft er al op gewezen dat de toenemende mobiliteit een toename van het aantal huwelijken, maar ook een toename van het aantal echtscheidingen met zich meebrengt. De verschillen tussen de nationale wetgevingen leiden tot een gebrek aan rechtszekerheid en vooral tot ongelijke kansen, omdat de best geïnformeerde echtgenoot zal proberen als eerste het gerecht in te schakelen waarvan het recht zijn of haar belangen het beste dient. Ik steun daarom dit initiatief, dat ik van groot belang acht: het stelt een duidelijk en volledig juridisch kader vast voor de regels inzake de bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen op dit gebied.

Ik ben van mening dat alles wat kan bijdragen aan het vermijden van onnodige conflicten niet alleen de rechtszekerheid verbetert voor de burger, maar ook leidt tot meer vertrouwen tussen degenen die bij de

rechterlijke macht werken, en de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand brengt die wij allen wensen.

Konrad Szymański (UEN). - (PL) Voor zover ik weet, bevatten de Europese verdragen geen enkele bepaling die ons de bevoegdheid verleent om ons op Europees niveau bezig te houden met het huwelijksrecht, of met andere woorden, het familierecht. Ik ben bijgevolg van mening dat het voorstel van de Commissie een typisch voorbeeld is van een zekere hyperactiviteit die volkomen nutteloos is en alleen tot verwarring zal leiden over wat de echte bevoegdheden van de Europese Unie zijn.

Ik denk dat er sprake kan zijn van een doelbewuste inbreuk op dit gebied, die tot doel heeft nieuwe initiatieven te kunnen nemen in verband met het huwelijksrecht en de harmonisering ervan. Dit is volledig overbodig, aangezien het huidige internationaal privaatrecht al voorziet in een uitstekende regeling voor huwelijksproblemen en echtscheidingen op internationaal niveau.

Ljudmila Novak (PPE-DE). - (SL) Het liefst zou ik zeggen dat het aantal scheidingen in Europa daalt. Jammer genoeg is dat niet zo, daarom moeten we het hebben over hoe we de situatie van de zwakste schakels in die keten, namelijk de kinderen, kunnen verbeteren.

Kinderen zijn spijtig genoeg de voornaamste slachtoffers, vooral in landen met een grote gerechtelijke achterstand. Dat is het geval in mijn land, Slovenië, waar kinderen heel wat moeten verduren vooraleer de rechtbank beslist bij wie de kinderen gaan leven. Dat leidt ook tot ernstige familiale tragedies en tot zware psychische gevolgen voor vele kinderen.

Ikzelf ken een aantal dergelijke gevallen en ik hoop dat ook deze gemeenschappelijke richtlijn tot een verbetering van de situatie in individuele lidstaten zal bijdragen.

Dumitru Oprea (PPE-DE). - (RO) Wat betreft de voormalige communistische landen was het huwelijk voor meisjes een van de wegen om te ontsnappen aan de beklemmende situatie waarin ze verkeerden. Soms trouwden ze werkelijk uit liefde, maar meestal om er financieel beter van te worden. Dat leidde echter tot een reeks ontvoeringen, allerlei ontwikkelingen die gepaard gingen met psychologische en lichamelijke martelingen en de verwoesting van mensenlevens. Als gevolg van die hele geschiedenis hebben de uit deze huwelijken geboren kinderen vaak nog het meest te lijden. Gebrek aan juridische kennis wordt als excuus aangevoerd maar dat is een loos argument. In dergelijke gevallen zou geadviseerd moeten worden om bij het huwelijk, op een moment dat het nog in een sfeer van liefde, begrip en vriendschap kan gebeuren, heel duidelijke echtscheidingsbepalingen op te stellen, waarin rekening wordt gehouden met de kinderen die uit het huwelijk worden geboren.

Jacques Barrot, vicevoorzitter van de Commissie. - (FR) Mevrouw de Voorzitter, ik wil alle sprekers graag bedanken. Aan mevrouw Segelström wil ik zeggen dat ik uiteraard al met de Zweedse autoriteiten heb overlegd. Het is voor ons echter heel moeilijk om de standpunten van uw land te begrijpen. Zoals mevrouw Gebhardt heeft gezegd, is Rome III echt bedoeld om bij het sluiten van huwelijkscontracten de zwakste huwelijkspartners te beschermen. Juist in deze geest is het voor ons moeilijk te begrijpen – wellicht moeten we nog nader overleggen – dat we in het geval van een koppel met één Zweedse partner er ook op moeten letten dat als er geen regels zijn, het recht van de sterkste geldt. Daar ligt voor ons de moeilijkheid om het te begrijpen. Ik zeg u echter nogmaals dat wij uw standpunt in aanmerking zullen nemen, evenals het standpunt van uw Zweedse collega.

Nu ik aan het woord ben, wil ik overigens enkele misverstanden rechtzetten. Sommigen hebben gezegd dat wij geen bevoegdheden hebben en dat er uitsluitend sprake is van nationale bevoegdheden. Let op: er is hier sprake van een paradox. Er kan nooit sprake zijn van een nationale bevoegdheid voor twee personen waarvan er één staatsburger van de lidstaat zelf is en de andere niet. Het is logisch dat de Europese Unie tracht enige orde in de zaken te brengen, des te meer omdat, in tegenstelling tot wat er is gezegd, het internationaal privaatrecht geen werkelijk antwoord geeft op dit soort problemen en omdat we een ruimte van vrij personenverkeer hebben, die natuurlijk voor steeds meer problemen gaat zorgen. Dat de Commissie hierover bezorgd is, net zoals het Parlement, wil niet zeggen dat we ons als een waanzinnige op elk probleem gaan storten, maar dat we tegemoet willen komen aan de behoefte van steeds meer koppels die na onenigheid of na een scheiding niet in een zware conflictsituatie terecht willen komen. Daar ligt het probleem! Dus er mag niet worden gezegd dat de Raad het voorstel heeft afgewezen. De Raad heeft het niet afgewezen, maar uiteenlopende meningen geuit! Er zijn per slot van rekening negen lidstaten die om een nauwere samenwerking hebben verzocht. Dat is wat ik tot besluit wilde zeggen. Ik wil er nogmaals op wijzen dat Rome III een antidiscriminatieclausule bevat waarmee buitenlandse wetten die de gelijkheid tussen de echtgenoten niet garanderen, terzijde kunnen worden geschoven. Dat is duidelijk. Er is hier geen sprake van de sharia, het

gaat hier om het beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, en de tekst zal de integratie van vrouwen die op ons Europees grondgebied leven, bevorderen door prioriteit te geven aan de wetgeving van de "gewone verblijfplaats". Vrouwen kunnen de rechter vragen de Europese wetgeving toe te passen als daarmee het beginsel van gelijke rechten beter wordt geëerbiedigd. Ik denk dat we dat in gedachten moeten houden.

Dit was niettemin een interessant debat en ik wil alle sprekers bedanken. Ik dank ook mevrouw Gebhardt en de heer Deprez dat ze aan de vooravond van een nieuwe raadpleging van de lidstaten deze kans hebben aangegrepen om te onderzoeken of we tot een nauwere samenwerking kunnen komen. Dit debat is nu bijna ten einde en ik dank het Europees Parlement, waarvan naar ik begrijp een ruime meerderheid toch wil dat we in deze richting verder gaan en daarbij de nodige voorzorgsmaatregelen treffen om een zo breed mogelijke consensus te bereiken. Hartelijk dank aan het Parlement.

VOORZITTER: MAREK SIWIEC

Ondervoorzitter

Evelyne Gebhardt, rapporteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag alle voorgaande sprekers bedanken. En ook wil ik hier nog een keer duidelijk maken dat we de bepalingen uit Rome III en uit het Commissievoorstel weer kracht hebben bijgezet. We hebben bijvoorbeeld in amendement 25 helder aangegeven: Indien het aangewezen recht de scheiding dan wel de scheiding van tafel en bed niet erkent of deze wel erkent, maar in een vorm die discriminerend is voor een van de echtgenoten, is het recht van het forum van toepassing.

In het geval van Zweden is het forum dus Zweden. We hebben ook heel duidelijk gezegd dat er een eenduidig antwoord is als zich zo'n situatie voordoet. Helderder kan men het in een tekst nauwelijks verwoorden, dus zie ik het probleem ook niet. Maar ik denk wel dat we ons best moeten doen – en wat dat betreft ben ik u, mijnheer Barrot, dankbaar dat u dit zo duidelijk hebt gezegd en dat u bereid bent om nog een keer met onze collega's in Zweden te gaan praten om te begrijpen wat nu het probleem is. Mij is het in elk geval nog niet duidelijk!

Met deze regeling willen we in feite de bestaande wetgeving verder verbeteren. Voor mij als vrouw, die eigenlijk altijd heeft bijgedragen aan de vormgeving van het vrouwenbeleid, is het vinden van een positief antwoord heel belangrijk, want doorgaans is de vrouw in een relatie de zwakkere partij. We moeten er dus vooral op letten dat het een goed standpunt wordt.

Ik hoop ook dat we er in de zin van het compromis waar we altijd naar hebben gestreefd – mijnheer Demetriou, hartelijk dank daarvoor! – in zullen slagen de heer Casini ervan te overtuigen dat we in dit verband een positief standpunt innemen. Ook amendement 38 biedt hiervoor een basis, want daarin blijkt nog eens duidelijk – hoewel het al in de tekst staat – dat natuurlijk alleen maar dat recht in de lidstaten kan worden toegepast dat daadwerkelijk in overeenstemming is met zowel de fundamentele beginselen van de Europese Unie als het Handvest van de grondrechten, want dat spreekt naar onze mening voor zich. Iets anders is ook helemaal niet mogelijk! Geen enkele rechtbank binnen de Unie zou op enigerlei wijze ander recht kunnen toepassen. Dat kan ik me gewoonweg niet voorstellen en het is natuurlijk ook heel duidelijk gemaakt.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), schriftelijk. – (PL) Naarmate de sociale mobiliteit is toegenomen, is ook het aantal gemengde huwelijken en dientengevolge het aantal echtscheidingen gestegen. In gevallen waarin de echtgenoten uit verschillende lidstaten van de Europese Unie afkomstig zijn of waarin de ene partner een EU-onderdaan is en de andere niet, stelt zich vaak het probleem van de keuze van het toepasselijk recht. Met het oog hierop is het dringend noodzakelijk om de bepalingen inzake gemengde huwelijken te harmoniseren, teneinde discriminatie tijdens de echtscheidingsprocedures te voorkomen.

Wat de keuze van het bevoegde gerecht betreft, is het van groot belang dat beide echtgenoten toegang hebben tot volledige informatie over de belangrijkste aspecten van het nationale en het communautaire recht, alsmede over de procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed. De mogelijkheid om het bevoegde gerecht en het toepasselijk recht te kiezen, mag geen afbreuk doen aan de rechten en gelijke kansen van elk van beide echtgenoten. De keuze voor het recht van een bepaald land moet bijgevolg een keuze zijn tussen het recht van het land waar het huwelijk is gesloten, het recht van het land waar de echtgenoten de laatste drie jaar hun gewone verblijfplaats hebben gehad of het recht van het land van herkomst.

Bovendien lijkt het wenselijk om het zogeheten "recht van het forum" toe te passen indien het risico bestaat dat een van de echtgenoten zal worden gediscrimineerd. Een voorbeeld hiervan betreft de situatie van vrouwen die afkomstig zijn uit derde landen waar echtscheidingen niet worden erkend, maar die in de Europese Unie wonen en daar een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed aanvragen. In dergelijke situaties dient het belang van de individuele persoon bij een echtscheiding of scheiding van tafel en bed – als uiting van de persoonlijke autonomie – voorrang te hebben boven de toepassing van het nationale recht.

Gyula Hegyi (PSE), schriftelijk. – (HU) De Hongaarse publieke opinie wordt bij tijd en wijle opgeschrikt door gevallen waarin de kinderen van een Hongaarse ouder door de buitenlandse partner worden meegenomen naar een ander land. De publieke opinie sympathiseert in de eerste plaats met de moeder wier kind is ontvoerd, maar men heeft ook medelijden met de vader die zijn kind kwijt is als het kind terechtkomt in onbekende en erbarmelijke omstandigheden. Binnen de Europese Unie zijn er steeds meer gemengde huwelijken, maar de ontbinding van het huwelijk en de regels voor de plaatsing van kinderen zijn vaak chaotisch en onduidelijk. Het communautair recht heeft tot nu toe slechts het kader van de geschillen geregeld, bijvoorbeeld de jurisdictie, dat wil zeggen welke rechtbank bevoegd is echtscheidingsprocedures of procedures in verband met de plaatsing van de kinderen te voeren. Maar hierin zijn geen oplossingen aangedragen voor het recht dat moet worden toegepast in huwelijkszaken, dat wil zeggen om te bepalen van welk land rechtbanken de wetgeving moeten toepassen. De grote afwijkingen in wetgeving van de lidstaten hebben zodoende geleid tot onzekerheid en de partijen werden vaak gedwongen zo snel mogelijk aan te vangen met een proces om zo de voor hen gunstige wetgeving toe te kunnen passen. De verordening die nu in de maak is, probeert deze situatie ten goede te keren, in de eerste plaats door de voorkeur te geven aan een vergelijk tussen de partijen. Dit kan in het geval van een beschaafd verlopende scheiding misschien een passende oplossing zijn, maar de praktijk kennende ben ik bang dat het weinig geschillen zal beslechten. De juiste oplossing zou zijn als het ons zou lukken voor de langere termijn geharmoniseerde Europese regelgeving op te stellen voor de toewijzing van kinderen.

Antonio Masip Hidalgo (PSE), schriftelijk. – (ES) Wij steunen het mechanisme voor een versterkte samenwerking in dit geval, omdat daarmee meer juridische zekerheid en stabiliteit wordt bereikt, het zogenaamde "forum shopping" wordt voorkomen en Europese integratie op een hoger plan wordt gebracht.

Bovendien is het nieuwe systeem gunstig omdat daarmee het criterium van een gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van echtgenoten het eerste toepasselijk recht wordt. In het geval van Spanje wordt hiermee tevens het criterium van een gemeenschappelijke nationaliteit vervangen, wat gezien het aantal immigrantenstellen dat in Spanje woont, bijzonder praktisch is voor de rechtbanken en degenen die op zoek zijn naar gerechtigheid.

15. Beoordeling van de PNR-overeenkomst tussen Australië en de EU – Europese Unie en PNR-gegevens (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is de gecombineerde behandeling van:

– het verslag (A6-0403/2008) van Sophia in 't Veld, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, over een voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement aan de Raad betreffende de overeenkomst tussen de Europese Unie en Australië inzake de verwerking en overdracht van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) uit de Europese Unie door luchtvaartmaatschappijen aan de Australische douane (2008/2187(INI)) en

– de mondelinge vraag van Sophia in 't Veld, Martine Roure, Philip Bradbourn en Sylvia-Yvonne Kaufmann, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Commissie: PNR-gegevens EU (O-0100/2008 – B6-0476/2008).

Sophia in 't Veld, rapporteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen wil ik nogmaals een opmerking plaatsen over de afwezigheid van de Raad, omdat ik in mijn notities enkele opmerkingen had staan over goede samenwerking tussen het Europees Parlement en de Raad, de dialoog, de geest van het Verdrag van Lissabon, enzovoorts. Nu is de Raad echter ook bij dit debat weer afwezig. Ik vind dat absoluut schandelijk, want het is de Raad die een PNR-beleid uitwerkt en vragen moet beantwoorden, en dan is uitgerekend de Raad hier niet aanwezig. De Raad heeft publiekelijk plechtig beloofd het Europees Parlement hierbij te betrekken, maar nu zien we wat de beloftes van de Raad waard zijn: helemaal niets. Ik vind dit niet alleen een belediging van het Europees Parlement, maar ook van de burgers, die recht hebben op antwoorden en

transparante besluitvorming. Dus wil ik u vragen, mijnheer de Voorzitter, om mijn ontevredenheid door te geven aan de vertegenwoordigers van het voorzitterschap.

Dit is een gecombineerde behandeling van enerzijds de voorstellen voor een Europese PNR-regeling en anderzijds de overeenkomst over een PNR-regeling tussen de EU en Australië. Hierbij zijn de problemen in wezen dezelfde en deze zijn al aan bod gekomen in verband met de overeenkomst met de VS en later ook met Canada.

Een van de belangrijkste kwesties is die van de afbakening van het doel, omdat alle andere kwesties voortvloeien uit deze afbakening van het doel of, met andere woorden, wat de hele rechtvaardiging van het voorstel. Nu deugt die rechtvaardiging van geen kanten en dus deugt ook de afbakening van het doel van geen kanten. Ik zal dit voor u toelichten.

Om te beginnen: de subsidiariteit: de Commissie en de Raad beweren dat het doel van het voorstel harmonisatie van nationale regelingen is. Er zijn echter slechts enkele lidstaten – volgens mij drie tot op heden – die een eigen PNR-systeem hebben of plannen hebben voor een dergelijke regeling. Daarom kan het voorstel absoluut niet zorgen voor een harmonisatie van nationale systemen, omdat deze niet bestaan. Alle lidstaten krijgen hiermee enkel de verplichting om een dergelijk systeem voor het verzamelen van PNR-gegevens te ontwikkelen. Ik noem dit "witwassing van beleid", want wat we niet kunnen bereiken op nationaal niveau, proberen we te bereiken via de achterdeur van de EU. Ik ben zeer pro-Europees ingesteld, maar hier ben ik niet blij mee.

Bovendien heeft de Commissie een gedecentraliseerde regeling voorgesteld, waardoor de Europese toegevoegde waarde nog onduidelijker wordt. Hiermee ontstaat een onuitvoerbaar allegaartje van regels en systemen voor de luchtvaartmaatschappijen en een zeer ontransparant systeem voor burgers.

Het doel dat wordt genoemd in het voorstel van de Commissie is het identificeren van personen die – mogelijk – betrokken zijn bij een daad van terrorisme of georganiseerde criminaliteit plus hun medeplichtigen, het maken en bijwerken van risico-indicatoren, het verstrekken van inlichtingen over reispatronen en andere trends met betrekking tot terroristische misdaden die kunnen worden gebruikt in strafrechtelijke onderzoeken, en de vervolging van terroristische misdaden en georganiseerde criminaliteit.

De Commissie beweert in haar voorstel dat de EU de waarde van PNR-gegevens heeft kunnen beoordelen en de mogelijkheden hiervan voor de wetshandhaving heeft ingezien. Tot op heden hebben we echter nog geen concreet bewijs gezien dat deze bewering staat. Het enige bewijs dat tot nu toe door de VS is verstrekt, is anekdotisch, en om eerlijk te zijn lijkt de informatie die we het afgelopen jaar hebben ontvangen van diverse Amerikaanse overheidsinstellingen, alleen maar te bewijzen dat de massale verzameling en verwerking van PNR helemaal niet nuttig is.

Er heeft slechts één evaluatie plaatsgevonden van de Amerikaanse PNR-regeling, waarbij de resultaten niet werden beoordeeld. In een recent verslag dat werd gefinancierd door het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid werden zelfs wezenlijke twijfels geuit over het nut van gedragsonderzoek als instrument om potentiële terroristen te identificeren. Dit is gemakkelijk te begrijpen, want hoe kun je risicoprofielen van potentiële terroristen samenstellen op basis van PNR-gegevens? Dat is klinkklare onzin. Hoe kun je bepalen of iemand kwade bedoelingen heeft op basis van diens telefoonnummer of creditcardnummer? Met andere woorden: het doel dat wordt genoemd in het voorstel van de Commissie is aantoonbaar ongeldig en ongegrond, en desondanks vormt het de basis waarop de Raad zijn werk baseert.

De Commissie en de Raad lijken in de war te zijn over wat er wel en niet kan worden gedaan met PNR-gegevens. PNR-dossiers bevatten doorgaans zeer summiere gegevens en gemiddeld maximaal tien velden met uiterst minimale informatie. Het is dus volstrekt onduidelijk hoe deze gegevens kunnen helpen personen met een verhoogd risico te identificeren.

Wetshandhavinginstanties beschikken al over de benodigde bevoegdheden om PNR-gegevens op gevalsgewijze basis te verkrijgen binnen de context van een onderzoek naar of vervolging van bekende verdachten en mogelijke medeplichtigen. Het voorstel van de Commissie zou er dus enkel toe leiden dat het niet langer noodzakelijk is om een aanhoudingsbevel en een geldige reden te hebben. Als wetshandhavinginstanties dus nieuwe bevoegdheden nodig hebben, is het aan hen om aan te tonen wanneer en hoe de bestaande bevoegdheden ontoereikend zijn. Tot dusver hebben we nog nooit een antwoord gekregen op die vraag.

We hebben al een richtlijn voor API-gegevens, en deze gegevens kunnen daadwerkelijk worden gebruikt voor de identificatie van personen en om personen te vergelijken met een controlelijst. Dit is niet mogelijk met PNR-gegevens. Als we dus een richtlijn hebben voor API-gegevens, waarom zouden we dan nog meer nodig hebben? Dat is niet aangetoond.

De geautomatiseerde, systematische analyse van PNR-gegevens van alle passagiers kan nuttig zijn voor andere doelen, bijvoorbeeld voor de bestrijding van drugshandel of illegale immigratie. Dit zijn mogelijk zeer legitieme en geldige doelen, maar laten we deze dan ook als zodanig bespreken en het verder niet meer hebben over de preventie van terroristische aanvallen, want dat is iets compleet anders.

Als de Commissie en de Raad van plan zijn om de reikwijdte van het voorstel uit te breiden zodat het ook andere doelen omvat, zoals ik zojuist heb uitgelegd, moeten zij voor elk genoemd doel uitvoerig toelichten op welke manier de PNR-gegevens zullen worden gebruikt. Met andere woorden: PNR-gegevens kunnen op een gerichte manier worden gebruikt binnen de context van een specifiek lopend en concreet onderzoek. PNR-gegevens kunnen worden gebruikt voor geautomatiseerde, systematische analyses, bijvoorbeeld in de strijd tegen drugshandel, maar in dat geval hoeven de gegevens niet te worden opgeslagen. Daarom moeten we exact weten wat het doel is.

Dat brengt mij bij de kwestie van, laten we zeggen, de rechtsgrondslag, want als je de kleine lettertjes leest van de PNR tussen de EU en Australië – en dit geldt ook voor de PNR tussen de EU en de VS – draait het niet alleen om de bestrijding van terrorisme en criminaliteit, maar ook om immigratie, risico's voor de openbare gezondheid, administratieve doelen, douane, immigratie, toezicht en verantwoordingsplicht van overheden. Dat heeft niets te maken met de strijd tegen terrorisme.

De Commissie en de Raad hebben voor het PNR-voorstel en voor de overeenkomsten met andere landen gekozen voor een instrument van de derde pijler, maar de derde pijler heeft betrekking op de samenwerking tussen politie en justitie binnen de Europese Unie, niet de veiligheid in andere landen.

Mogelijk argumenteert de Commissie dat we door gegevens te verstrekken aan de Amerikanen, de Australiërs en aan Zuid-Korea, om maar wat te noemen, hier indirect van profiteren wat betreft onze veiligheid. Dat kan wel waar zijn, maar dan wil ik graag begrijpen wat de volksgezondheid hiermee te maken heeft. En wat heeft immigratie hiermee te maken? Wat hebben het toezicht en de verantwoordingsplicht van overheden hiermee te maken? Helemaal niets.

Ik zal niet ingaan op alle andere details van de tenuitvoerlegging, maar de vraag over het doel en de rechtvaardiging moet vóór alles worden beantwoord, want de bewering dat PNR zo nuttig is geweest in de strijd tegen terrorisme is tot op heden niet gestaafd: we wachten nog steeds op bewijs en dat zou ik nu erg graag te zien krijgen. En als er geen bewijs is, moeten we het voorstel nogmaals bekijken.

Jacques Barrot, *vicevoorzitter van de Commissie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren afgevaardigden, we hebben zojuist een fel requisitoir gehoord. Ik weet niet of ik alle vragen ga beantwoorden, maar allereerst wil ik u bedanken, mevrouw In 't Veld, dat u ons de gelegenheid geeft de op 30 juni gesloten overeenkomst tussen Australië en de Europese Unie te bespreken.

Deze overeenkomst is voortgekomen uit onderhandelingen die van start zijn gegaan in maart van dit jaar en die zijn gevoerd door het Sloveense Voorzitterschap met steun van de Commissie. Deze overeenkomst is geldig voor een periode van zeven jaar en is bedoeld om de rechtszekerheid voor luchtvaartmaatschappijen en boekingsystemen binnen de Europese Unie te waarborgen met betrekking tot de overdracht van PNR-gegevens aan de Australische douane, en wel in overeenstemming met de gegevensbeschermingswetgeving van de EU.

In de overeenkomst worden belangrijke verplichtingen aangegaan die rekening houden met de behoeften met betrekking tot gegevensbescherming, het recht van personen om toegang te krijgen tot opgeslagen persoonsgegevens naar aanleiding van deze overeenkomst, het recht van personen, ongeacht hun nationaliteit, om een klacht in te dienen bij de Australische commissaris voor privacy over de manier waarop hun gegevens worden behandeld.

Het Parlement heeft altijd gepleit voor overdracht van PNR-gegevens op basis van een zogenaamd "push-systeem". Na een overgangsperiode zullen de PNR-gegevens alleen aan de Australische douane worden overgedragen op basis van dit push-systeem. Met andere woorden, de Australische douane zal geen recht hebben op rechtstreekse toegang tot deze gegevens vanuit databanken. De overeenkomst bevat tevens belangrijke vrijwaringsclausules over de opslag van PNR-gegevens, de overdracht van PNR-gegevens aan andere bureaus of aan derde landen, alsmede een duidelijke omschrijving van de doeleinden waarvoor de gegevens kunnen worden gebruikt.

Voor wat betreft de doeleinden van de PNR-gegevens wordt in de ontwerp-aanbeveling gesteld dat dit doel niet in overeenstemming is met artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Mijn antwoord daarop is dat in de overeenkomst wordt bepaald dat de

PNR-gegevens voor drie doeleinden kunnen worden gebruikt. Deze doeleinden worden als volgt omschreven: bestrijding van terrorisme en terreurmisdaden, bestrijding van zware misdaad van transnationale aard, inclusief georganiseerde misdaad, en ten derde het voorkómen dat personen ontkomen aan bevelen of tijdelijke hechtenis die hun wegens deze misdaden zijn opgelegd. Als u het met mij eens bent, denk ik dat we kunnen stellen dat de doeleinden duidelijk zijn vastgesteld.

Duidelijkheidshalve wordt in de overeenkomst ook bepaald dat PNR-gegevens indien noodzakelijk op gevalsgebasis kunnen worden behandeld, om de vitale belangen van de betrokken personen te beschermen. Duidelijkheidshalve wordt in de overeenkomst bepaald dat de PNR-gegevens op gevalsgebasis kunnen worden behandeld indien dit door een rechterlijk besluit wordt vereist, bijvoorbeeld wanneer deze behandeling nodig is om de toetsen of de behandeling van de PNR-gegevens in overeenstemming is met de Australische wetgeving op het gebied van mensenrechten.

Ik wil u graag zeggen dat ik er in de toekomst goed op zal letten dat het Parlement bij dergelijke onderhandelingen wordt betrokken. Ik besef heel goed dat het noodzakelijk is u terdege hierover te informeren. Evengoed lijkt mij dat er zowel voor het doel van de gegevens als het gebruik en de opslag van de gegevens een aantal waarborgen zijn gegeven. Evengoed heb ik geprobeerd objectief te zijn en ik denk dat deze overeenkomst desalniettemin noodzakelijk was. Aangezien we een bereidwillige partner hebben, die beschikt over een speciale instantie voor toezicht op gegevensbescherming, denk ik dat we echt mogen hopen dat bij de toepassing van deze overeenkomst de gegevensbescherming volledig in acht zal worden genomen.

Nu kom ik bij het belangrijkste, als ik zo mag zeggen, bij de mondelinge vraag die u mij hebt gesteld en waarmee u duidelijk aangeeft wat het hele probleem is omtrent PNR-gegevens. Het internationaal terrorisme en de misdaad vormen een ernstige bedreiging en het verzamelen en analyseren van PNR-gegevens is naar voren gekomen als een nuttig hulpmiddel voor de bestrijding van terrorisme en misdaad. PNR-gegevens worden inderdaad voor commerciële oogmerken verzameld en door de passagier op vrijwillige basis aan de luchtvaartmaatschappij ter beschikking gesteld. Deze gegevens worden door de luchtvaartmaatschappijen verzameld als basis voor hun boekingssysteem.

Recentelijk zijn enkele landen van luchtvaartmaatschappijen gaan eisen dat ze hun PNR-gegevens ter beschikking stellen, zodat de staat ze kan gebruiken voor de preventie en de bestrijding van terrorisme en zware misdaad, zoals mensensmokkel en drugssmokkel. Deze landen zijn onder meer de Verenigde Staten, Canada, het Verenigd Koninkrijk, Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. Dat is dus de situatie in een aantal derde landen – niet het Verenigd Koninkrijk – die van luchtvaartmaatschappijen zijn gaan eisen dat zij hun PNR-gegevens beschikbaar stellen.

Sommige lidstaten, Frankrijk, Denemarken, Zweden en België, starten wetgevingsprocedures die in dezelfde richting gaan of waarmee wordt onderzocht of het mogelijk is een wetgevingsprocedure te beginnen. Verder overwegen diverse andere landen gebruik te gaan maken van PNR-gegevens. Maar dit is nog slechts een beginstadium.

We moeten in gedachte houden dat PNR gewoon een middel is dat door de wetshandhavinginstanties in combinatie met andere middelen en gegevens moet worden gebruikt, want de door u gestelde vraag over het nut van dit gebruik is alleen zinvol als het gaat om het gebruik van PNR door politieautoriteiten in combinatie met andere instrumenten.

Het is uiteraard veel moeilijker om precies te begrijpen wat het nut is van PNR-gegevens. Desondanks hebben bepaalde landen die PNR-gegevens gebruiken schijnbaar duidelijk bewezen dat PNR een nuttig hulpmiddel is geweest bij de bestrijding van terrorisme en misdaad. De PNR-systemen zijn door de autoriteiten van elk land onderzocht. De resultaten van deze onderzoeken zijn over het algemeen positief en bevestigen dat het gebruik van PNR-systemen doeltreffend is.

In de voorbereidingsfase van haar voorstel over PNR in Europa heeft de Commissie nauw overleg gepleegd met de politieautoriteiten van de lidstaten. De Commissie was duidelijk heel tevreden over de door de lidstaten geleverde bewijzen. De meeste bewijzen zijn afkomstig van vertrouwelijke gegevens en kunnen niet in een open kader worden uitgewisseld. Het Parlement heeft een hoorzitting over PNR gehouden, waarbij vier lidstaten en drie derde landen hebben laten zien hoe zij PNR gebruiken en hebben aangetoond dat het gebruik succesvol was. Maar met het oog op het vertrouwelijke en gevoelige karakter van deze gegevens is de hoorzitting achter gesloten deuren gehouden.

Ik zou in het kort in willen gaan op de geautomatiseerde analysemethoden, want dat is een belangrijke kwestie. PNR wordt gewoonlijk inderdaad automatisch geanalyseerd aan de hand van risico-indicatoren, maar waar

ik heel uitdrukkelijk op wil wijzen, is dat de Commissie de garantie wil dat een dergelijke geautomatiseerde analyse nooit rechtstreeks betrekking heeft op individuele personen. De uitslag van de geautomatiseerde analyse moet altijd handmatig opnieuw worden geanalyseerd door een gespecialiseerde medewerker.

In het voorstel van de Commissie wordt voorgesteld dat PNR-gegevens worden gebruikt om terrorisme en georganiseerde misdaad, en met name – wat u al heeft erkend – drugssmokkel en mensensmokkel te voorkomen en te bestrijden. Daar wil ik aan toevoegen dat PNR nuttig kan zijn in de strijd tegen andere ernstige misdaden die niet onder de georganiseerde misdaad vallen. Wij hebben het voorstel omwille van evenredigheid echter beperkt tot georganiseerde misdaad.

Sommige lidstaten vinden dat PNR over het algemeen nuttig kan zijn voor het tegengaan van illegale immigratie, voor het bevorderen van de volksgezondheid en voor de veiligheid van de luchtvaart. Bij de bestrijding van illegale immigratie zou PNR nuttig zijn, omdat PNR-gegevens inderdaad veel sneller beschikbaar komen dan *Advance Passenger Information*. Voor de veiligheid van de luchtvaart zou PNR nuttig kunnen zijn als het PNR-systeem de mogelijkheid biedt om een potentiële terrorist aan boord te weigeren, maar het voorstel van de Commissie verleent hiervoor de bevoegdheden niet.

Ten aanzien van de volksgezondheid zou PNR nuttig kunnen zijn bij de preventie van potentiële epidemieën. Wanneer een passagier ontdekt dat hij of zij een ziekte heeft die potentieel een epidemie kan veroorzaken, kan PNR worden gebruikt om te communiceren met de andere passagiers van hetzelfde vliegtuig en hun navenant advies te geven. Maar ook op dit punt gaat het Commissievoorstel niet zo ver, omdat de proportionaliteit onvoldoende werd aangetoond. Het spijt mij dat ik het niet geheel met u eens ben, maar het lijkt mij dat de doeleinden die in het voorstel zijn beschreven nauwkeurig genoeg zijn om de overigens zeer wenselijke rechtszekerheid te waarborgen.

U hebt subsidiariteit genoemd en u vraagt zich af of een initiatief van de Europese Unie nodig was. De Commissie acht dat dit voorstel van de Europese Unie noodzakelijk is. Drie lidstaten hebben al nationale wetten over PNR aangenomen en diverse andere lidstaten gebruiken PNR al op andere manieren. Als we de systemen met elkaar vergelijken, zien we veel verschillen, zowel voor wat betreft de verplichtingen voor luchtvaartmaatschappijen als voor de doeleinden.

Zulke verschillen zijn lastig voor passagiers en stellen luchtvaartmaatschappijen uiteraard voor problemen. Het voorstel is dus bedoeld om de verplichtingen van luchtvaartmaatschappijen te harmoniseren en uniforme regels te formuleren voor lidstaten die PNR gebruiken en ook om de lidstaten daarbij tevens te verplichten onze mechanismen voor gegevensbescherming te handhaven.

Verder zorgt het voorstel voor een doeltreffendere samenwerking tussen politiediensten. De Commissie vindt bovenal dat internationaal terrorisme en misdaad in de huidige tijd ernstige bedreigingen vormen en dat er maatregelen moeten worden genomen om deze problemen aan te pakken, waarbij we uiteraard de mensenrechten en de grondrechten moeten eerbiedigen.

U hebt het ook gehad over de keuze voor een gedecentraliseerde structuur voor de verzameling van gegevens. U vroeg zich namelijk af of we op deze manier, door de keuze voor een gedecentraliseerde systeem, niet de controle verliezen. De Commissie heeft twee alternatieven bestudeerd, namelijk een gecentraliseerd systeem en een gedecentraliseerde structuur, en in de loop van de raadpleging van de lidstaten is duidelijk geworden dat bij de behandeling van PNR gegevens moeten worden gebruikt waarvan de bron uiterst gevoelig is. Daarom waren de lidstaten uiteraard niet bereid zulke gegevens te delen met een centrale Europese PNR-eenheid.

Een gecentraliseerd systeem zou weliswaar goedkoper zijn en enkele voordelen hebben, maar vanuit een oogpunt van politieke realiteitszin hebben wij gekozen voor een gedecentraliseerde structuur. Vanuit het opzicht van gegevensbescherming geeft de gedecentraliseerde optie elke lidstaat bovendien de mogelijkheid duidelijke vrijwaringsclausules over de toegang en de uitwisseling van gegevens in te voeren.

Tot besluit wil ik nog ingaan op de democratische controle door het Europees Parlement en de nationale parlementen, en ik verontschuldig mij, mijnheer de Voorzitter, dat ik veel tijd neem, maar dit is belangrijk. De Commissie realiseert zich natuurlijk dat haar voorstel volgens de raadplegingsprocedure zal worden aangenomen. De Commissie wil in nauw contact staan met u en met het Parlement. De nationale parlementen zullen in ruime mate in de procedure worden betrokken, aangezien het voorstel in de meeste nationale parlementen wordt bestudeerd of zal worden bestudeerd. De gegevensbeschermingsautoriteiten zullen worden betrokken in het PNR-systeem en worden belast met de onafhankelijke controle van de systemen.

Om die reden, mevrouw In 't Veld, erken ik dat uw bezwaren van serieuze aard zijn. Ik heb getracht hier zo oprecht mogelijk op te reageren. Ik ben desondanks van mening dat dit Europees kader nuttig is als we willen vermijden dat op dit terrein alle lidstaten totaal verschillende PNR-procedures in gang zetten en bekrachtigen, met een gegarandeerd risico dat een aantal regels over gegevensbescherming niet worden nagekomen.

Wat betreft de doeleinden, moeten inderdaad duidelijk zijn waar PNR voor wordt gebruikt, we moeten er uiterst alert op zijn dat de gegevens correct worden gebruikt, maar het is ook dermate noodzakelijk dat de bestrijding van georganiseerde misdaad doeltreffender wordt, dat ik denk dat we een extra middel niet mogen verwaarlozen. Dat is wat ik u in het kort zou willen zeggen in antwoord op uw vragen, waar ik met veel aandacht naar heb geluisterd.

De Voorzitter. – Allereerst zou ik de rapporteur hartelijk willen bedanken voor haar inleiding en gedetailleerde toelichting. Ik wil de rapporteur tevens mededelen dat de agenda weliswaar door het Europees Parlement wordt aangenomen, maar dat hij op voorstel van de Conferentie van voorzitters wordt vastgesteld. De beslissing over welke punten waar op de agenda worden geplaatst, bepaalt of er al dan niet een vertegenwoordiger van de Raad aanwezig zal zijn. Er is tijdens de Conferentie van voorzitters niet gevraagd om dit onderwerp op een andere dag dan maandag aan bod te laten komen. In de regel woont de vertegenwoordiger van de Raad onze debatten niet bij op maandagen. Als de rapporteur opmerkingen heeft over deze kwestie, zou ik haar aanraden om deze door te geven aan haar fractieleider, die in deze zaak initiatief had kunnen nemen, maar dat blijkbaar niet heeft gedaan. Met het oog op het voorgaande is er dus vandaag geen vertegenwoordiger van de Raad aanwezig, maar dit getuigt niet van minachting voor het Europees Parlement. De afwezigheid van de vertegenwoordiger van de Raad heeft louter procedurele redenen.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil hierop graag kort antwoorden, omdat ik denk dat het een kwestie van beleefdheid en politiek belang is dat de Raad hier aanwezig is en ik zeker weet dat zij wel één minister kunnen missen om hier aanwezig te zijn. De afgelopen twee maanden hebben wij al eerder debatten gevoerd waarbij de Raad aanwezig was, maar halverwege het debat verliet.

Ik vind dit onacceptabel en het is niet aan mij om dat te melden aan mijn fractie. Het is aan het voorzitterschap van dit Parlement om onze ontevredenheid over te brengen aan het voorzitterschap van de Europese Unie.

De Voorzitter. – Hartelijk dank. Ik heb nota genomen van uw ongenoegen, maar verzoek u eventuele klachten te richten tot uw fractieleider, die ervoor had kunnen zorgen dat dit onderwerp in de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de Raad zou worden besproken, maar die dat heeft nagelaten. Ik heb geen vragen aan de rapporteur gesteld, maar ik begrijp dat zij haar bezorgdheid kenbaar heeft gemaakt.

Philip Bradbourn, namens de PPE-DE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, uiteraard zijn PNR-gegevens geen nieuw concept voor luchtvaartveiligheid. Dit Parlement heeft tijdens vele eerdere gelegenheden gedebatteerd over zowel de nadelen als de voordelen er van.

In het algemeen maak ik me bezorgd – ongeacht of het systeem nu met de VS, Canada, Australië of in een algemeen EU-kader wordt geregeld – over het volgende: wie gebruikt de gegevens, waar worden ze voor gebruikt en hoe worden ze beschermd? Naar mijn mening zijn PNR-systemen een waardevol hulpmiddel in de strijd tegen terrorisme, maar we moeten er voor zorgen dat het niet weer een nieuw hulpmiddel wordt om gegevens over burgers te verzamelen. Het doel van de PNR-gegevens moet het bestrijden van terrorisme zijn, en ik moet zeggen – het spijt me zeer dit te moeten zeggen – dat de commissaris, in zijn openingsrede, mij niet het vertrouwen gaf dat dit de doelafbakening was waarnaar we allemaal streven. Het moet worden beperkt tot de organisaties die tot taak hebben om terrorisme te bestrijden. Maatregelen voor terrorismebestrijding moeten geen excuus worden voor een vergaarbak voor persoonlijke gegevens. In wezen moeten we er voor zorgen dat dergelijke systemen zich houden aan datgene waarvoor ze zijn opgezet, en dat is een hulpmiddel voor de veiligheidsdiensten om de personen die de grootste dreiging vormen te kunnen aanwijzen en oppakken.

Ik verwelkom de PNR-systemen als één aspect van onze benadering van terrorismebestrijding, maar ben eveneens van mening dat we flexibel moeten zijn in onze benadering wanneer we onderhandelen met derde landen. We moeten de belangrijke kwestie van gegevensbescherming voor EU-burgers behandelen, evenals de vraag of – en op welke wijze – deze gegevens worden doorgegeven aan anderen.

Ik dring er dus bij dit Parlement op aan om PNR-gegevens serieus te behandelen als een wereldwijd hulpmiddel om de lucht veiliger te maken. Zolang we de kwestie op een proportionele manier benaderen en de mogelijkheden voor misbruik verminderen, kunnen PNR-gegevens dienen als belangrijk hulpmiddel om de

onschuldige reiziger te beschermen en de potentiële terrorist te storen. Tot slot: ik heb altijd gezegd dat deze systemen ervoor zouden zorgen dat ik mij persoonlijk veiliger zou voelen op 10 000 meter hoogte.

Roselyne Lefrançois, *namens de PSE-Fractie*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, vandaag debatteren wij over twee met elkaar samenhangende onderwerpen: de overeenkomst tussen de Europese Unie en Australië over de overdracht van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) en de oprichting van een Europees PNR-systeem. De overeenkomst die is gesloten met Australië lijkt ons veel beter aanvaardbaar dan overeenkomsten die met andere niet-EU-landen zijn gesloten. Het is dus bijzonder positief dat de gegevens anoniem worden gemaakt en dat er beperkingen zijn gesteld aan de overdracht en het latere gebruik van de gegevens.

Wij zijn ook bijzonder tevreden dat de Australische autoriteiten hebben verklaard dat het onzinnig is gevoelige gegevens zoals voedingsvoorkeuren te verzamelen. Wij blijven echter bezorgd, want de doeleinden waarvoor de gegevens kunnen worden gebruikt, zijn slecht afgebakend. De duur van de gegevensopslag is bovendien te lang en er worden naar ons oordeel te veel verschillende gegevens vereist.

Tot slot is het naar mijn mening essentieel om de gegevensbescherming die voor Europese burgers van toepassing is, duidelijker te definiëren. Wij vragen de Raad en de lidstaten overigens het democratische toezicht aan te scherpen door het Europees Parlement te raadplegen voordat overeenkomsten worden voltooid.

De vragen die zijn opgeroepen door de overeenkomst met Australië, laten zien welke problemen de oprichting van een Europees PNR-systeem met zich meebrengt. Wij mogen er niet mee volstaan om slechts in te gaan op verzoeken van derde landen. De Europese Unie moet het goede voorbeeld geven door als vanouds het privéleven van burgers te beschermen. Wij weigeren om voor de Europese Unie simpelweg een exacte kopie van de overeenkomst met de Verenigde Staten in te voeren. Er is een open debat nodig om erachter te komen of het gebruik van PNR-gegevens daadwerkelijk nuttig is en, zo ja, onder welke voorwaarden.

Sarah Ludford, *namens de ALDE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp dat er een nieuwe regel is, althans voor het voorzitterschap van de Raad, dat men op maandag niet op komt dagen! Omdat ik een van degenen ben die slechts onder protest naar Straatsburg komt, zou ik graag willen dat die regel ook voor mij .

Zoals de rapporteur zei, zijn de regels voor het gebruik van PNR-gegevens onduidelijk en juridisch onzeker en lopen ze het risico om over te komen als toezicht om het toezicht. Ik maak mij met name zorgen over de praktijk van datamining, en gedrags- en identiteitsprofilering. Nog afgezien van de vragen over de rechtmatigheid en doelmatigheid, maak ik me zorgen over wat er gebeurt met iemand die er wordt uitgepikt om extra in de gaten te worden gehouden.

Dit kan het geval zijn omdat deze persoon een metgezel heeft die door de politie in de gaten wordt gehouden. Vicevoorzitter Barrot zegt dat handhavingsacties niet uitsluitend op basis van geautomatiseerde verwerking kunnen worden uitgevoerd, maar wat gebeurt er met het gegeven dat iemand er ooit uitgepikt is? Er moet absoluut gegarandeerd worden dat dat spoor wordt gewist.

Als gegevens worden gedeeld en opgeslagen, kan het gevaar van een nare ervaringen, zoals die van Maher Arrar, die zeven maanden blootstond aan martelingen nadat hij was opgepakt op het JFK-vliegveld, niet als spookbeeld worden beschouwd.

Kathalijne Maria Buitenweg, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – Voorzitter, ik wilde nog reageren op wat de heer Bradbourn zegt. Ook ik ben niet principieel tegen PNR, want die draai wordt een beetje aan gegeven. Het gaat erom, op dat punt ben ik het helemaal eens met de rapporteur, dat je heel zorgvuldig moet kijken op welke wijze je dit instrument het beste kan gebruiken en wanneer nut en noodzaak echt vaststaan.

Daarbij wil ik nog een voorstel doen aan de Commissie. Commissaris Barrot zegt dat hij echt enorm graag wil samenwerken met het Europees Parlement en dat waardeer ik, maar we komen niet helemaal uit de kwestie over nut en noodzaak en dat is, geloof ik, toch echt wel de kern bij het debat tussen Commissie, Raad en Parlement over dit onderwerp.

Commissaris, u zegt dat u een boel evaluaties hebt die aantonen dat het allemaal enorm nuttig is. Bij mijn weten, op basis van wat ik erover heb gelezen, levert het vooral informatie op over migratie en zijn er een aantal andere kwesties mee opgelost, maar voor zover ik weet is de terreurbestrijding er niet enorm veel mee opgeschoten. Ik wil dat evenwel best op een gegeven moment samen met u onderzoeken.

Ik stel dus voor dat er een onderzoek komt en dat u en wij om de tafel gaan zitten om samen de onderzoeksvraag vast te stellen, dat we dan een onderzoek laten uitvoeren en dat we dat dan uitgebreid gaan bespreken. Wij zijn hier niet principieel tegen PNR, maar we willen wel dat er zorgvuldig mee wordt omgegaan, in lijn met de principes van ons privacybeleid. Ik hoop dat u dat wilt steunen. Kunt u hierop reageren?

Wat uw akkoord met Australië betreft, dat kan best heel veel beter zijn dan een ander akkoord, bijvoorbeeld met de Verenigde Staten, maar mijn vraag is: welke andere akkoorden liggen er allemaal nog op de plank? U zei net dat dit allemaal vooral niet in handen mag vallen van repressieve autoriteiten. Dan kan ik hierbij dus aannemen dat we nooit gaan onderhandelen met Rusland en dat we nooit gaan onderhandelen met China. Kunt u dat in ieder geval bevestigen en misschien nog een lijstje geven met de landen waarmee nu al onderhandelingen plaatsvinden, waarover we pas over een paar maanden worden geïnformeerd?

Giusto Catania, *namens de GUE/NGL-Fractie*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, hetgeen commissaris Barrot heeft gezegd, overtuigt mij er niet van dat er werkelijk een voordeel te halen valt uit het gebruik van deze PNR-gegevens. Er is nog steeds geen duidelijk bewijs dat deze gegevens daadwerkelijk kunnen bijdragen aan de strijd tegen terrorisme en de georganiseerde misdaad.

Het punt is dat de huidige verwoede drang om vermeende terroristen te identificeren, in wezen iedereen tot verdachte heeft gemaakt. Ik ben van mening dat er op bepaalde punten opheldering moet komen over het gebruik van de gegevens die zullen worden verzameld en de manier waarop met deze gegevens moet worden omgegaan. Uit de informatie die wij tot onze beschikking hebben, blijkt daarentegen dat er vaak sprake is van willekeurige en lukrake activiteiten waarbij gegevens regelmatig van hand tot hand gaan en niet altijd op de juiste manier worden overgedragen.

Ik ben van mening dat deze gretigheid om informatie los te krijgen niet bijdraagt aan het verdedigen van onze persoonlijke veiligheid. Het laten prevaleren van veiligheid boven vrijheid is vaak ten koste gegaan van het waarborgen van onze rechten.

Carlos Coelho (PPE-DE). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, ik wil het vooral hebben over de overeenkomst met Australië en ik wil collega In 't Veld complimenteren met het uitstekende werk dat ze heeft verricht met dit verslag, en de heer Barrot met de geslaagde onderhandelingen van de Europese Commissie. De overeenkomst met Australië is overwegend positief. Het is een goed voorbeeld van de lange weg die al is afgelegd sinds de eerste discussies over de kwestie van de PNR-gegevens. Het Europees Parlement vond het destijds onacceptabel dat er persoonsgegevens zouden worden overgedragen zonder garanties voor een passend beschermingsniveau van de gegevens en zonder garanties dat de geldende communautaire regels nageleefd zouden worden.

Het huidige akkoord is een antwoord op de meeste bedenkingen die we hebben uitgesproken en garandeert een passend beschermingsniveau van de gegevens. Ten eerste omdat de bescherming van de privacy van EU-burgers wordt gewaarborgd door de Australische wet; ten tweede, omdat er voorzien wordt in een systeem dat toegankelijk zal zijn voor individuen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats, dat hen in staat stelt hun rechten uit te oefenen, en in een geschilbeslechtingsmechanisme, waarbij zelfs de mogelijkheid bestaat gegevensstromen op te schorten wanneer het bepaalde in de overeenkomst inzake gegevensbescherming door de autoriteiten niet wordt gerespecteerd; ten derde, de verplichte deelname van de gegevensbeschermingsautoriteiten aan de gemeenschappelijke evaluatie; en ten vierde ben ik verheugd dat de douane, wat gevoelige gegevens betreft, specifiek heeft meegedeeld deze niet te willen of nodig te hebben en ik ben met collega In 't Veld van mening dat dit een goed voorbeeld is voor andere landen.

Ik betreur het echter, mijnheer Barrot, dat noch de Raad, noch de Commissie de belofte aan dit Parlement om ten aanzien van deze kwestie nauw samen te werken, is nagekomen. Ik neem kennis van de toezegging van de heer Barrot dat dit in de toekomst niet weer zal gebeuren, maar de waarheid gebiedt me te zeggen dat er weer eens een overeenkomst is afgesloten zonder dat het Parlement op enig moment geïnformeerd is, noch over de goedkeuring van het mandaat, noch over het sluiten van de overeenkomst. Bij een overeenkomst die van zo'n direct belang is voor de fundamentele rechten van de burgers, is het van essentieel belang dat het deze niet aan democratische legitimiteit ontbeert. Dit kan niet *a posteriori* en door middel van nationale parlementaire goedkeuring gecompenseerd worden, omdat dergelijke goedkeuring in slechts 10 van de 27 lidstaten vereist is, zoals de commissaris ook wel weet.

Tot het moment dat het Verdrag van Lissabon in werking treedt en het Europees Parlement een volwaardige rol krijgt bij de herziening van alle PNR-overeenkomsten, mogen we hopen dat ten minste de fundamentele beginselen van loyale samenwerking tussen de instellingen zullen worden gerespecteerd, en daartoe doe ik dan ook bij deze een oproep.

Stavros Lambrinidis (PSE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, wat de Europese PNR-overeenkomst betreft hebt u, mijnheer de commissaris, een schokkende verklaring afgelegd. U hebt namelijk gezegd dat u weigert gegevens van buitenlandse passagiers in Europa op te vragen als het gaat om vraagstukken als illegale immigratie of ziekten, omdat iets dergelijk volgens u disproportioneel zou zijn.

Maar waarom hebt u dan een overeenkomst met de VS ondertekend? Daarin staat namelijk dat juist die gegevens van Europese burgers aan de Amerikaanse regering overgedragen zullen worden. In wezen hebt u toegegeven dat met de overeenkomst tussen de EU en de VS het Europese proportionaliteitsbeginsel wordt geschonden.

U hebt nog iets gezegd dat niet klopte. Heel vaak hebt u namelijk in uw betoog gezegd dat PNR-gegevens nuttig zijn, maar u hebt niet aangetoond in hoeverre ze nuttig zijn. De Europese wet zegt echter dat deze gegevens onontbeerlijk moeten zijn, niet alleen nuttig. Als de Europese wet inmiddels gewijzigd is, dan horen we dat graag van u, maar als de Europese wet niet gewijzigd is, is het uw plicht om te bewijzen dat de PNR-gegevens niet zomaar nuttig, maar onontbeerlijk zijn.

Wat Australië betreft vraag ik u wat voor zin het heeft vandaag te spreken over een PNR-overeenkomst met Australië die allang in kannen en kruiken is. Dit is geen theoretische vraag. Zoals bekend was in het geval van de VS de inkt van de PNR-overeenkomst nog niet opgedroogd of de VS begonnen al druk uit te oefenen en koehandel te bedrijven met elk Europees land afzonderlijk, omdat ze meer gegevens wilden dan waren opgenomen in de PNR-overeenkomst. Zij wilden deze opnemen in het Visa Waiver-programma (een programma tot vrijstelling van verplicht visum) en eisten daarvoor gegevens en persoonsgegevens die zelfs buiten het kader vielen van de toch al gebrekkige, maar tenminste echt bestaande beperkingen die waren opgenomen in de PNR-overeenkomst.

Twee dagen geleden heeft president Bush tijdens een grootse plechtigheid zes Europese landen tot het programma toegelaten en verklaard dat zes andere landen, waaronder Griekenland, niet toegelaten zouden worden. Het is overduidelijk dat bepaalde Europese landen onder druk zijn gezet om in te stemmen met voorwaarden die in strijd zijn met hun grondwet of, wat nog erger is, hun buitenlands beleid aan te passen aan de wensen van een derde land, zoals naar gezegd wordt het geval was van Griekenland. De Commissie moet dit onmiddellijk onderzoeken en de Raad moet dit veroordelen en hier wat aan doen – de Raad die hier vandaag helaas, tot zijn grote schande, niet aanwezig is.

Dumitru Oprea (PPE-DE). – (RO) De pogingen om persoonlijke gegevens te verzamelen met als doel eventuele problemen of persoonlijke incidenten te voorkomen (zoals de heer Barrot feitelijk zei: "de bestrijding van terroristen, ernstige misdrijven...dingen die nog gaan gebeuren, niet dingen die al gebeurd zijn") vormen een flagrante schending van de mensenrechten, om niet te zeggen een overtreding van de wetgeving op dit gebied inzake de bescherming van persoonlijke gegevens en het vrije verkeer van gegevens.

Wij zijn van mening dat wanneer iemand beslissingen neemt voor een ander persoon, dit van meet af aan moet worden beschouwd als een schending van de mensenrechten, of er moet zijn afgesproken dat de persoon in kwestie zijn toestemming dient te geven, en dan nog alleen in de veronderstelling dat de beslissing niet zal leiden tot risico's voor de veiligheid van derden. Die middeleeuwse-burchtstrategie die werd voorgesteld in onze discussie is strijdig met de strategie die van toepassing is in luchthavens, waar open, veilige systemen gebruikt worden.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) In het besluit inzake de invoering van een register met passagiersgegevens staat dat die gegevens zullen worden doorgegeven in het geval van vluchten van de Europese Unie naar derde landen waarmee de Europese Unie overeenkomsten gesloten heeft over de bescherming van persoonsgegevens. Mijnheer de commissaris, u zei dat sommige lidstaten de specifieke wetgeving al hebben ingevoerd op nationaal niveau. Het is belangrijk dat deze wetgeving op democratische wijze geïmplementeerd wordt, en dat betekent dat de nationale parlementen hierbij moeten worden betrokken.

Ik zou uw aandacht willen vestigen op het feit dat de wetgeving ter zake in de ene lidstaat van invloed is op de burgers van andere lidstaten. Bijvoorbeeld als een Roemeense burger die naar Australië wil vliegen, een internationale route moet nemen vanuit een andere lidstaat, dan dient die Roemeense burger bekend te zijn met de wetgeving van die andere lidstaat, en met name zou hij of zij ermee in moeten stemmen dat zijn of haar persoonsgegevens worden opgevraagd en verwerkt. Voor zover ik weet, zou het Europees Parlement krachtens de comitologieprocedure moeten worden betrokken bij de overeenkomsten die de Gemeenschap ter zake sluit met derde landen.

Manfred Weber (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, slechts twee korte opmerkingen van mijn kant. Allereerst wil ik onze commissaris vragen om de ministers van Binnenlandse Zaken te wijzen op de bezorgdheid die hier leeft. We hebben gehoord dat PNR mogelijkheden voor misdaadbestrijding biedt. Dat hebben velen hier in het Parlement betoogd. Maar de vraag is, of dit wel zo'n adequaat instrument is. Er worden tien jaar lang miljoenen, zo niet miljarden gegevens opgeslagen voor hooguit een handjevol gevallen. We vragen ons hier allemaal af, of de verhoudingen niet zoek zijn.

In de tweede plaats wil ik opmerken dat ik niet begrijp waarom we het hebben over een Europees PNR-systeem. Volgens het voorstel dat nu op tafel ligt worden er 27 nationale PNR-systemen ontwikkeld en geen Europees PNR-systeem. Als de lidstaten dit instrument werkelijk zo hard nodig hebben voor de bestrijding van de misdaad, laat de ministers van Binnenlandse Zaken dit dan bespreken met hun eigen parlement en er op nationaal niveau uitvoering aan geven. Met elkaar praten over gemeenschappelijke gegevensnormen is één ding, maar er een verplichte doelstelling van maken voor de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken is iets heel anders. Persoonlijk maak ik daaruit op dat de ministers van Binnenlandse Zaken het in eigen land, op nationaal niveau, niet voor elkaar krijgen en dat ze het nu dus maar via de Raad proberen. Daarom moeten wij "nee" zeggen.

Bogusław Liberadzki (PSE). - (PL) Mijnheer Barrot, ik ben verheugd dat wij vandaag de kans krijgen om een aantal kwesties met u te bespreken, ondanks het feit dat u niet langer commissaris voor vervoer bent. Desalniettemin heb ik nog veel goede herinneringen aan onze vruchtbare samenwerking in die periode.

Wat de uitwisseling van gegevens betreft, herinner ik me echter nog levendig onze discussies in de Commissie vervoer en toerisme over aspecten als de veiligheid van reizigers en de bescherming van persoonsgegevens, om te verhinderen dat ze in de handen van onbevoegden terechtkomen. Deze kwesties zijn van fundamenteel belang. Ik ben bijgevolg van mening dat niet alleen de verspreiding van gegevens, maar ook de omstandigheden waarin dit gebeurt, de ontvangers, het beginsel van toegankelijkheid en de doelstellingen een centrale plaats zouden moeten innemen in deze overeenkomst.

We gaan voorzichtig te werk bij onze samenwerking met de Verenigde Staten. We weten hoe belangrijk dit land is. Ik zou u echter willen vragen om in het achterhoofd te houden dat wij, Europeanen, vaak een ongemakkelijk gevoel krijgen op luchthavens. We mogen dit niet over het hoofd zien. Ik dank u.

Luis de Grandes Pascual (PPE-DE). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, terrorisme en ernstige vormen van georganiseerde criminaliteit zijn een mondiaal fenomeen. De middelen ter bestrijding daarvan moeten daarom in verhouding en effectief zijn.

Ik heb goed nota genomen van de antwoorden op de vragen. Deze antwoorden waren tamelijk juist: het is waar dat er garanties moeten worden geëist en dat dit een delicaat onderwerp is. Het is echter eveneens waar dat het absoluut onvergeeflijk is om in een mondiaal en geharmoniseerd antwoord te voorzien.

Degenen voor wie terrorisme tamelijk ver weg staat, maken zich meer zorgen om individuele garanties. Ik denk zowel aan individuele als collectieve garanties. Het is absoluut van essentieel belang dat we beginnen waar we kunnen. Als we moeten beginnen met het luchtvervoer, waar luchtvaartmaatschappijen reeds over deze gegevens beschikken, laten we dan daar beginnen.

We zullen garanties eisen, we zullen het toepassingsgebied nader bekijken en we zullen beginnen met het internationale vervoer. Bedenk echter wel dat we daarna moeten overgaan naar het binnenlands vervoer, aangezien terroristen dikwijls niet van buitenaf komen, maar van binnenlandse komaf zijn. Vraag de Verenigde Staten of alle anderen, want zo ziet de situatie eruit en op die wijze moeten wij dit in de toekomst aanpakken.

Jacques Barrot, lid van de Commissie. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alle afgevaardigden die hebben gesproken bedanken en ik verzeker u dat ik beslist aanwezig zal zijn bij de bijeenkomst van de Raad van volgende week, waar ik de door u gemaakte opmerkingen zal overbrengen.

Als eerste wil ik duidelijk maken dat naar ons oordeel het nut van PNR in het kader van de bestrijding van terrorisme en georganiseerde misdaad onbetwistbaar is. Sommigen van u hebben dat oprecht toegegeven. Dus we kunnen niet om PNR heen, en ik moet u zeggen dat de commissaris die verantwoordelijk is voor de strijd tegen georganiseerde misdaad niet bereid is nuttige middelen op te geven. We moeten het systeem echter wel op een correcte manier gebruiken, en daarover ben ik het met u eens: doel en evenredigheid. We moeten aan dit doel vasthouden en dit doel moet – zoals mevrouw In 't Veld ook heeft gezegd – worden gedefinieerd en de evenredigheid moet worden gegarandeerd. Ik wil graag op een bepaald punt reageren op

de heer Lambrinidis, die nogal fel was: in de overeenkomst tussen de Verenigde Staten en Europa is het doel terrorisme en misdaad. Punt uit. Dat is dus het eerste punt: zorgen voor evenredigheid en doelmatigheid.

Mevrouw Ludford, ik heb met heel veel aandacht geluisterd naar wat velen van u hebben gezegd over de noodzaak om gegevens, nadat deze zijn gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn bestemd, niet verder te bewaren. U hebt gelijk: we moeten inderdaad vermijden dat gegevens worden opgeslagen met het risico dat deze worden gebruikt op een manier die in strijd is met onze grondrechten.

Nu wil ik het hebben over democratische controle, eerst over de onderhandelingen met derde landen. Het moet duidelijk zijn dat internationale onderhandelingen krachtens de artikelen 24 en 38 van het Verdrag betreffende de Europese Unie worden gevoerd door het Voorzitterschap, eventueel met begeleiding van de Commissie. Volgens artikel 24 is het Voorzitterschap niet verplicht het Parlement in te lichten of te raadplegen, dus het is aan het Voorzitterschap om het Parlement indien van toepassing in te lichten over de stand van de onderhandelingen. De Commissie kan echter in overleg met het Voorzitterschap, indien een geschikte gelegenheid zich voordoet, het Parlement op de hoogte stellen over de ontwikkelingen in zulke dossiers. Ik kan u geruststellen: vooralsnog heeft geen enkel ander land om PNR-onderhandelingen verzocht, dus het is een duidelijke zaak. Als dat wel het geval zou zijn, als ik als nieuwe commissaris op dit gebied nieuwe onderhandelingen zou aangaan, zou ik het Voorzitterschap zeker om toestemming vragen om uw bevoegde commissie op de hoogte te stellen over de stand van de onderhandelingen. Dat beloof ik u bij dezen.

Ten derde – en de heer Weber verwees hier zojuist al naar – er zijn weliswaar 27 nationale systemen, maar deze nationale systemen wijken niet teveel van elkaar af en hierover is overleg gehouden met de nationale parlementen! Naar mijn weten hebben de nationale parlementen de mogelijkheid gehad zich uit te spreken en ons hun opmerkingen te sturen. Ik ben er mee zeer goed van bewust, mijnheer de Voorzitter, dat ik niet op alle opmerkingen inga, maar op een aantal terechte opmerkingen zal ik wel ingaan. Ik denk eigenlijk dat wij – en ik interpreteer echt de geest van het debat – niet van een middel af moeten zien als het een nuttig middel kan zijn. Er is gezegd dat de doelmatigheid van dit middel niet is aangetoond. Dat is waar, maar desondanks zijn er een aantal getuigenissen en zoals ik daarstraks heb gezegd hebben bij de informatiesessie achter gesloten deuren toch een aantal getuigen gezegd dat PNR nuttig zou kunnen zijn. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat PNR bij de bestrijding van georganiseerd misdaad zeer nuttig kan zijn.

Maar we moeten PNR wel voor de vastgestelde doelen gebruiken. We moeten voorkomen dat gegevens worden opgeslagen en we hebben behoorlijk strenge controles nodig. Daarom moeten naar mijn mening, zoals ik aan het eind al heb gezegd, alle gegevensbeschermingsautoriteiten met elkaar worden verbonden. Donderdag was ik bij een bijeenkomst over gegevensbescherming die gezamenlijk werd georganiseerd door de meeste gegevensbeschermingsautoriteiten van Europa, en daarbij kreeg ik echt de indruk dat de lidstaten er nu steeds meer naar streven gegevensbescherming toe te vertrouwen aan onafhankelijke autoriteiten met voldoende inspraak.

Dat is wat ik u wilde zeggen in de slotfase van dit debat, dat voor mij uiterst interessant en nuttig was en waarvan ik verslag zal uitbrengen aan de lidstaten en hun ministers. Dat beloof ik u.

Sophia in 't Veld, rapporteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de commissaris bedanken voor zijn antwoord, en ik wil graag met hem samen alle details doorspreken. Ik kom nog even kort terug op het doel, omdat er veel misverstanden bestaan over wat er wel en niet kan worden gedaan met PNR-gegevens. PNR-gegevens zijn nu, vandaag de dag, al beschikbaar, zonder een EU-PNR-regeling, gewoon met een bevelschrift en geldige reden. Maar de noodzaak voor verdere, ongelimiteerde bevoegdheden is niet aangetoond. Ik betwist dus niet het nut van PNR-gegevens zelf, ik betwist het nut van het massaal verzamelen en de geautomatiseerde analyse.

Ik ben niet de enige die dit standpunt huldigt, ik verkeer in goed gezelschap. De gegevensbeschermingsautoriteiten denken er precies zo over, maar naar hen wordt niet geluisterd. De luchtvaartmaatschappijen zeggen hetzelfde. Veiligheidsdeskundigen van de luchthavenbeveiligingsdienst zeggen hetzelfde en ik zal u een citaat meegeven uit een verslag dat werd gemaakt in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Veiligheid – dat doe ik met plezier. Ik citeer: "geautomatiseerde identificatie van terroristen door middel van datamining of elke andere bekende methode is niet haalbaar als doel". Ik heb dit niet zomaar zelf verzonnen. Dit zijn veiligheidsdeskundigen in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Veiligheid.

Het nut is bewezen – zoals u zei, mijnheer de commissaris – maar dan wel het nut voor het bestrijden van drugshandel of illegale immigratie of andere doelen. Dit komt misschien als een verrassing voor u, maar ik ben in principe zelfs niet tegen het gebruik van PNR-gegevens voor die doelen. We moeten echter wel zeer

nauwkeurig de doelen afbakenen om de evenredigheid te waarborgen en om passende juridische beschermingsmaatregelen te waarborgen.

Ik zou met een zeer persoonlijke opmerking willen afsluiten. Ik ben zeer ongelukkig met de manier waarop we nu al vijf jaar debatteren over PNR-gegevens en het feit dat de Raad en de Commissie maar doordenderen als een op hol geslagen trein. Ik zou mijn Ierse mede-EU-burgers willen vragen of, indien ze mijn wens delen om een eind te maken aan dit soort ondemocratische en ontransparante besluitvorming, ze dan alstublieft "ja" willen zeggen tegen het nieuwe EU-Verdrag.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt woensdag plaats.

16. Erasmus Mundus-programma (2009-2013) (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0294/2008) van Marielle De Sarnez, namens de Commissie cultuur en onderwijs, over het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot invoering van een actieprogramma voor de verhoging van de kwaliteit van het hoger onderwijs en de bevordering van het intercultureel begrip door middel van samenwerking met derde landen (Erasmus Mundus) (2009-2013) (COM(2007)0395 – C6-0228/2007 – 2007/0145(COD)).

Marielle De Sarnez, rapporteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, wij debatteren vanavond over het programma Erasmus Mundus 2009-2013, waarover wij uiteindelijk een overeenkomst hebben bereikt met de Raad. Dit programma kan dus in januari 2009 van kracht worden. Studenten kunnen er dus gebruik van maken vanaf het nieuwe schooljaar dat begint in september. Ik wil hier mijn dank uitspreken aan alle rapporteurs voor advies van de Commissies werkgelegenheid, rechten van de vrouw en gendergelijkheid, begroting, ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse zaken, evenals aan mijn collega's van de Commissie cultuur en onderwijs. Ook wil ik natuurlijk de Europese Commissie bedanken, evenals de voorzitter van de Erasmus Mundus Associatie en de uitvoerende agentschappen die ons met hun deskundigheid en vooral hun ervaring hebben bijgestaan.

Vijf jaar na aanneming van Erasmus Mundus, bijna op de dag af, presenteer ik u met genoeg de tweede fase van dit programma, dat tot doel heeft de uitmuntendheid van het hoger onderwijs in Europa te bevorderen door de meest getalenteerde studenten in Europa en in derde landen de kans te bieden gemeenschappelijke programma's van een hoog niveau te volgen in minstens drie universiteiten en te beschikken over een uitstekende opvang en adequate beurzen.

De cijfers van het voorgaande programma spreken voor zich: tussen 2004 en 2008 zijn 103 masters geselecteerd en goedgekeurd, hebben meer dan zesduizend studenten een Erasmus Mundus-beurs ontvangen, zijn meer dan duizend docenten uit derde landen naar onze Europese universiteiten gekomen en waren meer dan vierhonderd hogeronderwijsinstellingen van binnen en buiten Europa bij het programma betrokken.

Dit nieuwe programma omvat drie acties. Met de eerste actie wordt het programma toegankelijk gemaakt voor het doctoraat en krijgen Europese studenten de kans om ook beurzen te ontvangen, zij het van een lager niveau. De tweede actie betreft uitsluitend partnerschappen met de hogeronderwijsinstellingen in derde landen, en de derde actie betreft het voorlichtingsbeleid dat op internationaal toneel wordt gevoerd. De begroting bedraagt 950 miljoen euro. Ter vergelijking: de begroting van het eerste programma bedroeg slechts 230 miljoen euro.

De verbeteringen die het Parlement in dit programma heeft aangebracht waren zeer belangrijk. Ik wil deze verbeteringen hier dan ook graag opnoemen, als een soort van eerbetoon aan u. ten eerst blijven: de criteria voor de selectie van studenten criteria die gebaseerd zijn op academische uitmuntendheid, zelfs in het kader van de partnerschappen. Ten tweede worden de criteria voor geografische verdeling gehandhaafd, zodat de vertegenwoordiging zo evenwichtig mogelijk is. Ten derde wordt er recht gedaan aan de beginselen van gelijke kansen en non-discriminatie. Ten vierde moeten administratieve belemmeringen en procedures worden weggenomen, vooral met betrekking tot visa. De lidstaten moeten de nodige maatregelen treffen om de verstrekking van visa aan studenten uit derde landen die in verschillende lidstaten studeren, te vergemakkelijken. Dit is een zeer belangrijk punt voor ons, ook al was het wat moeilijker om het hierover in de onderhandelingen met de Raad overeenstemming te vinden.

Verder zal het leren van vreemde talen in gastuniversiteiten worden bevorderd. Bij doctoraten zullen instellingen in ten minste drie verschillende Europese landen worden betrokken. Dat maakt een grote

verscheidenheid aan onderzoeksonderwerpen en proefschriften mogelijk en biedt een grotere verscheidenheid aan mobiliteitskansen. De beurzen worden beter afgestemd en bij de vaststelling van de bedragen wordt rekening gehouden met de inschrijvingskosten en met de geraamde uitgaven voor de opleiding van de student. Er is in nauwe samenwerking met de Deense permanente vertegenwoordiging en een expert van het Deense ministerie van onderwijs een onderzoek gedaan naar de inschrijvingskosten, waardoor wij een compromis hebben kunnen vinden dat voor iedereen bevredigend is. Publiek-private partnerschappen met universiteiten worden gestimuleerd en er zal extra aandacht worden besteed aan de braindrain. In het kader van actie 2 worden de middelen toegewezen en gebruikt in overeenstemming met de doelstellingen van de ontwikkelingsinstrumenten en van de externe betrekkingen. De voorlichting in universiteiten zal duidelijker zijn. Tot slot zal het evaluatieverslag dat over twee jaar wordt opgesteld, uitgebreider zijn en worden gestructureerd per actie en per geografisch gebied.

Dus, dames en heren, ter conclusie: Erasmus Mundus is een mooi programma en het geeft in de huidige moeilijke tijden een positief beeld van ons Europa. Ik hoop daarom van harte dat het Parlement het aanneemt en daarmee de wensen van talloze studenten, academici en onderzoekers in Europa in de wereld zal vervullen.

Ján Figel, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben bij dat ik hier vandaag ben en wil opnieuw mijn dank uitspreken voor de zeer sterke politieke steun voor de onderwijsagenda, namelijk voor het tweede Erasmus Mundus-programma voor de komende vijf jaar. Ik vind dat het bereiken van een overeenkomst na eerste lezing werkelijk een goede bevestiging van deze steun is.

Ik wil in het bijzonder de rapporteur bedanken, mevrouw Mariella De Sarnez, maar ook de Commissie cultuur en onderwijs en andere commissies, met name de Commissie buitenlandse zaken en de Commissie ontwikkelingssamenwerking als partners in versterkte samenwerking.

Zoals de rapporteur zei, is dit een programma van wereldklasse. Het bevordert het intercultureel begrip, evenals de contacten tussen mensen, en sinds de oprichting van het programma hebben we meer dan honderd gezamenlijke Europese master-programma's. Er zijn meer dan 7 000 beurzen uitgereikt aan studenten en academici. En ik denk dat we met de ruimere begroting, zoals al werd gezegd – nogmaals in het bijzonder mijn dank aan het Parlement en de Raad – kunnen voldoen aan de groeiende vraag en enthousiasme voor dit programma. De tweede fase van dit programma biedt ruimte voor de voortzetting van de bestaande acties, maar ook voor innovatie. Er zijn nieuwe elementen: de reikwijdte van het programma wordt uitgebreid naar de doktoraatsfase, universiteiten in derde landen kunnen deelnemen aan de gezamenlijke programma's en er worden volledige studiebeurzen geboden aan Europese studenten om gezamenlijke master- en doktoraatsopleidingen te volgen.

Zoals we al zeiden, komen de "externe samenwerkingsfaciliteiten" van Erasmus Mundus in één huis of onder één dak. Partnerschappen die via deze actie worden gefinancierd, zullen worden voortgezet, ten behoeve van de overdracht van kennis en de uitwisseling van studenten en hoogleraren voor alle niveaus van het hoger onderwijs. Natuurlijk blijven zij de behoeften en prioriteiten van de betreffende landen respecteren, en zo helpen ze bij hun ontwikkeling.

Tot slot ben ik echt blij dat het Parlement en de Raad de programmastructuur zoals we die hadden voorgesteld, hebben kunnen steunen, en ik verwelkom eveneens de waardevolle bijdragen over kwesties als visa of groepen gehandicapten of minimumvereisten voor de nieuwe doktoraatsopleidingen.

Ik wil afsluiten door het Parlement te feliciteren met het werk dat het heeft verzet, want het was niet makkelijk. Wij staan als Commissie volledig achter de bereikte overeenkomst, wat wordt weerspiegeld in de compromisamendementen die zijn ingediend door de dames De Sarnez, Pack, Novak, Prets en Trüpel. Zodra de formele wetgevingsprocedure is afgerond, komen we met de oproepen tot het indienen van voorstellen, zodat de soepele voortzetting van de bestaande opleidingen en de selectie van nieuwe programma's kan worden gewaarborgd.

Samuli Pohjamo, rapporteur voor advies van de Commissie buitenlandse zaken. – (FI) Mijnheer de Voorzitter, als rapporteur voor advies van de Commissie buitenlandse zaken zou ik de aandacht willen vestigen op de dimensie van het buitenlands beleid van het onderhavige programma. Hiervoor worden financiële middelen onttrokken aan het Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument en aan het instrument voor pretoetredingssteun.

Met de door haar voorgestelde amendementen wilde de Commissie buitenlandse zaken ervoor zorgen dat de deze beleidsprioriteiten in de doelstellingen van het programma zouden worden weerspiegeld. Onze Commissie heeft verder iedereen gewezen op het recht van het Parlement om toe te zien op de

tenuitvoerlegging van gezamenlijke ondersteuning, en opgeroepen om het visumbeleid te verbeteren. Een groot aantal van de amendementen van de Commissie buitenlandse zaken zijn aangenomen, waarvoor ik de rapporteur, mevrouw De Sarnez, alsook de Commissie cultuur en onderwijs zou willen bedanken. Daarnaast zou ik willen wijzen op het belang van het Interinstitutioneel Akkoord en Besluit 1999/468/EG, en vooral op het belang van artikel 8, uit hoofde waarvan de Commissie het Europees Parlement dient te raadplegen.

Ten slotte zou ik iedereen nog eens willen wijzen op de waarden van de Europese Unie en op de doelstellingen van haar buitenlands beleid met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het onderhavige programma, en op de behoefte aan betere voorlichting over het programma in derde landen.

Alessandro Battilocchio, rapporteur voor advies van de Commissie ontwikkelingssamenwerking. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, allereerst wil ik de rapporteur, mevrouw De Sarnez bedanken. Zij heeft een uitstekend samenvattend verslag opgesteld, ondanks omstandigheden waarin de Commissie en vooral de Raad niet altijd open bleken te staan voor verzoeken van dit Parlement.

De Commissie ontwikkelingssamenwerking heeft mijn verslag unaniem goedgekeurd. Enkele van onze opmerkingen hebben gehoor gevonden, maar over andere punten zijn wij nog niet geheel tevreden. Omdat wij ons verantwoordelijk voelen, hebben wij echter besloten een stap terug te doen. Wij zijn namelijk van mening dat het het belangrijkste is dat het gehele pakket in eerste lezing wordt aangenomen, zodat het programma gegarandeerd op 1 januari volgend jaar van start kan gaan.

Het is geweldig dat de financiering voor studenten is verviervoudigd, maar ik wil erop wijzen dat een aanzienlijk bedrag afkomstig is uit de middelen die bestemd zijn voor ontwikkelingssamenwerking: het instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI) en de Overeenkomst van Cotonou. Daarom zullen we ervoor zorgen dat we absolute inachtneming van het algehele wetgevingskader eisen, in het bijzonder met betrekking tot het DCI. Voor nu wil ik graag veel succes wensen aan de vele jonge mensen uit Europa en uit de rest van de wereld die in het kader van vriendschap, gemeenschappelijkheid en het verlangen om te leren en te groeien, zullen meedoen aan deze buitengewone leerervaring.

Teresa Riera Madurell, rapporteur voor advies namens de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid is van mening dat het succes van de eerste fase van het programma minder bemoedigend was wat betreft de participatie van vrouwen: de vrouwelijke studenten vormden 44 procent, maar de participatie verschilde sterk per land en niet meer dan 22 procent van alle academici was vrouw, en dat is voor ons onaanvaardbaar.

Daarom is onze doelstelling voor deze tweede fase tweeledig: ten eerste opnieuw strijden voor gelijke rechten in onderwijs om rechtvaardige en democratische samenlevingen veilig te stellen en, ten tweede, de participatie van vrouwen bevorderen teneinde te voorkomen dat talent op het gebied van wetenschap en cultuur wordt verspild. Dit alles kan worden gerealiseerd door middel van gendergevoelige selectiecriteria, een uitgebalanceerde vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de programmacomités en de opnemings van gendergerelateerde gegevens in de evaluatieverslagen.

Wij zijn ons ervan bewust dat de situatie van vrouwen in veel landen meer gendergelijkheid in de weg staat, maar we achten extra inspanningen door de Commissie hier noodzakelijk.

Mijn gelukwensen aan de rapporteur.

Ljudmila Novak, namens de PPE-DE-Fractie. – (SL) Bij de bespreking van het programma Erasmus Mundus waren vele comités betrokken, bijgevolg was het voor de rapporteur geen gemakkelijke taak om een compromis te vinden. In de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten zetten we ons voortdurend in om het programma zo snel mogelijk, in eerste lezing, goed te keuren. Alleen zo kunnen we in het nieuwe jaar meteen met de tenuitvoerlegging beginnen.

Een wereldwijde vooruitgang vereist het uitwisselen van uiteenlopende kennis en wetenschappelijke successen en het aanmoedigen van jonge onderzoekers tot samenwerking. Dit programma zet aan tot uitmuntendheid en een gelijke vertegenwoordiging van de geslachten. Het maakt het ook voor personen met speciale behoeften mogelijk om op gelijkwaardige wijze samen te werken.

Hoewel we jonge onderzoekers uit derde landen willen aantrekken, mogen we op die wijze de braindrain uit die landen, die toch al te weinig opgeleid personeel hebben voor hun eigen behoeften en voor hun strijd tegen armoede, niet bevorderen. Het gebeurt namelijk al te vaak dat we met de ene hand hulp bieden, terwijl we met de andere hand meer nemen dan we hebben gegeven.

Net als in andere gevallen pleit de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten voor minder administratieve horden en een beter systeem voor het verstrekken van visa. Zo kunnen uitblinkende studenten en wetenschappers zich wijden aan studie en onderzoek in hun vakgebied en niet aan administratieve rompslomp die hen van hun studie afhoudt.

Lissy Gröner, *namens de PSE-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, waarde collega's, het Europees Parlement geeft door zijn instemming met het Erasmus Mundus-programma het juiste signaal af in tijden van crisis. Naar elkaar toegroeien door middel van onderwijs en het ontwikkelen van de EU tot wereldcentrum van uitmuntendheid op het gebied van leren behoren van oudsher tot de doelstellingen van de sociaaldemocratie.

Eerlijk gezegd vind ik een begroting van 950 miljoen euro voor deze periode aan de magere kant, vooral als men kijkt naar de honderden miljarden euro's die nu worden uitgetrokken vanwege de gevolgen van het financiële wanbeleid dat de banken hebben gevoerd.

Het streven naar uitmuntendheid, dat de aanzet heeft gegeven tot de eerste fase van het programma, moet als inspiratiebron blijven dienen. Het nieuwe programma wil bovendien het intercultureel begrip bevorderen door samenwerking met derde landen, en tevens door de ontwikkeling van het hoger onderwijs in deze landen te stimuleren. De belangrijkste nieuwe uitgangspunten ten opzichte van het eerste initiatief zijn de uitbreiding met gemeenschappelijke doctoraatsprogramma's, hogere studiebeurzen en een intensievere structurele samenwerking met universiteiten in derde landen.

Op alle drie gebieden is vooruitgang geboekt. Master- en doctoraatsprogramma's hebben ten doel de vooraanstaande positie van het Europees hoger onderwijs in de wereld te bevorderen. Ook hier is sprake van vooruitgang. Er wordt meer geld uitgetrokken voor studenten uit derde landen en dankzij het goede onderhandelen van onze rapporteur is er verbetering aangebracht in enkele belangrijke criteria die wij als Parlement in Erasmus Mundus III wilden opnemen.

We hebben de Raad kunnen winnen voor onze doelstellingen: geografisch evenwicht, een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen, opheffen van visumbeperkingen. Dat is ons gelukt bij het programma "Jeugd" en het moet ons ook bij het Erasmus-programma lukken.

VOORZITTER: ADAM BIELAN

Ondervoorzitter

Hannu Takkula, *namens de ALDE-Fractie*. – (FI) Mijnheer de Voorzitter, commissaris Figel, om te beginnen zou ik onze uitstekende rapporteur, mevrouw De Sarnez, willen bedanken voor dit Erasmus Mundus programma. Zoals de commissaris al zei, is dit programma inderdaad heel belangrijk: het kan ten voorbeeld strekken aan andere programma's. Het is een van die succesverhalen die wij in de Europese Unie hebben weten te creëren, visualiseren en realiseren, en ik geloof dat het programma zich in deze nieuwe formule verder zal ontwikkelen en nog betere resultaten zal opleveren.

We stellen nu ook studenten in derde landen in de gelegenheid om aan dit programma deel te nemen, het te gebruiken om hun kennis en vaardigheden te vergroten, en naar hun eigen land terug te keren om ook daar de welvaart te bevorderen. Ontwikkelingssamenwerking en het sociale aspect dienen een essentiële rol te gaan spelen, want de Europese benadering moet van dien aard zijn dat wij ook bereid zijn om van hetgeen wij hebben af te staan aan andere continenten, en op die manier niet alleen Europa op te bouwen, maar de hele wereld, die wij delen.

Met jonge onderzoekers, jonge studenten en docenten in de voorhoede zullen we Europa opbouwen in overeenstemming met de doelstellingen van de Lissabon-strategie. Innovatie, onderzoek, het genereren van toegevoegde waarde – dat is wat we nodig hebben als we een duurzame economische groei in de komende decennia willen veiligstellen.

In dit programma is speciale aandacht geschonken aan de kwestie van de gelijkheid. We moeten ervoor zorgen dat we die gelijkheid in stand houden, zoals het ook belangrijk is dat gehandicapten op volwaardige wijze aan deze programma's kunnen deelnemen. Een punt van zorg dat door tal van sprekers genoemd is, betreft de problemen die er waren met betrekking tot bureaucratische rompslomp en het visumbeleid. Hopelijk zullen we ook die weten op te lossen voor zover dat binnen ons vermogen ligt, en op die manier bereiken dat dit programma op korte termijn resultaten oplevert, zodat we getuige kunnen zijn van de succesverhalen die daaruit voortvloeien.

Dank u, mijnheer de Voorzitter en mevrouw De Sarnez. Dit is uitstekend werk, en heel geschikt als uitgangspunt voor verdere actie.

Mikel Irujo Amezaga, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (ES) Commissaris, mevrouw Sarnez, mijns inziens heeft u met uw bereidwilligheid tot het bereiken van een consensus over de amendementen in de commissie nagenoeg unaniem dank en erkenning geoogst en dat gebeurt hier opnieuw.

Zoals u in uw bijdrage heeft opgemerkt, is dit programma er onder andere op gericht om een positief imago te creëren. Het positieve resultaat van dit verslag is volgens ons dat het is gelukt om een evenwicht te vinden tussen wat het aanvankelijke voorstel als uitmuntendheid beschreef en wat ontwikkelingssamenwerking daadwerkelijk betekent. Mijns inziens komt de noodzaak om te voorkomen dat deze uitmuntendheid een braindrain in de hand werkt, voldoende tot uitdrukking in de amendementen. Wij zijn erin geslaagd om hier een algemene consensus te bereiken en dat is volgens ons duidelijk een positief resultaat van dit verslag. Een ander positief aspect is het pleidooi voor meer controle dat vervat is in de paragraaf over de toekenning van beurzen, dat aanvankelijk een amendement van onze fractie was en dat is aangenomen. Daarom wil ik mevrouw Sarnez nogmaals danken en tevens de commissie feliciteren met dit verslag.

Koenraad Dillen (NI). - Voorzitter, ik zal morgen met volle overtuiging tegen dit verslag stemmen, omdat het Erasmus Mundus-programma in zijn huidige vorm voor mij volstrekt onaanvaardbaar is. Het is onaanvaardbaar omdat het op té grootschalige wijze studenten van buiten de EU bevoordeelt ten aanzien van Europese studenten.

De cijfers zijn immers wat ze zijn. Sinds de start van het programma in 2004 hebben zo'n 4.150 studenten van buiten de Unie eraan deelgenomen. Voor een opleiding van een jaar bedraagt de beurs EUR 21.000 euro, voor twee jaar EUR 42.000. Dat houdt in dat de totale kosten van deelname door studenten van buiten de Unie maar liefst EUR 161.850.000 bedragen.

De ongeveer 200 EU-studenten die aan het programma deelnamen, kregen gemiddeld slechts een beurs van EUR 3.100 om buiten Europa te gaan studeren. De totale kosten van hun deelname beliepen slechts EUR 620.000.

Welnu, een dergelijke discriminatie is voor mij onaanvaardbaar en een uitbreiding van dit programma is dan ook uit den boze.

Manolis Mavrommatis (PPE-DE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, ik wil allereerst de rapporteur gelukwensen met haar uitstekende werk en met de succesvolle coördinatie met de werkzaamheden van de andere commissies. Van 2004 tot 2008 zijn in het kader van dit programma 4 424 beurzen verstrekt aan studenten uit derde landen en hebben 323 universiteiten aan het programma deelgenomen. Dat geeft ons een idee van de omvang van dit programma.

Het nieuwe Erasmus Mundus-programma moet worden aangepast aan de steeds hogere vraag naar mobiliteit, maar moet tegelijkertijd zijn kwaliteit behouden. Voor mij is het heel belangrijk dat beurzen worden gegeven aan Europese studenten voor hun master- of doctoraatsstudies. Zo kan de mobiliteit in Europa en in de derde landen worden verhoogd. Tot nu toe was hun mobiliteit immers in de tijd beperkt.

Ik ben het bovendien met de rapporteur eens dat bij het bedrag van de beurzen rekening moet worden gehouden met de hoogte van het collegegeld en de meer algemene studie- en verblijfkosten van studenten in het land van bestemming. Tot slot moet de Commissie nagaan of het mogelijk is speciale stimulansen te bieden aan landen als Griekenland, Oostenrijk, Slowakije en meer in het algemeen aan de nieuwe landen van de Europese Unie die ondervertegenwoordigd zijn in de Erasmus Mundus-consortia. Op die manier zal er op harmonieuzere wijze politieke steun kunnen worden gegeven aan onderwijsmobiliteit in de Europese Unie.

Christa Prets (PSE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, het is heel mooi en bemoedigend dat we na vijf jaar – de looptijd van het programma – nu al verbetering zien en dat we op die manier het programma inhoudelijk en financieel naar een hoger plan kunnen tillen.

Het Parlement staat normaal gesproken niet te springen om een verslag al in eerste lezing aan te nemen. Het verslag is echter dermate goed geschreven en we zijn het zodanig eens met de inhoud dat het belangrijker is om het in dit stadium af te ronden dan het project te blokkeren. De noodzaak van een tweede lezing zou aan studenten niet uit te leggen zijn. Ik vind het heel belangrijk dat het intercultureel begrip en de samenwerking met derde landen worden bevorderd en dat we ons niet, zoals enkele collega's uit het Parlement zojuist hebben gezegd, vastpinnen op cijfers met betrekking tot incidentele resultaten. Uitwisseling heeft altijd

voordelen opgeleverd en we hebben er altijd baat bij gehad. Het is voor beide partijen een win-winsituatie. Een andere zienswijze getuigt van kortzichtigheid en bekrompenheid.

Ook is het belangrijk dat we dit programma beter onder de aandacht brengen, dat we met name in de landen die nog te weinig meedoen aan het programma de boer opgaan en dat we een aantal zaken vereenvoudigen. Het is van essentieel belang dat we het eens kunnen worden over het visumvraagstuk, net als over bijvoorbeeld een gelijke hoogte van het collegegeld in alle landen. Meer vergelijkingsmogelijkheden en een verdere vereenvoudiging zijn voorwaarden om het programma nog verder te kunnen ontwikkelen. Alle landen moeten in geografisch opzicht natuurlijk zo goed mogelijk zijn vertegenwoordigd om het project nog succesvoller te maken.

We kunnen al heel trots zijn op het resultaat van de afgelopen vijf jaar en zullen in de toekomst ongetwijfeld nog meer vooruitgang boeken. Dit sluit aan bij de uitwisseling en het Europees Jaar van de interculturele dialoog 2008, zaken die niet beperkt mogen blijven tot de vergadertafel, maar ook naar de praktijk moeten worden vertaald.

Ramona Nicole Mănescu (ALDE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil mevrouw De Sarnez feliciteren met dit zeer uitvoerige verslag en haar veelomvattende doelstellingen. Het is zeer belangrijk dat dit programma hoogopgeleide studenten en academici helpt om kwalificaties en ervaring binnen de EU te verwerven teneinde te kunnen voldoen aan de eisen van de arbeidsmarkt, en om hen binnen het specifieke kader van het partnerschap te stimuleren om terug in eigen land hun ervaring of kwalificaties te delen.

Ik wil benadrukken dat Erasmus Mundus zal zorgen voor een gestructureerdere internationale samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs – dankzij de grotere mobiliteit tussen de Europese Unie en derde landen – waardoor zowel de toegankelijkheid als de zichtbaarheid van het Europees hoger onderwijs in de wereld wordt verbeterd. Ik benadruk het feit dat dit programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig de doelstellingen voor academische uitmuntendheid en met een evenwichtige geografische vertegenwoordiging, zodat bepaalde Europese landen niet ondervertegenwoordigd zullen zijn, en Aziatische studenten niet oververtegenwoordigd, ten nadele bijvoorbeeld van studenten uit de Middellandse-Zeelanden of de ACS-landen.

Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE-DE). – (EL) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, ik wil u allereerst gelukwensen met uw toewijding en met het nieuwe programma dat u hebt gepresenteerd. Ook wil ik de rapporteur, mevrouw De Sarnez, gelukwensen, evenals mijn collega's die hard hebben gewerkt om het voorstel te verbeteren en tot een goed akkoord te komen. Staat u mij toe te wijzen op het belang van dit programma voor de mobiliteit in Europa. Dit programma maakt de Europeanen vertrouwd met de wereld om hen heen en versterkt de rol van Europa bij de ontwikkeling en de dialoog tussen culturen in de hedendaagse wereld.

Staat u mij tevens toe eraan te herinneren dat – omdat wij alle kansen moeten aangrijpen zonder dubbelwerk te verrichten – dit programma in zekere zin ook een aanvulling is op de twee nieuwe instrumenten die wij hebben en die ook zeer belangrijk zijn: de Euro-Mediterrane universiteit en het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie.

Eveneens wilde ik erop wijzen dat wij niet alleen naar de cijfers moeten kijken, maar ook aandacht moeten schenken aan de kwalitatieve evaluatie en analyse – cijfers zijn de ene keer positief en de andere keer negatief. Wij moeten nagaan welke landen niet deelnemen en waarom ze niet deelnemen. Erasmus wordt namelijk, al naar gelang de universiteit, op uiteenlopende wijze uitgevoerd, aangepakt en benut.

Het zou jammer zijn indien deze kansen verloren gingen door allerlei storende factoren of door een verkeerde aanpak van de kant van onderwijsinstellingen of door bureaucratische moeilijkheden in de diverse landen.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Hoewel in het jaar 2004 tweeënhalf miljoen studenten in andere landen studeerden, was 70 procent van hen geconcentreerd in niet meer dan zes landen. In 2007 werd 1,84 procent van het BNP van de Europese Unie besteed aan onderzoek en innovatie. Nog wat cijfers: 81 procent van de fondsen voor onderzoek en ontwikkeling werden gebruikt in de industriële sector, terwijl slechts 42 procent van de bedrijven zich bezighouden met innovatie. Dit betekent dat we, als we een concurrerende economie willen zijn, onderzoekers en mensen met master- en doctorsgraden nodig hebben.

We moeten het Erasmus-programma voortzetten en het uitbreiden door er ook doctoraten in op te nemen. Verder moeten we meer geld uittrekken voor de Europese deelnemers van het programma. Ik zou willen beklemtonen dat er in het nieuwe Erasmus Mundus-programma veel belang moet worden gehecht aan de

studie van vreemde talen. Ten slotte zou ik nog willen zeggen dat er ook meer geld moeten worden uitgetrokken voor het onderdeel van Erasmus dat gewijd is aan jonge ondernemers.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Commissaris, de val van het IJzeren Gordijn heeft de inwoners van alle 27 lidstaten enorme mogelijkheden gegeven, vooral op het gebied van onderwijs. Studie-uitwisselingen en doctoraten aan gerenommeerde Europese universiteiten nemen communicatiebarrières weg. Daarom heb ik met interesse geluisterd naar de gedetailleerde informatie van de rapporteur en commissaris Figel.

Ik herinner me uit mijn eigen studententijd, dat ik als Slowaakse de mogelijkheid kreeg om architectuur te studeren aan de universiteit van Budapest. Met afgunst keek ik naar mijn studiegenoten die stage mochten lopen in Parijs. Ik kreeg destijds geen visum voor Frankrijk. Godzijdank kennen onze kinderen deze problemen niet.

Ik sluit me dan ook aan bij alle collega's die hebben gewezen op de noodzaak om de visumregelingen voor studenten uit derde landen te vereenvoudigen. Ik wil opkomen voor studenten uit Oekraïne, Wit-Rusland en Georgië die kennis willen maken met het leven van hun leeftijdsgenoten in de EU. We zouden hierin een duidelijk signaal kunnen geven aan deze landen, die we dichterbij de EU willen halen.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE). – (BG) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, het is voor de Unie bijzonder belangrijk dat we het bereik van het Erasmus Mundus-programma vergroten door er een doelmatig instrument van te maken waarmee het niveau van het hoger onderwijs kan worden verbeterd, zowel in de lidstaten als in andere landen binnen het geografisch toepassingsgebied van het programma. Het is voor de arbeidsmarkt van groot belang om te zorgen voor mobiliteit van werknemers, en één enkele onderwijs- en economische ruimte moet dan vervolgens zorgen voor de mobiliteit die nodig is voor het behalen van diploma's.

Ik zou de Commissie en de rapporteur willen gelukwensen met hun inspanningen om resultaten te boeken bij de uitvoering van het verlengde programma. Dit programma is een van de redenen en een gelegenheid om opleidingen met vergelijkbare inhoud op te zetten, die het niet alleen makkelijker zullen maken om dit programma uit te voeren maar die ook zullen bijdragen tot een toenemend aantal afgestudeerden en gepromoveerden in de toekomst, en die beantwoorden aan de onderwijsvereisten die aansluiten op de economische prioriteiten van de Europese Unie. Integratie op onderwijsgebied zal ontwikkeling in brede zin garanderen. Dit programma komt des te meer gelegen omdat de belangstelling voor het behalen van een doctorsgraad de laatste tijd in heel wat landen tanende is, en omdat de omgeving waarin het hoger onderwijs wordt genoten of gegeven, veranderd is.

Dank u wel.

Mihaela Popa (PPE-DE). – (RO) Mijnheer de Voorzitter, waar Erasmus Mundus feitelijk op neerkomt, is een uitwisseling van denkwijzen, een uitwisseling die vooral kan worden bereikt door middel van mobiliteit, door het uitwisselen van standpunten, en door het bevorderen van meertaligheid en interpersoonlijke relaties, zoals de commissaris al zei.

Het belang van Erasmus Mundus voor zowel doctorale als postdoctorale studenten en docenten is gelegen in het feit dat we in een mobiel Europa leven, waarin ieder land aan zijn eigen identiteit vasthoudt maar tegelijkertijd probeert om de landen om zich heen te leren kennen en begrijpen. Als we willen dat studenten alle kansen kunnen grijpen die binnen de Europese Unie geboden worden, is het van essentieel belang dat ze op het juiste moment, op passende en vakkundige wijze toegang kunnen krijgen tot informatie.

Daarom heb ik een amendement ingediend op dit ontwerpverslag, waarin gepleit wordt voor het opzetten van een mobiliteitsschema voor masteropleidingen, waarin een informatieportaal met betrekking tot Erasmus Mundus moet worden opgenomen. Dit programma is in de eerste plaats van belang omdat hiermee de waarden worden bevorderd waarop de Europese Unie gegrondvest is. Hiermee bedoel ik de eerbiediging van de mensenrechten, van de sociale diversiteit, van de verdraagzaamheid en, niet op de laatste plaats, van de vrede, waar het op deze aarde zo aan schort.

Dumitru Oprea (PPE-DE). – (RO) Vanmorgen kondigden radiostations in de Roemeense stad Iași aan dat er woensdag iets heel bijzonders staat te gebeuren, dat verband houdt met de mobiliteit onder het Erasmus-programma. Meer dan honderd jonger mensen uit meer dan zeventien landen zullen in de collegezaal worden gehuldigd, waarbij ze op traditionele manier worden verwelkomd met brood en zout door het bestuur van de universiteit en alle jongeren uit die plaats. Wat zouden we nog meer kunnen wensen dan gebeurtenissen als deze, waarvoor jonge mensen uit heel Europa bijeen zijn gekomen, in naam van

multiculturalisme en meertaligheid? Naar mijn mening zou het een goede ontwikkeling zijn als het programma voor de beste studenten met de grootste talenkennis verlengd zou worden, iets dat zonder enige twijfel in het voordeel zou zijn van Europa.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Ons uitwisselingsproject voor jonge mensen is een van de paradepaardjes van de Unie. Het is een goede zaak dat we onze middelen hieraan besteden, aangezien dergelijke uitwisselingen een niet te onderschatten bijdrage vormen aan de totstandkoming van eenheid en samenwerking in de hele wereld.

In het kader van dit debat over de tweede fase van het Erasmus Mundus-programma zou ik de kwestie van de bestemmingen onder de aandacht willen brengen. Ik denk in deze context aan de verblijven van Europeanen in ontwikkelingslanden of in de Balkanlanden. Ik ben van mening dat we, naast de voorgestelde verhogingen van de beurzen, ook inspanningen moeten leveren om jonge Europeanen ertoe aan te zetten om naar deze landen te reizen. Deelname aan een uitwisselingsproject met minder populaire landen zou ervoor zorgen dat de betrokkenen een beter begrip krijgen van de plaatselijke tradities, de cultuur en het politieke leven. Zo verwerven ze een goed inzicht in afgelegen landen en volkeren. Dit is positief, aangezien onze kennis hieromtrent vaak onvolledig is of op negatieve stereotypen berust.

Naar mijn mening zouden we de uitwisselingen van jongeren met Wit-Rusland, Oekraïne en Georgië moeten bevorderen. Een studie aan onze instellingen voor hoger onderwijs zou voor studenten uit deze landen een unieke gelegenheid zijn om zich volgens de westerse normen te ontplooien. Daarenboven zouden zij met eigen ogen kunnen vaststellen welke beginselen ten grondslag liggen aan de werking van onze democratie, die voor hen als voorbeeld zou kunnen dienen.

De Europese Unie getroost zich veel moeite om prowesterse politici in deze landen te steunen. De studenten van vandaag zouden de elite van morgen kunnen zijn. Het lijkt geen twijfel dat zij de kennis die ze aan onze instellingen voor hoger onderwijs hebben verworven, ten volle zullen kunnen benutten wanneer zij in de toekomst in hun eigen land veranderingen op gang proberen te brengen.

Tadeusz Zwiefka (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, Europa heeft veel uitstekende vaklieden, wetenschappers en hooggekwalficeerde deskundigen nodig. Met het oog hierop ben ik bijzonder ingenomen met de volgende fase van het Erasmus Mundus-programma, dat ons in staat moet stellen om deze knappe koppen op te leiden. De positie van de Europese instellingen voor hoger onderwijs op de huidige wereldranglijst toont aan dat dit programma niets te vroeg komt. Helaas komen onze universiteiten en hogescholen momenteel niet al te best voor de dag en nemen ze geen topplaatsen in, terwijl dit enkele decennia geleden nog wel het geval was.

Ik zou echter ook willen wijzen op een aantal wettelijke aspecten in verband met het Erasmus Mundus-programma. Dubbele diploma's worden immers niet in alle lidstaten van de Europese Unie wettelijk erkend. In dit verband zal de nationale wetgeving in bepaalde gevallen moeten worden aangepast om ervoor te zorgen dat dit wel mogelijk wordt. Een ander zeer belangrijk aspect dat ik zou willen aanstippen, is dat we mijns inziens goed moeten controleren wie aan dit programma deelneemt. Sommige studenten die naar Europa komen, zijn afkomstig uit derde landen die helaas nog altijd geen democratieën zijn. Zo zou Wit-Rusland naar verluidt niet zijn beste mensen naar de Europese Unie sturen, maar wel diegenen die door de dictatuur van de heer Loekasjenko en de plaatselijke KGB worden gesteund.

Jamila Madeira (PSE). - (PT) Mijnheer de Voorzitter, beste collega's, nogmaals mijn excuses dat ik te laat was. Dit jaar is het Europees Jaar van de interculturele dialoog. We vinden het inmiddels al vanzelfsprekend iedereen erbij te betrekken en dat onderwijs, kennis en constructieve samenwerking tussen de verschillende culturen van groot belang is. Dat is ook juist de reden dat er in het kader van dit jaar op allerlei werkgebieden vele initiatieven zijn ontstaan.

Ook het Erasmus Mundus-programma speelt hier een duidelijke rol in en wat dat betreft valt het al onder de nieuwe verordening. Het Erasmus Mundus-programma levert een belangrijke bijdrage aan de oprichting van centra van uitmuntendheid in de EU, waarmee tot op zekere hoogte de braindrain naar landen buiten de Europese Unie kan worden afgeremd. Daarnaast speelt het een essentiële rol bij het bevorderen van de Europese waarden bij onderdanen van derde landen die hier komen studeren en die op het oude continent in aanraking komen met een ongekennde culturele en linguïstische diversiteit, die een grote aantrekkingskracht heeft en zich duidelijk onderscheidt van de modellen die in de rest van de wereld bestaan.

Maar dialoog en interculturaliteit hebben het niet altijd even makkelijk. De problemen met het aanvragen en verlengen van visa voor studenten van het Erasmus Mundus-programma maken dat zij vaak in de

semi-illegaliteit leven in de Europese Unie. Ze blijven deelnemen aan het onderwijs, maar soms met een toeristenvisum dat verlopen is.

Ik vind het van het allergrootste belang dat er met grote urgentie een oplossing wordt gevonden die de afgifte van visa voor deze studenten sneller, transparanter en efficiënter maakt. Ook moeten we kunnen garanderen dat men zich de taal voldoende eigen kan maken, omdat dit van groot belang is voor de kennis van de cultuur en voor de sociale contacten, buiten de strikt academische sfeer. Tot slot een woord van dank voor mevrouw De Sarnez voor de manier waarop ze dit hele proces heeft begeleid en voor het evenwichtige verslag dat hiervan het resultaat is.

Ján Figel, lid van de Commissie. – (SK) Ik wil graag vooral mijn dank uitbrengen voor de zeer levendige discussie, waaruit duidelijk blijkt dat er fundamenteel overeenstemming heerst over het streven naar meer en betere mobiliteit, dat wil zeggen naar een Europa dat vooral op het gebied van onderwijs zijn eigen studenten en studenten uit de rest van de wereld voorbereidt op een opener internationale omgeving en een grotere verantwoordelijkheid. Ik wil alleen nog een paar opmerkingen maken over dit thema.

Ik ben het er helemaal mee eens dat Erasmus Mundus een heel belangrijk programma is, niet alleen voor de mobiliteit, maar bijvoorbeeld ook voor het proces om Europese universiteiten aantrekkelijker te maken en een Europese ruimte voor hoger onderwijs te creëren, voor het proces van Bologna dus. De resultaten van dit proces zijn na een paar jaar duidelijk zichtbaar, niet alleen aan het feit dat het hele continent erbij betrokken is, maar ook doordat landen buiten de EU zich aansluiten bij dit proces en dat Europa een steeds grotere rol speelt in de internationale mobiliteit in de huidige wereld. Het is bijvoorbeeld mede dankzij Erasmus Mundus dat we, op basis van gegevens van de Chinese overheid, kunnen zeggen dat er meer Chinese universiteitsstudenten naar Europa komen dan naar de Verenigde Staten.

Van de universiteiten die volgens de Sjanghai-ranglijst (Shanghai Ranking) tot de allerbeste behoren, neemt 75 procent deel aan het Erasmus Mundus-programma. Dat is een uitstekend resultaat na vier jaar. Wat betreft de kwaliteit van de selectie geeft het feit dat er na de vier jaar dat het programma loopt voor één plaats acht aanmeldingen zijn, ofwel een verhouding van 8:1, bijvoorbeeld aan dat er een ruime keuze is, dat er belangstelling is voor het programma en dat de kwaliteit hoog is. Een op de zeven universiteiten of consortia krijgt de mogelijkheid deel te nemen aan het programma. Van de zeven wordt er dus maar één uitgekozen. Deze deelnamekans van 15 procent is opnieuw een bewijs van het uitmuntende niveau.

Wat betreft de voorlichting zullen we ons uiterste best doen om informatie op plaatsen te krijgen waar die ontbreekt, zodat de deelname aan het programma evenwichtiger verdeeld wordt. Dat geldt in het bijzonder voor de nieuwe lidstaten, maar ook voor de landen buiten Europa. Zoals u weet hebben we zojuist de zeer belangrijke website study-in-europe.org van start laten gaan, die bedoeld is voor iedereen die belangstelling heeft voor specifieke informatie. Daarnaast zullen er speciale, doelgerichte informatiecampagnes worden georganiseerd.

Het programma wordt juist aangepast om mobiliteit in twee richtingen mogelijk te maken, niet alleen naar de Europese lidstaten toe, maar ook naar buiten toe. Dat is volgens mij een heel belangrijke stap naar kwaliteitsverbetering, die zijn vruchten zal afwerpen. Het is en blijft ons doel om door middel van gemeenschappelijke diploma's en gemeenschappelijke studieprogramma's hervormingen te ondersteunen en studeren in Europa aantrekkelijker te maken. Tot slot wil ik zeggen dat, nu we kunnen constateren dat Erasmus Mundus na vier jaar één van de beste, ofwel "top ranking", internationale studieprogramma's is, ik ervan overtuigd ben dat dit zijn weerslag zal vinden in de ranglijsten van universiteiten en dat de Europese universiteiten niet langer bij wijze van spreken in de tweede divisie zullen spelen, maar dat ze hun plek zullen krijgen in de wereldtop. Dat is één van de doelen van onze samenwerking.

Hartelijk dank en veel succes gewenst met de tenuitvoerlegging van het programma.

Marielle De Sarnez, rapporteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag de vele collega's die zich hebben uitgesproken allemaal bedanken. Ik ben het in beginsel eens met alles wat zij hebben gezegd en ik ben uitermate verheugd dat er vanavond een zeer brede overeenstemming tussen ons heerst.

Heel veel dank aan de Europese Commissie voor haar hulp bij deze werkzaamheden. Heel veel dank aan de Commissie cultuur en onderwijs, aan de voorzitter en aan het secretariaat van die commissie, die zich zeer actief hebben ingezet. Heel veel dank aan alle leden van de Commissie cultuur en onderwijs. Heel veel dank ook aan hen die zich hebben uitgesproken namens de Commissies ontwikkelingssamenwerking, buitenlandse zaken en rechten van de vrouw en gendergelijkheid.

Ik wil in het kort zeggen dat ik het helemaal eens ben met uw doelstellingen. Wij moeten de deelname van vrouwen aan dit programma verbeteren en we moeten ervoor zorgen dat de gebruikte middelen worden gebruikt voor ontwikkeling en voor externe betrekkingen. Ons Parlement moet en zal hier in de komende jaren alert op blijven toezien.

Dat een akkoord in de eerste lezing nabij is en, zo denk ik, morgenochtend realiteit wordt, is te danken aan het feit dat ieder zijn rol ten volle en op positieve wijze heeft vervuld. Onze uitwisselingen met de Europese Commissie, de amendementen van onze collega's, de besprekingen in de Commissie cultuur en onderwijs, het werk van de medeadviserende commissies – dat alles heeft uiteindelijk tot de hoogstaande kwaliteit van dit programma geleid. Ik ben u dan ook oprecht dankbaar daarvoor. Ik denk dat wij hiermee nuttig werk hebben verricht door te laten zien dat Europa veeleisende waarden kan hebben en tegelijkertijd vrijgevig kan zijn.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Alessandro Battilocchio (PSE), schriftelijk. – (IT) Bedankt mijnheer de Voorzitter, zoals ik al in mijn eerdere interventie naar voren heb gebracht, onderschrijft de Commissie ontwikkelingssamenwerking de doelen van het Erasmus Mundus-programma en steunt zij dit voorstel. In mijn verslag stonden voorstellen die zijn overgenomen door de rapporteur. Ik wil echter een verzoek doen aan de Commissie: laten we niet dezelfde fouten maken als in het verleden. Slechts enkele maanden geleden moesten we ons tot het Europese Hof van Justitie wenden om ervoor te zorgen dat de wettelijke bepalingen uit het DCI in acht werden genomen. Het beginsel dat wij willen hooghouden is eenvoudig en duidelijk: middelen die zijn bestemd voor ontwikkelingssamenwerking moeten ook daadwerkelijk volledig worden gebruikt voor ontwikkelingssamenwerking. We nemen kennis van de betrokkenheid van commissaris Figel' in dezen en zullen er goed op letten dat het wetgevingskader dat als referentie dient volledig in acht wordt genomen.

Genowefa Grabowska (PSE), schriftelijk. – (PL) Als lid van het Europees Parlement en als ervaren docente in het hoger onderwijs heb ik vaak met eigen ogen gezien wat de voordelen zijn van contacten tussen instellingen voor hoger onderwijs en tussen studenten. Daarom geef ik mijn volledige steun aan het verslag dat nu ter tafel ligt en sluit ik me aan bij de voorstellen van de rapporteur. Het door de Europese Unie opgestarte uitwisselingsproject voor studenten is inmiddels sterk uitgebreid en is een prachtig voorbeeld van uiterst efficiënte supranationale samenwerking. Al meer dan een miljoen studenten hebben ondertussen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in een ander Europees land te studeren. Erasmus Mundus is een nieuwer programma voor studentenmobiliteit en academische samenwerking, dat personen van buiten de Europese Unie ook in de toekomst de kans zal geven om in Europese landen te studeren. Bovendien zullen ook Europese studenten dankzij dit programma hun voordeel kunnen doen met de ervaringen van partnerinstellingen in de hele wereld.

Het Europees Parlement is de enige democratisch gekozen EU-instelling. Naar mijn mening geeft onze steun het programma meer aanzien en wint het daarom aan belang in de lidstaten, de universiteitssteden en de geïnteresseerde instellingen voor hoger onderwijs.

Met het oog hierop steun ik alle voorstellen en ideeën die tot doel hebben een einde te maken aan de bestaande problemen en administratieve belemmeringen die het programma minder toegankelijk maken en potentiële deelnemers kunnen afschrikken. Ik roep met name op om de procedures voor het verlenen van visa aan deelnemers van het programma zo sterk mogelijk te vereenvoudigen. Ervoor zorgen dat een zo groot mogelijke groep studenten in aanmerking komt voor deelname aan het programma is de beste investering die we kunnen doen. Deze aanpak zal resulteren in de vorming van een latent intellectueel potentieel waarop Europa zich op ieder ogenblik zal kunnen verlaten.

Maria Petre (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) We moeten allemaal erkennen dat de eerste operationele fase van het Erasmus-programma een succes is. De amendementen die zijn ingediend met het oog op de tweede operationele fase zijn zonder meer uitstekend, en het is een goed idee om derde landen op te nemen in het programma. Wel zien we dat het percentage jonge vrouwen dat aan het programma deelneemt, dalende is.

Mijns inziens moeten de doelstellingen om onderwijs van topkwaliteit te verschaffen, de persoonlijke ontwikkeling van Europese universitaire docenten te ontwikkelen, een bijdrage te leveren aan de sociale cohesie, en actief burgerschap en gelijkheid te bevorderen door sociale genderstereotypen uit te bannen, als

onderdeel van het samenwerkingsprogramma worden nagestreefd. Daarnaast geloof ik dat het programma toegankelijker moet worden gemaakt voor jonge vrouwen in plattelandsgebieden en minder bevoorrechte regio's, en voor mensen die leerproblemen hebben.

Alleen op die manier kunnen we de verschillende vormen van discriminatie op de lange termijn bestrijden, en de deelname stimuleren van jonge mensen en vrouwen aan het sociale, economische en politieke leven in hun land. Zo zullen we op concrete en zinvolle wijze inhoud weten te geven aan dit programma, dat op alle jonge mensen van scholen in Europa en derde landen gericht zal zijn.

17. Bescherming van kinderen bij het gebruik van internet en andere communicatietechnologieën (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0404/2008) van Roberta Angelilli, namens de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, over het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een meerjarenprogramma van de Gemeenschap betreffende de bescherming van kinderen die het internet en andere communicatietechnologieën gebruiken (COM(2008)0106 – C6-0092/2008 – 2008/0047(COD)).

Roberta Angelilli, rapporteur. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik bedank de Commissie, het Franse voorzitterschap en mijn collega's in het Parlement, met name de rapporteurs voor advies, voor hun harde werk bij het opstellen van een compromistekst in eerste lezing, waardoor het programma "Veiliger Internet" op de geplande datum, dus op 1 januari 2009, van kracht kan worden.

Zoals wij weten, zal het nieuwe programma voor kinderen die gebruik maken van internet en andere communicatietechnologieën gebaseerd zijn op vier hoofdactiepunten: het verminderen van illegale online-inhoud en aanpakken van schadelijk onlinegedrag, het bevorderen van een veiliger onlineomgeving, onder andere door middel van ad hoc technologische instrumenten, informatie, participatie en preventie om het publiek bewust te maken van de mogelijkheden en de risico's die verband houden met het gebruik van onlinetechnologieën en tot slot het oprichten van een kennisbasis om de samenwerking en de uitwisseling van beste praktijken en informatie op internationaal vlak aan te moedigen.

De cijfers spreken voor zich en dat weet commissaris Reding heel goed: kinderen maken op steeds jongere leeftijd gebruik van internet. Al vanaf de leeftijd van 9 of 10 jaar zijn kinderen een aantal keer per week online en in Europa maakt 75 procent van de 12- tot 15-jarigen ongeveer 3 uur per dag gebruik van internet. Ze communiceren via chatdiensten, het sturen van berichten en socialenetwerksites.

Het doel van het programma is natuurlijk niet om internet te criminaliseren vanuit de visie dat nieuwe technologieën rampzalig zijn. Integendeel: ons doel is geschikte instrumenten te bieden om de wereld van nieuwe technologieën beter te begrijpen en er wegwijs in te worden en om de positieve mogelijkheden van deze technologieën op het gebied van informatie, educatie en socialisatie ten volle te benutten, terwijl men tegelijkertijd leert zichzelf te beschermen tegen misbruik. We kunnen namelijk niet voorbijgaan aan de meest recente cijfers, waaruit blijkt dat 30 procent van de jongeren minstens één keer online is geconfronteerd met iets onaangenaams, minstens één keer een vervelende ervaring heeft gehad waarbij het kind is gestuit op pornografische inhoud van websites, op uiteenlopende beledigende of gewelddadige berichten, op seksuele toenaderingen of zelfs op websites waarop wordt aangezet tot geweld, zelfverwonding, zelfmoord, anorexia of boulimia.

We kunnen niet voorbijgaan aan de exponentiële toename van websites met kinderpornografisch materiaal. We moeten rekening houden met de gegevens die door Interpol zijn verstrekt en waaruit blijkt dat er ieder jaar minstens 500 000 nieuwe originele kinderpornografische beelden op internet worden gezet. De commissie heeft er goed aan gedaan om, onder andere, drie nieuwe ontwikkelingen onder de aandacht te brengen: *grooming*, ofwel online-kinderlokkerij door middel van psychologische manipulatie met als doel contact in levenden lijve. *Grooming* is bijzonder verraderlijk aangezien de toenaderingen onschuldiger lijken. Er worden in eerste instantie geen seksueel getinte verzoeken gedaan. Het kind wordt misleid door hartelijk en vertrouwenswekkend gedrag en zonder zich bewust te zijn van het gevaar, geniet het van de exclusieve relatie die zich ontwikkelt. Daarom praat het kind er met niemand over, zeker niet met zijn ouders. Het betreft hier dus een zeer gevaarlijke situatie, omdat deze niet als zodanig wordt beschouwd en vaak uitloopt op een persoonlijke ontmoeting en op daadwerkelijk misbruik.

Een andere prioriteit is cyberpesten. Dit is een vorm van pesten waarbij gebruik wordt gemaakt van nieuwe technologieën en waarbij de reikwijdte van de pesterijen groter is omdat het slachtoffer het risico loopt 24

uur per dag lastig gevallen te worden via internet en mobiele telefoons. En er is nog een probleem: de generatiekloof op het gebied van technologie. Er is een generatie kinderen die zijn geboren in het digitale tijdperk – kinderen die op 5-jarige leeftijd al heel handig zijn met computerspelletjes en moeiteloos op internet surfen – en een generatie volwassenen, hun ouders en leraren, waarvan vele niet eens weten hoe ze een computer moeten aanzetten of een sms moeten versturen, of aarzelend of met tegenzin gebruik maken van nieuwe technologieën. Het is daarom van fundamenteel belang om deze kloof te overbruggen.

De doelen van het programma zijn ambitieus, misschien wel te ambitieus, gezien het beschikbare budget van 55 miljoen euro, dat niettemin een goed begin vormt. Zoals gewoonlijk heeft het Parlement getracht een stimulerende rol te spelen door vooruitstrevende voorstellen te doen, waar ik nu niet verder op in zal gaan omdat ze in mijn verslag staan en omdat mijn tijd bijna om is. Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag afsluiten met te benadrukken dat wij, zowel het Parlement als – en daar ben ik van overtuigd – de Commissie, verplicht zijn om altijd waakzaam te blijven ten aanzien van deze kwesties.

Viviane Reding, *lid van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik het Parlement bedanken voor het zeer snel behandelen van het voorstel van de Commissie, waardoor het programma zo vroeg mogelijk kan starten.

Ten tweede wil ik de rapporteur bedanken, die de zeer belangrijke kwesties heeft onderstreept die we hier moeten aanpakken. Het gebruik en de toepassingen van het internet en mobiele telefoons zijn sinds de introductie ervan sterk toegenomen. We hebben nu interactieve markten, en zeer jonge kinderen – niet alleen jonge volwassenen – besteden een groot deel van hun tijd online, soms zelfs meer dan de tijd die ze voor de televisie besteden. Dit is een situatie waarin ouders niet weten hoe ze moeten omgaan met deze nieuwe technologieën of wat de functies er van zijn.

Ik vind niet dat we negatief moeten zijn. Het internet en mobiele telefoons zijn een fantastische, stimulerende mogelijkheid. Maar, dit gezegd hebbende, moeten we de andere kant van de medaille niet negeren. In de echte wereld zijn er risico's verbonden aan het gebruik van het internet en mobiele telefoons, in het bijzonder voor de meest kwetsbaren onder ons – onze kinderen. Deze gevaren – zoals de rapporteur terecht heeft onderstreept – lopen uiteen van het bekijken van schadelijke inhoud tot treiteren en pesten, wat allemaal makkelijker en gewoner is geworden. Wat nog erger is, is dat het internet een kanaal voor seksueel misbruik is geworden. Ondanks gezamenlijke inspanningen om de productie en distributie van dergelijk afschuwelijk materiaal te bestrijden, stijgt het volume ervan nog steeds. Daarom is er dringend behoefte aan het bestrijden van deze negatieve en onaanvaardbare praktijken.

Het beschermen van kinderen moet een gedeelde verantwoordelijkheid zijn. Natuurlijk begint het in het gezin, maar we moeten gezinnen in staat stellen hun kinderen te helpen. Hierbij zijn overheden, industrie, organisaties zonder winstoogmerk en scholen betrokken. Dit is precies het doel van dit nieuwe programma "Veiliger Internet". Het handhaaft datgene wat er in de afgelopen jaren is gedaan met betrekking tot de huidige internetbescherming, maar bouwt voort op deze succesvolle activiteiten en verbetert de veiligheid van kinderen in de onlineomgeving van tegenwoordig. We weten dat deze gezamenlijke activiteiten door overheden, particuliere organisaties en de industrie een goed voorbeeld zijn van hoe Europa direct invloed kan hebben op het dagelijks leven van burgers. Meer kinderen gebruiken het internet thuis of op school maar ouders en kinderen zijn niet noodzakelijkerwijs voldoende op de hoogte van de mogelijkheden en de risico's. Daarom gaan we actief verder met onze inspanningen om een veiligere onlineomgeving te maken voor kinderen door ouders te informeren, docenten op de hoogte te brengen en door te vragen om een gecoördineerde actie door nationale overheden en educatieve gemeenschappen.

We zullen de inhoud van de voorstellen van de Commissie uiteraard behouden, maar het Parlement heeft een hele reeks amendementen ingediend die een vollediger beschrijving geven van één of meer basisdoelstellingen en die de brede consensus binnen het Parlement lijken te weerspiegelen. Daarom kan de Commissie de amendementen in het verslag van mevrouw Angelilli ondersteunen. Deze zullen vervolgens de weg vrijmaken voor een geslaagd akkoord in eerste lezing met de Raad. Ik heb er alle vertrouwen in dat de compromistekst voor het programma, zoals vandaag bij u ingediend, wordt ondersteund door een grote meerderheid van het Parlement en hopelijk ook door de tweede wetgever.

Christopher Heaton-Harris, *rapporteur voor advies van de Commissie cultuur en onderwijs*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het was prettig om aan dit document te werken. Het is de eerste keer dat ik eerlijk en oprecht kan zeggen dat het prettig samenwerken was met iedereen die aan dit dossier werkte, met name met de rapporteur, mevrouw Angelilli, op dit gebied.

Ik heb mij ook de vrijheid veroorloofd om via advertenties in de krant mijn kiezers te raadplegen over dit specifieke dossier en sommige opmerkingen zijn dus gebaseerd op hetgeen mijn kiezers hierover hebben gezegd.

In de Commissie cultuur en onderwijs hebben we een echt prettig debat gevoerd over een serieus onderwerp met enkele goed onderbouwde bijdragen. We realiseerden ons allemaal dat we niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Er zijn al veel goede praktijken met betrekking tot zelfregulering: mobiele telefoonmaatschappijen zoals T-Mobile lopen voorop op dit gebied met diverse controles die zij uitvoeren voordat een kind online toegang krijgt tot de inhoud, laat staan tot twijfelachtige inhoud. De Internetproviders en organisaties zoals Internet Watch Foundation in het VK en INHOPE op Europese basis werken echt goed samen om de problemen te bestrijden die voorkomen bij sommige inhoud en bij de manier waarop minderjarigen toegang tot deze inhoud krijgen.

Er zijn echter problemen. De rapporteur noemde online-kinderlokkerij. Er is zelfs in Europa geen gemeenschappelijke definitie van dit begrip en het is nog niet in alle lidstaten illegaal om kinderen te lokken op de manier die mevrouw Angelilli schetste. Dat is iets waar we naar zouden moeten kijken. Misschien kan mevrouw Reding dit tijdens enkele vergaderingen van de Raad voorstellen aan sommige landen die nu nog achterlopen op dit gebied.

Het was voor mij een genoegen om hieraan te werken in mijn commissie, er werden enkele belangrijke ervaringen gedeeld, en het is de eerste keer dat ik een begrotingsmaatregel kan verwelkomen in dit Parlement.

Titus Corlăţean, rapporteur voor advies van de Commissie juridische zaken. – (RO) Gezien de continue veranderingen in de audiovisuele sector is het niet alleen noodzakelijk dat we kinderen leren hoe ze hiermee om moeten gaan maar ook dat we de ouders en opvoeders goed informeren over de risico's die deze veranderingen voor kinderen met zich meebrengen, en dat we de kinderen betrekken bij het creëren van een veilige onlineomgeving.

Uitgaande van het standpunt van de Commissie juridische zaken was ons doel een Europese strategie uit te zetten voor de bestrijding van online-kinderlokkerij en voor de bescherming van de fysieke, geestelijke en morele integriteit van kinderen, die zou kunnen worden aangetast doordat zij online toegang krijgen tot ongepaste inhoud. Wij hebben gepleit voor het aannemen van een kwaliteitskeurmerk voor de providers van onlinediensten, zodat de gebruikers makkelijk kunnen nagaan of providers al dan niet een bepaalde gedragscode onderschrijven. Verder hebben wij gepleit voor het aanbrengen van filtersystemen en doeltreffende leeftijdsverificatiesystemen.

Misdrijven op dit gebied overschrijden de landsgrenzen. Naar mijn mening hebben we een gecoördineerde benadering nodig op het niveau van de verschillende nationale databases, die moeten worden aangesloten op Europol. We mogen evenmin de ogen sluiten voor de economische risico's die voortvloeien uit het gebruik van het internet door kinderen. Daarom pleiten wij er voor dat ook mobiele telefoondiensten expliciet genoemd worden als een gebied waarop kinderen moeten worden beschermd tegen verkeerde of schadelijke handelwijzen. Ten slotte zou ik willen zeggen dat wij voor aanneming van het verslag zijn, en dat we de rapporteur hiermee gelukwensen.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou, rapporteur voor advies van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid. – (EL) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, mijns inziens heeft de Europese Unie met het meerjarenprogramma betreffende de bescherming van kinderen die het internet en andere communicatietechnologieën gebruiken, het voortouw genomen op wereldvlak wat de bescherming van kinderen betreft. Dit is dan ook een goede gelegenheid voor ons om de rapporteur van het Europees Parlement geluk te wensen, want ook wij zijn hierbij betrokken en kunnen uiting geven aan onze gevoeligheid.

Als Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid hebben wij in ons advies onderstreept dat het noodzakelijk is een genderspecifieke benadering te volgen en voor elke sekse te kijken naar deelname, kennis en gebruik van nieuwe technologie. Ook onderstrepen wij dat het noodzakelijk is genderspecifieke bescherming te bieden, daar meisjes en jongens niet aan dezelfde gevaren zijn blootgesteld, en die gevaren moeten specifiek worden genoemd en onderzocht.

Verder spreken wij over de bescherming van kwetsbare groepen, van kwetsbare kinderen die zijn blootgesteld aan seksuele mishandeling en pesterij maar ook intimidatie.

Een ander vraagstuk waar wij nadrukkelijk op wijzen betreft voorlichting van ouders en al degenen die bij de opvoeding betrokken zijn, wie ze ook moge zijn. Wij laten ook niet na te wijzen op de noodzaak van

onderzoek naar een betere bescherming van kinderen. Wij weten natuurlijk dat u een effectbeoordeling hebt gemaakt en een openbare raadpleging hebt gehouden, maar het onderzoek moet worden voortgezet en specifiek gericht zijn op genderverschillen.

Bovendien willen wij de noodzaak onderstrepen om ondernemerschap te ontwikkelen dat in staat is de hinderpalen en gevaren te overwinnen, dat opgewassen is tegen de risico's en deze inspanningen kan voortzetten. Wij willen immers een Europa met sterke groei maar ook met bescherming van de burgers.

Csaba Sógor, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (HU) Dank u wel, mijnheer de Voorzitter. Dit verslag is me op het lijf geschreven, aangezien al mijn vier kinderen internetten en ik dagelijks met deze problemen te maken heb. De lidstaten van de Europese Unie doen er veel aan om het web kindvriendelijk te maken, en we mogen niet vergeten dat de Commissie al in 1999 een programma heeft gelanceerd onder de naam "Veiliger Internet plus", dat dit jaar nog van kracht is. Zoals we hebben kunnen horen, is het programma bedoeld als middel in de strijd tegen schadelijke en illegale inhoud, legt het grote nadruk op bewuster internetgebruik en ondersteunt het de ontwikkeling van een veilige online omgeving. Ik wil alleen nog aan de sprekers vóór mij toevoegen dat er tussen 2001 en 2007 20 000 kinderen zijn verdwenen, waarvan er slechts 500 zijn teruggevonden.

Van de genoemde taken wil ik graag stilstaan bij het bestrijden van illegale inhoud en het aanpakken van schadelijk onlinegedrag. Op deze terreinen bestaan grote hiaten: niet elk EU-land beschikt over een hotline waar mensen er onmiddellijk melding van kunnen maken als ze op illegale inhoud stuiten of sites tegenkomen waar men kinderen probeert te lokken.

De andere belangrijke kwestie die we niet over het hoofd mogen zien, is dat bij de oprichting van een kennisbasis intensievere en effectievere samenwerking nodig is onder de lidstaten. Het is geen toeval dat dit programma bijna de helft van de 55 miljoen euro besteedt aan de bewustmaking van de samenleving; preventie is immers het beste wapen. Anders blijven de rechtshandavingsinstanties achter de criminelen aan sjokken, of het nu om software- of andere misdrijven gaat. Juist daarom willen wij de aandacht van de lidstaten vestigen op het feit dat ze ook eigen middelen kunnen reserveren naast de 55 miljoen euro van de Europese Unie, en beter zouden kunnen samenwerken ter verwezenlijking van het programma dat in dit verslag wordt gepresenteerd. De Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten steunt het verslag. Dank u wel.

Iliana Malinova Iotova, *namens de PSE-Fractie*. – (BG) Dank u, mijnheer de Voorzitter, dames en heren. Mevrouw Angelilli, ik zou u willen bedanken voor uw verslag en u hiermee oprecht geluk willen wensen. De internationale financiële crisis is het voornaamste issue van dit moment, en het is niet onterecht dat we onze aandacht daarop richten. Op de een of andere manier echter is de kwestie van computercriminaliteit tegen kinderen helemaal naar de achtergrond verdwenen, ook al weten we dat we elk moment de dreiging bestaat van een echte pandemie van illegale webinhoud. Vandaag net was er op de BBC een uitzending over een onderzoek waaruit bleek dat drie op de vier kinderen wel eens op sites met schadelijke inhoud terecht zijn gekomen. Met het onderhavige verslag wordt niet alleen alarm geslagen maar ook een hele reeks mogelijkheden geboden om illegale webinhoud te bestrijden. Vorige week heb ik bij ons in Bulgarije een rondetafelbijeenkomst georganiseerd. Daaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van politiediensten, de niet-gouvernementele sector, het Bureau voor de Kinderbescherming en mobiele telefonie-exploitanten en providers. Onderwerp van de bijeenkomst was het onderhavige verslag.

We hadden een serieuze en uitvoerige discussie waarin we tot een aantal conclusies zijn gekomen. In de eerste plaats moet er hard aan worden gewerkt om de Europese samenleving te doordringen van de ernst en het feitelijke bestaan van dit probleem, helaas een probleem dat nogal eens ondergesneeuwd raakt. In de tweede plaats zou de opvoeding van kinderen op dit gebied moeten beginnen in het gezin en op school, wat betekent dat ouders en leerkrachten speciale voorlichting krijgen. Individuele pogingen zijn namelijk gedoemd te mislukken. Belangrijke punten zijn: gecoördineerde acties, informatie-uitwisseling, de opzet van een databank, en internationale samenwerking. Vele van de genoemde instanties drongen er bij de Commissie op aan de lidstaten aan te bevelen om in hun nationale wetgeving de strafmaat te verhogen voor het verspreiden, maken en verhandelen van schadelijke en illegale inhoud. Verder raadden zij de Commissie aan een Europees rechtskader op te zetten voor het behandelen van strafvorderingen ter zake.

Vanaf nu zouden de Europese instellingen en burgers zich meer bewust moeten zijn van het bestaan van dit programma. Verder is het van vitaal belang dat we doorgaan met het opzetten van "hotlines". Naar onze mening is het ook heel belangrijk dat de politionele overheden met elkaar samenwerken, en dat die database wordt opgezet. Er is een "kindvriendelijk"-keurmerk nodig om ouders en kinderen terzijde te staan bij het

kiezen van veilige sites. Ik ben ervan overtuigd dat dit programma na 2013 zal worden voortgezet, en dat de Europese Unie nog meer van zulke programma's zal opzetten.

Ewa Tomaszewska, namens de UEN-Fractie. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, wij beschikken over de mogelijkheid om vrij gebruik te maken van het internet, mobiele telefonie en andere communicatietechnologieën. Dit is bijzonder handig voor volwassenen, maar kan schadelijke gevolgen hebben voor kinderen wegens hun jonge leeftijd en hun gebrek aan relevante ervaring. Het internet, dat voor ieder van ons een zeer nuttig instrument is, wordt nu ook gebruikt om websites te ontwikkelen voor de uitwisseling van pedofiel en pornografisch materiaal. Verder proberen bepaalde individuen via het internet ook contacten te leggen met minderjarigen. Hetzelfde geldt voor mobiele telefonie.

Ook minder extreme activiteiten kunnen echter schadelijk zijn. Specifiek op kinderen gerichte reclameboodschappen voor ongezonde levensmiddelen op televisie en op het internet hebben een negatieve impact op hun gezondheid. Ze kunnen eveneens aanleiding geven tot conflicten binnen het gezin en aanzetten tot slechte eetgewoonten onder leeftijdsgenoten. We hebben in dit Parlement een tijdje geleden een debat gevoerd over problemen in verband met obesitas en overgewicht bij kinderen. Kinderen die meerdere uren per dag voor de televisie of achter de computer zitten, bewegen veel te weinig. Dit is uiteraard nadelig voor hun normale lichamelijke ontwikkeling. Kinderen brengen gemiddeld drie uur per dag voor een televisie- of computerscherm door, maar in de praktijk is dat vaak nog veel meer. Het agressieve gedrag dat in televisieprogramma's wordt getoond, heeft een negatief psychologisch effect op kinderen.

De tenuitvoerlegging van het programma ter bevordering van een verantwoord gebruik van nieuwe communicatietechnologieën door kinderen en jongeren is bijgevolg van fundamenteel belang. Ik wil de rapporteur en de Europese Commissie hartelijk feliciteren omdat ze deze kwestie aan de orde hebben gesteld.

Irena Belohorská (NI). – (SK) Als één van de coauteurs van het verslag betreffende de strategie voor de rechten van het kind ben ik verheugd dat we nu in het Europees Parlement een ontwerpbesluit behandelen ter bescherming van kinderen die gebruik maken van het internet en andere communicatietechnologieën. Internet is een klassiek voorbeeld van een verschijnsel dat buitengewoon nuttig is voor de mensheid, maar dat tegen ons kan werken wanneer er misbruik van wordt gemaakt door criminelen.

We zijn er dagelijks getuige van dat er via het internet kinderen worden gelokt en misbruikt voor prostitutie, pedofilie en pornografie. Het is daarom een verplichting van de hele maatschappij, en in de eerste plaats van ouders, om kinderen het juiste gebruik van internet uit te leggen en ze ook te wijzen op het misbruik ervan en de risico's die eraan verbonden zijn. Kinderen zijn al vanaf jonge leeftijd geïnteresseerd in computers. Als ouders zijn we vaak jaloers op hun technische vaardigheid, maar er kan gemakkelijk misbruik worden gemaakt van hun kinderlijke naïviteit.

Ik ben er dankbaar voor dat activiteiten op dit gebied prioriteit krijgen in het Europees Parlement en ik sta achter een versnelde invoer van het voorgestelde programma, zodat het nog voor januari 2009 van start kan gaan.

Inger Segelström (PSE). – (SV) Mijnheer de Voorzitter, ik wil om te beginnen mevrouw Angelilli bedanken voor een goed verslag waarin zij een vervolg gaf aan besluiten uit de strategie voor de rechten van het kind. Vorige week heb ik een rapport voorgesteld over jongeren en media, een grootschalig onderzoek naar de mediagewoonten van jongeren waarin we ook de standpunten van de ouders aan bod laten komen. Wat nieuw is, is dat een meerderheid van de jongeren in Zweden een eigen computer op de kamer heeft en het televisietoestel eruit heeft gegooit.

Het verschil tussen jongens en meisjes wanneer het gaat om waar het internet voor wordt gebruikt, is groot. Meisjes chatten, hebben sociale contacten en sms'en, terwijl jongens spellen spelen. Meisjes worden gecontacteerd voor seksuele contacten. Er zijn minder meisjes dan vroeger die in contact komen met pornosites en ze staan erg negatief ten aanzien van porno op het net. Erg weinig meisjes ontmoeten vreemde contactpersonen van het internet in het echt.

De jongeren van vandaag hebben een gezonde kijk op de media, maar de grote consumptie van sommigen baart ouders en ons, als politici, zorgen. Die groep jongeren moet betrokken worden in toekomstige communautaire programma's. Volgens onze definitie heeft iemand een groot verbruik als hij of zij een medium meer dan drie uur per dag gebruikt. Daaronder valt ongeveer acht à negen procent van alle jongeren. Maar vandaag hebben 96 procent van alle jongeren en 70 procent van de jongere kinderen in Zweden een mobiele telefoon. De ontwikkeling gaat dus razendsnel. Het is onze taak als leden van het Europees Parlement om de negatieve aspecten te bestrijden.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, allereerst zou ik mevrouw Angelilli willen bedanken omdat ze een zo belangrijke kwestie aan de orde heeft gesteld. Dit is zonder twijfel een uitstekend verslag. Het zou echter nog beter zijn indien een debat over deze kwestie totaal overbodig zou zijn. Het zou zoveel beter zijn als wij ons niet zouden moeten bezighouden met individuen met oneerbare bedoelingen die kinderen proberen te corrumperen en uit te buiten. Ik heb er geen probleem mee om dit soort mensen als slecht te omschrijven.

We zeggen vaak dat onze kinderen onze grootste schatten zijn. We moeten alles in het werk stellen om deze schatten te beschermen tegen boosdoeners. Dat is mijn kijk op de maatregelen die tot doel hebben om kinderen te beschermen die moderne technologieën gebruiken, in het bijzonder het internet. Sommige kinderen surfen meerdere uren per dag op het internet. Deze technologieën maken deel uit van het dagelijks leven van de moderne mens. Ze stellen ons niet alleen in staat om doeltreffender te communiceren, maar bewijzen ook hun nut bij onze dagelijkse bezigheden. Deze technologieën komen onder meer van pas in de administratie en in de wetenschap en bij de toegang tot kennis en cultuur. Dit zijn positieve toepassingen die we moeten steunen en verder moeten ontwikkelen. Helaas hebben het internet en de andere moderne communicatietechnologieën ook een negatieve kant: ze worden gebruikt voor het verspreiden van schadelijke inhoud met betrekking tot pornografie, drugsverslaving, satanisme, gokspelen en verwerpelijke leefstijlen.

Pedofielen gebruiken het internet om nieuwe slachtoffers te vinden. Het internet kan vergeleken worden met een mes dat goed van pas komt om brood te snijden, maar dat ook kan worden gebruikt om anderen te kwetsen. Zo kan ook de verderfelijke informatie op het internet kinderen ernstige psychologische schade berokkenen. Ik ben van mening dat er een aantal belangrijke maatregelen moeten worden genomen. Ten eerste zou er een systeem in het leven moeten worden geroepen dat het mogelijk maakt om de daders van dergelijke acties op te sporen en streng aan te pakken binnen het bestaande wettelijke kader. Ten tweede moeten alle betrokkenen in toenemende mate bewust worden gemaakt van de gevaren die het internet, mobiele telefonie, televisie en videospelletjes met zich meebrengen. Ik doel in dit verband op kinderen, ouders, leerkrachten, catechisten en jeugdverenigingen zoals scouts. Ten derde is er nauwere samenwerking nodig tussen de organen die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op dergelijke kwesties en voor de vervolging van de daders, zowel in de Europese Unie als in de rest van de wereld. Servers met schadelijke internetpagina's kunnen zich immers in om het even welk land bevinden. Tot slot moeten we systematisch te werk gaan, moeten we zorgen dat onze maatregelen een preventief karakter hebben en moeten misdadigers streng worden aangepakt.

Richard Howitt (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik gebruik mijn rede vanavond om een beroep te doen op alle EU-landen om de praktijk in Groot-Brittannië te volgen waarbij hotlines waarschuwings- en uitschakelingsbevoegdheden krijgen, namelijk wanneer online afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen worden aangetroffen en aangegeven. De hotline kan onmiddellijk opdragen om de inhoud te laten verwijderen door de serviceprovider of het hostbedrijf. Voor dit voorstel wordt gepleit door de Internet Watch Foundation, die is gevestigd in Oakington in Cambridgeshire, in mijn kieskring. Ik wil commissaris Reding dan ook bedanken voor de opdracht voor de hele EU die zij hun heeft gegeven.

Amendement 25 van het Parlement, waarin wordt gevraagd om het opzetten van deze hotlines en hun hechte samenwerking met de politie, kan dit doel naar voren brengen. Er is een snelle handhaving nodig om te voorkomen dat websites eenvoudig van de ene naar de andere server in andere landen verhuizen om opsporing te vermijden, en om verder kindermisbruik tegen te gaan, dat niet alleen wordt gepleegd op het moment dat de beelden worden gemaakt, maar ook wordt voortgezet telkens wanneer ze worden bekeken.

Manolis Mavrommatis (PPE-DE). - (EL) Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de commissaris, het voorstel van de Commissie tot vaststelling van een programma betreffende de bescherming van kinderen die internet gebruiken werd ingediend als onderdeel van het Europees optreden ter bevordering van meer veiligheid voor minderjarigen die nieuwe technologieën gebruiken. Met dit voorstel zet de Commissie een belangrijke stap.

De toename van de kennis van communicatietechnologieën heeft geleid tot een sterkere blootstelling van kinderen aan de gevaren van illegale en schadelijke online-inhoud. Ook ik juich dus de inspanningen toe die worden ondernomen om het doel van de Commissie te bereiken, en dit doel is niet anders dan een zo groot mogelijke veiligheid bij het gebruik van internet door met name kinderen.

Ook ik geef steun aan het voorstel van de rapporteur – die ik bij deze gelukwens – om het programma onmiddellijk goed te keuren, zodat het op 1 januari 2009 van toepassing kan worden. Ik hoop ook dat een geschikt financieringskader wordt opgesteld voor de periode 2009-2013, aangezien het steeds vaker

voorkomende verschijnsel van kinderpornografie op internet de alarmbel doet luiden en ons allen aanzet tot onmiddellijk handelen.

Anna Záborská (PPE-DE). – (SK) Ik wil de rapporteur van harte feliciteren. Water is een goede zaak, en als het niet zuiver is, filteren we het. Dat geldt ook voor het internet. Het filter Davide geeft toegang tot het internet via een veilig en gecontroleerd netwerk, en het beschermt vooral jonge gebruikers tegen ongeschikte websites. Voor het filter wordt gebruik gemaakt van de meest geavanceerde technologieën en het wordt voortdurend geactualiseerd. Het is zeer effectief. De toegang tot websites die pornografie, pedofilie, verkrachting, satanisme, magie enzovoort bevatten, wordt geblokkeerd. Tevens wordt de reden voor de blokkering vermeld.

Het filter werkt ook effectief tegen bedrijven die tegen hoge tarieven verbindingen leggen naar telefoonnummers. Davide is bedoeld voor iedereen die zijn computer wil beschermen tegen gevaarlijke websites. Het filter beroept zich op een gedragscode waarbij jongeren recht hebben op een veilige toegang tot het internet. Om gebruik te maken van het filter kunt u zich aanmelden op de website www.davide.it.

Pál Schmitt (PPE-DE). – (HU) Dank u, Voorzitter. Beste commissaris, internet, speelconsoles en computerspelletjes bevatten een gigantische hoeveelheid geweld, wreedheid en erotiek, en kunnen bovendien verslaving, slapeloosheid, nervositeit en eetstoornissen veroorzaken. De meeste kinderen zijn nog niet bestand tegen dergelijke inhoud en het risico bestaat dat ze zich ontwikkelen als volwassenen met een psychische afwijking. De moderne technologie beschikt wel degelijk over de mogelijkheid om met behulp van software ongewenste inhoud uit te filteren, zoals bij spam – ongewenste e-mail – en om schadelijke websites te verbieden op computers die door kinderen worden gebruikt. Over deze mogelijkheid moeten ouders in brede kring worden geïnformeerd, en computerfabrikanten moeten worden gestimuleerd deze programma's als verplicht onderdeel bij nieuwe computers mee te leveren. Wat we nodig hebben is een soort digitale milieubescherming. Het is duidelijk dat een aantal mensen dit interpreteert als een poging om de vrijheid van internet in te dammen, maar ik ben van mening dat de bescherming van de geestelijke gezondheid en waardigheid van onze kinderen een groter goed is. Dank u.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Mijnheer de Voorzitter, het aantal op internet aangesloten Europeanen groeit exponentieel. Kinderen brengen steeds meer tijd door op internet en evenzo snel groeit de cybercriminaliteit waar de allerjongsten onder ons een gemakkelijke prooi voor zijn. Gezien het feit dat er in de database van Interpol meer dan 500 000 kinderpornografische afbeeldingen geregistreerd staan en de helft van de kinderen al eens een keer in aanraking is geweest met pornografie op internet en slechts vier procent van de ouders onder ogen durft te zien dat ook hun kinderen zoiets kan overkomen, acht ik de voor veiliger internet beschikbare middelen ontoereikend. Er dient te worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van computersystemen die dergelijke zaken reeds bij de wortel aanpakken. De Europese Unie dient wat dit betreft de handen ineen te slaan met de Verenigde Staten en Japan. Alle tot nog toe losstaande projecten dienen te worden vervangen door maatregelen waar zowel kinderen, ouders, scholen, telecommunicatiebedrijven, overheidsinstellingen en ngo's bij betrokken zijn. Dat neemt niet weg dat ik ingenomen ben met de inrichting van een netwerk van hotlines, waar burgers en ook ouders naartoe kunnen bellen om laakbare internetinhoud te melden, zoals bijvoorbeeld in Tsjechië waar de ngo *Naše dítě* een dergelijke infolijn runt.

Jim Allister (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het is een ongelukkige realiteit dat de prachtige mogelijkheden die het internet ons allen biedt, het morele, fysieke en sociale gevaar voor kinderen en jongeren in de hele wereld evenzeer hebben vergroot.

Dit verslag is dan ook terecht gericht op wat we kunnen doen om misbruik van het internet tegen te gaan, in het bijzonder met betrekking tot kinderpornografie, online-kinderlokking, en aanzetting tot zelfverminking, waarvan een van de meest angstaanjagende aspecten wordt gevormd door websites die zelfmoord daadwerkelijk aanmoedigen.

Ik heb er vertrouwen in dat het programma "Veiliger Internet" deze problemen inderdaad met succes zal aanpakken. Voor mij zijn er drie belangrijke kwesties. Ten eerste, het verbeteren van de voorziening voor effectieve politiesamenwerking, en ik ben van mening dat de Europese beeldendatabase voor kinderpornografie moet worden gestimuleerd. Ten tweede, een betere traceerbaarheid van de financiële bewegingen die aan kinderpornografie zijn gekoppeld, en ten derde, een geavanceerd gemeenschappelijk veiligheidsmerk voor websites, zodat ouders zeker kunnen weten waar hun kinderen veilig naar kunnen kijken.

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – (SK) Ik wil graag een paar dingen opmerken over het gepresenteerde verslag. In het verslag wordt gesproken over gevaren zoals intimidatie, kinderporno, "grooming"

(kinderlokkerij via internet), pesten, verspreiding van racistisch gedachtegoed en aanzetting tot automutilatie. Ik ben er zeker van dat internet één van de grootste verworvenheden van de twintigste eeuw is. Aan de andere kant kan het kinderen de vreugde ontnemen van het leren kennen van zuivere en oprechte liefde en het op een natuurlijke manier leggen van contacten. Wie op internetfora geen vulgaire taal gebruikt en niet pronkt met zijn seksuele successen, valt er helemaal buiten.

Ik zal het hier maar niet hebben over de schokkende statistieken van kindermisbruik via internet. Als afgevaardigde voor wie gezinswaarden op de eerste plaats staan, wil ik erop wijzen dat de maatschappij onder andere via internet kinderen hun onschuld kan ontnemen. Dames en heren, ik wil aandacht vragen voor de behoefte aan meer verantwoordelijkheid, en verantwoordelijkheid is het sleutelwoord, van de aanbieders van internetdiensten, maar ook van ouders, voor de toegang die kinderen krijgen tot informatie die hun natuurlijke ontwikkeling kan verstoren.

Viviane Reding, *lid van de Commissie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben het volledig eens met alles wat in dit Parlement is gezegd, en ik bedank de afgevaardigden niet alleen omdat dit debat wordt gehouden, maar ook omdat ze dit debat doorgeven aan hun kiezers en aan de mensen in de gebieden waar ze actief zijn, omdat het basisprobleem volgens mij is dat volwassenen onvoldoende op de hoogte zijn.

Kinderen weten vaak heel goed hoe ze met de nieuwe technologieën moeten omgaan, en het is voor het eerst in de geschiedenis dat kinderen meer weten dan ouders, docenten en volwassenen. We moeten dus echt de kennis van ouders, docenten en volwassenen gaan vergroten, en ik ben van mening dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle delen van de maatschappij, niet alleen van de politici, maar ook van ngo's en nog het meeste van Internetproviders. Ik ben ook blij dat bijvoorbeeld de mobiele-telefoniesector een intentieverklaring heeft ondertekend om zelf ouders te informeren en te voorkomen dat schadelijke inhoud wordt aangeboden op 3G-telefoons.

Het netwerk van hotlines dat we hebben opgezet in het kader van het programma "Veiliger Internet", is erg belangrijk en het werkt perfect in de meeste lidstaten. In antwoord op de vraag van een Hongaarse afgevaardigde kan ik zeggen dat de Hongaarse hotline in 2009 opnieuw zal starten. Er zijn nog maar twee lidstaten die nog geen hotline hebben en één lidstaat die deze problemen aan de politie overlaat. Daarom kunnen we al zeggen dat het programma "Veiliger Internet" op dit moment een zeer positief effect heeft gehad. Ik zou persoonlijk graag zien dat de hotlines meer bekendheid kregen: in sommige landen is de bekendheid goed, maar niet in alle landen. U kunt dus als Parlements lid helpen om deze hotlines bekender te maken door allerlei activiteiten. Ik zou u daar hartelijk voor willen bedanken, en ik denk dat ook ouders en kinderen u hiervoor zouden bedanken.

Er waren enkele vragen over de strafrechtprocedures in de EU. In dat opzicht moet ik u zeggen dat het erg goed zou zijn als het Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken zou worden geratificeerd door alle lidstaten. Ik kan u ook vertellen dat de ministers van Binnenlandse zaken en Justitie onder voorzitterschap van mijn vriend, commissaris Barrot, op dit moment werken aan al deze vragen, inclusief de kwestie van online-kinderlokkerij, waarover de heer Barrot binnenkort een voorstel zal presenteren. Ik kan u eveneens verzekeren dat de internationale samenwerking tussen politie en de rechtshandhaving goed op gang is gekomen. Op dit gebied gaan de zaken dus de goede kant op.

Wat de vraag over filters voor ongewenste inhoud betreft, dit is opnieuw een kwestie van het informeren van ouders. De meeste ouders weten niet dat er filters bestaan en dat ze filters kunnen gebruiken. Daarom heb ik de internetproviders gevraagd om ouders bij het opstellen van contracten goed te informeren over de mogelijkheden die ze hebben om te voorkomen dat hun kinderen in aanraking komen met deze inhoud.

Het betreft zeer jonge kinderen. In het geval van jongeren moeten we uiteraard de kinderen zelf op de hoogte brengen. Kinderen laten weten dat ze zelf kunnen voorkomen dat ze in de val lopen, is naar mijn mening dan ook de beste manier, omdat we niet achter elk kind een politieagent kunnen neerzetten – dat is echt onmogelijk. Maar kinderen begrijpen heel goed wat positieve inhoud is en wat niet. Dus ik denk dat we met het programma "Veiliger Internet" de kinderen zelf moeten informeren, naast de ouders en docenten. Dat wordt onze plicht gedurende de komende maanden en jaren en, als iedereen hier aan meedoet, wordt het de oplossing voor het probleem.

Ik dank de rapporteur en alle afgevaardigden die helpen om van het internet een veilige omgeving voor kinderen te maken.

Roberta Angelilli, *rapporteur*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik wil graag de commissaris bedanken. Zij heeft ons belangrijke toezeggingen gedaan, waaronder het feit dat de Commissie en commissaris

Barrot van plan zijn om voor de term "grooming" een wettelijk bindende en voor alle lidstaten gemeenschappelijke definitie te zoeken. Dit is naar mijn mening ongetwijfeld een heel belangrijke doelstelling.

Ik ben van mening dat dit programma uiteraard niet alle problemen kan oplossen, niet in de laatste plaats omdat het maar een programma is, met wettelijke en uiteraard budgettaire beperkingen. Desondanks komt uit het debat duidelijk naar voren dat het Europees Parlement actief wil strijden tegen de schadelijke inhoud van websites. Het doel voor de toekomst is ook de coördinatie van het optreden tegen deze inhoud op Europees niveau te verbeteren, door het beschikbaar stellen van beste praktijken, ofwel maatregelen die het meeste succes hebben gehad, en het uitwisselen van informatie en methoden. Naar mijn mening moet er steeds meer internationale samenwerking komen in deze sector, die, zoals andere afgevaardigden al hebben gezegd, geen grenzen kent. Daarom moeten we overgaan op het *in real time* uitwisselen van gegevens en informatie.

Het Parlement wil op dit gebied een voortrekkersrol blijven vervullen. We hebben veel voorstellen, waarvan sommige al genoemd zijn door mijn collega's, inzake het idee voor een keurmerk "kindvriendelijk", inzake de rol van hotlines en politiediensten die zich bezighouden met het voorkomen en bestrijden van misbruik online, maar ook inzake de noodzakelijke tenuitvoerlegging van zelfregulerende initiatieven door aanbieders van mobiele telefonie en internetproviders. Daarnaast ben ik van mening dat we moeten werken aan het traceren van financiële transacties die verband houden met de uitwisseling van kinderporno.

Ik deel het standpunt van de commissaris: informatieve en educatieve campagnes die niet alleen gericht zijn op kinderen, maar ook op volwassenen, ouders en leraren – niet om nieuwe technologieën te criminaliseren, want deze zijn onmisbaar – zijn van essentieel belang voor de kinderen in Europa.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt woensdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), schriftelijk. – (RO) Ik ben blij met dit initiatief dat erop gericht is zowel ouders als kinderen te leren omgaan met het gebruik van het internet, om ervoor te zorgen dat kinderen uiteindelijk minder kwetsbaar worden voor misbruik online. Het lijkt me een goed idee om voorlichtingsmateriaal te maken op school, maar ik denk dat het nuttig zou zijn om programma's te ontwikkelen die zijn afgestemd op de verschillende leeftijdsgroepen. Aan een zes- of zevenjarige kun je de dingen nu eenmaal niet op dezelfde manier uitleggen als aan een adolescent van zestien.

Verder lijkt het me noodzakelijk dat er doeltreffender filtersystemen ontwikkeld worden, want het komt vrij vaak voor dat er spam met pornografische inhoud in een mailbox terechtkomt waar kinderen met een e-mailadres er zo bij kunnen. Er moeten ook extra inspanningen worden geleverd om de leeftijd te controleren van mensen die pornografische sites bezoeken, omdat het voor minderjarigen heel makkelijk is om toegang te krijgen tot dergelijke sites.

Ten slotte ondersteun ik het initiatief om de internationale samenwerking op dit gebied te stimuleren. Nog beter zou zijn als we tot een algemeen akkoord kwamen, vooral met betrekking tot het keurmerk dat sites zouden moeten krijgen in de vorm van de verklaring "inhoud veilig voor kinderen", aangezien een groot aantal sites die schadelijk zijn voor kinderen worden gehost door domeinen die niet onder het beheer vallen van EU-organisaties.

Zita Gurmai (PSE), schriftelijk. – (HU) Ik acht de totstandkoming van een meerjarenprogramma van de Gemeenschap dat is gericht op de bescherming van kinderen die internet en andere moderne communicatietechnologie gebruiken, cruciaal en uitermate belangrijk; het is immers in ons gemeenschappelijk maatschappelijk belang dat we onze kinderen met alle mogelijke middelen behoeden voor schadelijke en gevaarlijke inhoud.

Het initiatief – afgezien van het feit dat het vooral is gericht op de bescherming van kinderen – zal een multiplicatoreffect hebben, aangezien het ook de verhoogde veiligheid van internet bevordert. Voor de verwezenlijking van de doelstellingen is de samenwerking van ouders, onderwijsinstellingen, dienstverleners, overheidsinstanties en maatschappelijke organisaties vereist, want alleen door onze krachten te bundelen zullen we in staat zijn effectief op te treden om onze kinderen te beschermen.

In de strijd tegen schadelijke inhoud zijn maatregelen op nationaal niveau ook bijzonder belangrijk, zoals de oprichting en de effectieve samenwerking van nationale contactpunten. Ik vind het belangrijk dat er

effectieve methoden en mechanismen in het leven worden geroepen, inclusief voorlichting, een ondersteunende hotline, lik-op-stukbeleid, preventie en een database met handelwijzen, beste ervaringen en praktijken, alsmede voortdurende monitoring.

Edit Herczog (PSE), *schriftelijk*. – (HU) Geachte mijnheer de Voorzitter, dames en heren, we staan op het punt een nieuwe richtlijn aan te nemen inzake de bescherming van kinderen. Als moeder verwelkom ook ik het initiatief en ben ik het ermee eens dat kinderen moeten worden beschermd tegen illegale inhoud of materiaal dat hun ontwikkeling anderszins in gevaar brengt op internet en andere forums waarvan zij de doelgroep zijn.

Afgezien van de zojuist genoemde zaken ben ik ervan overtuigd dat we niet succesvol kunnen zijn als we de kinderen uitsluitend willen beschermen door pornografische of illegale inhoud uit hun omgeving te bannen. Ook al zou dit ideaal zijn, het is onmogelijk. Daarom vind ik het extra belangrijk dat naast het treffen van preventieve maatregelen kinderen ook moet worden geleerd wat ze moeten doen als ze worden benaderd met dergelijke verzoeken of worden blootgesteld aan dergelijke invloeden.

We moeten ze ervan bewust maken dat ze hulp kunnen vragen – en deze hulp moet dan ook echt voorhanden en bereikbaar zijn. We moeten elk kind van tevoren voorbereiden op dergelijke gevallen, net zoals we ze leren niet in een onbekende auto te stappen en geen snoep aan te nemen van vreemden. Deze voorbereiding moet in eerste instantie plaatsvinden in de directe omgeving: het is de verantwoordelijkheid van de ouders, het gezin en de school. Het voorstel waar wij nu over zullen stemmen, is van bijzonder groot belang, maar het kan alleen effect sorteren als het wordt gecombineerd met inspanningen om de omgeving van het kind te beschermen.

Livia Járóka (PPE-DE), *schriftelijk*. – (HU) Graag feliciteer ik mevrouw Angelilli met haar verslag betreffende de bescherming van kinderen die het internet en andere communicatietechnologieën gebruiken, waarin de aandacht wordt gevraagd voor een zeer ernstig en toenemend gevaar. Vanwege de nieuwe technologieën en computervaardigheden die in steeds bredere kring toegankelijk zijn, worden onze kinderen steeds meer blootgesteld aan de gevaren van intimidatie, kinderpornografie, pesten en racistische opruiing. Er zijn steeds meer gevallen bekend van criminelen die chatportals van het web gebruiken om geen argwaan te wekken bij hun minderjarige slachtoffers en hun vertrouwen te winnen met als doel ze seksueel te misbruiken.

Deze alarmerende feiten geven aan dat voor de aanpak van nieuwe gevaren die voortkomen uit de digitale revolutie een op Europees niveau geharmoniseerd actieplan vereist is, waarmee het probleem in al zijn complexiteit kan worden aangepakt, met de betrokkenheid van kinderen, ouders, scholen en leerkrachten en in samenwerking met bedrijven in de communicatie-industrie en rechtshandavingsinstanties. Het meerjarenprogramma van de Gemeenschap dat door de Commissie is voorgesteld, moet maatregelen bevatten ter bestrijding van illegale en schadelijke inhoud die helaas in steeds grotere mate op het net te vinden is, enerzijds door een betere bewustmaking, anderzijds door effectiever en op beter gecoördineerde wijze gebruik te maken van de hulpmiddelen die worden aangereikt door het strafrecht van de lidstaten. Verder moeten leerkrachten, verzorgers en vooral ouders voorlichting krijgen over de gevaren die in de nieuwe communicatietechnologieën schuilen. Ik heb er vertrouwen in dat het Parlement – althans volgens de intentie van mijn collega – het plan zo snel mogelijk goedkeurt en dat het programma al in januari van start kan gaan.

Katalin Lévai (PSE), *schriftelijk*. – (HU) Volgens de Eurobarometer maakt 74 procent van de kinderen tussen 12 en 15 jaar dagelijks gebruik van internet en worden velen van hen blootgesteld aan pornografische beelden. Volgens een peiling van de Internet Watch Foundation is het aantal gevallen van misbruik van kinderen via internet de laatste jaren met 16 procent gestegen. Deze gegevens laten onmiskenbaar zien dat de onlineveiligheid van kinderen alleen kan worden gewaarborgd met een benadering op meerdere niveaus, die zich uitstrekt naar kinderen, gezinnen, scholen en bedrijven in de telecommunicatiesector, waaronder internetproviders en gerechtelijke instanties.

Ik vind dat bij de bescherming van kinderen op internet preventie een sleutelrol moet krijgen. Ik acht het van belang dat het bestaan en het functioneren van pornografische, gewelddadige en andere sites die de ontwikkeling van kinderen in negatieve zin beïnvloeden aan een aparte vergunning moet worden verbonden. Aangezien het in bepaalde landen een goed gebruik is om met instemming van gerechtelijke instanties pedofiele sites te blokkeren op binnen- en buitenlandse servers, en aangezien de huidige wetgeving in de landen over het algemeen de mogelijkheid biedt om dergelijke inhoud te verwijderen, roep ik de gerechtelijke instanties van de lidstaten op de eerste stappen te zetten die nodig zijn om zulke sites te blokkeren. Verder

is het de moeite waard na te denken over de vraag of niet alleen het vervaardigen van dergelijke websites maar ook het bekijken ervan misschien als misdrijf zou moeten worden beschouwd.

Vanuit het oogpunt van preventie is adequate training en voorlichting in brede kring onontbeerlijk: kinderen moeten met de juiste kennis worden uitgerust zodat ze in staat zijn elk hulpmiddel aan te grijpen om eventuele intimidatie te herkennen en zich daartegen te kunnen wapenen.

Roxana Plumb (PSE), schriftelijk. – (RO) Het internet biedt tegenwoordig een hele wereld aan informatie en vermaak, maar ook een omgeving die voor kinderen bijzonder gevaarlijk is. Daarom acht ik het volstrekt noodzakelijk dat het "Veilig internet"-programma wordt uitgevoerd om kinderen die gebruik maken van het internet en onlinetechnologieën, te beschermen.

Het welslagen van dit programma zal afhangen van de manier waarop de financiële middelen van 55 miljoen euro gebruikt worden, maar ook van de mate waarin het ons lukt om de technische en de opvoedkundige aspecten met elkaar te combineren. Onderzoek toont aan dat het gebruik van software voor het tegenhouden van gevaren waaraan kinderen zijn blootgesteld, kinderen in 90 procent van de gevallen bescherming biedt, terwijl ouders en verzorgers de resterende 10 procent bescherming voor hun rekening nemen. Zij dienen de minderjarigen uit te leggen dat ze er niet mee moeten instemmen om zomaar een onbekende van het internet te ontmoeten, dat ze niet moeten reageren op berichten met obscene inhoud, en dat ze onbekenden geen persoonlijke informatie en foto's in handen moeten geven.

Het model dat gebruikt wordt in de visuele massamedia, waarbij tv-kanalen de minimumleeftijd vermelden waarop het is toegestaan om naar de aangekondigde film of het aangekondigde programma te kijken, moet worden aangepast voor gebruik voor de onlinemedi. Een eerste stap om kinderen te beschermen tegen illegale online-inhoud zou hierin kunnen bestaan dat sites expliciet worden omschreven als "geschikt voor kinderen".

Bogusław Rogalski (UEN), schriftelijk. – (PL) Het programma betreffende de bescherming van kinderen die het internet en nieuwe technologieën gebruiken, is een van de fundamentele manieren om kinderen te beschermen, zowel met het oog op de verspreiding van deze nieuwe technologieën als met betrekking tot hun grotere digitale geletterdheid. In dit verband worden kinderen vandaag blootgesteld aan de gevaren van illegale websites en ongepaste praktijken, zoals kinderpornografie, intimidatie, pesterijen en digitale kinderlokkerij.

Uit statistieken blijkt dat meer dan 70 procent van de jongeren tussen twaalf en vijftien jaar dagelijks gedurende ongeveer drie uur gebruik maakt van het internet. Helaas zijn de meesten van deze jongeren al wel eens in contact gekomen met pornografische beelden. De toename van het aantal websites met pornografisch materiaal en het feit dat steeds jongere kinderen hiermee in aanraking komen, zijn eveneens reden tot bezorgdheid.

Een allesomvattende aanpak is de enige manier om de veiligheid van kinderen op het internet te verbeteren. Zowel de kinderen zelf als hun ouders en familieleden, scholen, exploitanten in de telecomunicatiesector, internetproviders en andere instellingen moeten betrokken worden bij dit breed opgezette project. Bij het bestrijden van schadelijk gedrag op het internet is een belangrijke rol weggelegd voor hotlines met het oog op het verzamelen van informatie over illegale websites. We moeten kinderen leren hoe ze gevaarlijk gedrag op het internet kunnen vermijden. Ouders en leerkrachten zouden op hun beurt moeten deelnemen aan educatieve campagnes over het gebruik van computers, teneinde de technologische generatiekloof te beperken en te verzekeren dat de gevaren doeltreffender kunnen worden bestreden.

Katrin Saks (PSE), schriftelijk. – (ET) Nu het internet een steeds grotere rol speelt in ons dagelijks leven, lopen de kinderen van vandaag meer dan ooit gevaar om het slachtoffer te worden van misbruik, contacten met seksuele bijbedoelingen, en pesterijen in een webomgeving.

Volgens het onlangs gepubliceerde verslag van het "EU Kids Online"-project heeft 68 procent van de kinderen in Estland, mijn land, toegang tot het internet door een aansluiting thuis. Dat percentage behoort tot de hoogste van Europa en is vergelijkbaar met de percentages in Denemarken, België, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

Het op grote schaal beschikbaar zijn van het internet hoeft niet automatisch te betekenen dat gebruikers meer gevaar lopen om digitaal te worden gepest of op onplezierige inhoud te stuiten, maar van de landen die bij het onderzoek betrokken waren, behoorde Estland naast Nederland en het Verenigd Koninkrijk bij de groep landen waarin internetaansluitingen het meest wijd verbreid zijn.

Er zijn veel vergelijkbare situaties in Europa – de helft van alle kinderen geven informatie over zichzelf via het internet, vier op de tien kinderen komen in aanraking met pornografisch materiaal, een derde deel van hen stuit op materiaal van gewelddadige aard, velen ontvangen ongevraagd opmerkingen van seksuele aard, en 9 procent van deze kinderen gaat daadwerkelijk een ontmoeting aan met mensen waarmee ze via het internet in contact zijn gekomen. 15 tot 20 procent van de jonge mensen in Europa heeft te lijden gehad onder onlinepesten. In Estland ligt dat percentage zelfs nog hoger, namelijk op 31 procent (van de kinderen tussen de zes en veertien jaar).

Ik denk dat we meer aandacht moeten schenken aan deze problemen. Met name in lidstaten zoals Estland, waarin het internet steeds meer door kinderen gebruikt wordt in het dagelijks leven. Natuurlijk heeft het internetgebruik ook positieve kanten, maar we moeten meer aandacht schenken aan de risico's die het met zich meebrengt.

Toomas Savi (ALDE), schriftelijk. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het verslag van Roberta Angelilli is zeer sterk gericht op pornografie op het internet die voor kinderen toegankelijk is, maar er is iets dat zelfs nog zorgwekkender is, en dat is geweld. Is het bekijken van pornografisch materiaal nog slechts ontwrichtend, het bekijken van zeer levendige beelden van geweld tegen anderen of zelfs zelfverminking is iets dat jongeren echt kan aanzetten tot onbezonnen daden. Denk maar aan alle discriminatie en agressie tegen jongeren uit minderheden of aan schietpartijen op school.

Nog onlangs vonden er twee schietpartijen plaats op scholen in Finland – vlak bij mijn kieskring, Estland. Er is gebleken dat de dader gewelddadig materiaal op het internet heeft gezet voordat hij deze verschrikkelijke daad beging. Dat materiaal was toegankelijk voor andere getroebleerde jongeren en we hebben geen idee wat er nog gaat gebeuren.

Ik ben van mening dat de Europese Unie serieuze stappen moet nemen om het op die manier aanmoedigen van geweld te stoppen, zonder dat dit ten koste gaat van de vrijheid van meningsuiting. Elk menselijk leven moet worden gekoesterd, en wanneer onze jongeren hulp of begeleiding nodig hebben, moet dit worden verleend. We kunnen het ons niet veroorloven om de levens van jongeren te verwoesten of te verspillen, want zij vormen de toekomst van Europa.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE), schriftelijk. – (PL) Jongeren zijn vandaag beter op de hoogte van de mogelijkheden van nieuwe technologieën dan de oudere generatie. Het internet heeft al lang geen geheimen meer voor kinderen en jongeren, die over het algemeen meer afweten van de werking van het wereldwijde web dan hun ouders. Tegelijkertijd lopen juist deze kinderen en jongeren het grootste gevaar om het slachtoffer te worden van psychologisch geweld op het internet.

Volgens gegevens die in het kader van een campagne over het internetgebruik van kinderen zijn verzameld, is zowat de helft van alle Polen die het internet gebruiken al eens beledigd, vernederd of bedreigd op het internet.

In het geval van kinderen is de situatie nog dramatischer. Meer dan 70 procent van alle jonge internetgebruikers is weleens in aanraking gekomen met pornografisch of erotisch materiaal en meer dan de helft van hen heeft weleens wrede en gewelddadige scènes te zien gekregen.

Er dient evenwel op gewezen te worden dat de grote meerderheid van deze jongeren toevallig op dit soort internetpagina's is terechtgekomen en er niet doelbewust op heeft geklikt. Slechts 12 procent van de kinderen bekende daadwerkelijk naar zulke websites te hebben gezocht.

Ik verwijs naar de resultaten van dit onderzoek omdat ik de leden van dit Parlement bewust wil maken van de ernst van de gevaren waaraan onze jongste burgers worden blootgesteld. Dat doe ik aan de hand van het voorbeeld van mijn land.

Ik ben bijgevolg van mening dat het absoluut noodzakelijk is om het geplande programma voor de bescherming van kinderen ten uitvoer te leggen.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), schriftelijk. – (RO) Kinderen maken steeds meer gebruik van het internet om met elkaar te communiceren, gegevens op te zoeken, toegang te krijgen tot informatiebronnen, en als vrijetijdsbesteding. Kinderen en hun familieleden dienen echter wel te beseffen welke risico's er verbonden zijn aan het internetgebruik, en zij moeten zich vooral aan bepaalde regels houden om ervoor te zorgen dat ze beschermd zijn tijdens het internet-gebruik.

Het internet moet een open medium blijven maar tegelijkertijd moet het veilig zijn. Het programma voor een veiliger internet wordt voortgezet en versterkt de vorige programma's "Veiliger Internet" en "Veiliger Internet *plus*". Ik zou uw aandacht echter willen vestigen op het feit dat dit programma alleen maar doeltreffend kan zijn als de bevolking doordrongen wordt van het belang ervan, en als er speciale wetten worden uitgevaardigd op nationaal niveau. Ieder incident waarbij een kind of jongere op het internet te maken krijgt met ongevraagde voorstellen of zelfs pesterijen, moet serieus worden genomen, het moet worden gerapporteerd en op de juiste manier worden aangepakt.

Volgens een recent rapport hebben twee op de drie jonge mensen ongevraagde voorstellen ontvangen terwijl ze op het internet zaten, en heeft 25 procent materiaal gezien met onbetamelijke inhoud. Helaas hebben vele ouders en leerkrachten nog geen affiniteit met de digitale media en zetten ze niet de vereiste stappen om de kinderen te beschermen op het internet. Ik zou de Commissie willen oproepen de handen ineen te slaan met de lidstaten om ervoor te zorgen dat er speciale centra worden opgezet, die onderling moeten samenwerken, voor het melden van en reageren op incidenten die gerelateerd zijn aan de veiligheid van het internet.

18. Herstel van kabeljauwbestanden (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0340/2008) van Niels Busk, namens de Commissie visserij, over het voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 423/2004, wat betreft het herstel van kabeljauwbestanden, en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 2847/93 (COM(2008)0162 – C6-0183/2008 – 2008/0063(CNS)).

Niels Busk, rapporteur. – (DA) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, geachte collega's, de Commissie heeft een goed en constructief voorstel gepresenteerd voor de wijziging van het bestaande herstelplan voor de kabeljauwbestanden in, onder andere, de Noordzee, het Skagerrak en het Kattegat. Ondanks het huidige herstelplan wordt er nog steeds veel meer kabeljauw gevangen dan kan worden gecompenseerd door de aanwas via voortplanting. De Keltische Zee is ook in het herstelplan opgenomen, omdat nieuwe evaluaties erop wijzen dat ook daar de kabeljauwbestanden zich in een situatie van overbevissing bevinden en er slecht aan toe zijn.

Het doel van deze wijzigingen is om ervoor te zorgen dat de kabeljauwbestanden binnen de komende vijf tot tien jaar zijn hersteld. Dit doel moet worden bereikt door de visserijsterfte met 10 tot 25 procent te verminderen, afhankelijk van de toestand van het bestand. Dit wordt aangevuld met een regulering van de visserijinspanning, alsmede met inspectie- en bewakingsvoorschriften. De doelstellingen moeten worden herzien om een maximale duurzame opbrengst te bereiken ondanks de veranderde omstandigheden in de oceanen als gevolg van de klimaatverandering. Het inspanningsbeheerssysteem moet worden vereenvoudigd omdat het gaandeweg zo ingewikkeld is geworden dat er een nieuw systeem nodig is dat gebaseerd is op maximale inspanningsniveaus die moeten worden beheerd door de lidstaten zelf, die meer flexibiliteit krijgen zodat de uitvoering efficiënter wordt.

Het plan moet worden aangepast aan verschillende herstellenniveaus en er wordt daarom een modulaire aanpak ingevoerd, waarbij de visserijsterfte gekoppeld wordt aan de bereikte mate van herstel. Daarnaast moeten er duidelijke regels komen voor die gevallen waarin wetenschappers geen nauwkeurige ramingen van de bestandsstatus kunnen geven. Verder moet de teruggooi van kabeljauw worden verminderd via nieuwe mechanismen om de vissers ertoe te bewegen mee te doen aan programma's om de vangst van kabeljauw te vermijden. Daartoe wil de Commissie het bestaande herstelplan voor kabeljauw wijzigen om het verder aan te vullen, aan te passen aan recente ontwikkelingen, te vereenvoudigen, efficiënter te maken, en de uitvoering, het toezicht en de controle gemakkelijker te maken.

Wat betreft de totaal toegestane vangsten (TAC's) worden er nieuwe regels ingevoerd voor de vaststelling van de toegestane vangsten, waarbij de grootte van de bestanden wordt gemeten in verhouding tot respectievelijk de minimumhoeveelheid en de doelhoeveelheid. Bij de vaststelling van de TAC moet de Raad daarnaast een hoeveelheid kabeljauw in mindering brengen die overeenkomt met de verwachte teruggooi, berekend op basis van de totale kabeljauwvangst. Andere factoren die een rol spelen bij visserijsterfte zullen mede bijdragen aan een revolutie in de totale kabeljauwvangst, wanneer de TAC wordt vastgesteld.

Om de drie jaar voert het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de visserij van de Commissie een evaluatie uit van het herstel van de kabeljauwbestanden. Als blijkt dat de ontwikkeling van de bestanden niet toereikend is, stelt de Raad de TAC vast op een lager niveau dan het niveau dat de eerder genoemde regels voorschrijven, alsmede een lagere visserijinspanning.

Als rapporteur heb ik een aantal amendementen op het voorstel van de Commissie ingediend en ook mijn collega's hebben enkele amendementen ingediend. Het belangrijkste amendement betreft de wijziging van de referentiejaar van 2005-2007 in 2004-2006, omdat de gegevens voor 2007 zo recent zijn, dat we nog niet eropaan kunnen. Daarom heeft het meer zin om de gegevens te gebruiken waar we zeker van zijn.

We zijn ons ervan bewust dat het herstel van de kabeljauwbestanden niet alleen reducties vereist, maar ook veranderingen. Het systeem voor de overdracht van de ene vistuigcategorie naar een andere wordt flexibeler gemaakt, zodat er gereageerd kan worden op externe omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de stijgende brandstofprijzen, die momenteel bijzonder hoog zijn, zelfs na de daling van de afgelopen week. De regionale adviesraden moeten zoveel mogelijk bij het proces betrokken worden. Zowel vissers als lidstaten moeten worden gestimuleerd om maatregelen door te voeren ter vermindering van de visserijsterfte en overboord gezette hoeveelheden.

Ter afsluiting wil ik het Franse voorzitterschap en de Commissie graag danken voor de uitstekende samenwerking.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Commissie visserij en met name de rapporteur, de heer Busk, bedanken voor zijn grondige en goed onderbouwde verslag.

Ik ben verheugd dat het Parlement het standpunt van de Commissie over het herstel van de kabeljauwbestanden deelt. De visserijsterfte is te hoog. De kabeljauwdichtheid is te laag. Ook al zit er in sommige gebieden meer jonge vis in de zee dan in de afgelopen jaren, dan nog is dit meer een mogelijkheid dan herstel.

Ik ben ook verheugd dat het Parlement instemt met de noodzaak om de Keltische Zee op te nemen en met de noodzaak om de visserijsterfte aanzienlijk te verminderen via TAC's en inspanningsvermindering. Ik ben het eens met veel van de amendementen die door het Parlement zijn voorgesteld, maar ik kan niet direct instemmen met de teksten van het Parlement. Dit komt alleen maar doordat er al vergelijkbare juridische teksten bestaan of worden opgesteld in overleg met lidstaten, en ik wil niet vooruitlopen op de resultaten van de lopende technische discussies.

Dan wil ik nu de amendementen afgaan. Ik aanvaard de amendementen 1, 4, 5, 6, 7, 9, 13, 14 en 16. Bij amendement 2 ga ik akkoord met het beginsel, maar de bevoegdheden van de Commissie en de Raad zijn al vastgelegd in het EG-Verdrag, en de rol van de regionale adviesraden wordt bepaald in artikel 31 van de basisverordening.

Wat betreft amendement 3 over het tegengaan van teruggooi heb ik gewerkt aan een afzonderlijk initiatief. U kent de mededeling van de Commissie van het voorjaar 2007 over teruggooi. Die wordt binnenkort gevolgd door een voorstel voor een verordening.

Wat betreft amendement 7 aanvaard ik dat voor bestanden in situaties met zeer grote risico's een limiet van 15 procent voor TAC-stijgingen moet gelden. Maar de Raad moet de mogelijkheid behouden van een daling die groter is dan 15 procent.

Wat betreft amendement 8 aanvaard ik het invoegen van een verwijzing naar de sterfte door zeehonden als voorbeeld en van de evaluatie van het effect van de klimaatverandering op het kabeljauwbestand wanneer het plan wordt herzien.

Wat betreft amendement 10 verwijst het hoofdstuk terecht naar een beperking van de visserijinspanning. De verwijzing naar de vaststelling zou impliceren dat de visserijinspanning alleen wordt gemeten, niet beheerd. Daarom kan ik dit amendement niet aanvaarden.

Wat betreft amendement 11 kan ik de basisregel voor de berekening van de kilowattdagen heroverwegen. Maar de lidstaten moeten bij deze discussie betrokken worden.

Wat betreft amendement 12 was de tekst van het voorgestelde artikel 8 bis, lid 3 inderdaad verwarrend en we zullen deze herschrijven ter verduidelijking.

Wat betreft amendement 15 was het voorstel om de capaciteit gescheiden te houden te beperkend en dit zou de herstructurering van de visserijvloot kunnen verhinderen. Ik ben nog steeds in gesprek met de lidstaten over hoe we een passende mate van flexibiliteit kunnen bieden terwijl we nog steeds kunnen waarborgen dat de visserijinspanningen niet stijgen. Het heeft dan ook mijn voorkeur om de bestaande tekst te verbeteren in plaats van te schrappen.

Wat betreft amendement 17 kan ik het beginsel van overdracht van inspanningen aanvaarden, onderhevig aan een correctiefactor waarin het belang van de kabeljauwvangst in verschillende sectoren wordt weerspiegeld. Maar het onderwerp is complex en daar moet nog verder naar worden gekeken.

Wat betreft amendement 18 kan ik om juridische redenen het schrappen van de verwijzing naar de besluitvormingsprocedure niet aanvaarden. De procedure waar naar wordt verwezen is de procedure die wordt vereist door het EG-Verdrag.

Ik dank u voor uw aandacht en voor uw constructieve bijdragen aan dit dossier.

Cornelis Visser, *namens de PPE-DE-Fractie*. – Voorzitter, we spreken vanavond over het verslag-Busk over de voorstellen van de Commissie voor een sneller herstel van de kabeljauwbestanden in de Europese wateren. Ik wil de rapporteur, de heer Busk, met zijn verslag feliciteren.

Kabeljauw is een belangrijke vissoort voor de EU. In het verleden was het volksvoedsel en werd kabeljauw gegeten als vervanger van duurder vlees. Tegenwoordig is kabeljauw een luxevissoort die slechts tegen hoge prijzen beschikbaar is. Al sinds het eind van de jaren '80 en het begin van de jaren '90 loopt de aanvoer van kabeljauw steeds sterker terug. Dit heeft naast allerlei natuurlijke oorzaken, zoals het opwarmen van de Noordzee en het bijna niet meer voorkomen van strenge winters, ook te maken met de intensieve bevissing die er op kabeljauw is. Het is met name deze oorzaak die de Commissie met het nieuwe kabeljauwherstelplan wil aanpakken.

Ik kan me vinden in de wens van de Commissie om de regelingen die er voor het beperken van de kabeljauwvisserij zijn, te vereenvoudigen. De huidige regeling is te ingewikkeld en leidt tot veel verschillen in interpretatie zowel bij de vissers als bij de controleurs. Vereenvoudiging van de regeling lost dit in ieder geval op. Het is noodzakelijk, ook voor de Nederlandse visserij, dat we op Europees niveau het herstel van de kabeljauwbestanden weten te handhaven.

De voorgestelde maatregelen hebben tijd nodig gehad om effect te sorteren. Sinds ruim anderhalf jaar is de kabeljauwstand in de Noordzee aan een opmerkelijk herstel bezig. Het Parlement – en ik ook – wil de visserijsector en de regionale

adviesraden meer bij de te nemen maatregelen betrekken. Dit zal het draagvlak in de sector verbeteren. De nieuwe regels zijn, wat mij betreft, een stap in de goede richting. De lidstaten kunnen de visserij op kabeljauw beter reguleren, terwijl de vissers veel beter weten wat wel en niet mag.

Pas over vier tot zes jaar zal blijken of de maatregelen die we nu treffen, effect sorteren. Ik pleit er dan ook voor dat de commissaris voldoende tijd neemt om de genomen maatregelen te evalueren, alvorens weer met nieuwe maatregelen te komen. Anders ontstaat voor de vissers een onwerkbaar situatie.

Ole Christensen, *namens de PSE-Fractie*. – (DA) Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag eerst de rapporteur, Niels Busk, bedanken voor de goede samenwerking bij het uitwerken van het verslag. Ik ben van mening dat we een goed resultaat hebben bereikt. Dankzij onze amendementen zal de regeling eenvoudiger, flexibeler, effectiever en minder bureaucratisch worden. In de herziening van het voorstel van de Commissie stellen we, onder andere, dat het succes van het herstelplan voor kabeljauwbestanden in hoge mate afhankelijk is van de vraag of we kunnen voorkomen dat er illegale, ongemelde of ongereguleerde visserij plaatsvindt. Controle en bewaking zijn belangrijke instrumenten voor de handhaving van de visserijvoorschriften. Verder moeten de desbetreffende regionale adviesraden in de lidstaten en de visserijsector beter worden betrokken bij de evaluatie- en besluitvormingsprocessen, zodat er bij de toekomstige ontwikkeling en uitbouw van de beheermechanismen rekening kan worden gehouden met bijzondere regionale kenmerken en behoeften. Een effectieve tenuitvoerlegging van het herstelplan vereist de betrokkenheid van alle betrokken partners om te zorgen voor regionale legitimiteit en de naleving van regels. In het verslag benadrukken wij tevens dat het herstelplan grote consequenties heeft voor de visserijsector en de economische en sociale ontwikkeling van de lokale gemeenschap. Om deze reden zou de Commissie ook het systeem voor de visserijinspanning moeten heroverwegen, zodra de toestand van de kabeljauwbestanden wezenlijk is verbeterd.

Jim Allister (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het voortdurende refrein van de Commissie – en voorwaar ook in dit verslag – is steeds verdere achteruitgang van de kabeljauwbestanden. Toch wordt er dit jaar binnen de EU voor 50 miljoen euro aan dode kabeljauw teruggespooid in de zee. Waarom? Vanwege ons idiote teruggooi-beleid. De TAC's zijn zo laag gesteld dat er massaal wordt teruggezet. Waarschijnlijk wordt er voor elke bewaarde kabeljauw eentje teruggezet. Jaar in, jaar uit verlagen we de TAC's en verhogen we als gevolg daarvan de teruggooi, en zo bestendigen we dit milieuonvriendelijke beleid dat zichzelf in de staart bijt.

De biomassa wordt kleiner, of een kabeljauw nu wordt bewaard of teruggezet. Verhoog de TAC's, en dan denk ik dat u ook de teruggooi vermindert en de voedselvoorraad doet toenemen, zonder de biomassa nog meer uit te putten dan we nu al doen via de teruggooi. Ik denk dat dat de juiste aanpak is, samen met programma's om de vangst van kabeljauw te vermijden. Dan wordt het beleid wellicht iets zinniger.

Struan Stevenson (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik moet mijn goede vriend Niels Busk complimenteren voor zijn moedige poging tot alweer een herstelplan voor kabeljauw. Sinds ik in 1999 werd verkozen, hebben we elk jaar een herstelplan voor kabeljauw gehad.

In elk herstelplan voor kabeljauw worden steeds strengere regels geïntroduceerd en zelfs nog strengere draconische maatregelen. Omdat we te maken hebben met gemengde visserij, waar kabeljauw samen wordt gevangen met garnalen, wijting en schelvis, krijgen we al deze teruggooiproblemen waar we Jim Allister zojuist over hebben horen spreken. Ik ben bang dat de heer Busk in dit geval zijn illustere voorvader koning Knoet naar de kroon steekt. Deze tiende-eeuwse koning van Denemarken en Engeland was beroemd om het feit dat hij aan zee ging zitten en de vloed beval om weg te blijven. Natuurlijk weten we uit de geschiedenis dat hij een nat pak haalde en op een haar na verdronk. De pogingen om een herstelplan voor kabeljauw te introduceren – een beheerplan dat het kabeljauwbestand helpt te herstellen – zijn in feite net zulke pogingen om de natuur te verslaan. We weten dat de Noordzee door de klimaatverandering anderhalve graad warmer is geworden en dat het fytoplankton dat door de kabeljauwlarven wordt gegeten honderden kilometers naar het noorden is getrokken, en daarom komt de meeste grote, volgroeide kabeljauw die we overal in Europa kopen, uit de buurt van Noorwegen, de Faeröer en IJsland. Dus totdat de Noordzee weer afkoelt, zal het kabeljauwbestand zich niet herstellen, en alle strenge beheerplannen die we willen introduceren, halen niets uit.

Wat dat betreft ben ik verheugd dat ik de commissaris vanavond heb horen zeggen dat hij mijn amendement aanvaard waarin er in ieder geval wordt gekeken naar de gevolgen van de klimaatverandering voor het herstel van het kabeljauwbestand, en naar het gevolg van de kabeljauwroof door zeehonden. Er leven nu 170 000 grijze zeehonden in de Noordzee, en elke zeehond eet ongeveer twee ton vis per jaar – inclusief een heleboel kabeljauw – en eerder was het niet politiek correct om op enigerlei wijze over zeehonden te praten. Dus in ieder geval is het kijken naar de gevolgen die zeehonden hebben voor het kabeljauwbestand, naar mijn mening een zeer belangrijke stap vanavond. Ik beveel koning Knoet aan bij dit Parlement en hoop dat dit verslag wordt aangenomen.

Zdzisław Kazimierz Chmielewski (PPE-DE). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, de verordening van de Raad is een volgende poging om tot een evenwicht te komen tussen de huidige stand van de kennis over de omvang van de visbestanden en het natuurlijke verlangen om te voldoen aan de verplichtingen inzake het beheer van de Europese visserij. De rapporteur heeft een duidelijk beeld geschetst van de nieuwe invulling van dit eeuwenoude dilemma. Hij heeft de aandacht gevestigd op de duidelijke tegenstelling tussen het nobele voornemen om de bestanden te beschermen en de bestaande mogelijkheden om na te gaan hoe groot deze visbestanden vandaag zijn.

De auteurs van de verordening zijn het bijgevolg voor de eerste keer volmondig eens met het advies van het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de visserij, dat stelt dat er nog steeds onvoldoende betrouwbare informatie voorhanden is om de vissers goed te informeren in de vorm van begrijpelijke adviezen over de TAC's. De instellingen van de Unie, die in geen geval als passieve organen willen worden beschouwd, bevelen echter tegelijkertijd aan om bepalingen op te stellen die een consequente uitvoering van de TAC's verzekeren, zelfs in het eerder genoemde geval van onvoldoende gegevens. Vissers die een controle van de visserijinspanning verwachten, vinden deze benadering veel te voorzichtig en niet gepast met het oog op een rationeel visserijbeleid. Ik heb eveneens getracht om de specifieke methode van de bevoegde autoriteit te begrijpen. Desalniettemin beschouw ik het als mijn plicht om de rapporteur te waarschuwen voor de sociale en economische gevolgen van de invoering van vangstbeperkingen en van de vervelende bureaucratische beperkingen op de activiteiten van de vissers. Zij scharen zich de laatste tijd ook steeds nadrukkelijker achter het voorstel van wetenschappers om de juiste toestand van de mariene biomassa te bepalen. Net als hun collega's hebben ook de Poolse vissers almaar meer kritiek op de verouderde databank die te sterk op schattingen is gebaseerd. Het is wellicht de hoogste tijd om meer rekening te houden met de standpunten van de vissers die al eeuwenlang gebaseerd zijn op kennis en op de overtuiging dat vissers alleen kunnen overleven als ze in harmonie leven met het mariene milieu.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, hoewel elk herstelplan voor kabeljauw allereerst de lidstaten en vissers moet stimuleren die bijdragen aan een vermindering van de kabeljauwsterfte, en ten tweede de bijvangst moet verminderen en de teruggooi moet uitbannen – de teruggooi uitbannen, niet

verminderen – is geen enkel herstelplan voor kabeljauw geloofwaardig als het hele punt van de klimaatverandering met betrekking tot voedings- en broedplaatsen voor kabeljauw niet wordt meegerekend, zoals mijn collega, de heer Stevenson, zojuist zo sprekend naar voren bracht, en dat moet een grote rol spelen in elk herstelplan voor kabeljauw, als dat tegenwoordig geloofwaardig wil zijn.

Ik ben het ermee eens dat het verminderen van de bijvangst door middel van programma's om de vangst van kabeljauw te vermijden extreem belangrijk is. Maar we moeten teruggaan naar de noodzaak om de bijvangst te verminderen en terugzetting te elimineren. Dat wil zeggen, het verminderen van kabeljauw die in netten wordt gevangen (de bijvangst) en niet aan land wordt gebracht (de teruggooi) is cruciaal. Zonder dit is visserij niet duurzaam, noch ecologisch, noch economisch. Hoewel Ierland voor 2009 een proefproject heeft voorgesteld om de teruggooi van kabeljauw te verminderen bij de visserij op Noorse kreeft in een gedeelte van de Keltische Zee, hopelijk met stimulansen voor vissers en een belangrijke rol voor hen bij het toezicht en het beheer, hetgeen de sleutel is voor een succesvolle uitvoering van het project, moet ik de commissaris echter iets vragen in het licht van datgene waar de rapporteur naar verwees als "nieuwe evaluaties die suggereren dat de Keltische Zee zich in een situatie van overbevissing bevindt en moet worden beheerd": volgens de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (ICES) is er voor 2009 een TAC voor het Keltische-Zeegebied aanbevolen, hetgeen aangeeft dat de kabeljauwstand daar sterker is dan in andere gebieden van het herstelplan. Wordt de Keltische Zee nu wel of niet opgenomen in een herstelplan? Is dit wel of niet nodig? Naar wie moeten we luisteren op wetenschappelijk gebied?

Kathy Sinnott (IND/DEM). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de commissaris erop wijzen dat kabeljauw ooit een van de meest voorkomende vissen in de Ierse wateren en op Ierse tafels was. Voor mijn vissers is vissen meer dan een baan: het is een manier van leven, een traditie, zelfs een roeping. Veel van mijn vissers doen aan gemengde visserij, en voor hen is het terugzetten meer dan verspilling en een tegenstrijdigheid: het is een gruwel.

We moeten helpen vissers zodanig uit te rusten dat ze selectiever kunnen vissen teneinde de kabeljauw te beschermen, en tegelijkertijd moeten we op het moment dat we de teruggooi hopelijk verminderen, deze teruggooi gaan gebruiken en er een goed doel voor vinden: breng de kabeljauw aan land en geef deze aan ziekenhuizen. We moeten niet alleen het terugzetten van kabeljauw en andere vis beëindigen, we moeten een einde maken aan het schandaal van het terugzetten van kabeljauw en andere vis.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Ik ben van mening dat de door de heer Busk voorgestelde amendementen aangaande het zogenaamde kabeljauwherstelplan van essentieel belang zijn om de bestanden van deze vissoort te herstellen tot hun omvang van enkele jaren geleden. De bescherming van de kabeljauwbestanden is de voornaamste uitdaging die ons gemeenschappelijk visserijbeleid het hoofd moet bieden. We mogen niet uit het oog verliezen dat kabeljauw, naast sprot en makreel, een van de soorten is die het meest worden bevist door de vissersvloten van de Europese Unie. Op mondiaal niveau is kabeljauw de op een na populairste soort.

Daarenboven is kabeljauw ook van vitaal belang voor de goede werking van het ecosysteem. Kabeljauw gaat op natuurlijke wijze algengroei tegen, met name in de Oostzee. Daarom speelt de afname van de visbestanden van deze belangrijke soort, samen met de klimaatverandering, een fundamentele rol bij de verstrekkende veranderingen die zich in de mariene ecosystemen van de noordelijke Atlantische Oceaan voltrekken.

Tot slot zou ik de situatie van de Poolse vissers willen toelichten, die het zwaarst getroffen zijn door het onjuiste en oneerlijke beleid inzake de vangst van kabeljauw. Zoals de leden van dit Parlement allicht weten, werden er in eerste instantie vangstbeperkingen opgelegd aan de schepen die onder Poolse vlag voeren. Daarna volgde een verbod op kabeljauwvisserij. Dit had niet alleen een negatieve impact op de inkomens van de vissers, maar leidde er ook toe dat de eerste berichten over faillissementen in de Poolse verwerkende industrie de kop opstaken. Daarom dient in het licht van de voorgestelde amendementen bijzondere nadruk te worden gelegd op onderzoek, aangezien dit ons in staat zal stellen om inzicht te verwerven in de huidige omvang van de kabeljauwbestanden. Op basis van deze gegevens zal het vervolgens mogelijk zijn om een realistisch visserijbeleid te voeren. Dames en heren, ik dank u voor uw aandacht.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Allereerst wil ik de geachte leden bedanken voor het interessante debat dat de inzet van het Parlement voor het herstel van het kabeljauwbestand toont.

Het verslag van het Parlement stemt zelfs grotendeels overeen met en ondersteunt het voorstel van de Commissie om het huidige plan flexibeler en effectiever te maken en tegelijkertijd uitgebreider. Zoals velen van u hebben aangegeven, vertoont het kabeljauwbestand enige tekenen van herstel, en vissers zullen u vertellen dat de kabeljauw is teruggekeerd naar onze zee.

Het is echter wel zo dat dit kan worden toegerekend aan één bepaalde jaarklasse, – de jaarklasse van 2005 – nu de kabeljauw is gegroeid naar een grootte waardoor hij in onze netten wordt gevangen. We moeten hier dan ook voorzichtig mee omgaan, want als we dit ene jaar prematuur gaan belonen, eindigen we in een situatie waar het mogelijke herstel van dit kabeljauwbestand verloren gaat. Dit is in de afgelopen vijftien jaar al twee keer gebeurd – één keer in de Ierse Zee en één keer in de Noordzee – waar we voorbarig actie ondernamen door een bepaalde jaarklasse te belonen, en uiteindelijk weer van voren af aan moesten beginnen. Het is daarom belangrijk dat we in het kader van een verantwoordelijk beheer ons uiterste best doen om de visserijinspanning te verminderen door middel van diverse maatregelen en diverse middelen, en door er tegelijkertijd voor te zorgen dat de teruggooi van kabeljauw wordt verminderd.

Dit kan worden gedaan door middel van resultaatgericht beheer dat door het herstelplan wordt geïntroduceerd, en ik zou de lidstaten willen aansporen ook met ons samen te werken om tot een herstelplan voor kabeljauw te komen dat op den duur een volledig herstel van het kabeljauwbestand zal bewerkstelligen.

Dit gezegd hebbende, zou ik iets willen zeggen over teruggooi in het algemeen, omdat teruggooi niet iets is dat alleen betrekking heeft op kabeljauw. Natuurlijk hebben we het over kabeljauw omdat deze soort met name van belang is voor de Noordzee, maar we hebben diverse andere vissoorten die worden teruggezet, en dit is een zeer gevoelige kwestie in de Europese Unie, waar de publieke opinie steeds negatiever wordt. Ik ben vastbesloten dit aan te pakken, en ik ben van plan om deze hele kwestie opnieuw te bekijken, want tot nog toe is de vooruitgang erg traag. Ik denk dat we de kwestie veel meer in zijn algemeenheid moeten bekijken, zodat we onmiddellijk beginnen met belangrijke maatregelen om de teruggooi tegen te gaan, en ik kom later terug met voorstellen voor een effectieve beteugeling van de teruggooi in de Noordzee. We bespreken dit nu ook met partners zoals Noorwegen om te zien hoe we effectieve maatregelen kunnen nemen om de visserijinspanning op kabeljauw te verminderen, maar tegelijkertijd maatregelen kunnen invoeren om de teruggooi van met name kabeljauw te verminderen, en het probleem van teruggooi van andere vissoorten aan te pakken.

Wat betreft de Keltische Zee, waar mevrouw Doyle het over had, is het waar dat het kabeljauwbestand er volgens de ICES iets beter voor staat dan in andere zeeën. Men blijft er echter bij dat het bestand in slechte staat verkeert en herstel behoeft, en daarom hebben we deze zee opgenomen als onderdeel van het nieuwe herstelplan voor kabeljauw. Het bestand verkeert niettemin nog steeds in een zeer slechte staat. Het feit dat er een TAC is vastgesteld betekent niet dat het bestand in goede staat verkeert, omdat het grootste deel van de visserij wordt geacht boven duurzame niveaus te vissen, en je TAC's vaststelt wanneer het bestand afneemt. Wanneer de situatie echt slecht zou zijn, zou er een nul-TAC zijn. In het geval van de Keltische Zee is de situatie iets beter, maar de staat van het kabeljauwbestand is nog lang niet goed.

Betreffende het punt dat naar voren werd gebracht over kabeljauw in de Oostzee: hoewel dit geen onderdeel is van dit herstelplan voor kabeljauw, hebben we in 2007 een herstelplan voor kabeljauw in de Oostzee geïntroduceerd. Dit jaar, op basis van het ICES-advies en waarschijnlijk niet zozeer als gevolg van het herstelplan voor kabeljauw zelf als wel dankzij de aanzienlijke inspanningen van Polen en de Poolse vissers, is de zeer slechte situatie voor de oostelijke kabeljauw verbeterd; voor de westelijke kabeljauw in het westelijke deel van de Oostzee daarentegen is de situatie verslechterd. We zullen dan ook strengere maatregelen moeten nemen voor kabeljauw uit het westelijke deel van de Oostzee, maar kunnen wellicht wat minder strenge maatregelen nemen voor de kabeljauw uit het oostelijk deel.

Niels Busk, rapporteur. – (DA) Mijnheer de Voorzitter, ik wil de commissaris en de leden van het Parlement danken voor hun grote inzet en werkelijk goede amendementen, die absoluut nodig waren om dit herstelplan zo compleet mogelijk te maken.

Ik wil er graag op wijzen dat het van het grootste belang is dat het herstelplan een succes wordt, omdat we dat de vissers verschuldigd zijn, maar ook omdat – zoals reeds eerder deze avond is opgemerkt – het goed is dat we hebben gediscussieerd over het herstel van de kabeljauw, en overigens ook van andere soorten. We doen dit al tien jaar zonder dat we dichterbij ons doel zijn gekomen en daarom is het belangrijk dat we het doel nu wel bereiken.

Ik wil graag nog iets zeggen over de illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij. We kennen de omvang van dit probleem niet, maar ik twijfel er niet aan dat het ernstige negatieve consequenties heeft gehad voor de herstelplannen die we laatste jaren hebben doorgevoerd. Deze visserij is een schande ten aanzien van de visbestanden, een schande voor de visserijsector en een schande voor de totale samenleving, en het Europees Parlement heeft deze kwestie keer op keer aan de orde gesteld. Er moeten veel betere en meer effectieve controles worden ingevoerd, zodat we een einde kunnen maken aan illegale visserij. In dit verband wil ik ook nog vermelden dat we ook de vissen moeten meenemen en meten die zeehonden,

aalscholvers en andere roofvogels wegnemen uit het bestand. Deze dieren houden natuurlijk op geen enkele manier rekening met de quota; wat dat betreft lijkt de situatie op die van de ongemelde visserij.

De teruggooi is een andere kwestie waar we nu al tien jaar over praten. Deze hoeveelheid heeft onvermijdelijke consequenties voor het quotabeleid, maar desondanks blijven we prima eetbare vis teruggooien in zee. Daarom ben ik er natuurlijk mee ingenomen, mijnheer de commissaris, dat u zegt een plan klaar te hebben, maar ik vind het tevens zeer onbevredigend dat we nu al tien jaar lang over dit onderwerp praten zonder dat we ook maar een stap dichterbij ons doel zijn gekomen. Dat is triest, en daar moeten we iets aan doen, anders is ook dit herstelplan tot mislukking gedoemd.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Bogdan Golik (PSE), schriftelijk. – (PL) Het is volkomen begrijpelijk dat de Europese Commissie en de regeringen van de lidstaten zich zorgen maken over de kritieke toestand van de kabeljauwbestanden in de zeeën van de Europese Unie. Ikzelf maak me echter zorgen over het feit dat de Europese instellingen zich voor hun wetgetingsvoorstellen en besluiten baseren op onderzoeken die zijn uitgevoerd door diverse onderzoeksinstituten die door de Europese Commissie worden gefinancierd. Naar onderzoeken van onafhankelijke wetenschappers wordt maar zelden verwezen.

Er bestaat ook controverse over Verordeningen (EG) nr. 812/2004 en (EG) nr. 2187/2005 van de Raad inzake de invoering van een verbod op het gebruik van drijfnetten in de Europese Unie. Tijdens de ontmoeting met DG MARE die ik een maand geleden heb georganiseerd, kwam duidelijk naar voren dat de Europese Commissie vast van plan is om alle vragen over dit onderwerp te negeren. Ze weigert concrete antwoorden te geven en voldoet niet aan haar verplichtingen die overeenkomstig de bepalingen van de bovengenoemde verordeningen zijn vastgesteld aangaande het uitvoeren van onderzoek om na te gaan of de invoering van dit verbod gerechtvaardigd is.

Wat de kabeljauw zelf betreft, zijn er bijvoorbeeld niet genoeg gedetailleerde statistieken voorhanden over de vangst van deze vissoort door vaartuigen met een lengte van minder dan acht meter. Er zijn evenmin vergelijkingen gemaakt tussen de hoeveelheid verwerkte visproducten en de omvang van de aangegeven vangsten in de afzonderlijke EU-lidstaten. Verder hebben de instellingen geen specifieke informatie en plannen ter beschikking gesteld. Daarenboven heeft een te sterke veralgemening van de onderzoeken de onenigheid over dit onderwerp nog vergroot.

Gezien haar sociale en economische basis geeft de visserij steeds vaker aanleiding tot betogingen en protesten van vissers in Polen en andere landen van de Europese Unie. Door onder meer de beperking van de vangstquota en de invoering van het verbod op het gebruik van drijfnetten hebben talrijke gezinnen hun enige bron van inkomsten verloren.

19. Beheer van de in ultraperifere gebieden geregistreerde vissersvloten (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0388/2008) van Pedro Guerreiro, namens de Commissie visserij, over het voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 639/2004 betreffende het beheer van de in ultraperifere gebieden geregistreerde vissersvloten (COM(2008)0444 – C6-0298/2008 – 2008/0138(CNS)).

Pedro Guerreiro, rapporteur. – (PT) Gezien de omstandigheden en permanente structurele nadelen waarmee de ultraperifere gebieden te maken hebben, moeten er maatregelen worden genomen die los staan van criteria van tijdsbeperking of toegenomen rijkdom die toe te schrijven is aan conjuncturele of kunstmatige omstandigheden, en die kunnen bijdragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling van deze regio's.

De visserijsector is voor deze gebieden van strategisch belang, zowel om de eigen bevolking van vis te voorzien als voor de werkgelegenheid en de economische duurzaamheid van de betreffende vissersgemeenschappen. Ondanks de vastgestelde verbeteringen bestaan de visserijvloten voor het merendeel uit oude schepen van gemiddeld meer dan 30 of 40 jaar, en dit geldt met name voor de kleinschalige visserij.

Er zijn nieuwe investeringen nodig om de vissersvloten van deze gebieden te vernieuwen en te moderniseren en het is onbegrijpelijk dat dit geblokkeerd wordt door de Europese Unie.

De Commissie visserij van het Europees Parlement stelt slechts een verlenging tot 2009 voor van de overheidssteun voor vernieuwing van de vloten van de ultraperifere gebieden en de mogelijkheid dat deze schepen tot 2011 geregistreerd mogen blijven. Hoewel deze voorstellen verder gaan dan die van de Europese Commissie, vinden wij deze nog steeds ontoereikend, omdat ze geen antwoord bieden op de reële behoeften van de vissers in deze gebieden, met name als het gaat om de kleinschalige visserij. Daarom stellen wij deze amendementen voor, die bedoeld zijn om de overheidssteun voor de vernieuwing en modernisering van de vissersvloten te waarborgen, los staan van criteria van tijdsbeperking en afgestemd zijn op wat de sector in deze gebieden nodig heeft.

Wellicht ten overvloede wil ik nog benadrukken dat het hier een maatregel betreft die geen extra kosten meebrengt voor de begroting van de Unie en geen uitbreiding betekent van de vlootcapaciteit. Overigens betreft het voorstellen die eerder zijn aangenomen door het Europees Parlement zelf, dat in 2005 nogmaals wees op de noodzaak om in de toekomst de vernieuwing en modernisering van de vissersvloot, in het belang van de rentabiliteit en het concurrentievermogen van de sector, te ondersteunen en door de Commissie visserij van dit Parlement, die eerder dit jaar van mening was dat nieuwe investeringen noodzakelijk bleven om de vissersvloten van de ultraperifere regio's te vernieuwen en te moderniseren en dat de beëindiging van de communautaire steun aan vernieuwing van de visserijvloten voor hen een handicap zal vormen bij het inhalen van hun achterstand ten opzichte van de vlootstructuur van het Europese vasteland. Op dit cruciale moment, nu er daadwerkelijk een besluit genomen moet worden, doen we dan ook slechts een oproep aan het Parlement om consequent te zijn en uitvoering te geven aan zijn eigen standpunten.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik mijn dank uitspreken aan de Commissie visserij en met name aan de rapporteur, de heer Guerreiro, voor zijn verslag.

De Commissie begrijpt de moeilijkheden die de ultraperifere gebieden ondervinden bij het ten uitvoer leggen van de besluiten over de modernisering van de vloot die in 2006 zijn genomen. Zij is echter tegen het voortzetten van overheidssteun voor de vernieuwing en modernisering van de vloot, omdat dit tot overcapaciteit van de vloot leidt en tot een lage economische efficiëntie op de middellange tot lange termijn. We begrijpen echter het punt dat de rapporteur naar voren brengt dat in bepaalde gevallen de al door ons genomen besluiten hebben geleid tot een achterstand bij de scheepswerven, die de voorziene werklast voor een bepaalde uiterste datum niet aankunnen. Daarom zijn we bereid om de verlenging van de uiterste datum voor toevoeging aan de vloot tot 2011, zoals voorgesteld door de rapporteur, te aanvaarden. Ik aanvaard dus de amendementen 2 en 7.

Maar de Commissie is eveneens van mening dat de basisregels van het vlootbeheer – dat wil zeggen, een regeling voor toevoeging en onttrekking aan de vloot waarin wordt gegarandeerd dat er geen capaciteitsstijgingen zijn en dat overheidssteun wordt ingetrokken bij dergelijke capaciteitsstijging – moeten worden gewaarborgd. Anders zouden de ultraperifere gebieden het risico lopen om – zoals ook gebeurde met de vloten in steden – een overvloedige visserijcapaciteit te genereren die uiteindelijk hun economie zou ondermijnen.

Ik wil in dit verband ook het brandstofpakket noemen dat in juli dit jaar werd aangenomen tegen de achtergrond van de economische crisis, die werd opgedreven door de hoge brandstofprijzen. Ik zou alle betreffende actoren in de ultraperifere gebieden willen uitnodigen om dit pakket zo goed mogelijk te gebruiken teneinde de energie-efficiëntie van hun vloten te verbeteren en om de vloten economisch rendabeler te maken door middel van de regelingen in dit pakket, zoals herstructurering en gedeeltelijke buitenbedrijfstelling. Daarom verwierpt de Commissie, op basis van wat ik eerder zei, de amendementen 1, 3, 4, 5, 6, 9, 10 en 11. Tot slot zou amendement 8 kunnen worden aanvaard mits duidelijk is dat het verslag van de Commissie vertraagd zal zijn totdat alle informatie beschikbaar is over het gebruik van de afwijkingen in de regeling.

Met betrekking tot de oproep aan de Commissie om uiteindelijk nieuwe maatregelen voor te stellen, wil ik benadrukken dat dit tot het initiatiefrecht van de Commissie behoort, die in elk geval nieuwe maatregelen zal voorstellen als dit noodzakelijk en passend wordt geacht.

Emanuel Jardim Fernandes, namens de PSE-Fractie. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, geachte collega's, ik wil naar aanleiding van dit verslag allereerst wijzen op de noodzaak rekening te houden met de behoeften van de visserijsector in de ultraperifere gebieden. Ten tweede wil ik ingaan op de verlenging van de geldigheidsduur voor afwijkingen van de algemene regeling voor toevoeging/onttrekking aan de vloot, in het belang van de ultraperifere gebieden.

Deze verlenging, die is goedgekeurd in de Commissie visserij, houdt in dat vissersboten die in het kader van de betreffende afwijking overheidssteun hebben ontvangen, tot 2011 in de vissersvloot van dat gebied

kunnen worden opgenomen, zonder dat de toevoeging van nieuwe capaciteit gecompenseerd moet worden door het aan de vloot onttrekken van een equivalent van die capaciteit. Dit amendement dat wordt voorgesteld door de Commissie visserij is het resultaat van een akkoord tussen de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement en de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten, waarbij afgevaardigden van deze twee fracties uit de ultraperifere gebieden betrokken waren, evenals de rapporteur, de heer Pedro Guerreiro, hoewel hij, zoals we zojuist hoorden, verder had willen gaan. Ik heb me, als schaduwrapporteur voor de PSE, sterk gemaakt voor deze doelstelling en daarom roep ik mijn collega's op morgen vóór dit verslag te stemmen. Ook roep ik de Commissie, de commissaris en de Raad op gehoor te geven aan de ontwerpwetgevingsresolutie van het Europees Parlement die naar ik hoop morgen zal worden aangenomen.

Kathy Sinnott, namens de IND/DEM-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de ernstige problemen waar de visserij in de ultraperifere gebieden mee te kampen heeft, lijken dezelfde te zijn als die waar alle vissers voor staan, maar dan heviger. Er is een zeer reële bedreiging voor de toekomst van deze visserij – piraterij, terugzetting, afnemende visstanden enz., verouderende schepen en vloten – maar voor hen zijn deze problemen nog zwaarder, omdat zij al zeer kwetsbaar zijn.

We moeten de vissersgemeenschappen in de meest perifere gebieden helpen om niet alleen te kunnen voorzien in hun levensonderhoud, maar ook om hun vaardigheden te behouden, die van generatie op generatie zijn overgeërfd, en die zonder bescherming gevaar lopen te verdwijnen, niet alleen bij hen, maar ook bij ons.

We moeten allemaal aandacht schenken aan de veranderende sociaaleconomische behoeften van deze ultraperifere gebieden, en daarbij rekening houden met de gevolgen die zij in die sector ondervinden. Teneinde hen te helpen overleven, moeten we meer participatie toestaan bij hun beheer, evenals specifieke maatregelen, zoals een langere tijd om hun vloot te vernieuwen.

Paulo Casaca (PSE). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, ik vind dat het werk in de Commissie visserij, waarbij onze rapporteur, de verschillende fracties en de Europese Commissie betrokken waren, uiterst vruchtbaar is geweest. De conclusie die daaruit is voortgekomen en waarover overwegend consensus bestond – niet helemaal volledig, maar toch overwegend – en waar ook de Europese Commissie achterstaat, luidt dat de verlenging van de geldigheidsduur tot 2011, samen met de uitwerking van een verslag waarin de noodzaak van een verdere verlenging van deze maatregel wordt onderzocht, de beste manier is om deze kwestie aan te pakken.

Ik wil al onze collega's van de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten die samen met ons tot dit standpunt zijn gekomen, en de Europese Commissie bedanken voor hun inspanningen. Rest ons nog slechts te hopen dat de Raad ook gevoelig zal zijn voor het besluit dat we hier nemen en de noodzaak zal inzien de ultraperifere gebieden meer tijd te geven om aan dit vereiste te voldoen.

Sérgio Marques (PPE-DE). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, moet de mogelijkheid van overheidssteun voor de modernisering en vernieuwing van de vissersvloten in de ultraperifere gebieden beperkt worden tot eind 2009 of voor onbepaalde tijd gelden? De specifieke omstandigheden waaronder de visserijsector in deze regio's opereert, rechtvaardigen een maatregel die dergelijke steun ook na 2009 mogelijk maakt, zonder dat het mariene milieu hierin in welke mate dan ook wordt aangetast.

Een onbepaalde geldigheidsduur voor overheidssteun aan de modernisering en vernieuwing van de vloten in de ultraperifere gebieden betekent niet permanente en eeuwige steun. Aan deze steun zal onmiddellijk een einde komen als daartoe op grond van de studies en evaluatie van de Wetenschappelijke Raad en de regionale adviesraden de noodzaak mocht blijken. Dit is de beste oplossing, gezien de specifieke situatie van de visserij in de ultraperifere gebieden. Om dezelfde redenen dat visserijzones van de ultraperifere gebieden tot honderd mijl zijn uitgebreid, is een aparte behandeling gerechtvaardigd als het gaat om steun voor de modernisering en vernieuwing van de vloot. Ik ben blij dat de Commissie visserij de beste oplossing heeft weten te vinden voor de specifieke behoeften van de visserijsector in de ultraperifere gebieden.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar wat solidariteit tonen, als inwoner van een eilandstaat waar de visserijgemeenschap in onze perifere gebieden uiterst belangrijk is – de cultuur, de tradities en vaardigheden – en waar in deze gebieden alternatieve industrie en alternatieve levenswijzen of beroepen uiterst moeilijk kunnen worden aangetrokken. Als we die solidariteit kunnen laten zien aan de perifere gebieden in Europa, wat moeten we dan laten zien aan de ultraperifere gebieden, die aan de uiterste

rand van de periferie liggen, om het zo maar te zeggen? Ik zou hier steun willen betuigen aan het argument voor de ondersteuning van de vaardigheden, tradities en cultuur van de vissersgemeenschappen in deze ultraperifere gebieden en in zeer geïsoleerde, vaak zeer kleine eilandgemeenschappen in de perifere gebieden van de EU.

Ik wil ondersteunen wat mijn collega's al hebben gezegd, en ik wil er bij commissaris Borg op aandringen om er voor te zorgen dat, als het een kwestie is van uitbreiding van staatsteun in de zin van tijdlijnen voor de vernieuwing van de visserijvloten, we dan zo genereus mogelijk zijn, wat er ook moet gebeuren

Manuel Medina Ortega (PSE). - (ES) Mijnheer de Voorzitter, de commissaris heeft gesproken over een excessieve vangstcapaciteit of overcapaciteit van de vloot in de ultraperifere gebieden.

Ik ben het met hem eens. De vraag die ik de commissaris wil stellen, is de volgende: is de Commissie zich ervan bewust dat de ultraperifere gebieden – de Canarische Eilanden, de Azoren, en Madeira in de centrale Atlantische Oceaan, Guadeloupe, Martinique en Frans Guyana in het Caraïbisch gebied, en La Réunion in de Indische Oceaan – omgeven worden door enorme zeegebieden waarin de visbestanden ten gevolge van overbevissing langzaam teruglopen? Denkt de Commissie dat ze de vissersvloot in deze gebieden kan ondersteunen door te helpen de visbestanden in deze gebieden op peil te houden?

Joe Borg, Commissie. – (EN) Hartelijk dank voor uw opmerkingen. Weest u ervan verzekerd dat ik mij zal inspannen om de vloten uit de ultraperifere gebieden bij te staan waar ik kan en waar dat mogelijk is.

Daar moet ik echter wel aan toevoegen dat handhaving of zelfs uitbreiding van de vlootcapaciteit niet de oplossing is en zelfs een deel van het probleem kan zijn. Mocht er, zoals ik in mijn inleidende opmerking al aangaf, behoefte zijn aan een zekere herstructurering van deze vloten, dan zou ik u sterk aan willen raden daar het onlangs aangenomen brandstoffenpakket bij te betrekken, aangezien dat een aantal suggesties doet die van voordeel kunnen zijn voor de vloten uit ultraperifere gebieden. Zoals ik al zei, kan ik leven met het oprekken van de termijn voor toevoeging aan de vloot, gezien de achterstand de het werk in scheepswerven heeft opgelopen, maar ik ben tegen een verlenging van overheidssteun voor de scheepsbouw en voor de regeling voor toevoeging/onttrekking aan de vloot die verder gaat dan eerder gedane toezeggingen uit het Europees visserijfonds, toezeggingen die immers al waren ingegeven door bijzondere consideratie voor de ultraperifere gebieden. Bij deze verlenging is niemand gebaat en er zullen alleen maar meer problemen door ontstaan.

We erkennen dat er sprake is van overbevissing en dat die te wijten is aan overcapaciteit. De Commissie wil daarom niet ook nog eens bijdragen aan overcapaciteit in de perifere gebieden, omdat dit in de toekomst alleen maar voor problemen zal zorgen. We hebben ons gebogen over de mogelijkheid van overbevissing rond de perifere gebieden en de Raad heeft met instemming van het Europees Parlement nog onlangs een regeling tegen illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij aangenomen. Vanaf 1 januari 2010 wordt er geen enkele vangst waarvan niet aangetoond is dat zij op legale wijze is verkregen, meer tot de Europese markt toegelaten. Daarnaast nemen we het voortouw in alle regionale visserijorganisaties waarin wij een stem hebben (en dat zijn nagenoeg alle regionale visserijorganisaties) om een duurzaam beheer van de visbestanden in de oceaan te propageren. We zijn van plan deze inspanning vol te houden, om daadwerkelijk tot een duurzame visserij te komen, niet alleen in onze eigen, maar ook in de internationale wateren, die van cruciaal belang zijn voor de ultraperifere gebieden

Pedro Guerreiro, rapporteur. – (PT) Ik dank u allen voor uw bijdragen. Ik wil erop wijzen dat de Verdragen het mogelijk maken en wenselijk achten, dat er maatregelen worden getroffen ter ondersteuning van de ultraperifere gebieden. Die mogelijkheid moet omgezet worden in actie. De visserij is een strategische sector voor deze gebieden. De visserijsector heeft steun nodig voor de vernieuwing en modernisering van de vloten, wat overigens een volstrekt natuurlijke vraag is. Er bestaan communautaire middelen en het debat dat hier heeft plaatsgevonden laat zien dat er geen enkel geldig argument is om overheidssteun aan de vernieuwing en modernisering van de visserijvloten van deze gebieden nog langer tegen te houden. In tegenstelling tot wat is beweerd, hoeft de vernieuwing en modernisering van de vloten niet per definitie tot een overcapaciteit of een toename van de overcapaciteit te leiden.

De vraag is dus waarom er geen maatregelen worden genomen om de sector te ondersteunen? Na dit debat zijn we er des te meer van overtuigd van de noodzaak van verlenging van de geldigheidsduur voor toevoeging van schepen die overheidssteun hebben gekregen voor modernisering, zoals voorgesteld door de Europese Commissie en de Commissie visserij, én van de noodzaak deze overheidssteun voor de vernieuwing en modernisering van de vloten van deze gebieden, met name van de kleinschalige visserij, niet te verbinden aan criteria van tijdsbeperking, zoals we overigens herhaaldelijke malen hebben betoogd.

Daarom vragen we dat de amendementen die we op dit gebied hebben voorgesteld, morgen worden goedgekeurd. De situatie vraagt hierom en de tijd zal ons gelijk bewijzen.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Margie Sudre (PPE-DE), schriftelijk. – (FR) Het verheugd mij dat het Europees Parlement toestemming heeft verleend voor de bouw van vissersschepen tot 31 december 2011 voor in ultraperifere gebieden geregistreerde vloten.

Ik bedank de collega's die zich samen met mij hebben ingezet tijdens de harde onderhandelingen met de Commissie om twee jaar extra te krijgen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel. Een vertraagde aanneming van deze wet, die de lidstaten toestemming verleent deze steun te geven, en de beperkte capaciteit van de scheepswerven zouden er namelijk toe hebben geleid dat de schepen niet op tijd zouden kunnen worden gebouwd. Ik ben blij dat de Europese Commissie heeft geluisterd naar de eisen van de vissers, hoewel ik het betreurt dat de communistische fractie ons niet heeft willen steunen.

Dit akkoord bewijst dat de Europese Unie meer dan ooit rekening houdt met de bijzondere situatie van de ultraperifere gebieden, aangezien de speciale regeling voor deze gebieden wordt verlengd. Laten we niet vergeten dat de staatssteun voor de bouw van nieuwe schepen in de rest van de Europese Unie sinds 2005 verboden is!

Ik verzoek de visserijministers zeer spoedig akte te nemen van dit besluit, zodat de vissers van ultraperifere gebieden moderne schepen kunnen kopen met optimale veiligheidsvoorzieningen.

20. Naar een wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering (korte presentatie)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0366/2008) van Anders Wijkman, namens de Commissie ontwikkelingssamenwerking, "Naar een wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering tussen de Europese Unie en de arme ontwikkelingslanden die het ergst door de klimaatverandering worden getroffen" (2008/2131(INI)).

Anders Wijkman, rapporteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, dit verslag is een reactie op het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering, dat tegen het einde van vorig jaar door de Europese Commissie is gelanceerd. Al met al is het bondgenootschap een uitstekend initiatief, vooral omdat er de erkenning uit spreekt dat lage-inkomenslanden groot gevaar lopen door de klimaatverandering.

Ironisch genoeg is het nog maar acht jaar geleden dat de Verenigde Naties het in New York eens werden over de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling. Er werd nauwelijks met een woord gerept over klimaatverandering en toch was het toen ook al duidelijk dat veel lage-inkomenslanden zwaar te lijden zouden krijgen van de negatieve gevolgen van de klimaatverandering.

Helaas was ook toen al de manier waarop we ons georganiseerd hebben – in nationale organisaties, regeringen enz. die in het ene traject aan klimaatbescherming werken en in het andere aan ontwikkelingssamenwerking – een geduchte belemmering om de bedreiging van klimaatverandering voor ontwikkelingspolitiek en armoedebestrijding in haar volle omvang te onderkennen.

Natuurlijk staan we voor een ontzaglijke uitdaging. Om lage-inkomenslanden te kunnen helpen zich enerzijds aan de klimaatverandering aan te passen en de risico's ervan te verminderen en anderzijds de negatieve effecten te mitigeren én om te kunnen zoeken naar synergie tussen beide doelstellingen, dient er bijzondere aandacht besteed te worden aan ontbossing, maar belangrijker nog is het om al deze overwegingen te vertalen naar de context van ontwikkelingsplanning en armoedebestrijding.

We mogen in geen geval opgescheept raken met een reeks afzonderlijke aanpassingsprojecten. In plaats daarvan dienen we adaptatie en risicovermindering tot een vanzelfsprekend onderdeel van ontwikkelingssamenwerking te maken.

De grote vraag bij de beraadslagingen in de Commissie ontwikkelingssamenwerking was hoe dit gefinancierd kon worden. Aan het voorstel van de Commissie hangt een bedrag van maar 60 miljoen euro – een druppel

op een gloeiende plaat. Niemand weet hoeveel adaptatie en risicovermindering uiteindelijk kosten; niemand weet wat de technologische samenwerking in het kader van mitigatie gaat kosten. De Wereldbank, Oxfam, UNDP en andere organisaties hebben schattingen gemaakt, die uiteenlopen van 10 tot zo'n 100 miljard dollar per jaar. Bepaalde maatregelen leiden niet tot hogere kosten, bijvoorbeeld als je in je ontwikkelingsbeleid en armoedebestrijdingsstrategieën van meet af aan de negatieve gevolgen van de klimaatverandering verdisconteert. Maar van allerlei terreinen weten we dat er wel extra kosten gemaakt zullen worden: landbouwtechnieken, vermindering van de risico's van extreme weersgesteldheid, het stijgen van de zeespiegel, bescherming van de volksgezondheid en wat niet al.

De vraag is waar dit extra geld vandaan moet komen. In het verslag doen we een paar suggesties. Een daarvan is, heel vanzelfsprekend, een deel van de inkomsten te gebruiken die het veilen van emissierechten in de toekomst op zou moeten leveren. Het is heel belangrijk om geld voor de ontwikkelingslanden in deze context op de een of andere manier te oormerken.

Een andere suggestie is dat de lidstaten zich bij het initiatief van de Commissie aansluiten en niet op eigen houtje handelen. Dit is een nieuw beleidsterrein en dat maakt het zinvol om middelen bij elkaar te leggen.

Ten slotte dient alles wat we in deze kwestie ondernemen gezien te worden in samenhang met de klimaatonderhandelingen die volgend jaar in Kopenhagen plaatsvinden. Proactief optreden van Bijlage I-landen, met name die van de EU, is essentieel om tot een wereldwijd akkoord te komen.

Wat het verslag over de klimaatverandering in ontwikkelingsperspectief over genoemde – en tal van andere – onderwerpen te berde brengt, is bedoeld om het initiatief van de Europese Commissie sterker te maken, zowel wat zijn inhoud als wat zijn financiële armslag betreft.

Joe Borg, Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij met het verslag van de heer Wijkman en dank hem voor zijn niet aflatende steun voor het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering. We zijn van mening dat het verslag in het algemeen de juiste zwaartepunten kiest en de grootste uitdagingen heeft weten te benoemen waar de internationale gemeenschap zich momenteel voor gesteld ziet in haar streven de ontwikkelingslanden te helpen met de aanpassing aan en de mitigatie van de klimaatverandering. We zijn met name te spreken over de voorstellen die het verslag doet, ten eerste om het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering tot een uitwisselingsplaats voor initiatieven in de lidstaten te maken. We delen de mening dat de huidige maatregelen om de ontwikkelingslanden op dit belangrijke terrein te helpen gefragmenteerd en slecht op elkaar afgestemd zijn. Ze beantwoorden niet aan de beginselen van Parijs voor doeltreffende hulpverlening, waar alle EU-lidstaten mee ingestemd hebben.

Ten tweede het voorstel om een financiële langetermijndoelstelling voor het klimaatbondgenootschap te formuleren. Daarbij is het wel van het grootste belang dat de EU-lidstaten zich volledig aan deze doelstelling committeren, dat ze meer geld vrijmaken dat aan de ODA-norm voor ontwikkelingshulp voldoet, en dat ze nieuwe geldbronnen voor het bondgenootschap aanboren. Het is zinloos om de Europese Commissie deze financiële doelstelling alleen te laten formuleren.

Ten slotte het voorstel om een deel van de verwachte inkomsten uit het veilen van emissierechten in het kader van de Gemeenschapsregeling voor de emissiehandel vrij te maken voor het klimaatbondgenootschap en andere klimaatbeschermingsinitiatieven in de ontwikkelingslanden. Zeker in de huidige situatie is er behoefte aan blijvende ondersteuning van het Europees Parlement voor deze voorstellen, vooral door beïnvloeding van de beleidsmakers in de lidstaten.

Het verslag noemt een aantal punten die om een nadere toelichting door de Commissie vragen, met name wat de precieze meerwaarde van het klimaatbondgenootschap betreft. Dat is, kort gezegd, vooral bedoeld als kernelement van het klimaatbeschermingsbeleid van de Europese Unie. Dit beleid concentreerde zich altijd op mitigatie binnen en buiten de Unie. Met onze groen- en witboeken richten we ons nu voornamelijk op adaptatie binnen de Unie. Het klimaatbondgenootschap vormt de externe poot van ons adaptatiebeleid. Daar komt het belangrijke gegeven bij dat de internationale gemeenschap in december 2009 in Kopenhagen een mondiaal klimaatbeschermingsakkoord moet zien af te sluiten, wil er geen gat vallen tussen de Kyoto-overeenkomst en het vervolg daarop. Ontwikkelingslanden zullen zich alleen bij zo'n akkoord aansluiten als er specifiek naar adaptatie gekeken wordt. De Europese Unie dient ook hier een leidende rol op zich te nemen en het klimaatbondgenootschap is een manier om te tonen dat het ons ernst is.

Het verslag van de heer Wijkman had wel nadrukkelijker naar dit politieke gebod kunnen verwijzen. Daar komt bij dat de Europese Unie 's werelds grootste verstrekker van ontwikkelingshulp is. Klimaatverandering

is zonder meer een bedreiging voor ontwikkeling. Het klimaatbondgenootschap is erop gericht aanpassing aan de klimaatverandering stevig in het Europese ontwikkelingsbeleid te verankeren.

Een laatste punt is dat het bondgenootschap ernaar streeft om bij de klimaatgerelateerde hulp diverse instrumenten te gebruiken en projectfinanciering in te ruilen voor een programmatische benadering. Alleen zo, is onze overtuiging, kan in antwoord op de klimaatverandering een effectief herstellingsvermogen aangekweekt worden. De Commissie is met het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering al de implementatiefase ingegaan. Daarbij geeft zij alle nodige aandacht aan de voorstellen uit het verslag, met name waar het de nauwe betrokkenheid van vertegenwoordigers van partnerlanden betreft, evenals een zorgvuldige afstemming met andere, twee- en meerjaarlijkse, multilaterale initiatieven.

Ik sluit af met de bevestiging dat de Commissie de noodzaak onderkent om klimaatbescherming tot een integraal onderdeel van haar eigen hulpprogramma's te maken en om daarbij in nauw overleg te treden met de partnerlanden en ontwikkelingsorganisaties op nationaal niveau. Daarvoor kunnen we ons voordeel doen met het feit dat we in de OESO-verband bezig zijn richtlijnen op te stellen voor het verankeren van adaptatie in de ontwikkelingssamenwerking.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Mihaela Popa (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Dit initiatief is terecht als je het bekijkt in het licht van de verantwoordelijkheden die de Europese Unie op zich heeft genomen ten opzichte van ontwikkelingslanden, en ook gezien het feit dat de Europese Unie de grootste donor van humanitaire hulp ter wereld is.

In dit verband moeten we zien te voorkomen dat er een overlapping plaatsvindt van initiatieven voor ontwikkelingslanden die vanuit de Gemeenschap of vanuit de lidstaten genomen worden.

Wat betreft onze betrokkenheid bij de klimaatverandering lijkt het me essentieel dat die niet eenmalig is maar dat we ons rekenschap geven van het grote belang van preventieve actie in alle maatregelen die de Europese Unie neemt, met name die welke verband houden met ontwikkelingshulp.

Ten slotte ben ik van mening dat preventief optreden een prioriteit zou moeten worden waaraan voorrang wordt verleend boven acties naar aanleiding van humanitaire crises, vanuit de overweging dat de kosten van wederopbouw na een ramp vele malen hoger liggen.

De Europese Unie moet niet alleen haar solidariteit laten blijken maar ook haar gevoel van verantwoordelijkheid ten opzichte van andere regio's in de wereld. Het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering is een belangrijke stap in die richting.

Pierre Schapira (PSE), schriftelijk. – (FR) Het wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering moet een efficiënt instrument worden waarmee de armste landen zich kunnen aanpassen aan de gevolgen van dit fenomeen, waarvan zij de eerste slachtoffers zijn.

Dankzij de amendementen die de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement in de commissie heeft ingediend is het uitstekend werk van de rapporteur nog verder verbeterd.

Wat betreft de financiering van het bondgenootschap, vindt de PSE-Fractie het net als de rapporteur betreurenswaardig dat het jaarlijkse bedrag dat de Europese Commissie heeft vastgesteld zo laag is.

Wij betreuren het overigens dat bijna structureel een beroep wordt gedaan op het EOF voor de financiering van nieuwe initiatieven zoals het bondgenootschap. Het gebruik van het EOF dient streng te worden gecontroleerd, zodat het daadwerkelijk dient voor de financiering van ontwikkelingsactiviteiten. Bovendien dient het gebruik van het EOF te worden beperkt tot het eerste jaar van de tenuitvoerlegging van het bondgenootschap. Daarom heeft de Commissie tot taak extra financiering te vinden voor het bondgenootschap.

De PSE-Fractie heeft er ook voor gepleit om de klimaatverandering nauw in verband te brengen met de huidige voedselcrisis. Het bondgenootschap moet met concrete initiatieven op dit gebied komen, zoals het aanleggen van groengordels om steden in het zuiden om de voedselproducerende landbouw te stimuleren.

Tot slot hebben wij erom verzocht dat er voor de productie van biobrandstoffen sociale, economische en milieucriteria worden vastgesteld en dat de voedselveiligheid wordt gewaarborgd voordat exportlandbouw wordt gestimuleerd.

21. Governance en partnerschap op nationaal en regionaal niveau en op projectbasis op het gebied van regionaal beleid (korte presentatie)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0356/2008) van Jean Marie Beaupuy, namens de Commissie regionale ontwikkeling, over governance en partnerschap op nationaal en regionaal niveau en als basis voor projecten op het gebied van regionaal beleid (2008/2064(INI)).

Jean Marie Beaupuy, rapporteur. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de commissaris, dames en heren, ik moet u zeggen dat ik tijdens het opstellen van dit verslag met de diverse belanghebbenden met heel veel genoeg zelf de beginselen van governance heb toegepast.

In de ontwikkelingsfase van dit verslag is overigens naar voren gekomen hoe waardevol deze werkwijze is, want dankzij deze werkwijze heb ik met bijna alle voorstellen van mijn collega's rekening kunnen houden. En dat heeft 9 september jongstleden geleid tot een unanieme stemming in de Commissie regionale ontwikkeling.

Maar deze consensus zou niets waard zijn als deze niet een concrete vorm had gekregen in een zowel concrete als consistente tekst, zoals ik u zo dadelijk zal aantonen. Ik wil dus al mijn collega's die aan dit verslag hebben bijgedragen heel hartelijk danken, met name de schaduwrapporteurs, die er vanavond heel graag bij hadden willen zijn om hun inzet te tonen.

Hartelijk dank, uiteraard, aan de diensten van de Commissie. Mijnheer de commissaris, ik verzoek u vriendelijk hen namens mij te bedanken voor de zowel constructieve als prettige samenwerking.

Ik wil ook mijn dank betuigen aan het Europees Economisch en Sociaal Comité en zijn rapporteur, de heer Van Iersel, aan het Comité van de Regio's, de heer Kisyov, en de vele instanties die hebben deelgenomen.

Dus waar gaat het nu eigenlijk om bij governance en partnerschap? We moeten een initiatiefverslag over governance en partnerschap opstellen, omdat er dagelijks over deze termen wordt gesproken. Sla een krant open of neem een verslag, en deze woorden komen er in voor!

Mijnheer de commissaris, er is een tijd van woorden en er is een tijd van daden! Er is een tijd om doelstellingen te bepalen en er is een tijd om de middelen te vinden om deze doelstellingen te bereiken. Er wordt al jaren geroepen dat governance moet worden verbeterd. Het wordt opgenomen in onze verordeningen, er wordt in onze debatten over gediscussieerd, en er is nauwelijks vooruitgang. Wat gebeurt er in werkelijkheid als we zien dat de geïntegreerde aanpak voorkomt in veel verslagen van de Commissie en het Parlement?

Houden onze Europese beleidslijnen op het gebied van vervoer, milieu en regionale ontwikkeling daadwerkelijk rekening met elkaar? Waar is de geïntegreerde aanpak die we graag zouden willen? Ieder beleid heeft zijn eigen begroting, zijn eigen minister, zijn eigen commissaris en zijn eigen agenda. En we zien ook, alleen al bij de structuurfondsen, dat de toepassing in het veld verschillend is tussen het EFRO, het ESP en het ELFPO.

Mijnheer de Commissaris, in uw taken, met uw collega's, u weet dat het voor ons allen heel belangrijk is om de doelstellingen van Lissabon te verwezenlijken. Maar denkt u dat dat mogelijk is als we zo doorgaan, als we in het veld zo gefragmenteerd te werk gaan? Denkt u dat een organisatie, hoe machtig en hoe beraden die ook is, succesvol kan zijn met deze "ieder voor zich"-aanpak in het veld?

Voor de verschillende private en publieke spelers is nu het moment daar om onze bevoegdheden, onze begrotingen en onze agenda's bijeen te brengen als we bij hetzelfde onderwerp in hetzelfde geografische gebied betrokken zijn. Om dat te bereiken worden in mijn verslag 37 concrete acties voorgesteld. Ik ga ze niet één voor één opnoemen, maar slechts drie kernpunten naar voren brengen.

Het eerste kernpunt is dat we de verschillende private, publieke en particuliere spelers en organisaties de middelen moeten aanreiken om deze governance uit te voeren. Het eerste punt is het opstellen van een praktische gids voor governance, zoals ik ook aan uw collega, Danuta Hübner, duidelijk heb gemaakt. Geen abstracte boodschappen meer: het moet een praktische gids zijn.

Het tweede punt is het opleiden van gekozen vertegenwoordigers in het kader van een Erasmus-programma. Onze lokale en regionale vertegenwoordigers moeten een echte voortrekkersrol spelen voor wat betreft deze nieuwe governance van gebieden. Verder moeten onze Europese en nationale instellingen – en dat is het tweede kernpunt – het voorbeeld geven. Derhalve vraag ik in mijn verslag dat er in de Raad een jaarlijkse bijeenkomst wordt gehouden van de ministers die met het cohesiebeleid zijn belast. En u weet het zelf, mijnheer de commissaris, er zijn verschillen tussen de commissarissen, tussen de diverse DG's. Ons interdepartementaal werk moet efficiënter worden. Het Comité van de Regio's is op mijn verzoek vooruitgelopen, want het heeft twee weken geleden al op onze voorstellen gereageerd.

Het derde kernpunt, mijnheer de commissaris, is dat we uiteraard bindende procedures nodig hebben. Aangezien mijn tijd op is, heb ik geen tijd meer om die toe te lichten, maar let wel dat wij van de Commissie verwachten dat zij voortaan een leidende rol speelt in de hervorming van de huidige praktijken. We moeten de daad bij het woord voegen! Ik en mijn collega's van het Parlement die aan deze teksten hebben gewerkt verwachten snelle en tegelijkertijd efficiënte beslissingen van de Commissie.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, namens de Commissie dank ik de heer Beaupuy voor zijn verslag over governance en partnerschap op het gebied van regionaal beleid, aangezien governance en partnerschap inderdaad sleutelbeginselen van het cohesiebeleid zijn.

In het verslag van de heer Beaupuy worden tal van aanbevelingen gedaan en wordt met name gepleit voor een meer geïntegreerde aanpak, grotere decentralisering van het cohesiebeleid en volledige erkenning en associatie van de verschillende partners, in het bijzonder de lokale en stedelijke overheden, in de regionale beleidsprogramma's.

In het verslag wordt ook voorgesteld instrumenten te ontwikkelen voor het versterken van partnerschappen en nieuwe governancemethoden. Ik verzeker de heer Beaupuy dat de kern van dit verslag volledig in lijn is met wat de Commissie bepleit en bevordert. De praktijk leert dat voor programma's die uit de structuur- en cohesiefondsen worden gesteund het creëren van een daadwerkelijk partnerschap vaak een essentiële voorwaarde voor succes is.

Vandaar dat het beginsel van partnerschap bij elke programmeringsperiode niet alleen gehandhaafd maar ook versterkt is, door de samenstelling van een dergelijk partnerschap en de reikwijdte ervan verder uit te breiden.

Dankzij de gecombineerde inspanningen van de Commissie en het Parlement en de druk uit het maatschappelijk middenveld, zijn de verordeningen van 2006 voor de huidige periode een stuk verder gegaan en zijn voor het eerst uitdrukkelijk ook nieuwe partners uit het maatschappelijk middenveld opgenomen.

Tijdens de onderhandelingen over de afzonderlijke nationale strategische referentiekaders en operationele programma's voor de periode 2007-2013 is steeds gesproken over de uitvoeringsmechanismen. De Commissie heeft geprobeerd deze minder institutioneel te maken. Er zijn nog steeds belangrijke verschillen tussen lidstaten en regio's, maar in het algemeen is toch sprake van echte verbeteringen bij de toepassing van het partnerschapsbeginsel. In Polen, bijvoorbeeld, is dankzij de vereisten van het cohesiebeleid de dialoog met het maatschappelijk middenveld, en in het bijzonder met ngo's, geïntensiveerd.

In de loop der tijd is via het cohesiebeleid een krachtig systeem van multilaterale governance ontwikkeld, dat voorziet in de inbreng van een groot aantal partners, zowel op verticaal als horizontaal niveau. Omdat er geen "one size fits all"-formule is, is een grotere betrokkenheid van regionale en lokale overheden – en van alle andere relevante belanghebbenden – bij het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van maatregelen, overeenkomstig een aan het team en natuurlijk de regio zelf aangepast programma, onmisbaar voor een succesvolle uitvoering van het beleid. Desalniettemin moet worden erkend dat er nog veel moet gebeuren voordat werkelijk sprake is van "partnerschap in governance", niet alleen in de voorbereidings- en onderhandelingsfase maar ook in de andere fasen van de operationele programma's: tenuitvoerlegging, monitoring en evaluatie. Ik kan de heer Beaupuy meedelen dat commissaris Hübner momenteel werkt aan een studie inzake regionale governance in de context van globalisering om een duidelijker te beeld te krijgen van de huidige situatie en praktijken op dit terrein. Met de informatie die deze studie oplevert, zullen we waarschijnlijk kunnen bepalen of een gids als die waarom de heer Beaupuy in zijn verslag verzoekt, nuttig zou zijn.

Ook de Commissie is er ook van overtuigd dat het cohesiebeleid moet worden vereenvoudigd, meer moet bijdragen aan regionale ontwikkeling en tegelijkertijd dichter bij de Europese burger moet staan. De Commissie is het eens met de noodzaak van een geïntegreerde beleidsaanpak voor de verschillende sectoren in een

bepaalde regio, om zo tot betere resultaten te komen. We moeten grondiger nadenken over de wijze waarop de cohesiefondsen momenteel worden uitgevoerd en gecoördineerd en hoe ze voor de volgende programmeringsperiode – de periode na 2013 – moeten worden gearticuleerd om ervoor te zorgen dat op regionaal niveau sprake blijft van een werkelijk coherente strategische ontwikkeling. Dit is een punt van zorg dat in veel van de bijdragen die we in het kader van onze openbare raadgevingen over de toekomst van het beleid hebben ontvangen, wordt verwoord.

Een van de voorstellen die in het verslag worden genoemd voor het verbeteren van de nieuwe governancemethoden, is het instellen van een Erasmus-programma voor lokale vertegenwoordigers. De Commissie zal haar best doen om dit interessante voorstel uit te voeren. Maar wanneer het wordt vormgegeven als een proefproject en als zodanig door de begrotingsautoriteit wordt goedgekeurd, kan dat moeilijk worden.

Naast de rationale van het cohesiebeleid, dat een centrale pijler is en moet blijven van enerzijds de nieuwe doelstellingen voor duurzame ontwikkeling en anderzijds de hulpverlening aan regio's met het oog op de uitdagingen waarvoor ze door de globalisering worden gesteld, die hun ontwikkeling steeds meer zal beïnvloeden, meent de Commissie dat we allemaal moeten blijven werken aan versterking van de uitvoeringsmechanismen van het cohesiebeleid, uitgaande van het beginsel van een geïntegreerde aanpak, het partnerschapsbeginsel en het beginsel van multilaterale governance.

De Commissie is ervan overtuigd dat het verslag van de heer Beaupuy en de steun van het Parlement belangrijk zullen bijdragen aan het verbeteren van de situatie.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Bairbre de Brún (GUE/NGL), schriftelijk. – (GA) Ik juich het uitstekende verslag van de heer Beaupuy over governance en partnerschap van harte toe.

Jammer genoeg wordt het partnerschapsbeginsel niet altijd aangehangen als het gaat om uitgaven uit de structuurfondsen. Toch heb ik in Noord-Ierland mooie voorbeelden gezien van hoe partnerschap zou moeten werken, en van de goede resultaten die het dan oplevert.

Verder sta ik achter de voorstellen in dit verslag om de samenwerking en het contact tussen de lokale en de regionale overheden en andere niveaus van governance te intensiveren, vooral die met de Europese Commissie. De Noord-Ierse Assemblee en onze lokale gemeenschappen zijn bereid om een grotere rol te spelen bij het ten uitvoer leggen van programma's van de Europese Unie op gemeenschapsniveau. In dit verslag wordt uiteengezet hoe zij in staat kunnen worden gesteld om dat te doen.

Rumiana Jeleva (PPE-DE), schriftelijk. – (BG) In de eerste plaats zou ik de heer Beaupuy willen gelukwensen met zijn uitstekende verslag. Als schaduwrapporteur voor de PPE-DE-fractie heb ik gestemd voor dit verslag dat governance en partnerschap in het regionaal beleid wil ondersteunen.

Ik zou deze gelegenheid willen aangrijpen om u eraan te herinneren dat de financiering in het kader van de pretoetredingsprogramma's Phare, Ispa en Sapard in juli, na het kritische Commissie-verslag over Bulgarije, werd opgeschort. Tegelijkertijd werden er procedures ingesteld om de operationele programma's voor gebruikmaking van de fondsen uit de structuur- en cohesiefondsen van start te laten gaan. Hierdoor kwam mijn land in een bijzonder lastige situatie terecht. Ik zou van deze gelegenheid gebruik willen maken om mijn hoop uit te spreken dat de bevroren fondsen voor Bulgarije zullen worden ontdooid, en dat de Bulgaarse burgers ten volle zullen kunnen profiteren van de voordelen die het Europese lidmaatschap hun land biedt.

In lijn met de in het verslag vervatte oproep aan de lidstaten zou ik willen pleiten voor ondersteuning van het decentralisatieproces voor het invoeren van regionaal beleid in Bulgarije, om te bewerkstelligen dat het systeem van governance op meerdere niveaus het meest effectief functioneert, op basis van het beginsel van partnerschap en subsidiariteit.

Ik dank u voor uw aandacht.

Grażyna Staniszevska (ALDE), schriftelijk. – (PL) Met het oog op de tenuitvoerlegging van het regionaal beleid is het essentieel dat het partnerschapsbeginsel op alle bestuursniveaus wordt toegepast. Dit is met name van belang voor het verzekeren van de doeltreffendheid. Als de nationale en regionale overheden de hele samenleving willen mobiliseren, dienen ze de bewoners bij hun plannen te betrekken, zowel bij het

voorbereiden van veranderingen als in een latere fase bij het toezicht op het gebruik van de structuurfondsen. Wanneer de bevolking zich niet kan identificeren met de regionale doelstellingen, zal dit onvermijdelijk tot protest en het dwarsbomen van maatregelen leiden, met veel vertraging tot gevolg.

Een authentiek en diepgaand partnerschap is ook absoluut noodzakelijk in de context van de Europese Gemeenschap. Een dergelijk partnerschap is de enige manier om ervoor te zorgen dat de burgers informatie krijgen over de kern van de activiteiten van de Europese Unie. Dit partnerschap is onontbeerlijk, maar kost uiteraard ook geld. Met het oog hierop dient voor dit doel 2 à 3 procent van de structuurfondsen te worden uitgetrokken. Het huidige beginsel van vrijwilligheid werkt niet. Als de regio's niet verplicht worden om middelen uit te geven voor het organiseren van vergaderingen en workshops of voor de beoordeling van de tenuitvoerlegging van maatregelen, zullen ze dat ook niet uit zichzelf doen. Het partnerschapsbeginsel beperkt zich daarom in de praktijk vaak tot het per post verzenden van een plan, waarbij in bepaalde gevallen slechts in een periode van een week wordt voorzien om opmerkingen te formuleren.

Indien we daadwerkelijk willen dat Europa uitgroeit tot een gemeenschap van actieve, bewuste en samenwerkende burgers, zou het naar mijn mening verstandig zijn om veel meer aandacht aan dit probleem te besteden.

22. De wetgeving verbeteren 2006 overeenkomstig artikel 9 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid (korte presentatie)

De Voorzitter. - Aan de orde is het verslag (A6-0355/2008) van Manuel Medina Ortega, namens de Commissie juridische zaken, over "De wetgeving verbeteren 2006" overeenkomstig artikel 9 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid (2008/2045(INI)).

Manuel Medina Ortega, rapporteur. - (ES) Mijnheer de Voorzitter, hierbij presenteer ik een initiatiefverslag over "De wetgeving verbeteren 2006" overeenkomstig artikel 9 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.

Dit is een tamelijk uitgebreid verslag en daarom wil ik me met name richten op twee of drie aspecten. Het eerste aspect is het belang van het wetgevingsproces in de Europese Unie. Er lijkt een geleidelijke tendens te zijn naar het gebruik van niet-dwingende juridische instrumenten, de zogenaamde *soft law*, waarbij bepaalde mededelingen, rapporten of documenten beschouwd gaan worden als bindende juridische regels. De zorg die in mijn verslag tot uitdrukking komt is dat er duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen eenvoudige richtlijnen die door de administratieve instanties worden uitgevaardigd en het wetgevingsproces.

Het wetgevingsproces dat verordeningen en richtlijnen omvat, is op dit moment volledig vastgelegd in de verdragen van de Europese Unie en daarvoor is een initiatief van de Commissie vereist dat ofwel alleen door de Raad moet worden goedgekeurd ofwel door de Raad in een medebeslissingsprocedure met het Parlement.

In dat opzicht is het mijns inziens belangrijk om het belang van dit wetgevende karakter te benadrukken, omdat hiermee rekening wordt gehouden met het publieke belang door middel van het indienen van verzoekschriften bij instellingen die wetgevende macht hebben.

Het gevaar bestaat, en daarmee een andere mogelijke afdwaling, dat bepaalde organen of sectoren zichzelf kunnen gaan reguleren. Dat zou wellicht het geval kunnen zijn bij bepaalde verenigingen, beroepsinstanties, corporatieve instellingen, enz., maar het is mijns inziens een ernstige fout om dergelijke sectoren de mogelijkheid tot zelfregulering te geven. Onlangs hebben we de gevolgen van deregulering in de Verenigde Staten kunnen zien, waardoor de financiële sector zichzelf mocht reguleren, met alle desastreuze gevolgen voor de wereldeconomie van dien. Met andere woorden, regulering kan niet worden overgelaten aan degenen die gereguleerd moeten worden. Zelfregulering is een *contradictio in terminis* en is alleen geschikt waar interne organen zichzelf reguleren. Het is echter niet raadzaam om te denken dat een willekeurige sector in staat is zichzelf te reguleren door middel van een zelfreguleringssysteem, en dat geldt eveneens voor coregulering.

Vanuit het standpunt van het Europees Parlement is het van vitaal belang dat er duidelijke wetgevingsprocedures worden opgesteld. Dat betekent dat voorstellen van de Commissie in het Parlement en de Raad moeten worden besproken en dat er wetgevingsresoluties moeten worden aangenomen.

Het tweede aspect is de toenemende complexiteit van het communautaire recht en de moeilijkheid voor gewone burgers, zelfs voor deskundigen op het gebied van communautair recht, om te begrijpen wat er feitelijk gebeurt. Wij moeten ervoor zorgen dat het eenvoudiger wordt om het communautair recht te begrijpen en de enige manier waarop we dat kunnen bereiken is door middel van codificatie, herziening of iets soortgelijks. We kunnen niet steeds wetgevingsregels blijven uitwerken waar dat nodig is, om vervolgens te vergeten wat we hebben aangenomen.

Het is waar dat er de afgelopen jaren in dat opzicht verbeteringen zijn doorgevoerd doordat het Parlement, de Commissie en de Raad hebben samengewerkt; de comitologieprocedures zijn bijvoorbeeld herzien. In dit IT-tijdperk zou er idealiter echter een automatische codificatieprocedure moeten komen waarmee elke nieuw aangenomen wetgevingsregel onmiddellijk wordt herkend en door middel van codificatieprocedures wordt geconsolideerd.

In het verslag wordt aangedrongen op periodieke codificatie. Dit zou mijns inziens nagenoeg automatisch moeten gebeuren, zodat wetgevingsregels in het communautair recht worden opgenomen, zodra wij deze aannemen, en een nieuwe EU-code vormen. Ik wil geen nieuwe Napoleontische code voorstellen voor het communautair recht, maar juist een permanente codificatie die, zoals ik al eerder heb opgemerkt, mijns inziens niet moeilijk hoeft te zijn in dit IT-tijdperk.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het verbeteren van de regelgeving is niet een doel op zichzelf. Het gaat om de baten die burgers en ondernemingen hebben van een vereenvoudiging en verbetering van het regelgevingskader in Europa.

Om die reden verwelkomt de Commissie het onderhavige verslag van de heer Medina Ortega over verbetering van de wetgeving. Net als bij vorige soortgelijke initiatieven die het Europees Parlement vorig jaar heeft ingediend, blijft de aandacht ook bij dit verslag gericht op de agenda voor betere regelgeving. Ik heb ook kennis genomen van de zeer inzichtelijke opmerkingen van de heer Medina Ortega.

Naar aanleiding van de verzoeken en zorgen die door het Parlement met betrekking tot betere regelgeving zijn verwoord, zal ik in herinnering brengen welke belangrijke stappen al zijn gezet en ingaan op de lopende werkzaamheden.

Het verbeteren van de regelgeving is een hoofdprioriteit. We hebben in de loop van de jaren belangrijke vorderingen gemaakt met effectbeoordeling, vereenvoudiging en de vermindering van administratieve lasten. De Raad voor Effectbeoordeling die voorzitter Barroso eind 2006 heeft ingesteld, heeft werkelijk effect op de kwaliteit van ons werk. We zijn ons er desalniettemin van bewust dat we voortdurend moeten streven naar verbetering van het systeem.

Veel van de beoogde verbeteringen worden doorgevoerd op basis van onze herziene richtsnoeren inzake effectbeoordeling. Deze herziening is gebaseerd op de ervaringen van de Raad voor Effectbeoordeling en de resultaten van een externe evaluatie en de daaropvolgende raadpleging van de instellingen, belanghebbenden en andere geïnteresseerde partijen.

We versterken de adviesverlening over kwesties als subsidiariteit, nationale en regionale gevolgen en specifieke gevolgen, bijvoorbeeld voor KMO's en consumenten. Samen met de Raad en het Parlement wordt ook onderzocht op welke punten van de gemeenschappelijke aanpak van effectbeoordeling verbeteringen mogelijk zijn. Er is inmiddels een aanvang gemaakt met de werkzaamheden op technisch niveau. Tegen het einde van het jaar hopen we enkele concrete resultaten te hebben bereikt, al was het maar door het uitwisselen van ervaringen tussen de drie instellingen.

Wat vereenvoudiging betreft, heeft de Commissie sinds de lancering van de programma's 2005-2009 119 van de in totaal 162 voorstellen aangenomen. Een belangrijke uitdaging is om vereenvoudigingsvoorstellen die in de Raad en het Parlement in behandeling zijn, zo snel mogelijk aangenomen te krijgen. Wat administratieve lasten betreft, heeft een extern consortium in opdracht van de Commissie de belangrijkste informatieverplichtingen van de EU in kaart gebracht. Tegen het einde van het jaar zal voor deze verplichtingen een kostenberekening zijn opgesteld.

In de strategische evaluatie van januari zullen we verslag doen van de gemaakte vooruitgang en aan de hand van een duidelijk stappenplan aangeven hoe we de ambitieuze reductiedoelstelling van 25 procent tegen 2010-2012 denken te realiseren.

Tot slot, wat de interinstitutionele samenwerking met betrekking tot beter wetgeven betreft, moeten we erkennen dat de uitvoering van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" dat sinds december 2003

van kracht is, niet gemakkelijk is geweest. Dat mag ons echter niet ontmoedigen. Integendeel, de Commissie heeft onlangs te kennen gegeven dat het volgens haar tijd is de besprekingen over kwesties in verband met "beter wetgeven" in het algemeen een grotere politieke lading te geven. Ik heb het Parlement aangemoedigd om in de nabije toekomst op het hoogste politieke niveau een interinstitutionele uitwisseling van opvattingen over "beter wetgeven" te organiseren. Op het hoogste politieke niveau betekent dan in de context van de Technische Groep op hoog niveau voor interinstitutionele samenwerking, de Conferentie van voorzitters of de Conferentie van commissievoorzitters.

Tot besluit wil ik benadrukken dat de zorg voor een betere wetgeving de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle Europese instellingen en ook van de lidstaten is. Als het gaat om het verbeteren van de kwaliteit van onze wetgevingsvoorstellen en ons algemene regelgevingskader, zijn we allemaal tot meer en tot beter in staat.

De Voorzitter. - Het debat is gesloten.

De stemming vindt dinsdag plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Bert Doorn (PPE-DE), schriftelijk. – De aanname van het rapport Medina is een sterk signaal voor betere regelgeving. Het rapport bevat de belangrijkste EVP-standpunten, zoals:

Onafhankelijk toezicht op uitvoering effectentoetsingen door de Europese Commissie;

Tijdige en uitvoerige raadpleging van belanghebbenden;

Doelstelling 25% reductie van administratieve lasten moet netto doelstelling zijn. Reductie van lasten voortkomend uit bestaande wetgeving op bepaalde terreinen moet niet teniet worden gedaan door bijkomende administratieve lasten uit nieuwe wetgeving.

Helaas is er onvoldoende steun van andere fracties voor de volgende punten:

Steun voor de Commissie om zelfregulering en co-regulering als serieuze strategische beleidsopties in overweging te nemen.

Bredere toepassing van effectentoetsing op onder meer comitologie regelgeving en belangrijke amendementen van Raad en Parlement op wetgevingsvoorstellen.

Voorts is het voor de EVP belangrijk dat de Commissie de adviezen van de High Level Group on Administrative Burden (de Stoiber Group) ter harte neemt. Hoopvol teken is in dit verband het feit dat DG MARKT heeft aangekondigd kleine ondernemingen te willen vrijstellen van het opstellen van jaarrekeningen, en daartoe de 4e en 7e Richtlijn te wijzigen.

23. Controle op de toepassing van het gemeenschapsrecht (korte presentatie)

De Voorzitter. - Aan de orde is een korte presentatie van het verslag (A6-0363/2008) van Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, namens de Commissie juridische zaken, over de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht – 24e jaarlijkse verslag van de Commissie (2008/2046(INI)).

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, rapporteur. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, de effectiviteit van het EU-beleid wordt grotendeels bepaald door de tenuitvoerlegging ervan op nationaal, regionaal en lokaal niveau. De naleving van het Gemeenschapsrecht door de lidstaten moet daarom streng worden gecontroleerd. In mijn hoedanigheid van rapporteur van het vierentwintigste jaarverslag van het Parlement over dit onderwerp kan ik u meedelen dat het aantal door de Commissie ingestelde inbreukprocedures in 2006 licht is gedaald, maar nog steeds de drempel van 2 500 gevallen overschrijdt.

Daarnaast is het aantal procedures wegens niet-kennisgeving van omzettingsmaatregelen in de uitgebreide Europese Unie met 25 lidstaten met 16 procent gedaald. Deze evolutie wijst erop dat de lidstaten meer discipline aan de dag leggen wat betreft de bekendmaking ervan. Net als de voorbije jaren hadden de klachten overwegend betrekking op de gebrekkige werking van de interne markt en met name op de tenuitvoerlegging van het beginsel van vrij verkeer van personen, goederen en diensten. Tal van andere klachten betroffen voorbeelden van schending van de rechten die voortvloeien uit het burgerschap van de Europese Unie en die voor alle burgers gelijke rechten en kansen waarborgen. De Commissie heeft op 5 september 2007

voorgesteld om verbeteringen aan te brengen in de werkmethoden die tot dusver worden gebruikt. Dit voorstel had tot doel een efficiënter beheer van de procedures te garanderen en heeft de steun van de meerderheid van de leden van het Europees Parlement gekregen. Er was echter bezorgdheid gerezen over het feit dat de nieuwe werkmethode ertoe zou kunnen leiden dat de Commissie zich niet naar behoren zou kunnen kwijten van haar institutionele taak als hoedster van de Verdragen, aangezien de procedure bepaalt dat de klachten die de Commissie heeft ontvangen worden doorverwezen naar de betrokken lidstaten, die in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor de onjuiste toepassing van de communautaire wetgeving. Daarom is het ook absoluut noodzakelijk dat de Commissie aan het Europees Parlement een eerste verslag voorlegt over de resultaten die zijn behaald gedurende het eerste half jaar van het op 15 april 2008 gestarte proefproject waarbij vijftien lidstaten betrokken zijn. De Commissie is vaak het laatste orgaan waartoe burgers zich kunnen wenden om te klagen over de gebrekkige toepassing van de communautaire wetgeving. De Commissie zou bijgevolg alle correspondentie die in aanmerking komt om te worden onderzocht, als klacht over een reële schending van het Gemeenschapsrecht moeten registreren.

Het belangrijkste probleem met betrekking tot de huidige inbreukprocedure blijft de veel te lange termijn voor het behandelen van klachten. Die bedraagt gemiddeld 20,5 maanden, wat onaanvaardbaar is. De Commissie zou alles in het werk moeten stellen om de overdreven lange procedures te verkorten en praktische oplossingen te vinden. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van alternatieve methoden zoals SOLVIT, een systeem dat nog steeds onvoldoende wordt gepromoot. Het baart ons eveneens zorgen dat er onder de in 2006 gecontroleerde inbreukzaken een aanzienlijke toename was van het aantal zaken waarbij nog steeds geen gevolg was gegeven aan het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Dit probleem gaat vaak hand in hand met het feit dat de nationale rechtbanken onvoldoende samenwerken met het Hof van Justitie en dat de rechtbanken van veel lidstaten weigeren gebruik te maken van het in artikel 234 van het Verdrag genoemde mechanisme van de prejudiciële beslissing. Dit wijst erop dat er in bepaalde lidstaten nog steeds onvoldoende begrip is van het Gemeenschapsrecht.

Wat de interinstitutionele samenwerking betreft, zouden de overeenkomsten over de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht en nauwe samenwerking tussen de Commissie, de Raad, de Europese Ombudsman en de relevante commissies van dit Parlement de norm moeten worden wat betreft het garanderen van daadkrachtige maatregelen in alle gevallen waarin een indiener van een verzoekschrift terecht heeft geklaagd over een schending van het Gemeenschapsrecht. Met het oog op het hoge aantal klachten dat jaar na jaar onterecht wordt ingediend, bijvoorbeeld bij de Commissie verzoekschriften, en op de klachten die buiten het werkterrein van de instellingen vallen – maar liefst 75 procent van alle klachten die de Ombudsman in 2006 heeft ontvangen – dient te worden gewezen op de dringende noodzaak van meer inspanningen om een betere informatievoorziening aan de burgers te garanderen. Dit zal het mogelijk maken dat iemand die een klacht wil indienen naar het nationale of communautaire orgaan wordt geleid dat de zaak het best kan behandelen. De klachten van de burgers zijn een onvervangbare bron van informatie over de fundamentele behoeften van de burgers. Deze informatie zou door de Commissie als leidraad moeten worden gebruikt bij het nemen van wetgevingsinitiatieven.

In het licht van de beoordeling van de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht in 2006 zou ik in de eerste plaats de lidstaten die het meest in aanmerking komen voor middelen uit de structuurfondsen in het kader van het meerjarige financiële kader voor de periode 2007-2013 willen oproepen om hun nationale wetgeving zo spoedig mogelijk in lijn te brengen met de EU-normen, met name op het gebied van milieubescherming, zodat de beschikbare structurele middelen efficiënt kunnen worden gebruikt en de sociale en economische ontwikkeling van de regio's kan worden versneld.

Tot slot betreur ik dat in de Commissie juridische zaken enkele belangrijke bepalingen uit mijn verslag zijn geschrapt door leden van de Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten) en Europese Democraten. Deze bepalingen hadden betrekking op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen wat betreft de toegang tot het arbeidsproces, onderwijs, promotiekansen en sociale bescherming. Deze gelijke behandeling is in vele lidstaten nog steeds niet vanzelfsprekend. Dit is lijnrecht in strijd is met het gelijkheidsbeginsel dat voor ieder van ons een prioriteit zou moeten zijn.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Commissie is zeer verheugd over de algemene steun van het Parlement voor de aanpak van de Commissie zoals die staat beschreven in haar mededeling van 2007 getiteld "Een Europa van resultaten: toepassing van het Gemeenschapsrecht" en dankt mevrouw Geringer voor haar informatieve verslag.

De Commissie hecht veel belang aan de juiste toepassing van het Gemeenschapsrecht. Het behoort tot de prioriteiten van de Commissie-Barroso, die zeer alert is op de vervulling van haar rol als hoedster van het

Verdrag. Daarom heeft de Commissie een grote inspanning geleverd om ten behoeve van burgers en ondernemingen haar werkmethoden te verbeteren, zoals uitgelegd in voornoemde mededeling.

Tot die verbeteringen behoren onder meer de invoering dit jaar van een frequentere besluitvorming bij inbreukzaken om vertragingen te voorkomen bij de afhandeling daarvan, en de start van een EU-proefproject in april van dit jaar. Bij dit project, dat wordt uitgevoerd in vijftien lidstaten, wordt een verbeterde methode voor probleemoplossing en informatieverstrekking getest, die ervoor moet zorgen dat door burgers en ondernemingen voorgelegde problemen en vragen sneller en beter wordt opgelost c.q. beantwoord. De rapporteur krijgt actuele feitelijke informatie over de werking van dit project, maar een volledig verslag kan, zoals toegezegd, pas na een jaar worden verstrekt, wanneer voldoende ervaring is opgedaan om de eerste conclusies te trekken. Ook testen we in enkele nationale vertegenwoordigingen van de Commissie in hoeverre wellicht ook de inzet van ambtenaren voor de follow-up van vragen betreffende de toepassing van het Gemeenschapsrecht kan bijdragen aan efficiencyverbetering. Deze test komt voort uit de vaststelling dat alle vragen betreffende de toepassing van Gemeenschapsrecht betrekking hebben op acties van de lidstaten. Vandaar dat de Commissie voor dit werk nauw moet samenwerken met de nationale autoriteiten om zo te proberen snel een correcte oplossing voor de problemen van burgers te vinden. Interinstitutionele overeenstemming kan eveneens een significante rol spelen bij dit belangrijke onderdeel van de agenda voor betere regelgeving.

In deze context heb ik aangeboden toekomstige evaluaties van de toepassing van het acquis op verschillende terreinen met de rapporteur te coördineren, zodat deze steeds over actuele informatie beschikt. We werken op dit moment aan de invoering van de initiatieven die we in de mededeling van 2007 hebben aangekondigd om de transparantie te vergroten. Verder leggen we momenteel de laatste hand aan het jaarverslag van dit jaar, waarin een strategische evaluatie van de stand van zaken wordt gegeven, prioriteiten worden gesteld en een actieprogramma voor het stimuleren van interinstitutioneel overleg wordt gepresenteerd.

Tot besluit wil ik nog vermelden dat in het verslag van mevrouw Geringer ook steun wordt uitgesproken voor gezamenlijke contactpunten voor adviesverlening aan burgers. Ik kan bevestigen dat de Commissie hier al aan werkt. We zullen onze evaluatie en voorstellen zo spoedig mogelijk aan u voorleggen.

Mevrouw Geringer, u hecht met name belang aan het controleren van de juiste implementatie van de richtlijnen inzake gelijke behandeling. Ik kan u verzekeren dat de omzetting van deze richtlijnen in nationale wetgeving aan een uitvoerige beoordeling is onderworpen. Meer dan veertig inbreukprocedures zijn ingeleid, waarbij de Commissie zich actief inspannt voor vroegtijdige resultaten.

De Voorzitter. - Hiermee is dit onderdeel beëindigd.

De stemming vindt dinsdag plaats.

24. Strategie voor de toekomstige toepassing van institutionele aspecten voor regelgevende agentschappen (korte presentatie)

De Voorzitter. - Aan de orde is een korte presentatie van het verslag (A6-0354/2008) van Georgios Papastamkos, namens de Commissie constitutionele zaken, over een strategie voor de toekomstige toepassing van institutionele aspecten voor regelgevende agentschappen (2008/2103(INI)).

Georgios Papastamkos, rapporteur. – (EL) Mijnheer de Voorzitter, de 29 Europese regelgevende agentschappen vormen op het eerste gezicht "micro-instellingen" die evenwel in wezen duidelijke "macro-effecten" hebben en binnen de Europese Unie een erkende para-institutionele status hebben gekregen.

De explosieve groei van het aantal regelgevende agentschappen heeft zeker geleid tot een buitensporig toegenomen hoeveelheid Europees beleid, tot een gebrek aan samenhang en transparantie van het Europees beleid, met als gevolg dat de praktische coördinatie wordt bemoeilijkt.

Een tussentijdse beoordeling van de werkzaamheden van alle Europese agentschappen en de door hen bereikte resultaten lijkt dringend noodzakelijk. Het is noodzakelijk dat de structuur, werking en controle van de agentschappen voldoen aan een minimum aantal regels en gemeenschappelijke beginselen. Op deze manier kunnen de basisbeginselen van de Verdragen op harmonieuze wijze in het functioneren van de agentschappen worden toegepast.

Nadat de Raad een juridisch bindend besluit niet wilde aannemen en het voorstel voor een interinstitutioneel akkoord heeft verworpen, heeft de Commissie besloten een interinstitutionele werkgroep in het leven te

roepen die het kader vast gaat stellen van de regelgevende agentschappen evenals de respectieve bevoegdheden van elke van de organen van de Europese Unie ten opzichte van deze agentschappen.

Ik ben van mening dat dit voorstel niet voldoet aan de verwachtingen van het Europees Parlement inzake het bereiken van een interinstitutioneel akkoord. De gemeenschappelijke is een tussenstap op weg naar een juridisch bindende tekst. Ik begrijp natuurlijk dat de Commissie de langdurige interinstitutionele impasse wil doorbreken. Ik ben dan ook ingenomen met de instelling van een interinstitutionele werkgroep, die als forum kan dienen voor een gezamenlijke evaluatie van de ervaringen van de agentschappen en hun plaats binnen de verschillende niveaus van het Europees bestuur.

De thans voorgestelde aanpak – die zoveel mogelijk gemeenschappelijk dient te zijn – van de structuur en werking van bedoelde agentschappen beoogt de bureaucratie te verminderen zodat de agentschappen hun regelgevende taken zo correct en doeltreffend mogelijk kunnen vervullen. Tegelijk moeten de agentschappen (deels) voldoen aan controlevoorschriften (audit) alsmede aan de maatschappelijk vereiste verantwoordingsplicht. Binnen het te ontwikkelen "gemeenschappelijk kader" op het gebied van samenwerking en interinstitutionele aanpak is optimalisering in algemene zin van de toegevoegde waarde van regelgevende agentschappen prioritair. Dit kan bereikt worden door transparantie, zichtbare democratische controle en doeltreffendheid te bevorderen.

Tot slot wil ik onderstrepen dat de parlementaire controle die uitgeoefend wordt op de structuur en werkzaamheden van de regulerende agentschappen, past binnen het klassieke democratische beginsel waarin elk orgaan met uitvoerende bevoegdheden politieke verantwoording af dient te leggen. De mogelijkheid van het Europees Parlement om politieke verantwoordelijkheid toe te kennen aan de betrokken agentschappen is een van de basisbeginselen van de vertegenwoordigende democratie die eruit bestaat de wettigheid en gegrondheid van de beslissingen van de uitvoerende macht te toetsen.

Joe Borg, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de Commissie is blij met de positieve houding van de rapporteur, de heer Papastamkos, de ten principale bevoegde commissie en de medeverantwoordelijke commissies ten aanzien van de belangrijkste onderdelen van de Commissiemededeling van maart getiteld "Europese agentschappen: Verdere ontwikkelingen", te weten: het moratorium op nieuwe agentschappen, de aanstaande evaluatie van het systeem van agentschappen, en de oprichting van een interinstitutionele werkgroep.

Zoals u weet hechten we groot belang aan het opnieuw opstarten van de interinstitutionele dialoog over de rol en plaats van agentschappen in Europese governance, teneinde een coherente visie en gemeenschappelijke aanpak ten aanzien van regelgevingsagentschappen te ontwikkelen.

De Commissie vertrouwt erop dat het Parlement nu in staat is haar vertegenwoordigers in de interinstitutionele werkgroep snel een mandaat te geven.

We rekenen ook op een gunstige reactie van de kant van de Raad, zodat de follow-up van de mededeling van de Commissie in snel tempo kan vorderen.

We vertrouwen erop dat de interinstitutionele werkgroep nog voor het einde van het jaar zal zijn opgericht. Deze groep zal nauw worden betrokken bij het evaluatieproces waarmee de Commissie elk moment kan beginnen.

Tot besluit: om niet op de besprekingen vooruit te lopen heeft de Commissie heeft zich niet uitgesproken over de vraag in welke vorm het eindresultaat van de interinstitutionele dialoog moet worden gegoten. Het is aan de interinstitutionele werkgroep om te bepalen welke vorm ze aan haar conclusies wil geven. Die conclusies kunnen wel op verschillende manieren worden uitgevoerd. Soms kan het voldoende zijn beste praktijken te verspreiden, en soms zullen wijzigingen in de basisbesluiten betreffende de agentschappen nodig zijn.

Het Parlement en de Commissie werken op dit terrein op voorbeeldige wijze samen en ik ben er zeker van dat we dat ook zullen blijven doen.

De Voorzitter. - Hiermee is dit onderdeel beëindigd.

De stemming vindt dinsdag plaats.

25. Agenda van de volgende vergadering: zie notulen

---

26. Sluiting van de vergadering

(De vergadering wordt om 23.55 uur gesloten)